

**PROGRAMA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL
PARA GRUPO DE DESENVOLVEMENTO
RURAL 1
(TERRAS DE MIRANDA)
NO MARCO DO PDR DE GALICIA 2014-2020**

RESOLUCIÓN do 11 de febreiro de 2016 pola que se publica o Acordo do 10 de febreiro de 2016 polo que se aproban as bases reguladoras para a selección de estratexias de desenvolvemento local, para a selección e recoñecemento dos grupos de desenvolvemento rural como entidades colaboradoras na xestión da medida Leader de Galicia.

ÍNDICE DE CONTIDOS

I.- GRUPO DE DESENVOLVEMENTO RURAL	15
CAPITULO I.- DATOS IDENTIFICATIVOS DO GAL	15
ANTECEDENTES	15
DENOMINACIÓN: ASOCIACIÓN TERRAS DE MIRANDA	15
DOMICILIO SOCIAL (TELÉFONO, FAX, CORREO ELECTRÓNICO).	15
DATA DE CONSTITUCIÓN E CIF	15
CAPITULO II.- PERSONALIDADE XURÍDICA	19
TÍTULO CONSTITUÍENTE (ACTA FUNDACIONAL, INSCRICIÓN NO REXISTRO).	19
ESTATUTOS	19
REGLAMENTO DO RÉXIME INTERNO	20
CAPITULO III.- ORGANIGRAMA DO GDR	20
ÓRGANOS DE GOBERNO E REPRESENTACIÓN. ANÁLISE DA SÚA REPRESENTATIVIDADE NO TERRITORIO: ASSEMBLEA E XUNTA DIRECTIVA.	20
CAPITULO IV.- SISTEMAS DE PARTICIPACIÓN E DECISIÓN EN ASSEMBLEA E XUNTA DIRECTIVA	30
REQUISITOS E PROCEDEMENTO PARA A ADQUISICIÓN E PERDA DA CONDICIÓ DE SOCIO	30
DEREITOSOS E DEBERES DOS SOCIOS	31
PORCENTAXE DE PARTICIPACIÓN POR ENTIDADES PÚBLICAS E PRIVADAS E POR SECTORES EN ASSEMBLEA E XUNTA DIRECTIVA	31
MECANISMOS DE PARTICIPACIÓN DOS SOCIOS NA ASOCIACIÓN	32
FUNCÍONS. CONVOCATORIAS, MAIORÍAS, DELEGACÍONS DE VOTO.	33
NORMAS DE DISCIPLINA SOCIAL	37
CAPITULO V.- ÓRGANOS DE XESTIÓN	39
EQUIPO TÉCNICO PREVISTO. FUNCÍONS.	39
MEDIOS TÉCNICOS PREVISTOS: LOCAL E MEDIOS INFORMÁTICOS	42
PROCESO DE SELECCIÓN BASEADO NOS PRINCIPIOS DE PUBLICIDADE, TRANSPARENCIA, LIBRE CONCORRENCIA, CAPACIDADE, EXPERIENCIA E NON DISCRIMINACIÓN.	42
CAPITULO VI.- EXPERIENCIA DA ORGANIZACIÓN CANDIDATA	46
EXPERIENCIA NO DESEÑO E XESTIÓN DE PROGRAMAS DE DESENVOLVEMENTO	46
CAPITULO VII.- DESCRICIÓN DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN DOS SOCIOS E DA COMUNIDADE LOCAL NO DESEÑO E APLICACIÓN DA	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO. PROCESO PARTICIPATIVO ASCENDENTE	54
1.- REUNIÓN TERRITORIAIS: ENTREVISTAS	55
RESUMO DAS ENTREVISTAS REALIZADAS.	56
2.- MESAS SECTORIAIS 2016 PARA A PREPARACIÓN DA ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO DO GDR	63
APROBACIÓN DA ESTRATEGIA	73
CAPITULO VIII.- SOLVENCIA ECONÓMICA	74
FONTES DE FINANCIAMENTO: COTAS DOS SOCIOS E OUTRAS	74
ENTIDADE FINANCEIRA.	75
II.- PROGRAMA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL	77
1.- INTRODUCCIÓN	77
2.- CARACTERÍSTICAS DEMOGRÁFICAS	80
3.- CARACTERÍSTICAS TERRITORIAIS	87
3.1.- COHERENCIA - HOMOXENEIDADE FÍSICA	87
3.1.1.- CLIMA E PAISAXE	89
3.1.2.-ESTRUTURA FÍSICA	89
3.1.3.- USOS DO CHAN	93
3.1.4.- MEDIO BIÓTICO	94
3.1.5.- PATRIMONIO NATURAL E ESPAZOS PROTEXIDOS	97
RESERVA DA BIOSFERA	98
REDE NATURA	100
ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS GALICIA	107
3.1.6.- PATRIMONIO CULTURAL	112
CENTROS HISTÓRICOS	113
CONXUNTOS HISTÓRICOS ARTÍSTICOS	114
CAMIÑO DE SANTIAGO	114
PRAIAS	115
PATRIMONIO AGROALIMENTARIO	116
PATRIMONIO ARTESANAL	119
PATRIMONIO ARQUEOLÓXICO	122
3.1.7.- INFRAESTRUTURAS E EQUIPAMENTOS	123
REDE VIARIA	124
TRANSPORTE FERROVIARIO	126
TRANSPORTE AÉREO	126
TRANSPORTE MARÍTIMO	127
3.1.8.- SERVIZOS SOCIAIS	129

3.1.9.- INSTALACIÓNS DEPORTIVAS	130
3.1.10.- SERVIZOS EDUCATIVOS	132
3.1.11.- SERVIZOS SANITARIOS	133
III.- ESTRATEGIA	135
1.- ENCADRE DA ESTRATEGIA	135
1.1.- ÁMBITO XEOGRÁFICO	135
1.2.- REALIDADE DEMOGRÁFICA	137
1.2.1.- DATOS ESTATÍSTICOS DEMOGRÁFICOS	142
DENSIDADE DE POBOACIÓN	142
COEFICIENTE DE SUBSTITUCIÓN	142
GRAO DE ENVELLECIMENTO	143
POBOACIÓN RURAL: GRAO DE RURALIDADE	143
TAXA DE MASCULINIDADE	143
TAXA DE DEPENDENCIA	144
1.3.- REALIDADE ECONÓMICA	145
POBOACIÓN RURAL: GRAO DE URBANIZACIÓN	145
POBOACIÓN RURAL: GRAO DE RURALIDADE	145
1.3.1.- ESTRUCTURA ECONÓMICA	146
SECTOR PRIMARIO	147
SECTOR SECUNDARIO	154
SECTOR TERCIARIO	155
1.3.2.- EMPRESA E EMPREGO	159
2.1.- ANÁLISE DAS NECESIDADES DE DESENVOLVEMENTO E POTENCIAL DA ZONA DE ACTUACIÓN DO GDR	163
2.1.1.- ANÁLISE DE FORTALEZAS, DEBILIDADES, OPORTUNIDADES E AMEAZAS (DAFO)	163
2.1.2.- RELACIÓN INDICADORES E ANÁLISE D.A.F.O.	171
2.2.- FORMULACIÓN ESTRATÉXICA	173
2.2.1.- CARACTERÍSTICAS DA ESTRATEGIA	174
2.2.1.1.- DESCRICIÓN DAS CARACTERÍSTICAS INTEGRADORAS DA ESTRATEGIA	174
2.2.1.2.- DESCRICIÓN DAS CARACTERÍSTICAS INNOVADORAS DA ESTRATEGIA.	178
2.2.2.- OBXECTIVOS DA ESTRATEGIA.	180
2.2.2.3.- XERARQUIZACIÓN DE OBXECTIVOS	184
2.2.3.- DESCRICIÓN DUN PLAN DE ACCIÓN QUE DEMOSTRE O MODO EN QUE OS OBXECTIVOS SE PODEN TRADUCIR EN ACCIÓNS CONCRETAS.	191
ACCIONES LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO	192
ACCIONES LIÑA ESTRATÉXICA 2: MELLORA DA CALIDADE DE VIDA DA POBOACIÓN POTENCIANDO A CREACIÓN DE EMPREGO, ESTIMULAR A ECONOMÍA, IMPULSANDO A INNOVACIÓN E A FORMACIÓN	203

ACCIONES LIÑA ESTRATÉXICA 3: IMPULSAR O RECOÑECEMENTO E APROVEITAMENTO SUSTENTABLE DO PATRIMONIO CULTURAL E AMBIENTAL	211
ACCIONES LIÑA ESTRATÉXICA 4: FOMENTO DA COOPERACIÓN	214
2.2.4.- INDICADORES DE SEGUIMENTO	217
2.2.4.1.- INDICADORES DE SEGUIMENTO POR OBXECTIVOS	220
2.2.5.- CONTRIBUCIÓNS ESPECÍFICAS DA ESTRATEGIA	221
2.2.5.1.- CONTRIBUCIÓN DA ESTRATEGIA Á CREACIÓN DE EMPREGO	221
2.2.5.2.- PROMOCIÓN DA IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES	222
2.2.5.3.- DEFENSA CONTRA O CAMBIO CLIMÁTICO E SUSTENTABILIDADE AMBIENTAL	222
2.2.6.- COMPLEMENTARIEDADE E COORDINACIÓN CON OUTRAS POLÍTICAS E PROGRAMAS DE DESENVOLVEMENTO QUE SE APLIQUEN NO TERRITORIO.	224
COHERENCIA CO FONDO SOCIAL EUROPEO	225
COMPLEMENTARIEDADE CO FONDO EUROPEO MARÍTIMO E DE PESCA. (FEMP)	226
2.2.7.- PLAN DE FORMACIÓN	232
2.2.7.1.- OBXECTIVOS E CARACTERÍSTICAS DO PLAN DE FORMACIÓN	232
2.2.7.2.- ANÁLISE D.A.F.O DO PLAN DE FORMACIÓN	234
2.2.7.3.- SECTORES A OS QUE PREFERENTEMENTE SE DIRIXIRÁN AS ACTIVIDADES FORMATIVAS	236
2.2.7.4.- REQUISITOS MÍNIMO S E REGRAS PARA A SELECCIÓN	242
2.2.7.5.- CUSTOS FORMACIÓN GALICIA	243
IV.- PLAN DE COOPERACIÓN CON OUTROS TERRITORIOS	244
1.- OBXECTIVOS PERSEGUIDOS COA COOPERACIÓN	244
2.- ARTICULACIÓN COA POLÍTICAS DE DESENVOLVEMENTO RURAL E A ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO	244
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO	244

3.- ESTRATEGIA A SEGUIR PARA CONSEGUIR OS OBXECTIVOS PROPOSTOS	245
4.- ESTRUCTURA XURÍDICA	248
5.- VANTAGES QUE SUPÓN A COOPERACIÓN	249
6.- REPERCUSIÓN SOBRE A XESTIÓN SUSTENTABLE DOS RECURSOS NATURAIS, AMBIENTAIS E ACCIÓN POLO CLIMA	249
7.- REPERCUSIÓN SOBRE A CONSECUCIÓN DUN DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL EQUILIBRADO:	250
V.- NORMAS PARA A XESTIÓN DA ESTRATEGIA	251
1.- INTRODUCCIÓN	251
DATOS DE IDENTIFICACIÓN DO GRUPO DE DESENVOLVEMENTO RURAL	252
2.- MECANISMOS DE FUNCIONAMENTO	253
3.- SEPARACIÓN DE FUNCÍONS E DE RESPONSABILIDADES	254
I.- ASEMBLEA XERAL	254
II.- XUNTA DIRECTIVA	254
III.- EQUIPO TÉCNICO	256
IV.- SEDE DO GDR	257
V.- CONTAS CORRENTES DO GDR	257
4.- TOMA DE DECISIÓNS E INCOMPATIBILIDADES PREVISTAS	258
I.- TOMA DE DECISIÓNS	258
<i>CONVOCATORIA DOS ÓRGANOS DE DECISIÓN E CONSTITUCIÓN.</i>	258
<i>TOMA DE DECISIÓNS</i>	259
II.- ALEGACIÓNS E RECURSOS	260
III.- RÉXIME DE REINTEGRO DAS AXUDAS INDEBIDAMENTE PERCIBIDAS.	260
IV.- MOTIVACIÓN DAS DECISIÓNS.	261
V.- INCOMPATIBILIDADES DO PRESIDENTE, DA XUNTA DIRECTIVA, DO ÓRGANO DE DECISIÓN E DO EQUIPO TÉCNICO.	261
VI.- GARANTÍA DOS PRINCIPIOS DO OBXECTIVIDADE, PUBLICIDADE, IMPARCIALIDADE E LIBRE CONCORRENCIA.	262

5.- SISTEMAS DE DIVULGACIÓN NA APLICACIÓN DO PROGRAMA	264
5.1.- DIVULGACIÓN INICIAL	264
5.2.- DIVULGACIÓN REGULAR E PUNTUAL	265
6.- FASES DE TRAMITACIÓN DUN PROXECTO DENTRO DO LEADER	267
2014 - 2020	267
6.1.- A SOLICITUDE DE LA AXUDA	267
<i>RECEPCIÓN DE SOLICITUDES</i>	267
<i>TITULARES DOS PROXECTOS</i>	268
<i>TIPOLOXÍA DE PROXECTOS</i>	269
<i>REQUISITOS xENERAIS</i>	274
<i>REQUISITOS XERAIS DOS BENEFICIARIOS</i>	274
<i>REQUISITOS XERAIS DOS PROXECTOS</i>	275
<i>PRAZO PARA SOLICITAR AS axudas DO PROGRAMA. CONVOCATORIA</i>	275
6.2.- TRÁMITES INMEDIATOS A PRESENTACIÓN DA SOLICITUDE OFICIAL DE AXUDA.	276
6.3.- ACTA DE NON INICIO	276
<i>ACCIÓNS SUBVENCIONABLES DENTRO DE CADA MEDIDA</i>	277
<i>GASTOS CORRESPONDENTES AO EQUIPO TÉCNICO</i>	278
<i>GASTOS ASOCIADOS AS REUNIÓN DOS ÓRGANOS DE DECISIÓN DO GDR</i>	279
<i>GASTOS DE ASESORÍA XURÍDICA OU ASISTENCIA TÉCNICA</i>	279
<i>GASTOS DE MATERIAL DE OFICINA, SUBMINISTRACIÓNS, COMUNICACIÓNS.</i>	280
<i>SEGUROS</i>	280
<i>GASTOS DE ARRENDAMENTOS, INSTALACIÓN, MANTENEMENTO E CONSERVACIÓN</i>	280
<i>ADQUISICIÓN DE BENS MOBLES</i>	281
6.4.- CRITERIOS DE SELECCIÓN E BAREMACIÓN	282
6.4.1.- CRITERIOS DE VALORACIÓN	283
1.- LOCALIZACIÓN DA INICIATIVA	283
6.5.- SEGUIMIENTO DOS PROXECTOS	298
6.6. A CERTIFICACIÓN DA ACTUACIÓN	299
XUSTIFICACIÓN DOS INVESTIMENTOS	299
7.- SISTEMA DE CONTABILIDADE QUE SEGUIRÁ O GRUPO DE ACCIÓN LOCAL	302
8.- PROCEDEMENTOS QUE GARANTAN O CUMPRIMENTO DE COLABORACIÓN, OBXECTIVIDADE, IMPARCIALIDADE, EFICACIA,	

TRANSPARENCIA, PUBLICIDADE, CONCORRENCIA E CONFIDENCIALIDADE.	304
9.- MODIFICACIÓNS AO PROCEDEMENTO INTERNO DE XESTIÓN	305
VI.- PLAN FINANCEIRO	306
1.- OBSERVACIÓNS AO CADRO FINANCEIRO	307

ÍNDICE DE ILUSTRACIONES

Ilustración 1.- Socios fundadores	16
Ilustración 2.- Tipoloxía de socios.	21
Ilustración 3.- Listaxe de socios do GDR 1 Asociación Terras de Miranda.	22
Ilustración 4.- Gráfico municipios socios - non socios.....	24
Ilustración 5.- Asociacións privadas.	24
Ilustración 6.- Representatividade dos socios.	26
Ilustración 7.- Gráfico tipoloxía asociacións privadas.	26
Ilustración 8.- Composición da Xunta Directiva do GDR 1 Terras de Miranda.....	28
Ilustración 9.- Representación do sector privado na Xunta Directiva.	29
Ilustración 10.- Datos económicos período anterior.....	46
Ilustración 11.- Datos do resultado do Período 2007 - 2014.	46
Ilustración 12.- Datos dos expedientes do Período 2007 - 2014.	47
Ilustración 13.- Gráfico dos proxectos produtivos e non produtivos.	47
Ilustración 14.- Número de iniciativas por concello non Período 2007 - 2014	48
Ilustración 15.- Gráfico localización de iniciativas.	48
Ilustración 16.- Proxectos aprobados máis interesantes Leader Plus	50
Ilustración 17.- Inversión total	51
Ilustración 18.- Distribución dos fondos públicos	51
Ilustración 19.- Postos de traballo creados e consolidados por sexos.	51
Ilustración 20.- Proxectos de cooperación realizados.	52
Ilustración 21.- Resumo de entrevistas realizadas.....	56
Ilustración 23.- Momento nas entrevistas.	57
Ilustración 22.- Detalle durante entrevistas.	57
Ilustración 24.- Participantes nas entrevistas.....	57
Ilustración 25.- Participantes a mesa de traballo.....	64
Ilustración 26.- Momento durante a mesa de traballo.....	66
Ilustración 29.- Cotas da asociación.	74

Ilustración 30.- Número de conta.....	75
Ilustración 31.- Indicadores xerais para os criterios de selección	78
Ilustración 32.- Mapa de situación do Grupo de Desenvolvemento Rural GDR1.	79
Ilustración 33.- Entidades singulares do GDR1 con máis de 100 habitantes e a súa poboación. ...	80
Ilustración 34.- Municipios, parroquias e entidades singulares de territorio de Terras de Miranda.	81
Ilustración 35.- Mapa de Zonas desfavorecidas do Grupo de Desenvolvemento Rural GDR1.	88
Ilustración 36.- Mapa Xeomorfolóxico do Grupo de Desenvolvemento Rural GDR1.....	90
Ilustración 37.-Mapa hidrolóxico GDR 1	91
Ilustración 38.- Ocupación do chan.	93
Ilustración 39.- Gráfico Ocupación do chan.....	93
Ilustración 40.- Superficie forestal do GDR1.....	95
Ilustración 41.- Árbores singulares.....	96
Ilustración 42.- Especies de avifauna na comarca.	97
Ilustración 43.- Resumen localización espacios naturales en concellos pertencientes al GDR1..	98
Ilustración 43.- Reservas da Biosfera GDR1.....	99
Ilustración 44.- Praia das Catedrais.....	101
Ilustración 45.- Panorámica da Ría de Foz.....	106
Ilustración 46.- Monumentos Naturais GDR1.....	108
Ilustración 47.- Parque etnográfico da auga.....	112
Ilustración 48.- Resumo de elementos patrimoniais do territorio.	113
Ilustración 49.- Camiño de Santiago do Norte ao seu paso polo territorio.	115
Ilustración 50.- Praias con bandeira azul.	116
Ilustración 51.- Praias Rapadoira.....	116
Ilustración 52.- Talleres artesanais A Mariña Lucense. (Inclúe A Pontenova e Riotinto, non incluídos no territorio de Terras de Miranda.	120
Ilustración 53.- Infraestruturas viarias. Autovía do cantábrico no seu paso polo territorio e os seus problemas de visibilidade.	124
Ilustración 54.- Infraestruturas viarias.....	125
Ilustración 55.- Infraestruturas férreas e aéreas.	126
Ilustración 56.- Porto deportivo de Ribadeo.....	127

Ilustración 57.- Servizos Sociais	129
Ilustración 58.- Instalaciones municipales.....	130
Ilustración 59.- Número de espazos deportivos por municipios	131
Ilustración 60.- Centros formativos.....	132
Ilustración 61.- Colexio Martínez Otero	133
Ilustración 62.- Servizos sanitarios.....	133
Ilustración 63.- Servizos dos centros de saúde ou noutros centros.....	134
Ilustración 64.- Farmacias.....	134
Ilustración 65.- Poboación, superficie e densidade dos municipios do GDR1.....	136
Ilustración 66.- Superficie e tipoloxía das zonas desfavorecidas do territorio.....	136
Ilustración 67.- Poboación, superficie e densidade dos municipios do GDR1.....	136
Ilustración 68.- Superficie desfavorecida do territorio do GDR1.....	137
Ilustración 69.- Representación territorial da densidade poboacional.....	137
Ilustración 70.- Representación territorial da diferenza poboacional por municipios 2004 -2014.....	138
Ilustración 71.- Evolución poboacional 2004 - 2014.....	139
Ilustración 72.- Pirámide poboacional GDR1	139
Ilustración 73.- Número de entidades singulares de cada municipio, por tramos poboacionais..	140
Ilustración 74.- Diferenzas poboacionais dos municipios de litoral e os de interior.....	140
Ilustración 75.- Número de entidades singulares por tramos poboacionais.....	141
Ilustración 76.- Poboación estranxeira.	141
Ilustración 77.- Saldo migratorio.	141
Ilustración 78.- Estranxeiros por continente.....	142
Ilustración 79.- Densidade poboacional	142
Ilustración 80.- Coeficiente de Substitución.....	142
Ilustración 86.- Grao de Ruralidad.....	145
Ilustración 87.- Poboación activa por municipios, afiliados SS e parados	146
Ilustración 88.- Ocupación	146
Ilustración 89.- Empresas por municipios.	147
Ilustración 90.- Empresas por sectores.	147
Ilustración 91.- Empresas por municipios e sectores.	147
Ilustración 92.- Sector madeireiro en Burela.....	148

Ilustración 94.- Explotacións ecolóxicas.....	149
Ilustración 102.- Establecementos de turismo rural por municipio e categoría	156
Ilustración 104.- Establecementos de turismo rural	158
Ilustración 105.- Proporción das prazas de restaurantes por municipio.	158
Ilustración 106.- Restaurantes por municipio.	158
Ilustración 115.- Matriz DAFO Medio.	166
Ilustración 116.- Matriz DAFO Sector primario e agroalimentación	167
Ilustración 117.- Matriz DAFO Empresa e emprego.....	168
Ilustración 118.- Matriz DAFO Turismo.	169
Ilustración 119.- Matriz DAFO Infraestruturas e servizos.....	170
Ilustración 120.- Relación entre entradas DAFO e indicadores de contexto.	172
Ilustración 121.- Características integradores da estratexia.	176
Ilustración 122.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.1	192
Ilustración 123.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.2	194
Ilustración 124.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.3.	196
Ilustración 125.- Accións e medidas Obxectivo 1.2.1	197
Ilustración 126.- Accións e medidas Obxectivo 1.2.2.....	198
Ilustración 127.- Accións e medidas Obxectivo 1.3.1.....	200
Ilustración 128.- Accións e medidas Obxectivo 1.3.2	201
Ilustración 129.- Accións e medidas Obxectivo 1.3.3	202
Ilustración 130.- Accións e medidas Obxectivo 2.1.1.	203
Ilustración 131.- Accións e medidas Obxectivo 2.1.2	205
Ilustración 132.- Accións e medidas Obxectivo 2.2.1.....	206
Ilustración 133.- Accións e medidas Obxectivo 2.2.2	208
Ilustración 134.- Accións e medidas Obxectivo 2.2.3	209
Ilustración 135.- Accións e medidas Obxectivo 2.3.1	210
Ilustración 136.- Accións e medidas Obxectivo 3.1.1	211
Ilustración 137.- Accións e medidas Obxectivo 3.1.2	212
Ilustración 138.- Accións e medidas Obxectivo 3.1.3	213
Ilustración 142.- Indicadores de seguimento por obxectivo específico.	220
Ilustración 144.- Municipios afectados polo solapamento GDR - GALP.....	230

Ilustración 146.- Obxectivo xeneral 1 de Formación.....	236
Ilustración 147.- Obxectivo xeneral 2 de Formación.....	237
Ilustración 148.- Obxectivo xeneral 3 de Formación.....	237
Ilustración 149.- Obxectivo xeneral 4 de Formación.....	238
Ilustración 150.- Obxectivo xeneral 5 de Formación.....	238
Ilustración 151.- Táboa especialidades formativas 1.....	239
Ilustración 152.- Táboa especialidades formativas 2.	240
Ilustración 153.- Táboa especialidades formativas 3.....	241
Ilustración 154.- Táboa especialidades formativas 4.	242
Ilustración 155.- Posibles temáticas de cooperación (sen excluír as necesidades que a evolución da estratexia demande).....	245
Ilustración 157.- Baremación por poboación da parroquia.	283
Ilustración 158.- Baremación por densidade do concello.	283
Ilustración 160.- Baremación por tipo de promotor.	284
Ilustración 161.- Baremación por modalidade do proxecto produtivo.	285
Ilustración 162.- Baremación por modalidade do proxecto non produtivo.	285
Ilustración 163.- Baremación por financiamento do proxecto.	285
Ilustración 164.- Baremación por viabilidade técnica do proxecto.	286
Ilustración 165.- Baremación por creación ou consolidación de emprego.	287
Ilustración 166.- Baremación por incidencia ambiental do proxecto.	287
Ilustración 167.- Baremación por concordancia e sintonía da iniciativa cos obxectivos e estratexia.	288
Ilustración 168.- Baremación por utilización dos recursos endóxeos.....	289
Ilustración 169.-Puntuación do baremo proxectos produtivos.	291
Ilustración 170.-Puntuación do baremo proxectos non produtivos prioridadee alta.	293
Ilustración 171.-Puntuación do baremo proxectos non produtivos prioridadee media.	294
Ilustración 172.-Puntuación do baremo proxectos non produtivos prioridadee baixa.	295
Ilustración 173.-Porcentaxe máxima de financiamento cooperación e funcionamento.	298

I.- GRUPO DE DESENVOLVEMENTO RURAL

CAPITULO I.- DATOS IDENTIFICATIVOS DO GAL

ANTECEDENTES

O obxecto da asociación é promover e soste o desenvolvemento local / rural no ámbito de actuación da Asociación determinado no artigo 4, e de todos os municipios, persoas físicas ou xurídicas que decidan asociarse á mesma. O citado desenvolvemento realizarase mediante a execución de programas consorciados coas diferentes administracións públicas.

DENOMINACIÓNS: ASOCIACIÓN TERRAS DE MIRANDA

DOMICILIO SOCIAL (TELÉFONO, FAX, CORREO ELECTRÓNICO).

Esta Asociación establece a súa sede, como consta nos seus Estatutos (TÍTULO II. Art 3) na Casa da Cultura da localidade de Mondoñedo (LUGO).

DATA DE CONSTITUCIÓN E CIF

Constitúese en LUGO o día 24 de xullo de 2001 sendo os socios fundadores como consta na súa Acta Fundacional.

NOME	ENTIDADE Á QUE REPRESENTAN	MUNICIPIO
María Luisa Oíaz Cabanas	Asociación de Mulleres Rurais "Orballo"	Mondoñedo
Ana Lage Braña	Asociación de Mulleres, Amas de casa e consumidores "Baos"	Lourenza
Manuel Valín Valdés	Fundación para o Desenvolvemento da Comarca da Mariña Central	Mondoñedo
Ángel Cao Pérez	Asociación Club Kayak Foz	Foz
Ángel Hermida Lage	Fundación San Salvador	Lourenza
Antonio Cao Fernández	Ayuntamiento de Alfoz	Alfoz
Arturo Bello Fernández	Fundación "Alvaro Cunqueiro Mora"	Mondoñedo
Azucena I Vidal Fernández	Muebles Vidal, S.L	Riotorto
Carlos Docampo Amieiro	Asociación de Comerciantes , Industriales y Autónomos del municipio de Lourenzá	Lourenzá
Claudia del Pino Martínez	Miranda Turismo, S.L.L.	Mondoñedo
Oscar Villapol Fernández	Laminados Villapol, S.A	Trabada
Eduardo Rega Paz	Carrocerías Hermanos Rega, S.L	Alfoz
Eliseo López Villar	Electricidad Blanco Villar, S.L	Trabada
Eulogio Fernández Sampayo	Ayuntamiento de Ferreira do Valadouro	Ferreira do Valadouro
Fé Rodríguez Rocha	Excelentísima Diputación Provincial de Lugo	Lugo
Francisco García García	Asociación para la conservación del poni gallego ACOPOGA	Mondoñedo
Francisco Manuel Moreda Gil	Asociación Feira Exposición do Noroeste	Foz
Gema Iglesias Recalde	Persona física	
Guillermo Redondas Val	Persona física	
Jaime Cancio Rodríguez	Ayuntamiento de Foz	Foz
Jesús Blanco García	Asociación Micológica "Os Bolouros"	Foz
Jesús Chao López	Asociación intermunicipal de Apicultores Alfoz-Valadouro	Ferreira do Valadouro
Jesús Fernández López		
José Aquilino Bouso García	Panadería Bouso, S.L	Mondoñedo
José Carlos Rodríguez Andina	Instituto Lucense de Desarrollo Económico y Social	Lugo
José García Hermida	Asociación Club Hípico Cabaleiros do Valadouro	Valadouro

Ilustración 1.- Socios fundadores
 Fonte: Asociación Terras de Miranda

NOME	ENTIDADE Á QUE REPRESENTAN	MUNICIPIO
José López Cabodevila	Ayuntamiento de Riotorto	Riotorto
José López Franco	Asociación Cultural O Castelo	Alfoz
José Manuel Trigo Oíaz	Asociación Xuvenil Merlín	Lourenzá
José Manuel Yanes Ginzo	Ayuntamiento de Trabada	Trabada
José Martínez Ferreira	Rehabilitación Mondoñedo, S.L	Mondoñedo
José Otero Méndez	Asociación Centro de Instrucción y Recreo de Benquerencia	Benquerencia
José Salgado Leivas	Asociación de Ferreiros de Ferreiravella	Riotorto
José Soto Peña	Asociación Club Náutico O Castro	Foz
Juan José López Díaz	Cárnicos Río, S.L.	Riotorto
Enrique Geada Losada	Asociación Cultural "O Mundo de Galea"	Alfoz
Justa Rodríguez Martínez	Asociación Xuvenil "Xoldra"	Mondoñedo
Luis Rego Valcarce	Ayuntamiento de Mondoñedo	Mondoñedo
María Angeles Amado López	Angeles y Magín, C.B.	Mondoñedo
Salvador Díaz Caselas	Ayuntamiento de San Cosme de Barreiros	San Cosme de Barreiros
Marco Uría Sixto	Asociación Cultural "Amado Lar"	Ferrerira do Valadouro
María Rosa Pérez Bravo	Asociación Amas de Casa.Sendeiriña	Mondoñedo
Marina Abad López	Asociación de Mulleres Rurais Tea de Araña	Barreriros
Mercedes Fernández Docampo	Asociación Cultural "Osario Gutiérrez"	Lourenzá
Miguel Paz Rubal	Asociación de Comerciantes, Industriales y Autónomos de Valadouro	Ferrerira do Valadouro
José Díaz Longarela	Cosecheros Asociados da Faba COAFA	Lourenzá
Nuria Acevedo Iglesias	Asociación Cultural "O Picata"	Trabada
Olivia Lombardero Rey	Asociación de Mulleres Rurais Marco da Pena Verde	Trabada
Ramón Cajoto Sante	Club Náutico de Foz	Foz
Ramón Fernández Fernández	Cruceros Rías da Mariña, S.L	Foz
Rosalía Teresa López Blanco	Asociación de Viudas Pardo Montenegro	Mondoñedo
Sandra Acebrás Dopacio	Asociación de Mulleres Rurais "Pobo de Miranda",	Riotorto
Víctor Vila López	Asociación de Pescadores "Río Masma"	Mondoñedo
Vidal Martínez-Sierra López	Ayuntamiento de Lourenzá	Lourenzá

Ilustración 1.- Socios fundadores (Continuación).

Fonte: Asociación Terras de Miranda

CIF: G- 27271402

Achégase como documentación complementaria:

ANEXO I.-

I.1.- Copia compulsada do DNI do representante así como a súa representatividade

I.2.- Copia compulsada do CIF da Entidade

CAPITULO II.- PERSONALIDADE XURÍDICA

TÍTULO CONSTITUÍENTE (ACTA FUNDACIONAL, INSCRICIÓN NO REXISTRO).

Ao amparo do Artigo 22 da Constitución Española constitúese con sede na Casa da Cultura da localidade de Mondoñedo (Lugo) a ASOCIACIÓN TERRAS DE MIRANDA, esta asociación que terá, con arranxo ás Leis, capacidade xurídica e plena capacidade para obrar, carecendo de ánimo de lucro. O réxime da Asociación está constituído polos presentes estatutos e os acordos validamente adoptados pola Asemblea Xeral e órganos directivos, dentro da esfera das súas competencias. No non previsto estarase ao establecido na Lei Orgánica 1/2002, do 22 de Marzo, reguladora do Dereito de Asociación. Esta asociación constitúese por tempo indefinido.

Artigo 1 e 2 dos seus estatutos

De igual modo atópase inscrita no Rexistro Provincial de Asociacións co número 002417 na Sección 1ª en cumprimento do acordo reflectido no acta fundacional da Asociación.

ESTATUTOS

A Asociación réxese por uns Estatutos que constan de Nove Títulos cun total de 34 Artigos e unha Disposición Adicional, onde se regulan as directrices básicas de funcionamento da Asociación.

Foron aprobados en Asemblea Xeral de Socios o día 24 de xullo de 2001 e rexistrados no rexistro correspondente con data 03 de agosto de 2001. Estes Estatutos foron modificados en Asemblea Xeral de data 28 de abril de 2016 acorde á normativa vixente e inscritos na delegación Territorial de Lugo da Xefatura provincial da Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza con data 11 de maio de 2016 e nº de rexistro da Asociación: 2001/2417-1

REGLAMENTO DO RÉXIME INTERNO

A Asociación nestes momentos non ten Regulamento de Réxime Interno podendo ser elaborado para calquera asunto segundo consta nos seus Estatutos: a Asociación TERRAS DE MIRANDA poderá aprobar para calquera asunto que non se inclúa nos estatutos un Regulamento de Réxime Interno que deberá ser aprobado pola Asemblea Xeral.

Achégase como documentación complementaria:

ANEXO II.-

II.1.- Copia compulsada da Acta Fundacional

II.2.- Copia compulsada dos estatutos

II.3.- Inscripción no Rexistro de Asociacións.

CAPITULO III.- ORGANIGRAMA DO GDR

ÓRGANOS DE GOBERNO E REPRESENTACIÓN. ANÁLISE DA SÚA REPRESENTATIVIDADE NO TERRITORIO: ASEMBLEA E XUNTA DIRECTIVA.

Os órganos de goberno e representación da Asociación son a Asemblea e a Xunta Directiva.

Artigo 11 dos seus Estatutos

ASEMBLEA

A Asociación está constituída na actualidade por 52 socios dos que 12 teñen carácter público (11 son Concellos e a Deputación de Lugo) e 40 teñen carácter privado, dando cumprimento ao artigo 11 dos Estatutos xa que representan máis do 51 % do total.-

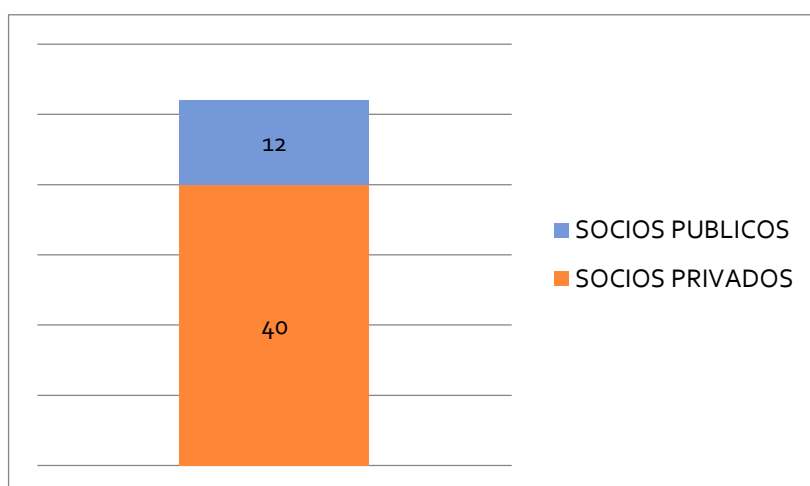

Ilustración 2.- Tipoloxía de socios.

Fonte: Elaboración propia.

A continuación expone a relación dos socios e os seus representantes, que conforman a Asemblea co seu carácter público / privado.-

SOCIO	REPRESENTANTE	CARÁCTER
CONCELLO DE MONDOÑEDO	DÑA. ANGELES RODRÍGUEZ RICO	PÚBLICO
CONCELLO DE BARREIROS	D. ALFONSO FUENTE PARGA	PÚBLICO
CONCELLO DE ALFOZ	D. JORGE VAL DÍAZ	PÚBLICO
CONCELLO DE VALADOURO	D. EDMUNDO MASEDA MASEDA	PÚBLICO
CONCELLO DE LOURENZA	DÑA. ROCÍO LÓPEZ GARCÍA	PÚBLICO
CONCELLO DE TRABADA	DÑA. MAYRA GARCÍA BERMÚDEZ	PÚBLICO
CONCELLO DE FOZ	D. JOSÉ FRANCISCO RAMALLEIRA FRAGA	PÚBLICO
CONCELLO DE CERVO	D. ALFONSO VILLARES BERMÚDEZ	PÚBLICO
CONCELLO DE XOVE	D. JOSÉ DEMETRIO SALGUEIRO RAPA	PÚBLICO
CONCELLO DE O VICEDO	D. JOSÉ JESÚS NOVO MARTÍNEZ	PÚBLICO
ASOCIACION DE VIUDAS PARDO MONTENEGRO	DÑA. ROSALÍA TERESA LÓPEZ BLANCO	PRIVADA
FUNDACION "ALVARO CUNQUEIRO MORA"	D. MANUEL OTERO LEGIDE	PRIVADA
ASOCIACION DE PESCADORES "RIO MASMA"	D. VICTOR VILA LOPEZ	PRIVADA
ASOC COMERCIANTES INDUSTRIALES Y AUTONOMOS DE MONDOÑEDO	D. MANUEL TAPIA RIVERA	PRIVADA
ASOC. MULLERES RURAIS "ORBALLO"	DÑA. ANA ISABEL LOPEZ GONZALEZ	PRIVADA
ASOC. PARA LA CONSERVACIÓN DEL PONI GALLEGO (ACOPOGA)	D. FRANCISCO GARCÍA GARCÍA	PRIVADA
ASOC. AMAS DE CASA SENDEIRIÑA	DÑA. Mª JOSÉ COCIÑA BAÑO	PRIVADA
ASOC. MULLERES RURAIS "TEA DE ARAÑA"	DÑA. MARIA ABAD LOPEZ	PRIVADA
CENTRO DE INSTRUCCIÓN Y RECREO DE BENQUERENCIA	D. JOSÉ OTERO MENDEZ	PRIVADA
ASOCIACION CULTURAL O CASTELO	D. JOSÉ LOPEZ FRANCO	PRIVADA
ASOC. XUVENIL "SARAIBA"	D. JOSÉ LUIS ARCA COUTO	PRIVADA
FEIRA EXPOSICION DO NOROESTE	D. FRANCISCO MANUEL MOREDA GIL	PRIVADA
ASOCIACION DE CABALEIROS DO VALADOURO	D. JOSÉ GARCIA HERMIDA	PRIVADA
ASOC CULTURAL "AMADO LAR"	D. MARCO URIA SIXTO	PRIVADA
ASOC. INTERMUNICIPAL DE APICULTORES ALFOZ-VALADOURO	D. JESUS CHAO LOPEZ	PRIVADA
FUNDACION SAN SALVADOR	D. JOSÉ MANUEL YANES GINZO	PRIVADA

Ilustración 3.- Listaxe de socios do GDR 1 Asociación Terras de Miranda.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

SOCIO	REPRESENTANTE	CARÁCTER
ASOC. AMAS DE CASA E CONSUMIDORES BAOS	DÑA. Mª GUADALUPE FLÓREZ SEIVANE	PRIVADA
SEMINARIO DE ESTUDOS DO VALADOURO (SEVA)	D. ALBERTO GEADA VAL	PRIVADA
ASOCIACION XEITO RURAL	D. JUAN A. PEREZ SANCHEZ-OROZCO	PRIVADA
ASOC. A COMPARSA DE ALFOZ	D. JUAN JOSÉ FRAGA PAZ	PRIVADA
SOCIEDADE AGRARIA DE TRANSFORMACIÓN (S.A.T) Nº:1223 XUGA	D. DANIEL VILLAPOL VALEA	PRIVADA
ASOC. XUVENIL MERLIN	D. JOSÉ MANUEL TRIGO DIAZ	PRIVADA
ASOC. MULLERES RURAIS "MARCO DA PENA VERDE"	DÑA. Mª ESTHER FERNANDEZ GONZALEZ	PRIVADA
CLUB NAUTICO O CASTRO	D. JOSÉ SOTO PEÑA	PRIVADA
ASOC MICOLOXICA OS BOLOUROS	D. JESUS BLANCO GARCIA	PRIVADA
ASOC. COMERCIANTES INDUST E AUT DE FOZ	D. JESUS FERNANDEZ LOPEZ	PRIVADA
ASOC. CLUB KAYAK FOZ	D. ANGEL CAO PEREZ	PRIVADA
EXC. DIPUTACION PROVINCIAL DE LUGO	D. JOSÉ RAMON GOMEZ BESTEIRO	PUBLICA
ASOC. CULTURAL E DEPORTIVA LEIRAS PULPEIRO	D. JOSÉ LUIS FERNANDEZ ANSEDES	PRIVADA
ESPELEOCLUBEL REI CINTOLO	D. RICARDO R. REIGOSA	PRIVADA
ASOC. DE VECIÑOS SAN ANDRES DE MASMA	D. JOSÉ OTERO REJES	PRIVADA
CLUB DEPORTIVO FOZ	D. JOSÉ SAA SAA	PRIVADA
ASOC. CULTURAL VIRXE DO CARME SAN MARTIÑO	D. JOSÉ SAA SAA	PRIVADA
ASOC. DEPORTIVA SANTIAGO DE FOZ	D. JOSÉ SAA SAA	PRIVADA
ASOC. ARTESANS OS MUIÑOS	DÑA. Mª JESUS LOPEZ LAGE	PRIVADA
ASOC. PROF. XOVENES AGRICULTORES -ASAJA	D. PEDRO JOSÉ RODIL SANJURJO	PRIVADA
CONCELLO DE OUROL	D. JOSE LUIS PAJÓN CAMBA	PÚBLICO
COMUNIDADE DO MONTE VECIÑAL EN MAN COMUN DE TRABADA	D. JOSE RAMON FERNANDEZ ALVAREZ	PRIVADA
FRUTICULTORES DO VAL (AFRUVAL)	D. JOSE ANGEL DÍAZ GONZÁLEZ	PRIVADA
ASOC. MUJERES EN IGUALDAD BURELA (BUMEI)	DÑA MARIA DEL MAR FRAGA FERNÁNDEZ	PRIVADA
ASOC. DE AXUDA Ó ENFERMO MENTA "A MARIÑA"	DÑA. Mª IRIS CASTRO MEITA	PRIVADA
ASOC. PROVINCIAL EMPRESARIOS DE LA PRIMERA TRANSFORMACIÓN DE LA MADERA DE LUGO	D. JORGE SOUTO FRANCO	PRIVADA

Ilustración 3.- Listaxe de socios do GDR 1 Asociación Terras de Miranda. (Continuación)

Fonte: Asociación Terras de Miranda

Con respecto ao número e representatividade dos socios do Grupo, hai que mencionar que no último ano incorporáronse á Asociación 13 novos membros de carácter diverso (catro deles de carácter público, concellos do territorio e privados, unha Sat e diversas asociacións representativas do territorio). Doutra banda, é destacable a presenza de sectores vulnerables como son as mulleres, os mozos e os discapacitados.

Os socios de carácter público representan aos Concellos do territorio, dun total de 14 municipios, 11 forman parte da Asociación polo que a representatividade no territorio a nivel administracións públicas está garantida xa que supón un 78 %.

Os socios de carácter privado están distribuídos por todo o territorio, representando á súa vez a un tanto por cento moi elevado xa que o 100% ten carácter colectivo (Asociacións, SAT, CMVMC, Federacións).

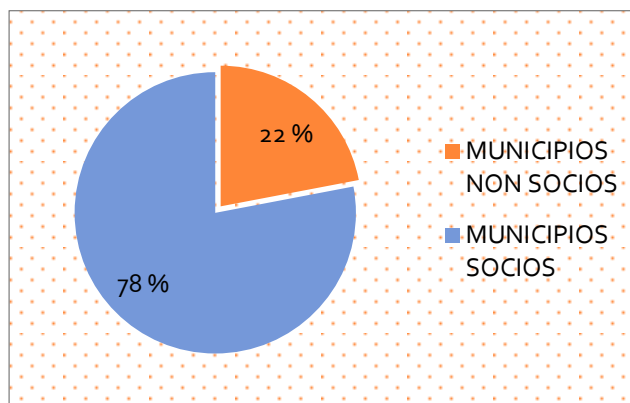

Ilustración 4.- Gráfico municipios socios - non socios.
Fonte: Elaboración propia.

DENOMINACIÓN	MUNICIPIO
ASOCIACION DE VIUDAS PARDO MONTENEGRO	MONDOÑEDO
FUNDACION "ALVARO CUNQUEIRO MORA"	MONDOÑEDO
ASOCIACION DE PESCADORES "RIO MASMA"	MONDOÑEDO
ASOC COMERCIANTES INDUSTRIALES Y AUTONOMOS DE MONDOÑEDO	MONDOÑEDO
ASOC. MULLERES RURAIS "ORBALLO"	MONDOÑEDO
ASOC. PARA LA CONSERVACIÓN DEL PONI GALLEGO (ACOPOGA)	MONDOÑEDO
ASOC. AMAS DE CASA SENDEIRIÑA	MONDOÑEDO
ASOC. MULLERES RURAIS "TEA DE ARAÑA"	BARREIROS
CENTRO DE INSTRUCCIÓN Y RECREO DE BENQUERENCIA	BENQUERENCIA

Ilustración 5.- Asociacións privadas.
Fonte: Elaboración propia.

DENOMINACIÓN	MUNICIPIO
ASOCIACION CULTURAL O CASTELO	ALFOZ
ASOC. XUVENIL "SARAIBA"	FOZ
FEIRA EXPOSICION DO NOROESTE	FOZ
ASOCIACION DE CABAIEIROS DO VALADOURO	FERREIRA DO VALADOURO
ASOC CULTURAL "AMADO LAR"	FERREIRA DO VALADOURO
ASOC. INTERMUNICIPAL DE APICULTORES ALFOZ-VALADOURO	FERREIRA DO VALADOURO
FUNDACION SAN SALVADOR	LORENZANA
ASOC. AMAS DE CASA E CONSUMIDORES BAOS	LORENZANA
SEMINARIO DE ESTUDOS DO VALADOURO (SEVA)	ALFOZ
ASOCIACION XEITO RURAL	LUGO
ASOC. A COMPARSA DE ALFOZ	ALFOZ
SOCIEDADE AGRARIA DE TRANSFORMACIÓN (S.A.T) Nº:1223 XUGA	TRABADA
ASOC. XUVENIL MERLIN	LORENZANA
ASOC. MULLERES RURAIS "MARCO DA PENA VERDE"	TRABADA
CLUB NAUTICO O CASTRO	FOZ
ASOC MICOLOXICA OS BOLOUROS	FOZ
ASOC. COMERCIANTES INDUST E AUT DE FOZ	FOZ
ASOC. CLUB KAYAK FOZ	FOZ
ASOC. CULTURAL E DEPORTIVA LEIRAS PULPEIRO	MONDOÑEDO
ESPELEOCLUBEL REI CINTOLO	MONDOÑEDO
ASOC. DE VECIÑOS SAN ANDRES DE MASMA	MONDOÑEDO
CLUB DEPORTIVO FOZ	FOZ
ASOC. CULTURAL VIRXE DO CARME SAN MARTIÑO	FOZ
ASOC. DEPORTIVA SANTIAGO DE FOZ	FOZ
ASOC. ARTESANS OS MUIÑOS	MONDOÑEDO
ASOC. PROF. XOVENES AGRICULTORES -ASAJA	SANTIAGO
COMUNIDADE DO MONTE VECIÑAL EN MAN COMUN DE TRABADA	TRABADA
FRUTICULTORES DO VAL (AFRUVAL)	ALFOZ
ASOC. MUJERES EN IGUALDAD BURELA (BUMEI)	BURELA
ASOC. DE AXUDA Ó ENFERMO MENTA "A MARIÑA"	CERVO
ASOC. PROVINCIAL EMPRESARIOS DE LA PRIMERA TRANSFORMACIÓN DE LA MADERA DE LUGO	LUGO

Ilustración 5.- Asociaciones privadas.(Continuación).
 Fonte: Elaboración propia.

A seguinte táboa móstranos a distribución e por tanto a representatividade territorial dos

Representatividade territorial dos socios

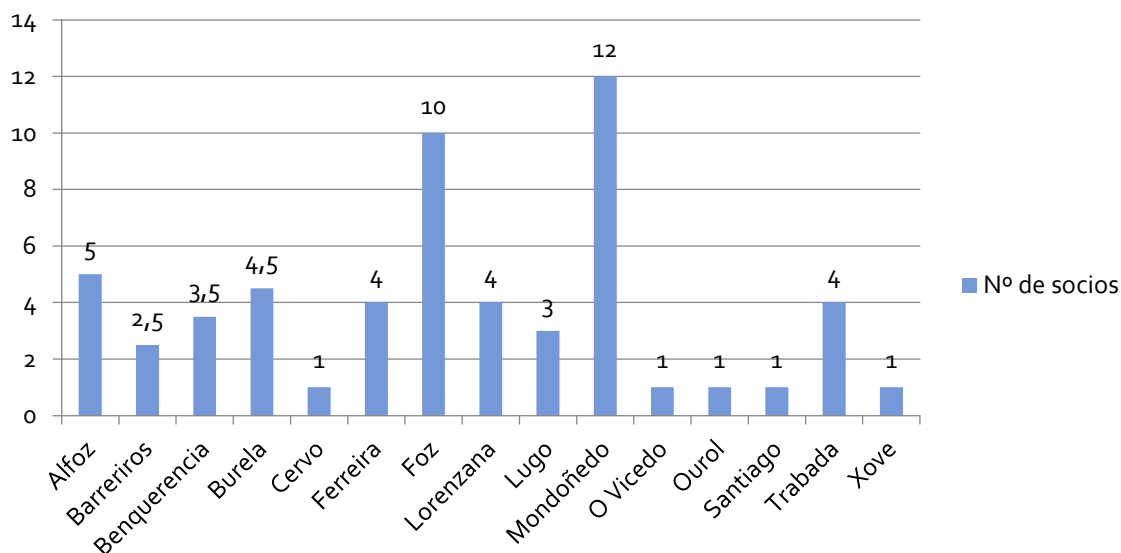

Ilustración 6.- Representatividade dos socios.

Fonte: Elaboración propia.

Respecto da tipoloxía dos socios de carácter privado, distribúense de forma porcentual seguidamente en función do seu obxecto.

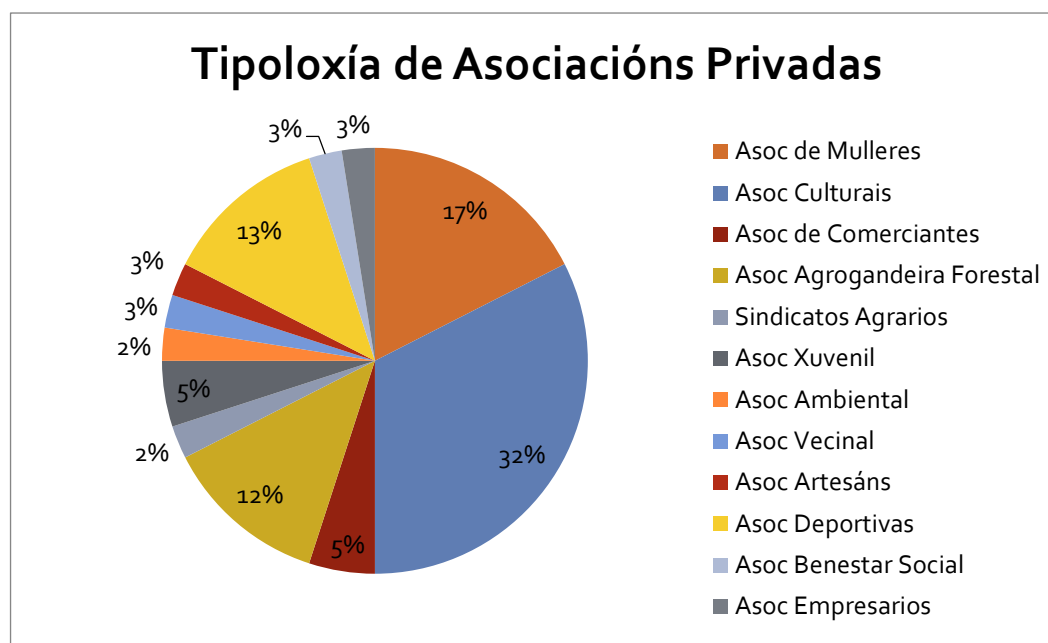

Ilustración 7.- Gráfico tipoloxía asociacións privadas.

Fonte: Elaboración propia.

Principalmente son as asociacións de carácter cultural as que maior presenza teñen entre os socios do grupo, seguidas das de mulleres, e as asociacións agrogandeiras forestais.

Achégase como documentación complementaria:

ANEXO III.-

III.1.- TABLA 1: RELACIÓN DE ASOCIADOS

A XUNTA DIRECTIVA

A Xunta Directiva está formada por un Presidente, dous vicepresidentes (primeiro e segundo), un secretario e un tesoureiro; e entre 7 e 16 vogais. Estes serán designados e revogados pola Asemblea Xeral Extraordinaria.

A Xunta Directiva deberá estar composta, cando sexan socios, por colectivos representantes das mulleres, novas, acción social, protección e conservación ou mellora do ambiente, sector agrario, incluíndo as organizacións profesionais agrarias, empresarios e as asociacións profesionais, sector cultural e sector público. O número de representantes do sector privado sempre deberá ser superior ao número do sector público.

Artigo 18 dos seus Estatutos

A composición actual da Xunta Directiva é a seguinte:

Nº	CARGO	SOCIO	REPRESENTANTE	CARÁCTER	CONCELLO/ PARROQUIA
1	PRESIDENTE	Asoc XEITO RURAL	D. Vidal Martínez –Sierra López	Privado	Lugo
2	VPDTA. 1º	Concello de Trabada	Doña Mayra García Bermúdez	Público	Trabada
3	VPDTA. 2º	Concello de Mondoñedo	Doña Ángeles Rodríguez Rcio	Público	Mondoñedo
4	SECRETARIO	SAT XUGA	D. Daniel Villapol Valea	Privado	Trabada
5	TESORERO	Concello de Barreiros	D. Alfonso Fuente Parga	Público	Barreiros
6	VOCAL	Concello de Lourenzá	Doña Rocío López García	Público	Lourenzá
7	VOCAL	Concello de Alfoz	D. Jorge Val Díaz	Público	Alfoz
8	VOCAL	Asoc Cultural VIRXE DO CARME SAN MARTIÑO	D. José Saá Saá	Privado	Foz
9	VOCAL	Asoc Artesáns DOS MUIÑOS	Doña Mª Jesús López Lage	Privado	Mondoñedo
10	VOCAL	Asoc MULLERES RURAIS MARCO DA PENA VERDE	Doña Esther Fernández González	Privado	Trabada
11	VOCAL	SEVA	D. Alberto Geada Val	Privado	Alfoz
12	VOCAL	Concello de Xove	D. José D. Salgueiro Rapa	Público	Xove
13	VOCAL	Concello de Cervo	D. Alfonso Billares Bermúdez	Público	Cervo
14	VOCAL	Concello de O Vicedo	D. JoséJ. Novo Martínez	Público	O Vicedo
15	VOCAL	ASAJA - Galicia	D. Pedro J. Rodil Sanjurjo	Privado	Santiago
16	VOCAL	Asoc AMAS DE CASA E CONSUMIDORES BAOS	Doña Mª Guadalupe Flórez Seivane	Privado	Loenzana
17	VOCAL	Asoc juvenil SARAIBA	D. José Luis Arca Couto	Privado	Foz
18	VOCAL	Asoc A COMPARSA	D. Juan J Fraga Paz	Privado	Alfoz
19	VOCAL	Concello de Ourense	D. José Luis Pajón Camba	Público	Ourense
20	VOCAL	Asoc de Axuda o enfermo mental A MARIÑA	Doña Mª Iris Castro Meita	Privado	Cervo

Ilustración 8.- Composición da Xunta Directiva do GDR 1 Terras de Miranda.

Fonte: Asociación Terras de Miranda.

Foi RATIFICADA en Asemblea Xeral o día 27 de xuño de 2016. Está formada por: Presidente, dúas Vicepresidentas, Secretario, Tesoureiro e 15 vogais.

Do total de membros da Xunta Directiva, o 45 % son representantes da Administración e o 55 % representan ao sector privado.

Representación do sector privado na JD

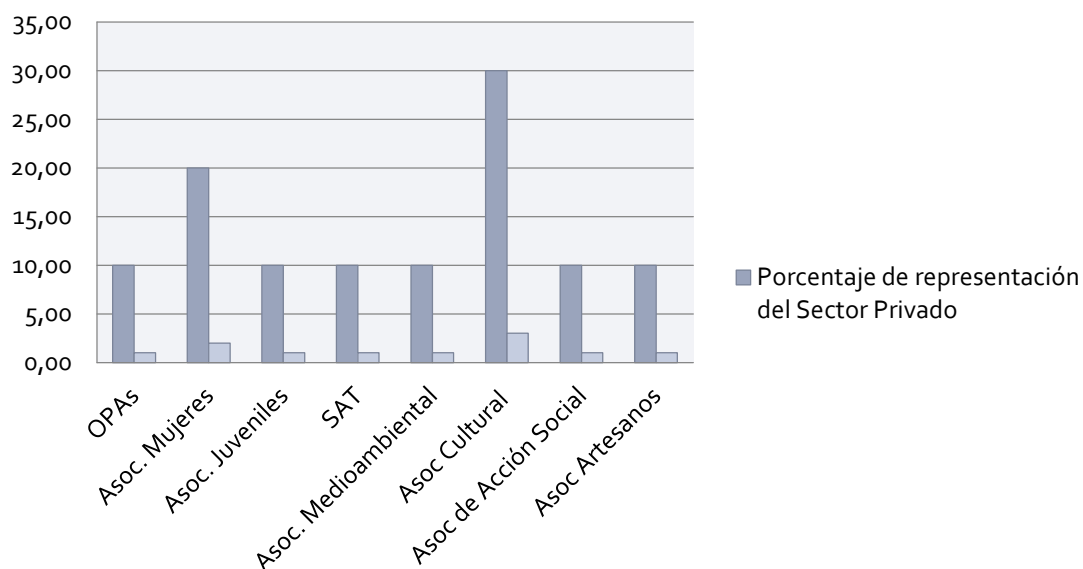

Ilustración 9.- Representación do sector privado na Xunta Directiva.

Fonte: Elaboración propia.

Achégase como documentación complementaria:

ANEXO IV.-

IV.1.- TABÓA 2: COMPOSICIÓN DA XUNTA DIRECTIVA

CAPITULO IV.- SISTEMAS DE PARTICIPACIÓN E DECISIÓN EN ASEMBLEA E XUNTA DIRECTIVA

REQUISITOS E PROCEDEMENTO PARA A ADQUISICIÓN E PERDA DA CONDICIÓN DE SOCIO

ADQUISICIÓN DA CONDICIÓN DE SOCIO

Para que unha entidade teña a condición de asociado deberá estar legalmente constituída e dada de alta no correspondente rexistro. Deberá solicitar o ingreso mediante un escrito dirixido ao Presidente manifestando a súa vontade expresa de adherirse á Asociación TERRAS DE MIRANDA, e de comprometerse á consecución dos obxectivos da asociación e a colaborar no desenvolvemento das súas actividades.

De igual modo, debe achegar á solicitude o documento de acordo co seu órgano de decisión e a designación dun representante e un suplente.

Cando un candidato non teña o seu domicilio social no ámbito de actuación determinado no artigo 4 dos presentes estatutos deberá demostrar que desenvolve a súa actividade de maneira total ou parcial no mencionado ámbito de actuación.

Unha vez recibida a solicitude, o Presidente dará traslado da devandita solicitude á Xunta Directiva, que deberá resolver nun prazo non superior a dous meses desde a data de presentación. Contra en acordo denegatorio o solicitante poderá recorrer ante a primeira Asemblea Xeral que teña lugar, debendo figurar este asunto expresamente na orde do día correspondente.

Artigo 7 dos seus Estatutos

PERDA DA CONDICIÓN DE SOCIO

Perderase a condición da asociado/a:

- Por decisión voluntaria do asociado, comunicada por escrito ao Presidente.
- Por conduta contraria á boa convivencia e aos fins da Asociación.
- Por sanción imposta pola Xunta Directiva, de maneira motivada e con audiencia do interesado, por incumprimento grave ou reiterado dos deberes inherentes á

condición de asociado. O acordo de expulsión notificarase por escrito e contra el caberá recurso ante a primeira Asemblea Xeral que se realice.

- Por falta de pago das cotas durante tres exercicios continuados.
- Por extinción da persoa xurídica.

Artigo 8 dos seus Estatutos

DEREITOS E DEBERES DOS SOCIOS

Son dereitos dos socios:

- Participar nas actividades da Asociación e nos órganos de goberno e representación, a exercer o dereito de voto, así como a asistir á Asemblea Xeral, de acordo cos estatutos.
- A ser informado acerca da composición dos órganos de goberno e representación da asociación, do seu estado de contas e do desenvolvemento da súa actividade.
- A ser oído con carácter previo á adopción de medidas disciplinarias contra el e a ser informado dos feitos que dean lugar a tales medidas, debendo ser motivado o acordo que, no seu caso, impoña a sanción.
- A impugnar os acordos dos órganos da asociación que estime contrarios á Lei ou aos Estatutos.

Artigo 9 dos seus Estatutos

PORCENTAXE DE PARTICIPACIÓN POR ENTIDADES PÚBLICAS E PRIVADAS E POR SECTORES EN ASEMBLEA E XUNTA DIRECTIVA

A efectos de adopción de acordos, o sector privado, constituído polos axentes económicos e sociais así como por outros representantes da sociedade civil, deberá representar polo menos o 51% dos votos en todos os órganos de decisión.

Nin as administracións públicas, nin ningún outro grupo de interese concreto, representarán máis do 49% dos dereitos de voto na toma de decisións.

MECANISMOS DE PARTICIPACIÓN DOUS SOCIOS NA ASOCIACIÓN

A representatividade no seo do GDR é posible grazas á estrutura de participación que a Asociación TERRAS DE MIRANDA configurou, na que a poboación atopa tres vías de acceso á Asociación e ás súas actividades:

A través da Asemblea Xeral: é o órgano supremo de expresión da vontade da asociación e estará integrada pola totalidade de asociados.

Artigo 12 dos seus Estatutos

Supón unha participación activa na vida institucional da asociación, con capacidade de voz e voto na toma de decisións, a través das reunións asemblearias; así como a posibilidade de optar, en igualdade de dereitos, aos órganos de goberno da Asociación.

A través das Mesas Sectoriais:

Que teñen como finalidade servir de canle informativa das actividades da Asociación e participativa dos actores dos diversos sectores económicos e sociais, implicados no desenvolvemento do territorio. Nas Mesas sectoriais poñerase en común as problemáticas de cada sector, e as actuacións de mellora, proxectos, iniciativas... que o sector poida concibir, para elevar propostas á Asemblea Xeral.

A Asemblea Xeral poderá variar as mesas sectoriais segundo as novas demandas ou sectores que xurdan no territorio. A Xunta Directiva elixirá de entre os seus membros un representante que presidirá ditas mesas.

Os asociados integrados na Asemblea Xeral organizaranse en seis mesas sectoriais, organizadas ao redor dos seguintes ámbitos:

- Mesa Institucional: formada polos representantes das administracións locais e provinciais.
- Mesa de Dinamización Sociocomunitaria: na que se agrupan as asociacións sen ánimo de lucro non incluídas noutras mesas sectoriais: asociacións de mulleres, de mozas, de veciños, ambientais, culturais, deportivas, entre outras.
- Mesa do Sector Agroforestal: inclúe entidades representativas do sector, como cooperativas agrarias, sociedades agrarias de transformación, comunidades de montes, asociacións forestais, organizacións profesionais agrarias.
- Mesa Empresarial e do Emprego: formada por entidades empresariais, sindicais, Cámara de Comercio.

- Mesa de Benestar Social: integrada polas entidades do ámbito dos servizos sociais que teñan como obxecto social mellorar a calidade de vida da poboación, especialmente de colectivos con especiais dificultades e colectivos desfavorecidos ou en perigo de exclusión social.
- Mesa de Turismo e Hostalería: formada polas entidades vinculadas ao fomento do turismo e á representación de empresas turísticas e de hostalería.

Artigo 27 dos seus Estatutos

A través das actividades e iniciativas sociais e empresariais:

É a canle de participación que se articula en todo programa de desenvolvemento, polo que a poboación accede á Asociación, como estrutura de asesoramento e apoio para a implantación de iniciativas empresariais e sociais; tamén como beneficiaria dos programas de formación, ou das accións de cooperación e sinerxías dentro e fóra do propio territorio.

FUNCIÓNS. CONVOCATORIAS, MAIORÍAS, DELEGACIÓNS DE VOTO.

ASEMBLEA

As reunións das Asembleas Xerais serán ordinarias ou extraordinarias.

Artigo 13 dos seus Estatutos

Funcións

Son competencias da Asemblea Xeral ordinaria os seguintes asuntos:

- Aprobar, no seu caso, a xestión da Xunta Directiva.
- Examinar e aprobar as contas xerais.
- Resolver sobre a aprobación do inventario anual dos bens mobles e inmoables cuxa valoración detallada dos mesmos será realizada polos membros da Xunta Directiva previamente designado por esta última.
- Aprobar, no seu caso, as propostas da Xunta Directiva en orde ás actividades propias da Asociación.

- Acordar os gastos que teñan que atenderse con cotas extraordinarias e o seu establecemento, así como as das cotas ordinarias, fixar a súa contía e periodicidade.
- Ratificación, se procede, das decisións tomadas no seo da Xunta Directiva.
- Calquera outra que non sexa da competencia exclusiva da Asemblea Extraordinaria.

Corresponde á Asemblea Xeral Extraordinaria.

- Solicitude de declaración de utilidade pública.
- Constituír unha federación de asociacións ou integrarse nelas.
- Modificar os estatutos.
- Disolución da Asociación e nomeamento de liquidadores.
- Nomeamento e renovación dos membros da Xunta Directiva.

Artigo 16 dos seus Estatutos

Convocatorias

A Asemblea Xeral Ordinaria reunirse necesariamente polo menos unha vez ao ano, dentro dos seis meses seguintes ao peche de cada exercicio.

As Asembleas Xerais Extraordinarias celebraranse cando as circunstancias o aconsellen o, a xuízo do Presidente, cando a Xunta Directiva o acorde ou cando o propoña por escrito polo menos o 25 % dos asociados.

Artigo 13 dos seus Estatutos

...faranse por escrito expresando o lugar, data e hora da reunión, así como a orde do día con expresión concreta dos asuntos para tratar. Entre a convocatoria e o día de celebración da Asemblea en primeira convocatoria deberán mediar polo menos sete días naturais, podendo así mesmo facerse constar se procedese a data e a hora na que se reunirá a Asemblea en segunda convocatoria, sen que entre unha e outra puidese mediar un prazo superior a unha hora.

Artigo 14 dos seus Estatutos

Maiorías e Delegacións de voto

A Asemblea Xeral, ordinaria ou extraordinaria, quedará validamente constituída en primeira convocatoria, sempre que concorra a ela un terzo dos asociados con dereito a

voto, e en segunda convocatoria polo menos 10 socios con dereito a voto. Será necesario, en todo caso, a presenza do Presidente, ou da persoa que legalmente o substitúa.

Os acordos tomaranse por maioría simple das persoas presentes ou representadas cando os votos afirmativos superen aos negativos, non sendo computables a estes efectos os votos en branco nin as abstencións.

Na Asemblea un socio poderá representar por escrito como máximo a cinco socios, sempre que teñan capacidade para obrar, e que a representación figure por escrito. Será necesario polo menos o voto afirmativo do 50 % de socios presentes ou representados a toma dos seguintes acordos:

- Nomeamento das Xuntas Directivas e Administradores.
- Acordo para constituír unha Federación de Asociacións ou integrarse nelas.
- Disposición e alleamento de bens.
- Modificación de estatutos.
- Disolución da entidade.

Artigo 15 dos seus Estatutos

XUNTA DIRECTIVA

Funcións

As facultades da Xunta Directiva estenderanse, con carácter xeral a todos os actos propios das finalidades da asociación, sempre que non requiran, segundo estes Estatutos, autorización expresa da Asemblea Xeral. Son facultades particulares da Xunta Directiva:

- Dirixir as actividades sociais e levar a xestión económica e administrativa da Asociación, acordando realizar os oportunos contratos e actos.
- Aprobar a concesión de axudas no marco de programas ou convenios.
- Executar os acordos da Asemblea Xeral.
- Formular e someter á aprobación da Asemblea Xeral os Balances e as Contas anuais.
- Resolver sobre a admisión de novos asociados e a expulsión de socios, en ambos os casos motivando as súas decisións.
- Nomear delegados para algunha determinada actividade da Asociación.
- Calquera outra facultade que non sexa da exclusiva competencia da Asemblea Xeral de socios.

Son atribucións do Presidente da Asociación:

- Ostentar a representación legal da Asociación ante toda clase de organismos públicos ou privados.
- Convocar, presidir e levantar as sesións que celebre a Asemblea Xeral e a Xunta Directiva, así como dirixir as deliberacións dunha e outra.
- Ordenar gastos e autorizar os pagos por conta de fondos da Asociación, intervindo coa súa firma na disposición de fondos, mancomunadamente co Secretario e o Tesoureiro.
- Autorizar coa súa firma os documentos, actas e correspondencia.
- Adoptar calquera medida urxente que a boa marcha da Asociación aconselle ou no desenvolvemento das súas actividades resulte necesaria ou conveniente, sen prexuízo de dar conta posteriormente á Xunta Directiva.
- Velar polos fins da Asociación e o seu cumprimento.

Son facultades do Vicepresidente (primeiro, se houber máis de un):

- Substituír ao Presidente en caso de ausencia, enfermidade ou cesamento.
- As que delegue o Presidente ou lle atribúa a Asemblea Xeral.

O Secretario terá a cargo a dirección dos traballos puramente administrativos da Asociación, dirixirá a organización administrativa e económico financeira da Asociación, propoñerá á Xunta Directiva o nomeamento do persoal e cargos técnicos necesarios para desenvolver as actividades da Asociación, expedirá certificacións, levará os libros da Asociación que sexan legalmente establecidos e o ficheiro de asociados, e custodiará a documentación da entidade, facendo que se cursen as comunicacións sobre designación de Xuntas Directivas e demais acordos sociais inscribibles aos Rexistros correspondentes, así como a presentación das contas anuais e o cumprimento das obrigacións documentais nos termos que legalmente correspondan. Ademais, corresponderalle intervir coa súa sinatura na disposición de fondos, mancomunadamente co Presidente e o Tesoureiro.

Corresponde ao Tesoureiro:

- Recadar e custodiar os fondos da Asociación e levar en orde os libros de Contabilidade.
- Coñecer os ingresos e gastos da Asociación e presentar, xunto ao Presidente, os orzamentos de gastos e ingresos á Asemblea Xeral para a súa aprobación, así como o balance do exercicio correspondente.
- Dispoñer coa súa sinatura mancomunadamente co Secretario Xeral e o Presidente dos fondos da Asociación para dar cumprimento ás ordes de pago que expida o Presidente.
- Levar inventario de bens, se os houbese.

Os Vogais terán as obrigacións propias do seu cargo como membros da Xunta Directiva e así como as que nazan das delegacións ou comisións de traballo que a propia Xunta lles encomende.

Artigos 21,22,23,24,25 e 26 dos seus Estatutos

Convocatorias e toma de acordos

A Xunta Directiva celebrará sesión cando o determine o Presidente ou por iniciativa da metade dos seus membros polo menos. Quedará validamente constituída cando asistan a metade máis un dos membros, e para que os acordos sexan válidos, deberán ser tomados por maioría de votos. En caso de empate, o voto do Presidente será de calidade.

Cando a Xunta Directiva o estime procedente pola índole da materia para tratar na sesión, poderán ser convidados a tomar parte nas súas deliberacións como asesores cualificados, pero sen voto, profesionais ou especialistas para clarificar asuntos concretos que figuren na orde do día.

Das sesións levantará acta o Secretario, co visto e prace do Presidente e reflectirao no libro de actas.

Artigo 20 dos seus Estatutos

NORMAS DE DISCIPLINA SOCIAL

Cando a Asociación TERRAS DE MIRANDA actúe como entidade colaboradora da Administración para a xestión da medida 19 (Leader) do PDR de Galicia 2014-2020, para evitar os conflitos de intereses nos membros dos órganos de avaliación e decisión dos GDR deberanse seguir as seguintes normas:

- a. Deberá xuntarse a cada expediente unha declaración expresa, asinada por todas as persoas que participen na selección dun proxecto e que sinalen que non teñen ningún interese persoal ou profesional directo na selección do citado proxecto.
- b. Se un membro do comité de avaliación ou decisión do GDR ten algún tipo de relación profesional ou persoal co promotor do proxecto, ou calquera interese profesional ou persoal nel, debe presentar unha declaración escrita explicando a natureza da relación ou interese, a cal deberá formar parte do expediente. Calquera interese común deberá declararse, incluídos familiares, afectivos, políticos ou económicos.
- c. Se un membro do comité de avaliación ou decisión se atopa na situación descrita no parágrafo anterior, non poderá participar no proceso de avaliación ou selección, nin estar

presente durante o debate da proposta do proxecto. Esta circunstancia documentarase nas actas.

d. Cando exista dúbida sobre o interese común entre algún membro do comité de avaliación ou selección, o GDR deberá remitir o asunto a Agader para que adopte unha decisión sobre a efectiva existencia dun conflito de intereses.

Artigo 11 dos seus Estatutos

CAPITULO V.- ÓRGANOS DE XESTIÓN

EQUIPO TÉCNICO PREVISTO. FUNCIONES.

O equipo humano estará composto por un/a Xerente, un/a Axente de Desenvolvemento Local, un/a Administrativo/a que velarán pola correcta execución do programa. As persoas que ocuparán estes cargos serán seleccionadas a través dun Proceso de Selección baseado nos principios de publicidade, transparencia, libre concorrência, capacidade, experiencia e non discriminación que a continuación se detallan no punto seguinte.

As funcións e obrigacións específicas do GDR, e por tanto, en gran medida do equipo Técnico, en canto entidade colaboradora de AGADER, son as seguintes.-

- a) Promover a dinamización territorial e a mobilización social.
- b) Promover a valorización do medio rural, en xeral, e do seu territorio, en particular.
- c) Facilitar a participación da poboación nas accións de desenvolvemento do territorio.
- d) Atender ao público nunha ou varias oficinas abertas no ámbito territorial do GDR 1, en que conste o calendario e horario de atención ao público, en particular ou de atención da xerencia aos promotores. A oficina ou oficinas estarán identificadas en lugar visible mediante un cartel ou placa acomodados, de modo que non sexa confundible con ningunha dependencia administrativa ou empresarial, e deberá situarse no territorio elixible para efectos do Leader.
- e) Asesorar aos posibles beneficiarios das axudas da estratexia de desenvolvemento local sobre a adecuación do seu proxecto ás esixencias daquela, así como sobre a posibilidade de acceder a outro tipo de axudas á marxe das previstas nela.
- f) Informar os posibles beneficiarios sobre os deberes que asumirán no caso de percibir algunha axuda con cargo á estratexia, entre as que se atopa a obrigatoriedade de levar unha contabilidade separada para o financiamento que se perciba con cargo ao fondo FEADER, das infraccións e das correspondentes sancións previstas na Lei 9/2007, do 13 de xuño, de subvencións de Galicia que puidesen derivar responsabilidade para os solicitantes das axudas, así como sobre a forma de xustificación do cumprimento das condicións para a concesión das subvencións e dos requisitos para a verificación desta.

- g) Tramitar diligentemente os expedientes, desde que o promotor presente a solicitude diante do GDR ata que este lle traslade á Agader a decisión sobre a selección, a proposta ou a documentación de que se trate.
- h) Realizar o tratamento dos datos de carácter persoal que teña rexistrados en calquera tipo de soporte físico, por mor da súa actividade de entidade colaboradora na xestión da estratexia Leader de Galicia 2014-2020, conforme á cláusula 14ª deste convenio.
- i) Comprobar o cumprimento e a efectividade das condicións ou dos requisitos determinantes para a concesión de subvencións aos promotores de proxectos.
- j) Seleccionar proxectos con cargo ao orzamento máximo dispoñible, segundo o sinalado na cláusula cuarta, para darlle cumprimento á estratexia de desenvolvemento local.
- k) Levantar a acta de non inicio dos proxectos, realizar actuacións de seguimento e control dos proxectos subvencionados e comunicarlle á Agader calquera incidente ou irregularidade.
- l) Executar as actividades da submedida 19.4 do PDR (gastos correspondentes a custos correntes do GDR e animación e promoción do territorio) e xustificar os gastos correspondentes.
- m) Promover ou participar, no seu caso, en proxectos de cooperación transnacional e interterritorial fose e dentro da Comunidade Autónoma de Galicia, segundo as bases reguladoras e as convocatorias da Comunidade Autónoma de Galicia e, no seu caso, do Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente.
- n) Integrarse nas redes de grupos de desenvolvemento rural, tanto a nivel da Comunidade Autónoma como a nivel de todo o Estado.
- ou) Someterse ao Plan Galego de Controis Feader que sexa de aplicación á estratexia Leader de Galicia 2014-2020, ás actuacións de comprobación da Agader e de control financeiro, así como a calquera actuación de control e/ou inspección que proceda desenvolver por calquera organismo nacional ou comunitario.
- p) Levar un libro de rexistro de entrada e saída da documentación que afecte aos asuntos vinculados á execución da estratexia, dándolle traslado á Agader dos asentos diariamente para o seu control.
- q) Utilizar un sistema de contabilidade independente para os fondos destinados á submedida 19.4 do PDR.
- r) Velar pola correcta asignación dos fondos previstos para cada anualidade e a súa distribución entre proxectos produtivos e non produtivos.
- s) Ter en conta o disposto no Manual de Procedemento da medida Leader de Galicia 2014-2020 que aprobe a Agader, así como utilizar a aplicación informática correspondente que deseñe e facilite a Agader, cubrindo nela todos os campos previstos para cada tipo de actuación.

- t) Elaborar, en base ao Manual de Procedemento aprobado pola Agader que se cita no punto anterior, o seu propio Manual de Procedemento o cal recolla integramente o procedemento exacto de tramitación das axudas Leader ao amparo da estratexia de desenvolvemento local.
- u) Aplicar as regras de información e publicidade sobre a axuda do Feader a que se refire o anexo III do Regulamento de execución (UE) nº 808/2014 da Comisión do 17 de xullo de 2014, polo que se establecen disposicións de aplicación do Regulamento (UE) nº 1305/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, relativo á axuda ao desenvolvemento rural a través do Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader) así como o Plan de comunicación do PDR.
- v) Comunicarlle á Agader, para que as autorice, as reprogramacións da estratexia de desenvolvemento local, así como as modificacións de calquera norma interna do GDR relacionada coa xestión da estratexia.
- w) Comunicarlle á Agader, no prazo do mes seguinte a producirse, as variacións na escritura de constitución, estatutos, regulamento de réxime interior, composición dos órganos de decisión do GDR, dirección, correo electrónico, xerente e outros datos similares referidos ao GDR.
- x) Elaborar un informe anual de avaliación e seguimento da posta en práctica da estratexia de desenvolvemento local, e remitilo á Agader antes de 15 de xullo do ano seguinte. Este informe deberá recoller o seguinte contido mínimo:
 - ❖ Actas das reunións da Asemblea Xeral e da Xunta Directiva ou órgano decisorio similar, debidamente dilixenciadas polo secretario do GDR.
 - ❖ Relación actualizada de membros do GDR.
 - ❖ Memoria que inclúa o seguimento dos indicadores establecidos e a avaliación da efectividade, eficiencia, relevancia, utilidade e sostenibilidade das medidas realizadas.
 - ❖ Calquera circunstancia relevante para a correcta execución da estratexia como o grao de execución dos proxectos subvencionados, o rexeitamento de candidatos a ser socios, as contas anuais da asociación, incidentes observados, etc.
- e) Cumprir os deberes previstos na normativa de transparencia da actividade pública en canto á publicidade activa e á subministración de información

MEDIOS TÉCNICOS PREVISTOS: LOCAL E MEDIOS INFORMÁTICOS

A Asociación TERRAS DE MIRANDA conta con dous locais na Casa da Cultura de Mondoñedo, na rúa Alfonso VII, 31,1º. Un dos locais está destinado a gardar a documentación dos programas Leader anteriores. O programa Leader + xestionado durante os anos 2002-2009 pola Asociación Terras de Miranda e o programa Leader Galiza 2007-2013, xestionado durante os anos 2009-2015 pola Asociación de Desenvolvemento da Comarca da Mariña. O que se necesitaría é equipar este local con máis andeis para o almacenamento de todos os expedientes e documentación relativa a estes programas.

E logo o outro local é a oficina da Asociación, na que se conta co seguinte mobiliario e equipamento: andeis, un perchero, un paragüeiro, dous radiadores, tres mesas de traballo, cadeiras, tres ordenadores, dúas impresoras (unha IR2200 e unha EPSON EPL-N750), dous teléfonos, un escáner e un fax (actualmente sen uso), a maioría deste equipamento excepto os computadores que houbo que cambialos, adquiríronse co primeiro programa Leader. Tamén hai un proxector marca EPSON EB-X6 e unha trituradora de papeis marca OKI, ambos os adquiridos no programa Leader Galicia 2007-2013.

Ambos os locais estiveron a disposición da Asociación Terras de Miranda e Asociación de Desenvolvemento da Comarca da Mariña para a xestión dos programas Leader, cedéndose o uso dos mesmos e de todo o seu equipamento dunha a outra a través dun Convenio.

Ademais poñerase a disposición do GDR todos os materiais e medios que fosen necesarios para unha correcta e exitosa posta en marcha e execución da Estrategia de Desenvolvemento Local prevista para o período 2014-2020.

PROCESO DE SELECCIÓN BASEADO NOS PRINCIPIOS DE PUBLICIDADE, TRANSPARENCIA, LIBRE CONCORRENCIA, CAPACIDADE, EXPERIENCIA E NON DISCRIMINACIÓN.

Para o Proceso de selección do Equipo Técnico responsable do funcionamento técnico do GDR seguiranse as seguintes normas.-

- a) A relación entre lo GDR e el persoal terá carácter laboral, non mercantil.
- b) A selección do persoal do GDR deberá cumprir os principios de igualdade, mérito, capacidade e publicidade da convocatoria e cumprir os seguintes requisitos:
 - ❖ A convocatoria de selección deberá ser publicada na edición escrita do periódico de maior tirada na zona de actuación do GDR o na súa provincia,

non sendo suficiente a publicidade da convocatoria realizada unicamente nas páxinas da sección local do periódico. Ademais, a convocatoria deberá ser publicada nos taboleiros de anuncios de todos os concellos integrantes do territorio do GDR e na páxina web da Agader, para o que se lle enviará unha comunicación do anuncio.

- ❖ Abertura dun prazo de polo menos 20 días naturais para a presentación de solicitudes, que empezará a contar desde la publicación nos medios indicados no punto anterior.
 - ❖ Realización dun procedemento selectivo, que constará das seguintes partes:
A) Proba escrita, centrada sobre materias de desenvolvemento rural e do PDR, normativa subvencións e de actuación do GDR; B) Entrevista, cun límite do 25% da puntuación máxima do proceso selectivo; e C) Méritos, cun límite do 25% da puntuación máxima do proceso selectivo.
 - ❖ Non se poderán esixir formación e/ou titulacións específicas para os postos que se convoquen. Non obstante, será factible a inclusión, no apartado de méritos, de formación específica vinculada ao desenvolvemento rural, coñecementos económico-financeiros e/ou coñecementos ofimáticos ou administrativos.
- c) Na comisión de selección poderá estar presente un representante da Agader con voz e sen voto.
- d) As características dos postos de traballo que poida contratar o GDR serán as seguintes:
- ❖ Xerente ou máximo responsable técnico da estratexia. Titulación mínima: diplomatura universitaria/ enxeñería técnica.
 - ❖ Técnico. Titulación mínima: diplomatura universitaria/enxeñería técnica.
 - ❖ Administrativo. Titulación mínima: bacharelato/FP I.
 - ❖ As persoas seleccionadas farán unha declaración na que conste que non están incursas nas causas de incompatibilidade aplicables ao persoal ao servizo da Comunidade Autónoma galega, así como en caso de que cambien as circunstancias que poidan afectar a compatibilidade.
 - ❖ O xerente ou máximo responsable técnico da estratexia terá dedicación exclusiva ao GDR e non desempeñará cargos electos nos órganos do mesmo.
 - ❖ O persoal técnico (non xerente) e administrativo poderá seleccionarse de maneira conxunta entre varios GDR e por conseguinte prestar o seu servizo a tempo parcial para cada un deles, en función dos contratos que regulen a súa relación laboral. En ningún caso a suma do salario bruto que perciba este persoal seleccionado de maneira conxunta poderá superar os límites salariais máximos establecidos nos apartados anteriores.

- ❖ Os salarios brutos máximos imputables á estratexia poderán ser actualizados anualmente en función da variación do índice oficial de prezos ao consumo (IPC).

O proceso de selección de persoal técnico para a xestión do programa Leader realizarase aplicando os principios de concorrencia, capacidade, experiencia e non discriminación.

Neste sentido o GDR 1 TERRAS DE MIRANDA a partir de que AGADER permita o desenvolvemento deste proceso redactará unhas bases reguladoras que incluírán os seguintes aspectos.

- O proceso articularase para a selección do mellor candidato/a para cubrir a praza de xerente e administrativo baixo contrato mercantil da seguinte maneira.
- Aprobación das bases reguladoras por parte da Xunta Directiva do GDR 1
 - As bases reguladoras incluírán os seguintes aspectos para cada unha das prazas
 - Obxecto da convocatoria.
 - Características da oferta: titulación esixida, retribución, duración do contrato, xornada laboral.
 - Requisitos mínimos dos candidatos: maioría de idade, titulación, coñecementos informáticos, carné de conducir e coche propio, dispoñibilidade para viaxar, non estar incurso en ningunha incapacidade administrativa, non estar separado mediante expediente disciplinario de servizo coa administración, dedicación exclusiva, dispoñibilidade de horario e viaxes.
 - Solicitudes, formato, lugar de presentación, horario, etc.
 - Criterios de admisión dos candidatos.
 - Comisión de avaliación.. Composición e mecanismos de funcionamento.
 - Calendario de realización do proceso.
 - Procedemento de selección. Máximo sobre 100 puntos.
 - Fase A. Proba por escrito de carácter eliminatorio para aqueles candidatos que superen 25 puntos sobre un total de 50. A proba realizarase sobre coñecemento do territorio ámbito de actuación do GDR 1 e do funcionamento do programa Leader .
 - Fase B. Entrevista persoal. Valorarase os seus coñecementos, as súas habilidades, capacidades, destrezas, comunicación verbal, etc. cunha puntuación máxima de 25 puntos.

- Fase C. Valoración de méritos. Valoraranse os seguintes aspectos: formación universitaria adecuada ás súas funcións, outra formación relacionada co desenvolvemento rural, experiencia profesional no marco do Leader, experiencia profesional noutras materias relacionados co desenvolvemento rural / local, cunha valoración máxima de 25 puntos.
 - Por último determinarase a materia documental de como han de acreditarse os méritos.
 - Preparación e documentación de proposta de selección á Xunta Directiva.
 - Comunicación aos interesados.
- Inclusión do proceso na páxina web do GDR.1.
 - Publicación de anuncio de referencia nun xornal de tirada provincial con maior implantación no ámbito de actuación do GDR, envío de anuncio de referencia a AGADER para o seu reflexo na súa páxina web, e envío a todos os concellos do seu ámbito de actuación para a súa publicación nos seus correspondentes taboleiros de anuncios.
 - Desenvolvemento do proceso segundo se detalle nas bases reguladoras.

O mencionado proceso poderá externalizarse ao obxecto de conferir ao mesmo unha maior obxectividade.

CAPITULO VI.- EXPERIENCIA DA ORGANIZACIÓN CANDIDATA

EXPERIENCIA NO DESEÑO E XESTIÓN DE PROGRAMAS DE DESENVOLVEMENTO

Expóñense a continuación os resultados obtidos no anterior período de programación que demostran a solvencia coa que conta a Asociación de cara ao futuro período 2014-2020. Adicionalmente, inclúense algúns apuntamentos sobre a experiencia na xestión doutros programas.

PROGRAMA	INVESTIMENTO	PÚBLICO	PRIVADO
Periodo 2007-2014	12.022.864,61 €	3.591.690,99 €	8.431.173,62 €

Ilustración 10.- Datos económicos período anterior.

Fonte: Elaboración propia.

Nº de Expedientes Certificados	Empleos Generados (utas)	Empleos Consolidados (utas)	Mantenimento Empleo (utas)
49	42	325,74	201,28

Ilustración 11.- Datos do resultado do Período 2007 - 2014.

Fonte: Elaboración propia.

O TOTAL DE ACCIÓNS REALIZADAS EN EMPREGO É DE 569,02 utas

Nº de Expedientes Certificados	Expedientes Productivos	Expedientes non productivos
49	42	7

Ilustración 12.- Datos dos expedientes do Período 2007 - 2014.

Fonte: Elaboración propia.

Ratio de proxectos produtivos-non produtivos

Tal e como se pode apreciar na táboa anterior, en canto á porcentaxe de Proxectos Productivos/Proxectos Non Productivos, a relación é 85,70 % de produtivos fronte a un 14,30 % de non produtivos.

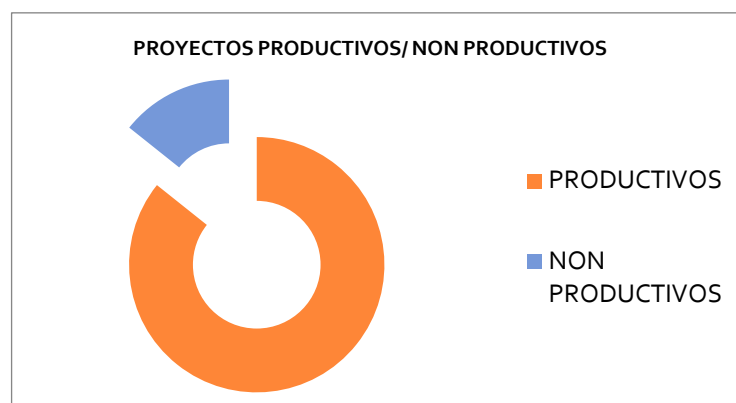

Ilustración 13.- Gráfico dos proxectos produtivos e non produtivos.

Fonte: Elaboración propia.

Na Medida de **diversificación da economía rural e mellora da calidade de vida:**

- 42 Iniciativas

Na Medida de **dinamización do sector agrario e forestal:**

- 7 Iniciativas

LOCALIZACIÓN DAS INICIATIVAS

O grao de dispersión conseguido polo GDR no período anterior das iniciativas levadas a cabo por promotores chega ao 93 %, é dicir, leváronse a cabo en 13 dos 14 municipios que conforman o territorio.

CONCELLOS	Nº DE INICIATIVAS
CONCELLO DE ALFOZ	4
CONCELLO DE BARREIROS	6
CONCELLO DE BURELA	4
CONCELLO DE CERVO	1
CONCELLO DE FOZ	3
CONCELLO DE LOURENZA	4
CONCELLO DE MONDOÑEDO	2
CONCELLO DE OUROL	2
CONCELLO DE RIBADEO	14
CONCELLO DE TRABADA	3
CONCELLO DE VALADOURO	1
CONCELLO DEO VICEDO	--
CONCELLO DE VIVEIRO	1
CONCELLO DE XOVE	4
TOTAL	49

Ilustración 14.- Número de iniciativas por concello non Período 2007 - 2014

Fonte: Elaboración propia.

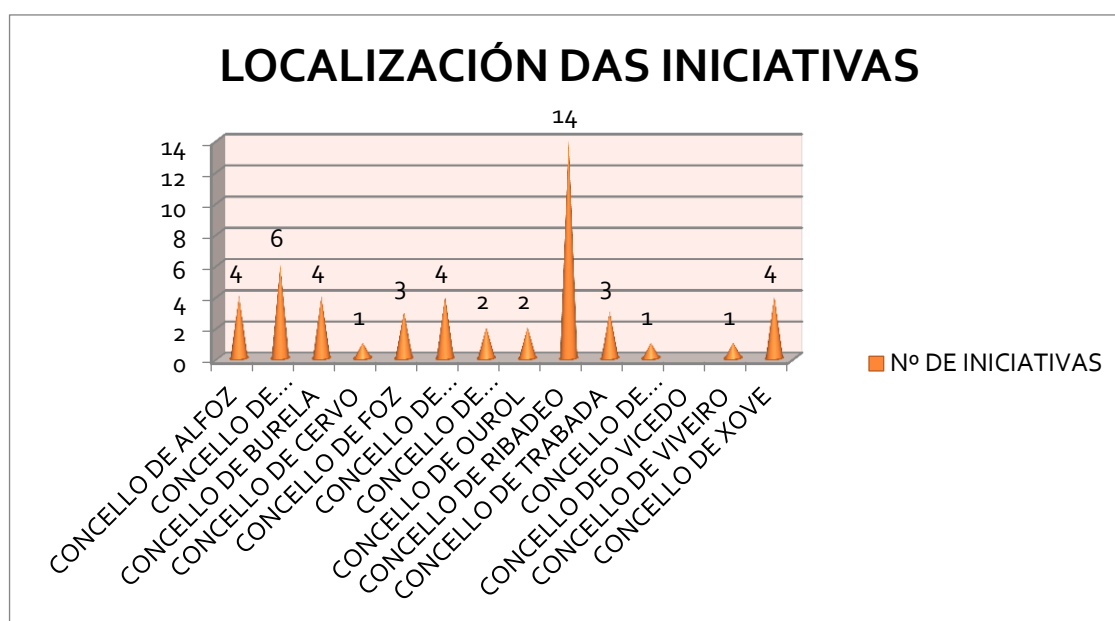

Ilustración 15.- Gráfico localización de iniciativas.

Fonte: Elaboración propia.

O GDR 1 Terras de Miranda foi beneficiario tamén de LEADER PLUS no período 2000-2006.-

O ámbito de actuación foron os municipios de Alfoz, Barreiros, Foz, Lourenzá, Mondoñedo, O Valadouro, Trabada e Riotorto. As actuacións destacables realizadas polo GDR neste período foron as seguintes.-

Medida	Proxectos Aprobados
103. Servizos á poboación	Sinalización Concello
103. Servizos á poboación	de Foz Sinalización Concello
103. Servizos á poboación	de Barreiros Creación dun Tanatorio (Ovaladouro)
103. Servizos á poboación	Centro Residencial da Terceira Idade(O Valadouro)
103. Servizos á poboación	Creación dun crematorio (Barreiros)
103. Servizos á poboación	Centro Socio-cultural, xuvenil e de Día para anciáns externos e velatori (O Valadouro)
104. Patrimonio	Recuperación de áreas recreativas (Alfoz)
104. Patrimonio	Estudo de repoboación do Monte de Trabada
105. Valorización de produtos locais agrarios	Centro de interpretación da "Faba de Lourenza".
105. Valorización de produtos locais agrarios	Centro de interpretación de faba (Lourenzá)
106. PEMES e servizos	Modernización de empresa: nova liña de produción xanelas de madeira
106. PEMES e servizos	Ampliación de panadería en Sante (Trabada)
106. PEMES e servizos	Implantación dunha planta de ensecado de calcaria e dolomía (Mondoñedo)
106. PEMES e servizos	Ampliación da empresa Yanes Florez (Trabada)
106. PEMES e servizos	Creación dunha nova zona de extracción de calcaria e dolomía (Mondoñedo)
106. PEMES e servizos	Ampliación e modernización da empresa Pinturas Xurxo, S.L (Foz)
106. PEMES e servizos	Ampliación panadería Bouso en Sta. María Maior (Mondoñedo)
106. PEMES e servizos	Creación dunha empresa de mobles de cociña (Foz)
106. PEMES e servizos	Modernización da empresa Tortas Mondoñedo, s.L (Mondoñedo)
106. PEMES e servizos	Incorporación de tecnoloxía innovadora en Carpintería de Aluminio Pemar (Foz)
107. Valorización do patrimonio cultural e arquitectónico	Actuación arqueolóxica no Castro de Zoñan. (Mondoñedo)
107. Valorización do patrimonio cultural e arquitectónico	Promoción e valorización de oficios e produtos artesanais (Mondoñedo)
107. Valorización do patrimonio cultural e arquitectónico	Divulgación dos traballos arqueolóxicos do Castro de Zoñan. (Mondoñedo)
107. Valorización do patrimonio cultural e arquitectónico	Actuacións de recuperación dun mazo e en torno. (Riotorto)
108. Turismo	Rehabilitación de vivenda para pensión rústica en Vilaronte. (Foz)
108. Turismo	Apartamentos turísticos. Cordido (Foz)
108. Turismo	Rehabilitación de vivenda para turismo rural (Mondoñedo)
108. Turismo	Creación e acondicionamento de rutas de sendeirismo. (Trabada)
108. Turismo	Rehabilitación de vivenda para turismo rural en Rego Rubio. (Trabada)
108. Turismo	Rehabilitación de vivenda para turismo rural . Marzán (Foz)
108. Turismo	Establecemento hostaleiro en Ría de Abres. (Trabada)
108. Turismo	Rehabilitación de casa para turismo rural en Marzán (Foz)
110. Formación e emprego	Curso de formación para o sector turístico na área de Terras de Miranda
110. Formación e emprego	Estudo plan de mellora do turismo na área de Terras de Miranda

Ilustración 16.- Proxectos aprobados máis interesantes Leader Plus

Fonte: Elaboración propia.

As cifras deste período de programación foron as seguintes. -

INVESTIMENTO TOTAL

TOTAL PUBLICO	4.099.634,88 €
PRIVADO	4.628.399,15 €
TOTAL PROGRAMA	8.728.034,03 €

Ilustración 17.- Inversión total

Fuente: Elaboración propia.

DISTRIBUCIÓN DOS FONDOS PÚBLICOS

FEOGA	2.732.685,18 €
MAPA	493.711,85 €
AGADER	504.767,85 €
LOCAL	368.470 €

Ilustración 18.- Distribución dos fondos públicos

Fuente: Elaboración propia.

POSTOS DE TRABAJO CREADOS E CONSOLIDADOS POR SEXOS.

POSTOS DE TRABAJO CREADOS			POSTOS DE TRABAJO CONSOLIDADOS		
HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL
26,835	40,185	67,02	38,5	16,125	54,625
40%	60%	100%	70%	30%	100%

Ilustración 19.- Postos de trabajo creados e consolidados por sexos.

Fuente: Elaboración propia.

Ademais leváronse a cabo outras accións de desenvolvemento en cooperación con outros GDR doutros países e CCAA. En total foron tres Proxectos de Cooperación que pasamos a describir.

PROXECTO DE COOPERACIÓN INTER TERRITORIAL

Este proxecto forma parte dun proxecto de cooperación interterritorial agrupando en total a tres GAL (Río Lor, Terra Chá e Terras de Miranda) da nosa Comunidade Autónoma. O presente proxecto propón a elaboración dun Sistema de Información Xeográfica que poderá ser empregado como unha ferramenta de apoio para a configuración e posta en funcionamento de estratexias de desenvolvemento rural na nosa comarca, baseadas nun enfoque integrado e destinada a promover a valoración dos recursos territoriais, naturais e culturais. Tamén se vai a levar a cabo a creación dunha Páxina Web e a elaboración dunha Rede de Puntos de información que permitan promocionar e divulgar en diferentes ámbitos xeográficos da nosa comarca, as súas iniciativas de desenvolvemento, os seus principais produtos e actividades, así como os elementos máis significativos do seu patrimonio. Por último, farase un libro guía e uns carteis.

PROXECTO DE COOPERACIÓN TRANSNACIONAL ECO-REDE

O presente proxecto consiste na creación dunha rede de ecomuseos sendo o seu carácter transnacional, agrupando a dous países, España e Portugal. Hai 10 GAL, cinco españois (Centro de Desenvolvemento Rural Val do Eze-Entrecabos, Asociación de Desenvolvemento Comarca de Ordes, Asociación de Desenvolvemento Rural Saja-Nansa, Centro para o Desenvolvemento da Comarca Natural Oscos-Eo e Asociación Terras de Miranda) e cinco portugueses (MONTEACE, Desenvolvemento de Alentejo Central, ATAHCA, Associação de Desenvolvemento das Terras Altas do Homen, Cávado e Ave, Dueceira- Associação para o Desenvolvemento do Ceira e Dueça, VICENTINA- Associação para o Desenvolvemento do Suroeste e LEADERSOR, Associação para o Desenvolvemento Integrado do Sôr).

A Asociación Terras de Miranda engloba neste proxecto os seguintes gastos: Elaboración e presentación do proxecto, reunións de cooperación, coordinación, seguimento, promoción e difusión, base de datos de recursos turísticos, adaptación do ecomuseo, rutas de sendeirismo e estudo de modelos de xestión.

Os obxectivos do proxecto son: valorizar o patrimonio natural, cultural, etnográfico e artesanal, etc.; promover a actividade turística asegurando a protección e valorización das diversas vertentes do patrimonio (natureza, cultura e historia); ampliar a oferta turística destes territorios, baseadas na riqueza patrimonial dos mesmos, protexendo a natureza, revelando as identidades culturais e estimulando a súa utilización de modo sustentable; recuperar a función do medio rural; establecer as bases para a promoción común dentro e fóra de Europa destes lugares; concibir unha promoción conxunta, unitaria pero diferenciada, dos valores turísticos destes territorios orientándoa aos mercados de orixe máis adecuados; promover a valorización de prácticas do mundo rural contribuíndo á súa revitalización e promover o desenvolvemento local sustentable.

Ilustración 20.- Proxectos de cooperación realizados.

Fonte: Elaboración propia.

**PROXECTO DE COOPERACIÓN
TRANSNACIONAL ORIGENES**

É un proxecto de cooperación transnacional para a promoción dos territorios nos que existen "Covas e/ou xacementos" e a realización de actividades culturais e turísticas conxuntas. Agrupa a dous países, España e Portugal. Españóis (Asociación Terras de Miranda) e Portugueses (ADIBER- Associação de Desenvolvimento de Góis e da Beira Serra (Beira Litoral) e PINHAL MAIOR- Associação de Desenvolvimento do Pinhal Interior Sul (Beira Interior)). O proxecto xorde coa intención de recuperar e manter o patrimonio arqueolóxico e histórico e dinamizar os valores naturais, culturais, etnográficos, etc. De maneira que se convirta nun recurso estratéxico para o desenvolvemento sustentable. A valorización e o uso sustentable do patrimonio histórico, natural e cultural é a garantía para conseguir unha paisaxe máis equilibrada e atractiva e pode constituír un recurso importante na afirmación do territorio e o reforzo da autoestima das poboacións.

A Asociación Terras de Miranda, engloba no devandito proxecto os seguintes gastos: elaboración e presentación do proxecto, reunións de cooperación, coordinación e seguimento, promoción e difusión; limpeza, sinalización de rutas e accesos a covas e/ou xacementos, inventario de covas e /ou xacementos e estudo de modelos de xestión. Actividades conxuntas: creación dunha páxina web que será o reflexo da diversidade dos territorios e que conterá toda a información sobre as "covas e/ou xacementos" e sobre os recursos próximos aos mesmos e elaboración de material promocional conxunto que contribúa á difusión nacional e internacional do proxecto e que permita ao visitante de cada unha das covas recibir información sobre os demais territorios nos que existen covas e están integrados no proxecto.

Os obxectivos son: valorizar a riqueza intrínseca destes lugares, ampliar a oferta turística destes territorios, establecer as bases para a promoción común dentro e fóra de Europa destes lugares, crear lazos que permitan o intercambio de experiencias en materia cultural e educativa ao redor deste patrimonio, valorizar as características turísticas comúns baseadas na riqueza patrimonial dos territorios, estimulando a súa utilización de modo sustentable e concibir unha promoción conxunta, unitaria pero diferenciada, dos valores turísticos destes territorios.

Ilustración 20.- Proxectos de cooperación realizados. (Continuación).

Fonte: Elaboración propia

CAPITULO VII.- DESCRIPCIÓN DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN DOS SOCIOS E DA COMUNIDADE LOCAL NO DESEÑO E APLICACIÓN DA ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO. PROCESO PARTICIPATIVO ASCENDENTE

O Regulamento de desenvolvemento rural establece claramente que o Desenvolvemento local participativo (CLLD) ten que ser un desenvolvemento local levado a cabo mediante áreas integradas, multisectoriais baseadas nas Estratexias de desenvolvemento local (EDL) que deben estar deseñadas mediante un proceso ascendente tomando en consideración as necesidades e o potencial local.

A participación local é unha das pedras angulares de toda a estratexia CLLD e a participación da comunidade na preparación desta é absolutamente fundamental no seu desenvolvemento. Un obxectivo fundamental da estratexia LEADER é contribuír ás prioridades horizontais de mellora da gobernanza e mobilización do potencial endógeno das áreas rurais, é dicir, involucrar á poboación na xestión do seu propio desenvolvemento.

A participación dos actores do medio rural é fundamental. Ao traballar cun enfoque “de abaixo a arriba”, as comunidades locais son protagonistas e deciden o deseño e xestión deste tipo de políticas de desenvolvemento local. De feito, a experiencia dos Grupos coa xestión LEADER confirma que a participación do tecido socioeconómico no deseño e execución das EDLP é unha garantía para o éxito xa que aumenta a capacidade de actuar e adoptar iniciativas construtivas.

O GDR 1 TERRAS DE MIRANDA conta para iso, cun instrumento de participación continua que apoia a xestión e o seguimento da súa estratexia de desenvolvemento: AS MESAS SECTORIAIS.

Foron creadas segundo os seus Estatutos (Artigo 27).-

Os asociados integrados na Asemblea Xeral organizaranse en seis mesas sectoriais, organizadas ao redor dos seguintes ámbitos:

- Mesa Institucional: formada polos representantes das administracións locais e provinciais.

- Mesa de Dinamización Sociocomunitaria: na que se agrupan as asociacións sen ánimo de lucro non incluídas noutras mesas sectoriais: asociacións de mulleres, de mozas, de veciños, ambientais, culturais, deportivas, entre outras.
- Mesa do Sector Agroforestal: inclúe entidades representativas do sector, como cooperativas agrarias, sociedades agrarias de transformación, comunidades de montes, asociacións forestais, organizacións profesionais agrarias.
- Mesa Empresarial e do Emprego: formada por entidades empresariais, sindicais, Cámara de Comercio.
- Mesa de Benestar Social: integrada polas entidades do ámbito dos servizos sociais que teñan como obxecto social mellorar a calidade de vida da poboación, especialmente de colectivos con especiais dificultades e colectivos desfavorecidos ou en perigo de exclusión social.
- Mesa de Turismo e Hostalería: formada polas entidades vinculadas ao fomento do turismo e á representación de empresas turísticas e de hostalería.

Por iso un dos principais sistemas utilizados, para asegurar a participación da poboación local, na elaboración da Estrategia de Desenvolvemento Local Participativo para o novo período foron estas mesas sectoriais.

1.- REUNIÓN TERRITORIAIS: ENTREVISTAS

Mantivéronse reunións e entrevistas persoais, dirixidas aos representantes municipais e axentes sociais, nos Concellos de Burela, Trabada, Alfoz, O Valadouro, Foz, Lourenzá, Cervo, Mondoñedo, Ribadeo, O Vicedo, Ourense, Xove,

Nestas zonas recolleuse a opinión dos participantes sobre as demandas da poboación, en forma de listaxes de posibles iniciativas/proxectos, que responden as necesidades locais e comarcais. Estas opinións foron plasmadas dunha ou outra maneira na Estrategia de desenvolvemento.

RESUMO DAS ENTREVISTAS REALIZADAS.

ENTIDADE	REPRESENTANTE	CARGO	MUNICIPIO
FEDERACION "A MARIÑA" (ACIAS)	RAMÓN LEIVAS	PRESIDENTE	BURELA
CONCELLO DE ALFOZ	JORGE VAL DIAZ	ALCALDE	ALFOZ
ASOCIACIÓN DE REMATANTES DE MADEIRA	JORGE SOUTO	VOCAL	ALFOZ
ASOCIACIÓN LUGO-COSTA Y MONTE VECINAL DE TRABADA	JOSE R. FERNÁNDEZ ÁLVAREZ	SECRETARIO	TRABADA
CONCELLO DE BURELA	ALFREDO LLANO GARCÍA	ALCALDE	BURELA
CONCELLO DE CERVO	ALFONSO BERMÚDEZ	ALCALDE	CERVO
ASOCIACIÓN DE AYUDA AL ENFERMO MENTAL DE A MARIÑA	MARÍA IRIS CASTRO MEITIN	PRESIDENTA	CERVO
CONCELLO DE FOZ	JAVIER JORGE CASTAÑEIRA	ALCALDE	FOZ
CONCELLO DE LOURENZA	ROCÍO LOPEZ GARCÍA	ALCALDESA	LOURENZA
CONCELLO DE MONDOÑEDO	ELENA CANDIA LOPEZ	ALCALDESA	MONDOÑEDO
MUEBLES HERMIDA	ANGEL HERMIDA	REPRESENTANTE	LOURENZA
CONCELLO DE O VALADOURO	EDMUNDO MASEDA MASEDA	ALCALDE	O VALADOURO
CONCELLO DE O VICEDO	JOSÉ JESÚS NOVO MARTÍNEZ	ALCALDE	O VICEDO
CONCELLO DE OUROL	JOSE LUIS PAJÓN CAMBA	ALCALDE	OUROL
CONCELLO DE RIBADEO	FERNANDO SUÁREZ BARCIA	ALCALDE	RIBADEO
CONCELLO DE TRABADA	MARIA GARCIA BERMÚDEZ	ALCALDESA	TRABADA
SAT MONTE DE TRABADA	DANIEL VILLAPOL VALEA	PRESIDENTE	TRABADA
ASOCIACIÓN TERRAS DE MIRANDA	VIDAL MARTÍNEZ SIERRA LÓPEZ	PRESIDENTE	OUROL
CONCELLO DE XOVE	JOSÉ DEMETRIO SALGUEIRO RAPA	ALCALDE	XOVE

Ilustración 21.- Resumen de entrevistas realizadas.

Fonte: Elaboración propia.

Estas entrevistas obran en poder do grupo. A continuación reflíctense algunhas cuestións expostas e as respostas obtidas. Todas elas foron valoradas e incorporadas, na medida do posible á Estratexia exposta.

Ilustración 23.- Momento nas entrevistas.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

As preguntas e respostas que se plasman a continuación foron obtidas en entrevistas persoais a varios alcaldes e tentan ser unha mostra de todas as respostas obtidas nas entrevistas persoais realizadas e listadas anteriormente.

Ilustración 22.- Detalle durante entrevistas.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

Ilustración 24.- Participantes nas entrevistas.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

Cales son os principais problemas do territorio e da súa localidade (especial atención aos mozos, mulleres, medio ambiente e discapacitados)

- Sería bo potenciar a formación en temas de respecto ecolóxico, promover a Creación de produtos artesanais derivados dos produtos pesqueiros locais e crear espazos de especial interese biolóxico.
- A pouca repercusión que ten o sector primario. A clave e traballar a terra.
- Por suposto hoxe é o paro. Na xente nova e en todo. Pero ven outro problema máis grave que pode modificar a estratexia en emprego: a despoboación por idade avanzada e o conseguinte abandono da actividade rural.
- No meu concello, o despoboamento e o envellecemento. E a falla de solo industrial. Na comarca, as infraestruturas. De Barreiros ata Viveiro, accesos anticuados.

Cales deberían ser os obxectivos do próximo programa Leader 2014-2020.

- Fomento do desenvolvemento turístico baseado no valor e riqueza natural e conservar e manter o patrimonio e riqueza ecolóxica. Creación de empresas sostibles no tempo, de artesanía, produtos naturais ou venta de produtos propios da zona en mercados locais.
- A clave e o uso da terra non traballada. Que se afiance a xente no rural e que sexa efectivo e rendible o seu traballo
- Para min: frear o avellentamento da poboación e o despoboamento. FUNDAMENTAL.
- Vinculados ao Apoio á Transformación do sector primario para xerar valor engadido.

Cales considera vostede que deben ser as principais prioridades do GAL para o próximo período.

- Fomento de emprego
 - Sector primario.
- FORMACIÓN E EMPRENDEMENTO NO RURAL.
- É necesaria a colaboración das administracións públicas pero o fundamental e conseguir que haxa iniciativas privadas. Xeración de novas iniciativas con creación de postos de traballo. Temos que emprender e vivir no territorio. Tamén hai que vincular o turismo ao sector primario.

Cal considera vostede que é o sector económico con maior proxección no territorio.

- Turismo, industria pesqueira, produtos artesanais, produción, envasado e venta de produtos agrícolas locais, cooperativas agroforestais, gandería e gastronomía.

- Probablemente o Turismo. O sector industrial non. O sector primario podería selo, pero con outra forma de tratamento.
- AGRICULTURA ECOLÓXICA en todas as súas vertentes: produción, transformación e comercialización.
- Hai moita terra abandonada. Produción e comercialización. Hai que poñer a funcionar o sector Agrario e Forestal.

Como considera vostede que o GAL pode apoiar o sector primario (agricultura e gandería) Novos cultivos, producións locais

- Axuda as PEMES na mellora en produtividade natural e ecolóxica, formación e Comercialización.
- Favorecer a organización empresarial en cooperativas
- Facendo ver as moitas posibilidades de futuro, adaptado ás normativas e mercados europeos. Comercializar. Producir e saber vender. Transformación.
 - Dito nos puntos anteriores: Formación, emprendemento, agricultura ecolóxica. Trátase de poñer en valor os nosos recursos naturais, e aproveitalos de forma sostible
- Modificar a Lei do Solo e fundamental. Tratar de crear iniciativas para transformar e comercializar.

Como considera vostede que o GAL pode apoiar o sector agroalimentario.

- Asesorando e apoiando a produción de produtos de alta calidade e naturais. Favorecendo a venda e comercialización, etiquetado e procedencia.
- Estudando as posibilidades comerciais dos produtos transformados. Buscando MERCADO.
- Creo que non se trata tanto de subvencionar senón de formar e abrir portas a xente que está estancada, e que aínda que ten moitas posibilidades (terras e instalacións herdadas) non acaba de ver o inmenso potencial económico que temos hoxe no rural.
- Apoiar ese tipo de iniciativas. Axuda á transformación e comercialización. Favorecer a implantación de Cooperativas.

Como considera vostede que o GAL pode colaborar na conservación e mellora do medio ambiente (alteracións medioambientais).

- Formación educativa. Fomento das boas prácticas en sintonía co medio ambiente.

Como considera vostede que o GAL pode apoiar as PEMES do territorio (novos xacementos de emprego, innovación, exportacións, melloras na comercialización, aplicación de NN.TT, etc?).

- Apoiando proxectos contrastados que garantan emprego e calidade na produción.
- Asesoramento e formación no emprego das TIC
- Comercialización e exportación é onde hai que axudar aos produtores
- Falta moito por facer. As NNTT poden rachar o tradicional illamento da zona rural e permitir reducir esa distancia coa urbe, para poder traballar e gozar dun nivel de vida igual ao de calquera cidade de Galicia, onde os medios e oportunidades están máis ao alcance polo desenvolvemento tecnolóxico. Aquí aínda temos unha grande fisura, aínda que se mellorou bastante cos novos recursos que ofrecen as empresas. Pero falta enlazar coas aldeas, a zona máis rural e a que precisa de máis atención.
- Venda on-line cada vez máis accesible. Intentar vender aos mercados os nosos produtos. Innovación, melloras. Axudas para formación e información. Axudas á implantación de novas liñas de venda etc. Esixir os requisitos de Calidade e Diferenciación nos produtos.

Como considera vostede que o GAL pode apoiar o sector turístico.

- Dando a coñecer o noso patrimonio natural (gastronomía, espazos verdes, rutas de sendeirismo, artesanía, praias, etc.).

Como considera vostede que o GAL pode apoiar o sector das mulleres no territorio.

- Programas que fomenten a igualdade. Creación de empresas sociais e cooperativas.
- Indo no camiño da igualdade laboral. Na Administración non hai diferenzas pero no privado si. Tamén hai que incidir na igualdade no aspecto familiar.
- Formación e emprendemento. Actividades relacionadas co aproveitamento dos recursos naturais e a atención ás persoas maiores, pero dentro do seu espazo vital. Non falo de xerátricos senón de atención personalizada no eido familiar ou local, e cando digo local refírome á propia parroquia. Agricultura ecolóxica, artesanía popular, transformación de produtos agrarios e servizos sociais poden crear moitos postos de traballo para a muller rural. As asociacións de mulleres rurais deben de ser potenciadas o máximo. A muller rural sempre xogou un papel fundamental e insubstituíble no entorno propio, e nunca foi ben valorada. Pero foi e é IMPRESCINDIBLE.
- Adoitan ser as mellor formadas e as que máis cargas asumen. Medidas de conciliación non só polas Administracións. Teletraballo. Igualdade, máis garderías, residencias de maiores e dependentes. Que as empresas fagan flexibilización horaria e teletraballo a través das TICs.

Como considera vostede que o GAL pode apoiar aos mozos do territorio.

- Facilitar o autoemprego en pequenas sociedades. Formación e asesoramento, axudas económicas para iniciar actividades que favorecen o respecto o medio ambiente. Apoando a creación de produtos orixinais e singulares.
- Incidindo na importancia da educación e o respecto aos valores persoais, humanos, medioambientais...
- O dito: formación e emprendemento. Temos que ensinalles a rachar co mito de que o campo é unha escravitude e que nel poden atopar unha infinidade de posibilidades laborais e con un nivel de vida que non atoparan na urbe.
- O básico é estar orgullosos de onde vivimos, sector primario, servizos, Alcoa... Hai oferta de traballo en diferentes sectores. É fundamental a formación. Favorecer asociacións xuvenís para que participen no día a día nos seus concellos, favorecer o AUTOEMPREGO.

Como considera vostede que o GAL pode apoiar o colectivo de desfavorecidos do territorio.

- Proporcionando axudas para proxectos integradores en actividades produtivas que faciliten o emprego (plantación, recolección, xestión ou venda).
- Favorecer a integración social e corresponsabilidade nas PEMES.

Que tipo de proxectos de carácter comarcal considera que o GAL debe expor (tipo de proxecto, tipo de promotor, priorización).

- As rutas de artesanía, gastronomía, turismo e sobre todo os proxectos de produción ecolóxica e de alta calidade. Creación de pequenas empresas integradas en organizacións comercializadoras.
- Coordinación da oferta turística e lúdica.
- O asociacionismo creo que é de vital importancia para poder competir. No caso do turismo, por exemplo, debemos formular unha oferta global da comarca. Hoxe o turista quere ver moito en pouco tempo. Unha oferta consensuada e conxunta realza o atractivo do destino. Nós temos que ser un único destino.
- A nivel turístico. Vivendas para mulleres maltratadas. Centro de Terapia Ocupacional

Que tipo de proxectos de carácter local se poden expoñer no seu municipio.

- Turísticos e empresariais da conserva artesanal
- Non coñece o Leader o suficiente. Proxectos medioambientais e turísticos CERVO.
- Agricultura ecolóxica a través da escola. A cooperativa que debería xurdir cos alumnos desa escola. A recuperación dos espazos naturais para completar a oferta (produtos naturais, espazos con encanto e gastronomía e aloxamento de calidade).

- Construción dun albergue para potenciar a ruta do Camiño Norte. Acceso ás TICs nas antigas escolas rehabilitadas para persoas maiores. Ría de Abres. Rede Natura. ZEPA. Promocionar o turismo, Ruta Ornitolóxica (estudantes institutos...). Sendeirismo, rutas. Transformación e Comercialización no Sector Agrario (agrícola e forestal).

Que tipo de formación considera que a poboación do territorio necesita.

- Información sobre métodos e produtos de interese natural e ecolóxico. Formación sobre o deterioro do medio ambiente. Cambio climático, contaminación. Importancia da alimentación na saúde.
- Respecto medioambiental
- O dito: aquela que leve o desenvolvemento de actividades relacionadas co aproveitamento dos recursos naturais e os servizos sociais
- Xente nova. O sector turismo necesita formación. Tamén o sector primario. Deberase poder vivir del. Transformación e Comercialización. Vivir das actividades agrícolas e forestais

Como considera vostede que o GAL pode por medio do Leader colaborar coas administracións locais.

- Formando parte activa no desenvolvemento dos mellores proxectos.
- Buscando a maior eficiencia no uso dos fondos públicos.
- Claro está: apoiando as iniciativas dos Concellos nos eidos que acabamos de citar.
- Nos concellos rurais, que teñen menos servizos, favorecendo diferentes iniciativas públicas que xeren emprego. Axudar a conciliar a vida laboral e familiar evitando o éxodo cara a zonas urbanas

Que tipo de formación considera que debe realizarse no territorio (para que sector e para que perfil de alumno).

- Aquela que deixe claro a importancia de empregar medios naturais para favorecer a vida.

2.- MESAS SECTORIAIS 2016 PARA A PREPARACIÓN DA ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO DO GDR

Leváronse a cabo unha rolda de MESAS SECTORIAIS, para a elaboración da Estrategia de Desenvolvemento do GDR 1 Terras de Miranda.

Realizáronse seis mesas de traballo dirixidas aos sectores máis representativos da poboación:

- 1.- Mesa de Turismo e Hostalería
- 2.- Mesa Agroforestal
- 3.- Mesa Benestar Social
- 4.- Mesa Empresarial e Emprego
- 5.- Mesa Institucional
- 6.- Mesa de dinamización socio-comunitaria

Para facilitar a asistencia de todos os interesados, leváronse a cabo diferentes convocatorias a cada sector. Nelas participaron os representantes dos sectores implicados.

A continuación expóñense os resultados obtidos, así como unha listaxe dos asistentes.

MESA DE TRABALLO: SECTOR DE TURISMO E HOSTALERÍA

Data: 09/06/2016

Lugar: Centro Comarcal de Mondoñedo (Mondoñedo)

- 1- O GDR, dentro dos traballos de preparación do P.D.L. comarcal, convoca aos actores sociais, implicados neste sector, da comarca, para informar e desenvolver conxuntamente a estratexia de desenvolvemento local participativo.
- 2- O obxectivo principal desta mesa era o de obter información acerca da situación do sector no territorio así como as posibles demandas e necesidades que os axentes sociais implicados puidesen expresar.
- 3- Despois de repasar as actuacións levadas a cabo no territorio, entrevistas a axentes sociais procédese a lanzar unha serie de cuestións aos participantes.
- 4- Tratáronse diversos temas e a súa posible tradución a proxectos e iniciativas máis concretas, sempre tendo en conta as limitacións e a propia normativa establecida para a Estrategia .
- 5- Esta Mesa tivo dúas partes diferenciadas, nun primeiro momento orientouse máis ao sector turismo e nunha segunda parte ao sector hostaleiro máis concretamente.

6.- As conclusións obtidas foron:

- Formación: creación de asociacións (isto é da mesa socio-comunitaria).
- Promoción de rutas e recursos naturais en común: que abranguen varios concellos do GDR.
- Coordinar accións coa Mancomunidade para unha promoción turística conxunta.
- Guías de sendeirismo da Mariña.
- Apoio (subvención) a:
 - cambio categoría hostalería
 - mellora da accesibilidade das infraestruturas turísticas
 - Actividades complementarias para os aloxamentos de Turismo Rural
- Comunicación entre as Oficinas de turismo de diferentes concellos
- Formación en guías turísticos
- Potenciar actividades que coordinen a parte pública coa privada, mesmo á hora de creación de empresas turísticas. Coordinación de actividades de cooperación entre o privado e o público.
- Colaboración con empresas turísticas.
- Posibilidade de actividades de barroquismo en Alfoz, Valadouro e Mondoñedo.
- -Quéixanse do problema do transporte, non hai liñas que conecten os municipios para que o turista poida coñecer a comarca.

Ilustración 25.- Participantes a mesa de traballo.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

MESA DE TRABAJO: SECTOR AGROFORESTAL

Data: 08/06/2016

Lugar: Centro Comarcal de Mondoñedo (Mondoñedo)

- 1- O GDR, dentro dos traballos de preparación do P.D.L. comarcal, convoca os actores sociais, implicados neste sector, da comarca, para informar e desenvolver conxuntamente a estratexia de desenvolvemento local participativo
- 2- O obxectivo principal desta mesa era o de obter información acerca da situación do sector no territorio así como as posibles demandas e necesidades que os axentes sociais implicados puidesen expresar.
- 3.- Despois de repasar as actuacións levadas a cabo no territorio, entrevistas a axentes sociais procédese a lanzar unha serie de cuestións aos participantes.
- 4- Trátáronse diversos temas e a súa posible tradución a proxectos e iniciativas máis concretas, sempre tendo en conta as limitacións e a propia normativa establecida para a Estratexia
- 5.- As conclusións obtidas foron:

Transformación e comercialización agraria

- - Non residuos
- - Eficiencia Enerxética: plan empresarial, certificado técnico
- - Transformación e comercialización forestal
 - - Non maquinaria de servizos
- - Formación a través do GDR
- - Forestal: manexo de maquinaria agrícola
- - Cursos con prácticas
- - Industria forestal: necesidade de parques intermedios de madeira (para utilización por parte de varias empresas) e parques de biomasa para quitar a humidade, porque o secado da mesma encarece o proceso.
- - Tratamento de pragas
- - Estudo aplicación de drones, aplicación innovadora nestes sectores.
- - Horticultura (Valadouro e Alfoz). Leira de ensaio, para tentar unha produción alternativa á actual, formación e nave de almacenamento. Estación meteorolóxica para temas de tratamento de pragas.

- Fabas: conservas, estudos fitosanitarios.
- Catas no sector agrario, para coñecer o grao de aceptación dun produto por parte do consumidor.
- Liña transversal: Técnicas de Tratamento de Xurros, inxectable baixo chan. Mellora ambiental

Ilustración 26.- Momento durante a mesa de traballo.

Fonte: Asociación Terras de Miranda.

MESA DE TRABAJO: SECTOR BENESTAR SOCIAL

Data: 01/06/2016

Lugar: Centro Comarcal de Mondoñedo (Mondoñedo)

- 1- O GDR, dentro dos traballos de preparación do P.D.L. comarcal, convoca os actores sociais, implicados neste sector, da comarca, para informar e desenvolver conxuntamente a estratexia de desenvolvemento local participativo
- 2- O obxectivo principal desta mesa era o de obter información acerca da situación do sector no territorio así como as posibles demandas e necesidades que os axentes sociais implicados puidesen expresar.
- 3.- Despois de repasar as actuacións levadas a cabo no territorio, entrevistas a axentes sociais procédese a lanzar unha serie de cuestións aos participantes.
- 4- Trátáronse diversos temas e a súa posible tradución a proxectos e iniciativas máis concretas, sempre tendo en conta as limitacións e a propia normativa establecida para a Estratexia.
- 5.- As conclusións obtidas foron:
 - Apoio a programas de Conciliación da vida familiar e laboral, actualmente estanse levando a cabo o programa madrugadores en Burela, financiado polas ANPAS e polos Concellos, moita demanda en Burela e Mondoñedo.
 - Inventario de recursos para a comarca.
 - Existen prazas de respiro, a maioría privada, potenciar tamén a creación dalgún servizo por esta parte.
 - Inventario de necesidades en infancia, maiores e discapacitados.
 - Apoio a Centros de Día, e outros servizos sociais: transporte.
 - Apoio a Centro Especial de emprego: proxecto en Ferreira.
 - Problema grave cos menores con problemática social, entre 16 e 25 anos (NINIS). Risco de drogodependencia.
 - Creación de empresas que xeren emprego para discapacitados.
 - Coordinación de proxectos entre axentes do sector.
 - -Formación ao coidador (persoas que traballen con nenos con problemas mentais, con persoas maiores, con mulleres vítimas de violencia de xénero, etc.).
 - -Potenciar proxectos coordinados das asociacións para solucionar problemas comúns a todas.

- Apoio a proxecto: vivenda para vítimas de violencia de xénero (vivenda de emerxencia) en Burela

MESA DE TRABAJO: SECTOR EMPRESARIAL E EMPREGO

Data: 02/06/2016

Lugar: Centro Comarcal de Mondoñedo (Mondoñedo)

- 1- O GDR, dentro dos traballos de preparación do P.D.L. comarcal, convoca os actores sociais, implicados neste sector, da comarca, para informar e desenvolver conxuntamente a estratexia de desenvolvemento local participativo
- 2- O obxectivo principal desta mesa era o de obter información acerca da situación do sector no territorio así como as posibles demandas e necesidades que os axentes sociais implicados puidesen expresar.
- 3.- Despois de repasar as actuacións levadas a cabo no territorio, entrevistas a axentes sociais procédese a lanzar unha serie de cuestións aos participantes.
- 4- Trátáronse diversos temas e a súa posible tradución a proxectos e iniciativas máis concretas, sempre tendo en conta as limitacións e a propia normativa establecida para a Estratexia
- 5.- as conclusións obtidas foron:
 - realización de estudos de oportunidades segundo o sector, para detectar posibles proxectos ou actividades económicas que puidesen xurdir a partir do mesmo.
 - Estudos de mercado con pautas de consumo
 - Estudo de necesidades en cada unha das zonas
 - Potenciar produción de calidade O Valadouro.
 - -Potenciar e informar sobre os beneficios de traballar cunha marca de calidade.
 - Coop de FABAS: envasado e comercialización. Necesidade de xente nova para proxectos novos.
 - -Axuda ás cooperativas agrarias para poder saír a feiras de produtos das cales saquen contactos para futuras reunións de negocios que leven unha maior comercialización do produto.
 - Plataforma online de venda de produtos agrarios, artesáns, etc. Posible visita a lugares nos que estea a funcionar para intercambio de experiencias.
 - Produción en base ás necesidades do mercado.
 - Internacionalización de mercados.
 - Comercio en liña: coordinación coa deputación. Máis formación e información.

- Ligar máis o turismo coa produción local. Poderíase complementar o turismo rural con visitas a explotacións agrarias, lácteas, con artesanía, etc.
- Fomentar o uso e consumo do produto local na hostalería (comidas caseiras).
- Gran potencialidade no Camiño de Santiago á hora de xurdir novas iniciativas.
- Limpeza ambiental: restauración con discapacitados.
- Aproveitar o medio ambiente: Granxas escolas, campamentos.

Ilustración 27.- Participantes na mesa de traballo.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

MESA DE TRABAJO: SECTOR INSTITUCIONAL

Data: 07/06/2016

Lugar: Centro Comarcal de Mondoñedo (Mondoñedo)

- 1- O GDR, dentro dos traballos de preparación do P.D.L. comarcal, convoca os actores sociais, implicados neste sector, da comarca, para informar e desenvolver conxuntamente a estratexia de desenvolvemento local participativo .
- 2- O obxectivo principal desta mesa era o de obter información acerca da situación do sector no territorio así como as posibles demandas e necesidades que os axentes sociais implicados puidesen expresar.
- 3.- Despois de repasar as actuacións levadas a cabo no territorio, entrevistas a axentes sociais procédese a lanzar unha serie de cuestións aos participantes.
- 4- Trátáronse diversos temas e a súa posible tradución a proxectos e iniciativas máis concretas, sempre tendo en conta as limitacións e a propia normativa establecida para a Estratexia. Moitas delas foron recollidas tamén nas entrevistas persoais.

Presiden a mesa Vidal Martínez, Elena e a alcaldesa de Trabada.

Asisten alcaldes de Oulol, Cervo, Valadouro, Alfoz. Alcaldesa de Mondoñedo, tenente alcalde de Viveiro, representante de Ribadeo.

Proponse estudar a estratexia dos Grupos de Acción Costeira para non coincidir nas actuacións.

Definir estratexia en sector servizos (que antes non se podía) e en que núcleos levar a cabo.

Os alcaldes manifestan que xa expresaron as súas opinións nas entrevistas persoais realizadas.

Por parte do Valadouro proponse formación no sector primario (Centro de Formación específico) e transformación para comercialización de produtos. Novas Tecnoloxías (non hai conexión a datos nas parroquias). Considerar a Rede Natura como baremo.

Coméntase que hai un Centro de Formación agrario desaproveitado (Granxa Pedro Murias, en Ribadeo).

En Turismo considerar a comarca como destino único.

Fálase sobre as incompatibilidades con outro tipo de axudas (liñas europeas).

Ilustración 28.- Asistentes na mesa de traballo.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

APROBACIÓN DA ESTRATEGIA

Finalmente, o proceso concluíu coa aprobación, en Asemblea Xeral, o día 27 de xuño de 2016 da Estrategia Comarcal para a programación 2014-2020 .

A documentación pertinente deste apartado (convocatorias, actas de asistencia, fotografías..) obra en poder do GDR.

CAPITULO VIII.- SOLVENCIA ECONÓMICA

A Asociación non conta con ningún patrimonio fundacional ou un fondo social inicial. Os recursos da Asociación están constituídos por:

- As cotas (ordinarias ou extraordinarias) dos socios.
- Os donativos ou achegas que reciba.
- As herdanzas ou legados que puidese recibir de forma legal por parte dos asociados ou de terceiras persoas.
- As subvencións, axudas e auxilios que reciba da Administración estatal, rexional, provincial ou municipal, así como as que a conceden outras institucións de carácter privado (fundacións, outras asociacións, etc.).
- Calquera outro recurso lícito.

As cotas ordinarias ou extraordinarias estableceranse pola Asemblea Xeral, a proposta da Xunta Directiva, e non son reintegrables en ningún caso.

Para a admisión de novos socios, poderá ser fixada pola Asemblea Xeral, como achega inicial, non reintegrable, unha cota de admisión.

Artigos 28, 29 e 30 dos Estatutos

FONTES DE FINANCIAMENTO: COTAS DOS SOCIOS E OUTRAS

Nestes momentos as cotas da Asociación establecéronse en Asemblea Xeral Extraordinaria de data 28 de abril de 2016 e son as seguintes.-

CONCELLOS	500
DEPUTACIÓN DE LUGO	1.500 €
ASOCIACIÓNS	0

Ilustración 29.- Cotas da asociación.

Fonte: Asociación Terras de Miranda.

ENTIDADE FINANCEIRA.

A entidade financeira ABANCA Corporación Bancaria SA, é onde a Asociación é titular dunha conta acreditada ante o Tesouro Público para a percepción das subvencións. O número de conta é:

ES52	2080	0125	89	3040014502
------	------	------	----	------------

Ilustración 30.- Número de conta.
Fonte: Asociación Terras de Miranda.

Achégase como documentación complementaria:

ANEXO V.-

V.1.- Declaración de non estar incurso a asociación en ningunha das circunstancias referidas nos parágrafos 2º e 3º do artigo 10 da Lei 9/2007 do 13 de xuño de subvencións de Galicia.

ANEXOS

ANEXO I.-

I.1.- Copia compulsada do DNI do representante así como a súa representatividade

I.2.- Copia compulsada do CIF da Entidade

ANEXO II.-

II.1.- Copia compulsada do Acta Fundacional

II.2.- Copia compulsada dos estatutos

II.3.- Inscripción no Rexistro de Asociacións.

ANEXO III.-

III.1.- TÁBOA 1: RELACIÓN DE ASOCIADOS

ANEXO IV.-

IV.1.- TÁBOA 2: COMPOSICIÓN DA XUNTA DIRECTIVA

ANEXO V.-

V.1.- Declaración de non estar incurso a asociación en ningunha das circunstancias referidas nos parágrafos 2º e 3º do artigo 10 da Lei 9/2007 do 13 de xuño de subvencións de Galicia.

II.- PROGRAMA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL

1.- INTRODUCCIÓN

O ámbito territorial do GDR 1 comprende catorce municipios situados no sector setentrional da provincia de Lugo, concretamente na franxa costeira da provincia situándose ao nordés da Comunidade Autónoma. A área limita ao norte coas augas do mar Cantábrico, ao oeste coa Comunidade Autónoma de Asturias, ao sur coas comarcas das comarcas lucenses de Terra Chá, Meira e A Fonsagrada e ao leste coa provincia da Coruña.

Os municipios seleccionados coinciden coa zonificación definida no Anexo I da convocatoria e son: Alfoz, Barreiros, Burela, Cervo, Foz, Lourenzá, Mondoñedo, Orol, Ribadeo, Trabada, Valadouro (Ou), Vicedo (Ou), Viveiro, Xove.

A extensión territorial aproxímase coa comarca natural da Mariña Lucense, pertencendo toda a superficie á devandita comarca natural.

O territorio proposto ocupa unha extensión de 1260,27 km², que albergaba en 2014 unha poboación de 70796 habitantes, o que deduce unha densidade de 54,18 habitantes/km². Practicamente a metade do territorio compóñeno concellos costeiros cunha porcentaxe do 50,70 % do mesmo e o 49,30 % está formado polos seis concellos de interior.

O Mapa territorial do GDR 01 detalla o ámbito de actuación do Grupo no que se vai a aplicar a estratexia de desenvolvemento local. O mapa territorial proposto polo GDR 1 corresponde coas áreas territoriais definidas pola Agader. Non existen exclusións de poboación podéndose traballar en todas as súas entidades singulares e toda a súa extensión superficial segundo as estipulacións normativas definidas.

INDICADORES XERAIS PARA OS CRITERIOS DE SELECCIÓN			
1.- VARIACIÓN DA POBOACIÓN NO ÚLTIMO DECENIO			
Poboación 2004	Poboación 2014	Perda	% de Perda
71.804 habitantes	70.796 habitantes	-1.008 habitantes	-1,40 %
2.- INDICADOR MUNICIPAL DE RENTA DE LOS HOGARES			
MUNICIPIO	Renda dispoñible bruta (miles €)	Renda dispoñible por habitante (€)	
Alfoz	25621	12241	
Barreiros	49125	15237	
Burela	137479	14534	
Cervo	71793	15473	
Foz	153822	15413	
Lourenzá	37888	15011	
Mondoñedo	62248	13966	
Ouro	14703	12293	
Ribadeo	167241	16748	
Trabada	18689	13652	
O Valadouro	29718	13527	
O Vicedo	25339	12720	
Viveiro	248648	15325	
Xove	46633	13290	
3.- ÍNDICE DE ENVELLECIMIENTO			
Porcentaxe de poboación con 65 anos ou máis		25,52%	
4.- PESO DO Nº DAS EXLOTACIONES AGRARIAS NO TERRITORIO			
Territorio	Nº Explotacións	Porcentaxe	
GDR	1.482	7,79 %	
	79.909	100%	
5.- SUPERFICIE CON PROTECCIÓN MEDIOAMBIENTAL.			
Superficie con protección medioambiental	Superficie (ha)	Porcentaxe	
Todo o espazo natural protexido	36175,35 ha	28,66%	
Natura 2000	11514,85 ha	9,12%	
Rede de Espazos Naturais Galegos	11514,85 ha	9,12%	
6.- SUPERFICIE DESFAVORECIDA			
Superficie en zonas desfavorecida:	Superficie (ha)	Porcentaxe	
Montaña	74601 ha	37,77%	
Outras	0 ha	0,00%	
TOTAL	74601 ha	37,77%	
7.- SUPERFICIE COSTERA			
Superficie costera	Superficie (ha)	Porcentaxe	
Superficie do territorio referida a municipios costeiros	47.601 ha	50,70 %	

Ilustración 31. - Indicadores xerais para os criterios de selección

Fonte: Elaboración propia.

Ilustración 32.- Mapa de situación do Grupo de Desenvolvemento Rural GDR1.

Fonte: Elaboración propia.

2.- CARACTERÍSTICAS DEMOGRÁFICAS

A poboación da área de actuación de Leader GDR1 ascende a 70796 habitantes e unha densidade comarcal de 56,18 habitantes/km.

A repartición poboacional na comarca é desigual e está fortemente influída polas características xeográficas e a súa dicotomía territorial mar-montaña, concentrándose os principais núcleos poboacionais no litoral e estando o interior montañoso salpicado de pequenas agrupacións na súa maior parte de menos de 10 persoas.

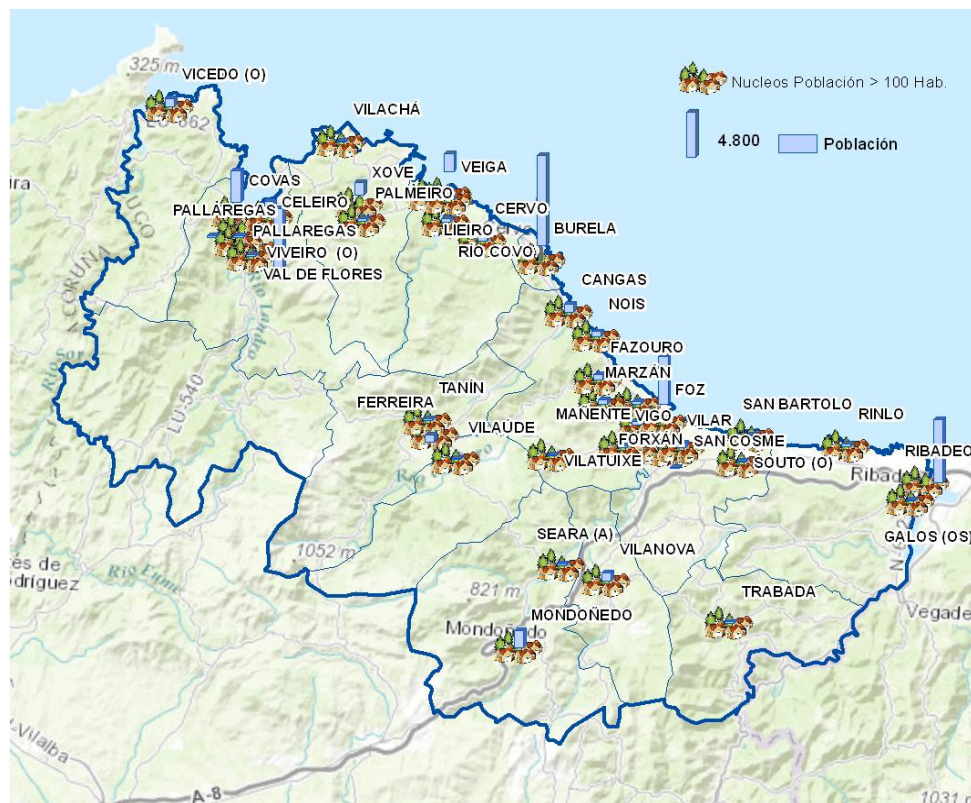

Ilustración 33.- Entidades singulares do GDR1 con máis de 100 habitantes e a súa poboación.

Fonte: Elaboración propia. INE 2014.

Os habitantes repártense de forma desigual en catorce municipios, 114 parroquias, 182 núcleos de poboación e 1512¹ entidades singulares. Que se distribúen segundo se pode apreciar nas seguintes táboas:

¹ Fonte: Nomenclator 2014. O dato corresponde ás entidades singulares do territorio de actuación que presentan poboación. O dato total de entidades singulares para 2014 é de 1677 segundo Nomenclator Poboación do Padrón Continuo por Unidade Poboacional ao 1 de xaneiro de 2014.

PARROQUIA		LUGAR
ALFOZ	Adelán (Santiago)	Abeledo, Cadeirido, As Cales, A Camariña, A Cancela, Os Casás, Clavos, Corbite, O Coto, O Cristo, O Enxameado, Fachelas, A Fonte da Bestra, A Igrexa, A Lama, A Martilla, Os Novás, A Orden, Pías, O Pouso, Presa Boa, A Rebolada, A Raxedoira, Suasbarras, Torrellón, O Vilar y Vixín.
	Bacoi (Santa María)	Canaleto, O Castrillón, Cima de Vila, A Costiña, Esmoriz, A Faia, O Gorvidal, A Igrexa, As Leas, A Milicroca, O Piñeiro, Rolle, Santo Antonio y O Vilar.
	Carballido (San Sebastián)	A Agueira, Allegue, Barbeito, O Carballal, A Cruz, O Espido, Facelude, A Granda, A Nespereira, A Palloza, Os Penoucos, Piñeirós, As Pontellas, Porto do Río, A Presa, O Pumar, A Rega y Solbeira.
	Castro de Ouro, O (San Salvador)	Anxeriz, O Castro de Ouro, Costoira, A Fonte, A Granda y O Pumariño.
	Lagoa (San Vicente)	As Abelairas, As Acernadas, Agrela, Auga Quente, A Azoreira, , Beloi, As Campelas, O Campo Verde, O Carballo Mariño, Carrocide, As Casas Vellas, O Castiñeiro, A Chafarica, A Cruz, Os Currás, O Escairo, O Espadanal, Galán, Gavián, A Granda, A Igrexa, Lavanco, A Lomba, O Machuco, A Maciñeira, Martille, A Pinguela, O Plantío, A Ponte do Teixo, Ponte do Vao, Porto Dereito, A Ribeira, O Rizal, O Señorío, Sisto, O Souto, Vao y A Viñavella.
	Oiras, As (San Mamede)	Aguillón, As Airas, Arriba do Río, O Cabradoiro, A Igrexa, Insua Nova, Insua Vella, O Leboeiro, O Pazo, A Pena Mosqueira, Rego do Aro, A Ribeira, Río das Donas, A Rúa de Escourido, A Rúa, Sesín, A Trabada y O Xogral.
	Pereiro, O (Santa María)	Acivro, A Arnela, Boudón, Bustelo, A Cabanela, A Caxigueira, O Chao, A Costa, O Coto, Faián, Ferradás, Guilfonso, A Moa, O Outeiro, A Palloza, A Pena do Golpe, A Pesquita, O Pichín, A Ribeira, As Rozas, A Rúa y Rubeiro.
	Reirado, O (Santa María)	O Penido, O Reirado, San Caetano y As Teixoeiras.
	San Pedro de Mor (San Pedro)	O Barral, O Candaedo, Correlos, Couto de Baixo, Couto de Riba, O Fargallo, O Fontelo, A Igrexa, Liñar, A Rega, Santa Mariña, A Seara, Vilagabe, Vilaúde y Xordelo.
BARRIROS	Cabarcos (San Xulián)	O Couto, Fixoucos, Gondán, A Insua, Matomaioir, A Pedreira, A Rilleira, Seoane, O Teixo, y Vilamartín Grande.
	Celeiro de Mariños (Santa Cristina)	O Barral, O Carballo Branco, Reta, As Sañas y Xunto á Igrexa.
	Reinante (Santiago)	O Barreiro, A Barrosa, A Cruz, O Foro, A Proída, A Torre y Vista Alegre.
	San Cosme de Barreiros (San Cosme)	Altar, A Anea, A Angueira, A Áspera, A Cruz do Lobo, A Cruz Pequena, As Eiras, A Espiñeira, Os Feás de Moreda, Pallares, O Pozo Mouro, O Rego do Lopo, Remior, San Bartolo, San Cosme, Viladaide y A Áspera, A Barranca, Os Campos, Casaldeite, O Curro, Entrerriós, A Ferrería, A Granda, Os Martices, Nogueiredo, A Obra Pía, O Outeiro, As Pasadas, Pumarín, Pumarrubín, Sarxende, O Souto, A Telleira, Triana y As Valgas.
	San Miguel de Reinante (San Miguel)	A Abadía, A Abalea, A Abelleira, A Agolada, Armilo, O Barrio Novo, As Bouzas, As Brañas, As Cabanas, A Cancela Vella, O Cañoto, O Canteiro, As Cortiñas, Coto, O Escanlar, A Estrada, O Feal da Paula, Fontela, As Grandas, Lóngara, Os Pedregás, A Pena da Salsa, A Pena, A Picota, Rego de Molido, Roda, Sarxende, Sindín, Suigrega y A Veiga de San Pedro.
	San Xusto de Cabarcos (San Xusto)	A Aldea, A Calzada, O Corveiro, As Fachas, Fixoucos, Ibia, A Igrexa, Ladrado, O Morteiro, Novás, Pedrido, A Regueira, San Paio, O Seixo da Veiga, O Val do Caínzo, Vilamar y A Volta da Insua.
	Vilamartín Pequeno (San Xoán Degolado)	A Aguá, A Aldea de Baixo, A Aldea de Riba, A Cabana da Vella, As Cabanas y A Regueira.
BURELA	Burela (Santa María)	Burela
CERVO	Castelo (San Xiao)	O Amido, A Barqueira, Belén, A Cabanela, O Carballo, A Carrancova, Casal do Faído, O Castro, O Covelo, O Curral Grande, As Donas, A Estibada, A Igrexa, Lourido, Motín, O Outón, Pazo Aguiar, O Pazo, O Pesquero, A Praza, Ramil, O Seixo, Suxil y Trasbar.
	Cervo (Santa María)	As Casas Novas, Cervo, Cuña, Daián, Espiñeirido, Fontao, Lagás, A Langoira, O Madeiro, O Penido, Río Covo, A Rueta, A Senra y Vila de Suso.
	Lieiro (Santa María)	O Castelo, Gondrás, O Guioncho, Lieiro, Pedrosa, San Cibrao y A Venda.
	Rúa (Santa María)	O Abrigo, A Amoeira, Aquela Banda, Arbol, As Augas Santas, Bouzas Chás, As Cabanas, O Cal, Casmaio, As Curuxeiras, A Estibada, O Freixo, Granda, A Lama, O Machuco, A Madanela, Murazós, A Nogueira, O Pazo, Percorvo, O Pereiro, O Rego, A Ruela, O Vedral y O Vieiro.
	San Román de Vilaestrofe (San Román)	A Alleira, O Calvario, A Calvela, A Cerdeira, O Eixo, Os Feás, Marrube, A Pena, Santomé, A Senra, Vilaestrofe y Vilar.
	Sargadelos (Santiago)	As Fábricas, Figueirido, A Fionza, A Louza, O Paraño, As Quintás, O Rato y Sargadelos.

Ilustración 34.- Municipios, parroquias e entidades singulares de territorio de Terras de Miranda.

Fuente: Elaboración propia. INE 2014.

PARROQUIA		LUGAR
FOZ	Cangas (San Pedro)	As Abelairas, Alamparte, As Lagas, A Ribela, Vilachá, Vilamor y Vilasindre.
	Cordido (San Xiao)	O Barral, O Eixo, Ferradás, As Moás, Sa y O Sisto.
	Fazouro (Santiago)	O Eixo, A Lousada, Morgallón, A Ponte y Vilarmea.
	Foz (Santiago)	O Castro, Fondós, Foz, Mansín, Marzán, Sieiro y Vilaxuane.
	Nois (San Xiao)	A Barrosa, Brea, Cabanas, Carpacide, Fondo de Nois y Trasmonte das Chousas.
	San Martiño de Mondoñedo (San Martiño)	Caizal, O Caritel, O Carme, Os Carrís, A Ermida, Ferreira Vella, Forxán, Mourente, Oirín, Palmiz, Reiriz, Río, Trasmonte, Vao, Ver, Vilacendo, Vilar, Vilela y Xinzó.
	Santa Cilla do Valadouro (Santa Cilla)	O Chao, Folgosa, A Rega, O Souto Novo, Vilacizal, Vilatufxe y Viñas.
	Santo Acisclo do Valadouro (Santo Acisclo)	As Abidueiras, Martín, A Ponte, Raúlfe y Valmaior.
	Vilaronte (San Xoán)	A Cerdeiría, A Espiñeira, Mañente, A Rúa, Seoane, Vigo y Xinzó.
LOURENZÁ	Lourenzá (Santa María)	Arroxo, O Castro, A Cazolga, A Chiela, A Condomiña, Dodelle, Escourido, A Ferrería, Maderne, O Mogo, Painzás de Baixo, Painzás de Riba, O Pedrón, A Pena, Pousada, Pumar de Don, Recemil, A Ribeira, San Fiz, Soutelo, O Souto, A Teixeira, A Telleira, Tiagonce, Vilanova y Vilapol.
	San Tomé de Lourenzá (San Tomé)	O Amieiral, O Batán, O Cal, A Casanova, Castiñeiras Verdes, Combre, A Covela, O Cristo, Ferreira, A Fonte do Cura, Forxa, A Igrexa, Liñares, Lomparte, Lourenzá, Oural, O Pacio de Tovar, Painzás, As Pedreiras, O Pereiro, O Piago, A Polida, O Pontigo, O Rego de Pereira, A Regueira, A Ribalta, As Ribas, Tercias y Veiga de San Tomé.
	San Xurxo de Lourenzá (San Xurxo)	Adellao, Barboriña, Bodegas, A Bouza da Viña, As Carroceiras, Chantado, O Corrallo, A Currada, A Franca, A Lavandeira, A Laxe, O Machuco, Mazúa, O Outeiro, Paraños, A Pena, O Piñeiro, San Lourenzo, Sendín, Souto Vello, Teixeira y O Xuncal.
	Santo Adrao de Lourenzá (Santo Adrao)	O Batán, O Carballal, A Casa Branca, A Currega de Baixo, A Currega de Riba, O Currillón, Guxide, A Igrexa, Lanzós, Lavandeira de Baixo, Lavandeira de Riba, Nogueiredo, As Pantigueiras, A Pateira de Baixo, A Pateira de Riba, Penelas, O Pimento, Redondelo, Ríos, O Rodeiro, O Solleiro, Subarrás, A Valiña, A Veiga y Vilar.
MONDOÑEDO	Argomoso (San Pedro)	O Barral, A Cuba, O Escourido, Pardiñas y Supena.
	Carme, O (Nosa Señora do Carme)	As Abidueiras, A Áspera, O Carme, A Fabega, Longarela, Monfadal, Ponte Pousada, Ramís, San Carlos y A Valoria.
	Couboeira, A (Santa María Madanela)	A Campá, O Campo do Arco, A Franca, Os Lamegos y O Souto.
	Figueiras (San Martiño)	A Aldea, O Romeo y San Martiño.
	Lindín (Santiago)	Barral de Cima, A Beira do Río, O Castro, O Caxigo, Folgueirosa y A Rúa Travesa.
	Masma (Santo André)	O Arco, Marquide, O Outeiro, Padriñán, Santo André, A Seara y O Vilar.
	Mondoñedo (Nosa Señora do Carme)	Mondoñedo
	Oirán (Santo Estevo)	O Burgo, Centeás y Xercido.
	Remedios, Os (Nosa Señora dos Remedios)	As Carroceiras, Cesuras, A Chanta, As Coruxeiras, Estelo, O Formigueiro, Gontariz, Pelourín, Prado, Pumariño, A Recadieira, Rego dos Cas, San Cristovo, Santa Margarida, Seivane, Tronceda, O Valiño y Zoñán.
	San Vicente de Trigás (San Vicente)	A Aldea, O Combarro, O Pedroso, San Vicente y A Valiña.
	Santa María Maior (Santa María)	A Beira do Río, Bidueiras, A Braña, A Cruz da Carreira, Curros, Ferreira, Ferrería, O Fondo da Vila, O Moural, O Souto y Soutoxuane.
	Santiago de Mondoñedo (Santiago)	Barbeitas, A Casavella, As Invernegas, Maariz, Paadín, O Pacio, Pausalido, Pedrido, O Reguengo, San Paio, San Pedro, San Queitano, Valiñadares, Vigo, O Vilar y O Xestoso.
	Sasdónigas (San Lourenzo)	O Chao da Aldea, Lousada, O Pé do Monte y Suaigrexá.
	Vilamor (Santa María)	A Calvela, O Chao do Val, Encima da Vila, Guillade, Ogrobe y Vilaverde.
	Viloalle (Santa María)	A Cabana, O Casal, A Ferrería, A Igrexa, A Pena Moura y O Vilar.

Ilustración 34.- Municipios, parroquias e entidades singulares de territorio de Terras de Miranda. (Continuación).

Fonte: Elaboración propia. INE 2014.

PARROQUIA		LUGAR
OUROL	Ambosores (Santa María)	Ambosores, Baroso, A Beira da Fraga, O Cabezón, A Carcallosa, A Cereixiña, Entrambosores, A Ferraxosa, A Fraga Chá, A Igrexa, O Outeiro, A Ribeira da Señora, Santar y Toxoso.
	Bravos (Santiago)	Barbeito, A Barcia, Os Bordos, O Campodaira, A Castiñeira, Chao de Bravos, O Coto, O Coutado, O Coxuxo, Curros, Domicelle, Dornas, Ferreira, Folgoso, Fornos, A Furada, A Garita, A Igrexa, Labrada, O Lagar, A Lagoa, Lecín, O Lugar Novo, Montouto, O Muíl, Penagateira, Penaseixo, Piñeiro, A Ponte de Betanzos, O Pozo, As Quintás, O Rego, A Ribeira, Sanche, Teixeira, Os Teixós, Tiñade, O Trobo, Tuílle y A Viga.
	Merille (Santa Eulalia)	O Agro, As Bodegas, Borreiros, A Cabreira, A Cadavosa, Os Carballás, O Cargadoiro, Casaído, Cerdido, Entreviñas, Os Garcías, A Igrexa, As Lamas, A Leborada, Loibán, Nogarido, O Outeiro, O Porcado, Pousada, O Reboredo, Requián, A Revolta, Os Rubeiras, A Senra, Viladóniga, O Vilar, Vilares y Os Xuncás.
	Miñotos (San Pedro)	Agros Chaos, Atián, Besteburiz, A Bóveda, Cabanela, Cabo de Vila, O Cachón, O Cal, O Calvo, Os Carballás, O Carme, A Casa Nova, A Casa Vella, O Castelo, Cerdeiras, O Combarro, As Corredoiras, Curral Chao, Erbellás, Ferreira, A Igrexa, A Laxe, Leborín, Leonte, As Lobeiras, O Machuco, Moscallos, O Pazo, Os Pazos, Pedrafitá, O Pouso, O Rego Cavado, Requerez, Os Rubás, Santa Mariña, Vigo, Vilabuín, Xestido, O Xesto, O Zapateiro y Zarza.
	Ourol (Santa María)	Agros Chaos, Atián, Besteburiz, A Bóveda, Cabanela, Cabo de Vila, O Cachón, O Cal, O Calvo, Os Carballás, O Carme, A Casa Nova, A Casa Vella, O Castelo, Cerdeiras, O Combarro, As Corredoiras, Curral Chao, Erbellás, Ferreira, A Igrexa, A Laxe, Leborín, Leonte, As Lobeiras, O Machuco, Moscallos, O Pazo, Os Pazos, Pedrafitá, O Pouso, O Rego Cavado, Requerez, Os Rubás, Santa Mariña, Vigo, Vilabuín, Xestido, O Xesto, O Zapateiro, Zarza, Abeledo, Barces, O Bidueiro, Cabalar, Camba, O Campo do Seixo, O Candedo, Canto de Arriba, Os Carballás, Casa do Camiño, A Casa Vella, Casaldares, Cernado, O Chao das Medas, Chao de Ourol, O Cochón, Os Colviños, Couce, Escourido, A Fraga, A Igrexa, Lobamorta, Macedo, A Meá, O Milleiro, Mosende, Ourol, Penabade, A Rega, Requeixo, O Río de Ourol, Sabucedo, O Sobrado, Sucamiño, Tralabouzas, As Ucheiras, Viladóniga, O Viso y Xanceda.
	San Pantaleón de Cabanas (San Pantaleón)	O Apartado, Arrexoá, Burgás, Cabana, A Cabana Vella, O Camiño, Campo do Cabo, Os Campos, O Cargadoiro, A Castiñeira, O Cotillón, O Couce Gordo, O Couso, Os Díaz, As Esqueiras, O Fondovilar, A Igrexa, Izá, Os Luíses, A Maciñeira, O Merán, A Panda, O Pereiro, A Picheira, O Pombeiro, O Portal, O Teixeira, A Torre y Vila Vella.
	Sisto, O (Santa María)	Cabanas, Os Campos, O Cargadoiro, A Carreira, O Carrusco, Cebrán, A Cernada, O Coto da Rega, O Couce de Paredes, Lombao, Nogueira, O Pé da Veiga, As Pereiras, A Rega, Silvoso, O Sisto y O Vilarinho.
	Xerdiz (Santa María)	A Anxeriz, A Barrela, Belsar, Besterrexulfe, A Carballeira, A Casa Nova, Cernado, A Costa, O Cotel, Cufe, Folgoso, A Fragueta, A Garita, O Goio, O Grandal, A Igrexa, As Laxes, O Loureiro, O Nogarido, Pazos, Piegabo, A Ponte da Torre, Poramigo, O Porto do Mendo, As Rabiñas, O Rego da Cova, O Rego das Varas, A Revolta, Rexulfe, A Roca, Sanguñido, Silvade, Souto Alto, Souto Chao, Vilachá, Vilacimas, Vilalverde y Vilamartín.

Ilustración 34.- Municipios, parroquias e entidades singulares de territorio de Terras de Miranda. (Continuación).

Fonte: Elaboración propia. INE 2014.

	PARROQUIA	LUGAR
RIBADEO	Arante (San Pedro)	O Barredal, Os Bestilleiros, Cei, Cima de Vila, Fondo de Vila, Os Fornos, A Madanela, As Pereiriñas, A Ponte, Portobragán, Rego de Mel, Remourelle y Vilamariz.
	Cedofeita (Santa María Madanela)	Barreiros, O Burgo, A Currada, A Granda, A Igrexa, O Pedregal, Piñeiro, A Ponte, Queixoiro, Requiande, Santo Antonio, Teixido, A Torre y A Trapa.
	Couxela (Santiago)	Os Bispos, Os Casais, A Casanova, As Cerdeiriñas, Cima de Vila, Fornelo, Irexe, Maizán, Moural, O Rego, Sendín, A Venda y A Xunqueira.
	Covelas (San Vicente)	As Anzas, Os Batais, A Cabana, A Capela, Os Carboeiros, A Casa da Hedra, Celeirós, O Esfolado, Marelle, O Mondigo, A Ponte, O Pousadoiro, Reme de Arriba, Sa, Salcedo, San Vicente, A Silveira, Somo, O Vilar y Vilela.
	Devesa, A (Santalla)	A Avesada, O Barral, A Barrio da Campana, Barrio Novo, Cepetal, Cinxe, Esteiro, O Lagar, Liñeiro, Meirengos, Noceda, Os Olleiros, A Pedreira, A Preixoana, O Rato, A Rochela, O Viladroiro, Vilagoz, Vilandríz y A Volta.
	Ove (San Xoán)	As Aceñas, Acevedo, A Capela, As Casas Novas, O Chao de Ove, O Covo, A Eirexa, A Escalera, A Estación, A Faxarda, Frieira a Nova, Frieira a Vella, Os Garitos, A Graña, Grañol, Os Guildeiros, Os Malatos, Ove, A Palmeira, Pastoriza, A Pega, Reme, O Río de Ove, O Río de Ramos, O Río Pequeno, San Lázaro, Santa Cruz, Seixadelo, As Travesas de Ove, O Valín, A Veigadaira, Vilar, A Vilavella y O Xardín.
	Piñeira (San Xoán)	O Alto dos Pinos, Arelongo, Barreiro, As Cruces, Dompniñor, A Eirexa, Folgosa, O Morgullón, O Outeiro, Río y Vilar.
	Ribadeo (Santa María)	Cantarrá, Mirasol, Porcillán, Ribadeo y A Vilavella.
	Rinlo (San Pedro)	O Campo de María Méndez, O Campo de San Pedro, O Campo do Cristo, O Cantal, O Cotarelo, Rinlo y A Virxe Branca.
	Santalla de Vilausende (Santalla)	A Curuxeira, Lourido, Porto de Abaixo, Porto de Arriba, O Río da Veiga, San Tomé, Santalla, A Torre y Vilausende.
	Vilaframil (San Lourenzo)	O Campo de San Lourenzo, Carreira Branca, Coedo, O Coto, A Galera, A Granxa, A Madanela, A Manzana, O Pinar, O Regueiral, A Requeixada, Río Caínzos, San Xillao, A Siñeira, O Tombín y O Valado.
	Vilaselán (Santa María)	As Barreiras, O Campoxurado, O Cargadoiro, As Casas de Abaixo, O Circo, A Cruz, A Eirexa, O Espín, Os Galos, A Granxa, A Lodeira, O Outeiro, A Senra, A Torre, As Trancoeiras y Xan de Abaixo.
TRABADA	Fórnea, A (Santo Estevo)	A Fórnea
	Ría de Abres, A (Santiago)	O Acevedo, A Boca de Canle, A Casanova, O Follabal, Leirado, Pacios, Pedrido, A Rabexa, San Martiño, A Veiga y Vilafernando.
	Sante (San Xiao)	O Barreiro, Carballal, A Casanova, O Castro, O Cómaro Gordo, Dongo, A Forcada, A Igrexa, As Lamas, Lendecoiro, Loureiro, Louro, Lousada, Margaride, O Monte, A Mota, Olgueira, O Pedregal, Pedroselle, Pena Cova, Pena Quente, Piago Negro, Prado, O Rego, A Retorta, Río Trabada, Santarredeiro, Sueiro, Trabadelo y Vilarbetote.
	Trabada (Santa María)	A Abaira, Barreiros, A Cabana, A Cachopa, Canle, O Carballo, O Chao do Sevil, O Chao dos Nabais, Cima de Vila, Cotarelo, O Coto, Covacho, A Ermida, A Escanarega, Espín, Fondo de Vila, Fontán, Foxos, A Granxa, A Lagoa, Lamelas, As Lóngaras, Mozandeo, Muín Queimado, A Órrea, O Outeiro, O Pacio, O Parladoiro, Paucabaleiro, A Penela, O Pibidal, Ponte Gorda, O Pontigal, O Porto do Malle, Redondo, Rego Rubio, A Ribela, O Río, Santo Estevo, Soenlle, Trabada, A Trapa, A Veiga, O Vilar y Xuga.
	Valboa A (Santa María Madanela)	Biduedo, As Cabanas, Os Carrís, O Casal, A Corredoira, A Igrexa, A Lavandeira, Os Pozos, Rego Corto, Rego do Galo, O Salgueiro, Sequeiro y Vilafernando.
	Vidal (San Mateo)	O Campo, Carril, O Castro, A Choza, Cima de Vila, Portela, Requeixo, Soutillán, Trástigos y O Val das Eguas.
	Vilaformán (San Xoán)	A Carreira Chá, A Grandela, A Igrexa, O Murio de Arriba, Naraído, O Outeiro, O Pé da Viña, A Pereira Parda, O Real, Rodriguelo, O Roxo Seco, Suasribas, A Veiga, Ventoso, Vilachá, Vilasuso y Vilaxusá.
	Vilapena (Santiago)	O Bargo y Vilapena.

Ilustración 34.- Municipios, parroquias e entidades singulares de territorio de Terras de Miranda. (Continuación).

Fonte: Elaboración propia. INE 2014.

PARROQUIA		LUGAR
VALADOURO, O	Budián (Santa Eulalia)	A Amarela, A Arnela, Budián de Redeiro, O Calvario, Casal de Diego, Os Casás, Centeás, Corveira, Coto da Rega, Escourido, Freitemunde, A Granda, Lobeira, O Machuco, Pena Redonda, Pereiros, O Porto da Vaca, Pradia, O Reguengo, O Requeixo, O Retorno, San Cristovo, A Sara, A Telleira, Trasisto, O Vedreiro y Vilacemil.
	Cadramón, O (San Xurxo)	A Abelleira, O Albardo, Andamil, A Balsa, Bustomeao, O Campo, As Cancelas, Chocha, Cortegaza, Corvelle, O Esteleiro, Ferrocente, As Folgueiras, A Fonte da Vila, A Liñarega, O Loureiro, A Muxueira, Pereira, O Porto do Río, Rego Cavado, As Rozadas, O Tituelo y As Veigas.
	Ferreira (Santa María)	Cabezán, A Castellana, Ferreira, A Pena, Os Pinos, Rebuxento y O Reirado.
	Frexulfe (Santa Eulalia)	A Abelleira, Anido, Baer, A Cazcalleira, Cerdeiras, O Chaño, Couso, Coutomil, O Escallal, Freixido, Os Galegos, O Lagar, O Leirado, Painzás, O Pazo, Piñeiro, O Solloso, Suaigrexia, Teixeda, Vilaestremil y Vilares.
	Laxe, A (San Xoán)	Augarrío, As Cabras Figas, A Casela, A Granda, Mansián, O Pazo, A Pedreira, As Penas da Laxe, A Portela, A Rexedreira, A Ribadela, Tanín, Tras dos Ríos y Zaragoza.
	Moucide (Santo Estevo)	Barbeita, A Barreira, O Campón, A Casanova, A Granda, Güín, A Igrexa, Lourido, Muxilán, O Outeiro, O Pé de Arosa, A Pena, A Ponte, A Rubial, A Teixoeira y Vilares.
	Recaré (San Xiao)	A Alvariña, O Alvaroxil, As Carballas, Casal, O Catadoiro, O Escorial, A Fonte da Vila, Fornos, Mercurín, O Pazo, Sa, A Torre, Torullón y Trasmil.
	San Tomé de Recaré (San Tomé)	Alvite, Casal do Rico, As Casas de Baixo, As Casas de Riba, Esqueira, A Estibada, A Fonte de Alvite, As Laranxeiras, A Muxueira, O Navallo, Os Novás, Pardellas, Pedralba, Pedrouzos, Puñín, A Verdeal y Xurucido.
	Santa Cruz do Valadouro (Santra Cruz)	Albares, Bandexa, Bardoleiras, Bermún, Cabanas, A Cabanela, Camonde, As Carballas, A Carreira, A Casanova, A Casela, Cendemil, Cernadela, O Coto, As Curuxeiras, Fontelo, Fraxope, Gatoí, Gradafle, As Lamas, A Lapa, As Leas, Liñares, Lodeiros, O Machuco, Pazos, O Pedregal, Pedrido, O Portelo, O Rego da Pía, A Revolta, Río Cabreiro, Sabugueira, San Cosme, Soutiño, Suaigrexia, A Torre, Valiña Boa, Vao, A Veiga, O Vilar, O Vilarao y Zaragoza.
	Vilacampa (Santa María)	A Abelleira, A Azoreira, A Bandexa, O Burgo, Os Burgueiros, Campo Pequeno, O Carballo, O Carregal, Os Casás, O Coto, A Cruz, O Limpadoiro, A Modia, O Muíño, Rego Dereito, O Requeixo, Rozas, Os Rubás, A Silvosa, O Tarreo da Corte y O Trobo.
VICEDO, O	Cabanas (Santa María)	A Amoa, Os Barcos, As Bouzas, Bouzós, O Campo, A Capariña, O Carballal, O Carroceiro, Chavín, O Enxertado, A Escanavada, A Escola, O Esquizo, Os Ferreiros, Freixeiro, A Igrexa, A Lagola, Liñares, Manxofrío, Pallarega, A Pena, O Penido, A Planta, O Rego, Reis, Sanga, Segade, O Sisto, Suaigrexia, Trala Veiga y Troia.
	Mosende (San Pedro)	Castro Bo, A Penela, Umeiros y O Xurbal.
	Río Barba (San Paulo)	Abezán, O Canto do Muro, O Chao, Cortellas, A Costa, A Cova, Espido, Espigueiras, A Forqueta, Golpeiras, Insua, Maladas, As Mangas, Montemeao, Os Navallos, A Pardiñeira, O Regal, O Rego dos Bois, O Rego, Os Sirgos, O Tellado y O Vilar.
	San Miguel de Negradas (San Miguel)	Alpuxarras, A Áspera, A Barreira, Chelo, Crecede, Creximil, A Fonte, Francos, A Gándara, A Gatariza, Marcos, Monte de Insua, O Morgallón, O Mosteiro, Muro Novo, Noche, A Poceira, O Redondo, Salgueiros, San Roque y O Xurbal.
	San Román de Vale (San Román)	O Abelaedo, Cabo de Vila, A Costa, A Fradería, A Lama, Moreiras, O Pazo, A Pena, Pontellas, Regaedo, O Sisto, Suasbarras, Suavila, Vilagudín, O Vilar y Vilela.
	Suegos (Santa María)	Abrela, Os Corgos, A Encrucelada, Fabás, O Folguevo, O Fontao, As Goexas, Lagar, A Pallaza, O Peón, Pontide, A Torre, Valdourido y O Viso.
	Vicedo, O (Santo Estevo)	Airoá, O Amieiro, Area Longa, Baltar, O Casal, A Casanova, As Congostras, A Corva, O Coto, O Covelo, O Curral, O Curro, O Espiño, O Fomento, Garavide, A Igrexa, Piñeiro, O Progreso, Randamil, Ruño, Sacido, Serantes, Suaigrexia, A Tarroeira, Triscornia, Valdesuso, O Vicedo, Vilasuso y Xilloi.

Ilustración 34.- Municipios, parroquias e entidades singulares de territorio de Terras de Miranda. (Continuación).

Fonte: Elaboración propia. INE 2014.

PARROQUIA		LUGAR
VIVEIRO	Celeiro (Santiago)	Celeiro
	Chavín (Santa María)	Allares, Barreiros de Abaixo, O Batán, Bodegas, As Cabanas, O Cal, Calvoso, As Cancelas, As Candorcas, O Castro de Arriba, Chaos, Choia, A Costa, O Coto, A Escora, Os Fabás, O Gromedoiro, A Igrexa, O Lombo, Nogarido, O Outeiro, Palmeira, O Pedregal, A Pena, Piñeiro, O Pumariño, O Rego, O Riaño, Ribas, A Rubeira, A Seara, O Soloso, Os Tarabelos, O Temoral, A Torre, Tras Viveiro y O Vilar.
	Covas (San Xoán)	Carracedo, A Carreira, A Casería, Comiños, Covas, Escourido, O Foro, Furcos, A Insua, A Laxe, Lodeiro, Lombo Gordo, O Merlín, Montecalvo, Pallaregas, Pardiñas, Patarroa, Pedreira, A Poceira, O Porto, Riquián, Sacido, A Silvarosa, O Soutullo, Tora, Tras do Monte y Ventoselle.
	Faro (San Xiao)	A Aldea, Area, Auga Doce, O Briero, O Castelo y Faro.
	Galdo (Santa María)	A Abelleira, O Acido, Altamira, A Amarelá, Baralla, O Batán, A Beira do Río, Borreiros, O Carballo, Casanova, Catarou, O Cerdeiral, A Corredoira, O Cotel, O Cristo, A Devesa, As Engrobias, Ermosende, Figueiroa, Fornela, Guistilán, A Igrexa, A Insua, A Lagoa, Lama Redonda, Malló, Montecelo, Monteiros, Mourence, Orade, O Outeiro, A Paineira, A Parraguesa, O Pé da Ruba, As Pedrosas, Penahedrá, As Penas, A Peteira, O Pontigo, Portochao, Quistilán, A Rega, O Rego da Cova, O Rego de Castro, Requeixo, San Marcos, San Martiño, San Miguel, A Santeira, Sobrevila, Souto, A Trabe, Tras da Feira, O Valado, Vilar, Xabariz y Ximarreira.
	Landrove (San Xiao)	Alemparte, A Arada, A Arredoadá, O Barrio, Betrigo, Calvario, A Calzada, O Cristo, A Igrexa, Pedrouzos, Penaxunta, A Ponte, O Portociño de Arriba, O Portociño, A Rocha, Os Rubeiras, A Telleira y Toxeiras.
	Magazos (Santa María)	Aralde, Áspera, O Atallo, Barbeito, A Cabaniña, Cales, A Calzada, A Capela, A Carrapota, A Carreira, A Casa Nova, Castelo, Chousela, O Coto, A Cruz, Fondón, A Igrexa, O Orxal, Ourao, O Outeiro, Panela, A Pedreira, Ponte Grañolas, Pontellas, Prado, Randamil, O Raxal, Río Pedroso, A Rosa, A Rúa Nova, Saboia, San Martiño, A Tafona, A Telleira, Val de Flores, A Veiga, Vilamarcol, O Vilar y O Vimbial.
	San Pedro de Viveiro (San Pedro)	Alfeira, Aurá, O Barral de Abaixo, O Barral de Arriba, Barreira, As Cabanas, O Calvo, Florida, Freixido, A Igrexa, A Infanta, Lamaceda, Lamas, Loureiro, Muñíos, O Naseiro, Pedrouzos, O Pousadoiro, Rego do Golpe, Sobrado, A Torre, Tronos y Valdemirós.
	Santo André de Boimente (Santo André)	Abuín, Balseiros, Os Barreiros, Boimente, As Cabanas, A Casanova, Castiñeiras, O Celeiro, Condomiñas de Abaixo, Condomiñas de Arriba, Cousos, Cuña, O Cullereiro, O Espiño, Fondaía, Fontao, A Fonte, O Galiñeiro, A Igrexa, A Lama, Lamas, Os Leás, Os Loureiros, Morgade, Muño, A Pallarega, O Penouco, Pereiro, Piñeiro, O Pumariño, Os Ramos, Reboiras, O Rego Mozo, A Rozada y Suaigrexá.
	Valcarría (Santo Estevo)	O Albo, Allás Os, Aroi, O Cacheiro, Cancelo, Castañal, Cora, A Corredoira, Forxán, Galea, Mañar, O Nadal, O Outeiro, A Paxariña, Pedrosa, Po, Porto do Río, Reboiras, Reiberte, Seixas, Suasbarras, A Torre, O Valado, O Vasoiral, Vilameá y O Xuncal.
XOVE	Vieiro (San Cibrao)	Ameixoa, O Areal, A Boca da Fraga, Borralleros, A Cabana, A Cabeceira, Cal do Sapo, Campo dos Bois, A Casanova, A Costa, A Cova, Estacada, Fontegrada, Freira, A Granxa, A Igrexa, A Lavandeira, Malagón, Montalbán, Pelourao, A Pena, O Pombal, O Portal, O Río, O Souto da Feira, A Ximará y A Xota.
	Viveiro (Santa María e Santiago)	Viveiro (Santa María e Santiago)
	Lago (Santa Eulalia)	O Alto de Lago, Ancil, A Áspera, A Barxa, Beltrán, As Casas Longas, A Torre y Vilar.
	Monte, O (Santo Isidoro)	As Cancelas, Gondar, As Hedradas, O Loureiro, As Penas Agudas, O San Salvador, O Soutevello y Vilariño.
	Morás (San Clemente)	A Aldea de Abaixo, A Aldea de Arriba, O Barreiro, O Carballo, As Cruces y O Portiño.
	Portocelo (San Tirso)	Canelas, Portocelo, San Cristovo, Vilachá y Vilapol.
	Rigueira, A (San Miguel)	A Abelá, O Canaledo, Cornide, Os Cortellos, Ferrol, Labradela, Lamas, Palmeiro, O Pazo, Pazos, A Ponte do Carro, O Pradovello, Regosanguento, San Vicente, Soutorredondo, O Torrillón, Veiga, Ventoselle, Vila y Vilela.
	Sumoas (Santo Estevo)	Albarán, A Cabandela, O Cabo, O, Os Caínzos, Fontañá, As Fontes, O Lagar, A Lagoela, Lodeiro, As Poceiras, Sumoas, A Torre y Xanarde.
	Xove (San Bartolo)	Agramonte, Os Carballás, Os Chozos, Lamaboa, Lavandeiras, Os Parceiros, O Pumariño, A Rocha y Xove
	Xuances (San Pedro)	A Aceveda, O Bargo, Cabo de Vila, Camba, Campo Susao, Castelo, Ceranzos, O Cruceiro, Fontao, Illade, Os Loureiros, Pena, Pereiraboa, Prada, Reboredo, Toimil y A Vara.

Ilustración 34.- Municipios, parroquias e entidades singulares de territorio de Terras de Miranda.

Fonte: Elaboración propia. INE 2014.

3.- CARACTERÍSTICAS TERRITORIAIS

O ámbito de actuación do GDR1 agrupa a catorce municipios da comarca natural da Mariña Lucense, limitándose á división territorial marcada polo Anexo I da Resolución do 11 de febreiro de 2016 pola que O Consello de Dirección da Axencia Galega de Desenvolvemento Rural (Agader) acorda as bases reguladoras para a selección de estratexias de desenvolvemento local 2014-2020.

O territorio de acción do GDR1 mantén a dicotomía territorial, social e económica da comarca de interior e os núcleos costeiros. Os seus 70796 habitantes manteñen unhas relacións sociais complexas debidas a un fluxo económico e humano diverso, reflexo da realidade dual entre a costa e o interior, con importantes diferenzas económicas e sociais.

3.1.- COHERENCIA - HOMOXENEIDADE FÍSICA

Na superficie analizada distínguense claramente tres grandes ámbitos espaciais: a costa, os vales e as montañas. A extensión territorial abarca un amplo espazo que se estende ao norte da provincia de Lugo cunha delimitación definida polas augas Cantábricas que delimitan a comarca polo norte, coincidindo coa costa lucense. De leste a oeste, o río Eo establece a divisoria co Principado de Asturias, e o Sor delimita o inicio da provincia da Coruña. Polo sur, as serras montañosas setentrionais galegas delimitan a área que abarca a estratexia.

A homoxeneidade física deste conxunto de municipios, está determinada pola súa pertenza a unha mesma comarca natural: A Mariña Lucense.

O 37,77 % do territorio que abrangue a estratexia é considerado zona desfavorecida de montaña, segundo a directiva 86/466/CEE. Esta porcentaxe corresponde ás 47601 hectáreas dos concellos de Alfoz, Mondoñedo Ourol e O Valadouro, como se ve no mapa de zonas desfavorecidas, que se mostra a continuación.

Ilustración 35.- Mapa de Zonas desfavorecidas do Grupo de Desenvolvemento Rural GDR1.

Fonte: Elaboración propia. Fuente: Elaboración propia.

3.1.1.- CLIMA E PAISAXE

O territorio estratéxico do GDR¹ pertence á rexión Eurosiberiana, provincia Atlántico-Europea e sub-provincia Cántabro-Atlántica, adscribíndose ao sector Galaico-Asturiano.

Estando caracterizado desde o punto de vista climático polo dominio oceánico húmido caracterizado por temperaturas suaves ao longo do ano, alta pluviosidade que aumenta canto maior é a proximidade ás zonas de montaña, características brétemas e ventos cantábricos fortes.

A temperatura media anual é superior aos 14°C e as débiles oscilacións térmicas de 11°C permiten invernos suaves e temperaturas moderadas no verán. A pluviosidade é moderadamente alta (1000 mm) durante todo o ano, polo que non existe un período seco, concentrándose as precipitacións entre novembro e marzo. As habituais néboas e a elevada humidade chegan a producir a saturación do ambiente.

A presenza constante sobre o territorio de grandes correntes troposféricas do oeste, denominadas ventos de Ferrel, definen unha circulación pechada próxima ao Polo norte que se coñece como vórtice circumpolar. A corrente en chorro polar descende no inverno provocando borrascas que dan lugar a situacións advectivas na costa. A contracción do vórtice no verán permite que o anticiclón dos Azores se sitúe en latitudes próximas e bloquee as borrascas derivadas da ondulación do chorro polar.

O réxime de ventos é estacional; con ventos dominantes suroeste no inverno e ventos de compoñente noroeste, nordeste e norte, frescos e secos característicos de situacións atmosféricas anticiclónicas no verán. Os ventos de compoñente sur e sueste son relativamente frecuentes durante o outono e preceden o paso das borrascas atlánticas. Os períodos de calma prodúcense unha cuarta parte do tempo con maior incidencia no outono. Os episodios de temporal concéntranse no inverno, ligados aos compoñentes direccionais sueste, suroeste, oeste e noroeste, preferentemente.

3.1.2.-ESTRUTURA FÍSICA

A orografía modélase variada cunha altitude que varía entre os cero e os 1062 metros.

Pertencendo o territorio de actuación do GDR¹ a dúas grandes Áreas paisaxísticas (Galicia Setentrional e A Mariña - Baixo Eo) e a catro comarcas paisaxísticas (A Mariña Baixo Eo Litoral, A Mariña Baixo Eo Interior, Serras e Fosas Setentrionais que se estende polos concellos de Viveiro e O Vicedo e a comarca paisaxística de Rías altas Litoral que comprende principalmente o municipio de Oulol un terzo da superficie de Alfoz e O Valadouro e algo de Mondoñedo).

Fonte: Elaboración propia.

Os vales aproveitáronse historicamente para a actividade humana, dedicada principalmente ás actividades agropecuarias e a unha forte especialización gandeira. Estas depresións naturais están conformadas por ríos de trazado sur-norte que nacen nas serras setentrionais, cos seus bosques galería de vexetación caducifolia e a súa riqueza piscícola.

Hidroloxicamente o territorio arroupa nos seus vales a corrente de abundantes ríos e regatos que xunto aos seus rías concentran gran diversidade paisaxística, ambiental, faunística e ambiental.

Destacan desde o bordo oeste do territorio o río Sor, no límite occidental das Mariñas, que forma a ría do Barqueiro; o río

Landro, que forma a ría de Viveiro; o río Masma, que forma a ría de Foz; e o río Eo que forma a ría de Ribadeo.

Ademais, cabe citar outros ríos de menor categoría pero que igualmente discorren por este territorio formando vales interiores máis ou menos amplos, como son o Regueira-río do Lago, o Covo, o Xunco, o Moucide, o Ouro ou o río Grande, que discorre en dirección oeste-leste ata a súa desembocadura no río Eo. Multitude de afluentes de menor categoría que nacen nas diferentes serras repartidas por toda a área estudada articulan o resto do territorio.

O Río Ouro salva desde o seu nacemento, na vertente oriental da Serra do Xistral, na ladeira E do Cadramón a uns 700 m de altitude, unha distancia de 30 km cun índice de sinuosidade de 1,21 e unha pendente media de 2,4%.

Polo seu réxime de caudal, o Ouro é de tipo pluvial oceánico cunha estación de augas alta coincidindo co inverno e unha estiaxe pouco acusada desde agosto a setembro. O seu caudal medio anual máximo pódese cifrar en 6,849 m³/seg e o mínimo en 2,276 m³/seg.

O Río Ouro ten a consideración de lugar de importancia comunitaria (LIC) estendéndose esta protección a 109 ha.

O Río Masma é un río completamente galego moi valorado polos pescadores de troita, reo e salmón. As súas dimensións pódense considerar escasas xa que a súa conca non alcanza o 290km² e que discorre 46,2km polos concellos de Valadouro, Abadín, Mondoñedo, Lourenzá, Barreiros e Foz onde desemboca.

O Río Eo discorre entre Galicia e Asturias é un río salmoneiro, que forma a fronteira natural entre ambas as comunidades na súa desembocadura en Ribadeo onde forma a Ría do mesmo nome. Este río nace en Padreda a 780 metros de altitude, augas arriba de Cádavo no Concello de Baleira e descenden desde a serra de Vaqueriza e do Miradoiro.

A súa conca de 819 km² de extensión estírase do S ao N flanqueada polas serras do Pozo, Meira e Cadeira polo W e polas serras de Foncuberta, Pechado e terras da Fonsagrada que forman o interfluvio Eo-Navia ou a serra de Bobia xa en Asturias.

O seu caudal varía considerablemente ao longo do ano, chegando nos primeiros meses do ano para recibir ata 39 m³/seg do 819 km² da súa conca, principalmente dos seus afluentes: Rodil, Turía, Liñeiras, Ouria, Ríotorto e río de Trabada.

As caídas de auga son outro recurso excepcional, sobre todo a do denominado Pozo da Ferida (Viveiro-Xove) cunha caída vertical de 30 metros, ou a do Pozo da Onza (O Valadouro).

3.1.3.- USOS DO CHAN

A maior parte do territorio do grupo está ocupado por diferentes tipoloxías de terreo

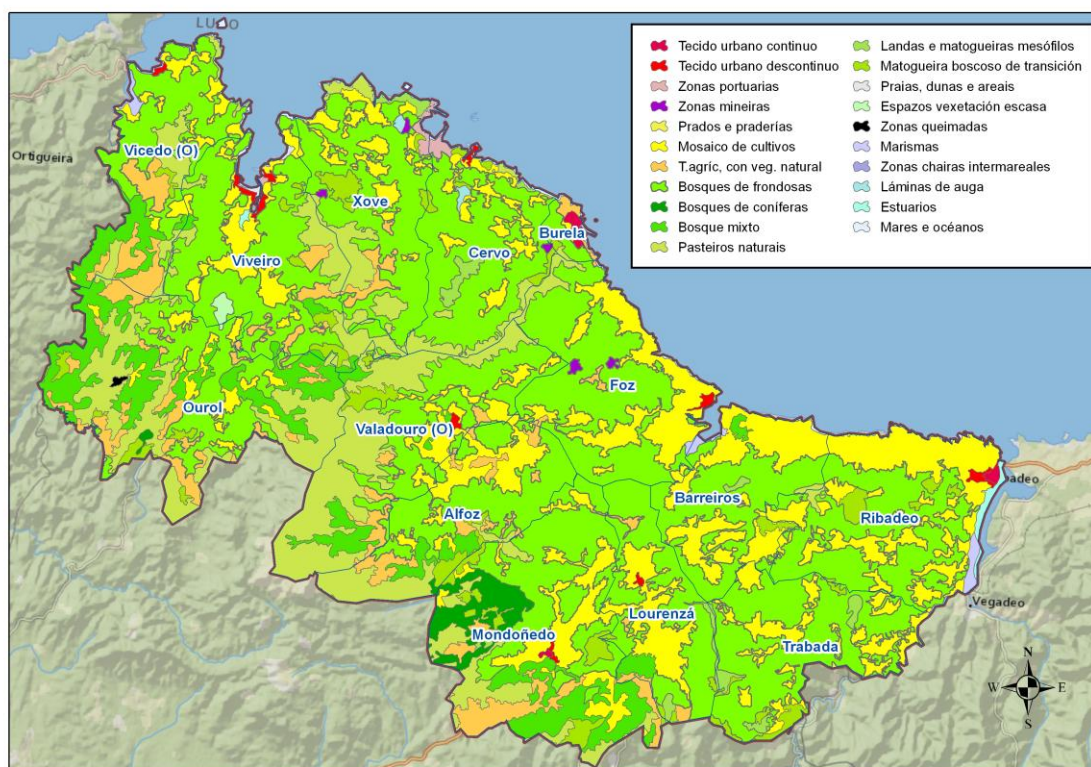

Ilustración 38.- Ocupación do chan.
Fonte: Elaboración propia. Corine 2006.

forestal, principalmente de bosques de frondosas, que se estenden por todos os municipios. O sur de Mondoñedo alberga a maior parte dos bosques de coníferas. Os pasteiros naturais

esténdense principalmente pola Serra do Xistral polos municipios do Valadouro e Ourense e chegando ata a costa limitando Foz e Cervo así como Xove e Viveiro.

As superficies ocupadas por mosaicos de cultivos salpican o territorio e esténdense pola metade oriental da costa.

Segundo os datos do Programa CORINE, CoORDination of INformation of the Environment: en con o obxectivo fundamental de obter unha base de datos europea de ocupación do chan a escala 1:100.000, útil para a

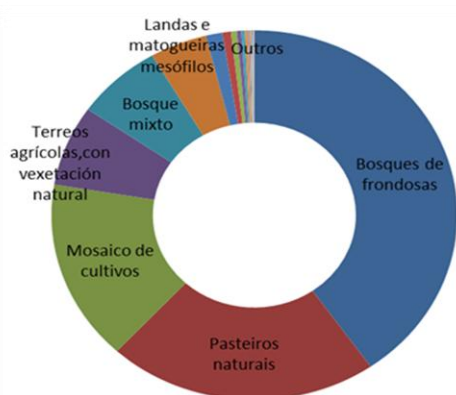

Ilustración 39.- Gráfico Ocupación do chan.
Fonte: Elaboración propia. Corine 2006

análise territorial e a xestión de políticas europeas, obtívose a imaxe anterior con información da ocupación do territorio de acción do GDR 01. Traballando con esta información podemos afirmar que o 46,17 % está ocupado por bosques na súa maior parte o 87,27 % dos mesmos de frondosas, o 21,55 % do territorio de pasteiros naturais, o 15,82 % de mosaico de cultivos o 7,4 % de terreos agrícolas con vexetación natural.

3.1.4.- MEDIO BIÓTICO

A orografía e localización das Mariñas xunto ao seu clima oceánico e a súa edafoloxía proporciónanlle unhas características esencialmente forestais, restrinxíndose as áreas de cultivo e os pastos ás zonas interiores situadas nos vales fluviais, como se describiu no apartado anterior.

Este territorio galego foi pioneiro no cultivo do eucalipto como o demostran os vellos exemplares de Chavín. A actividade antrópica modificou durante anos a vexetación desprazando a composición de especies autóctonas a favor de especies alcotanas en bosques non naturais e en ocasións en plantacións forestais de especies de repoboación rápida como o piñeiro e especialmente eucalipto en repoboacións mono-específicas ou mixtas carballos e castiñeiros.

As masas mono-específicas de eucaliptos da zona central do territorio se intercalan con zonas agrícolas e/ou gandeiras, chegando a ser a maior superficie forestal do territorio, ocupando un 31,95 % do territorio sen ter en conta as masas mixtas desta especie con coníferas ou frondosas.

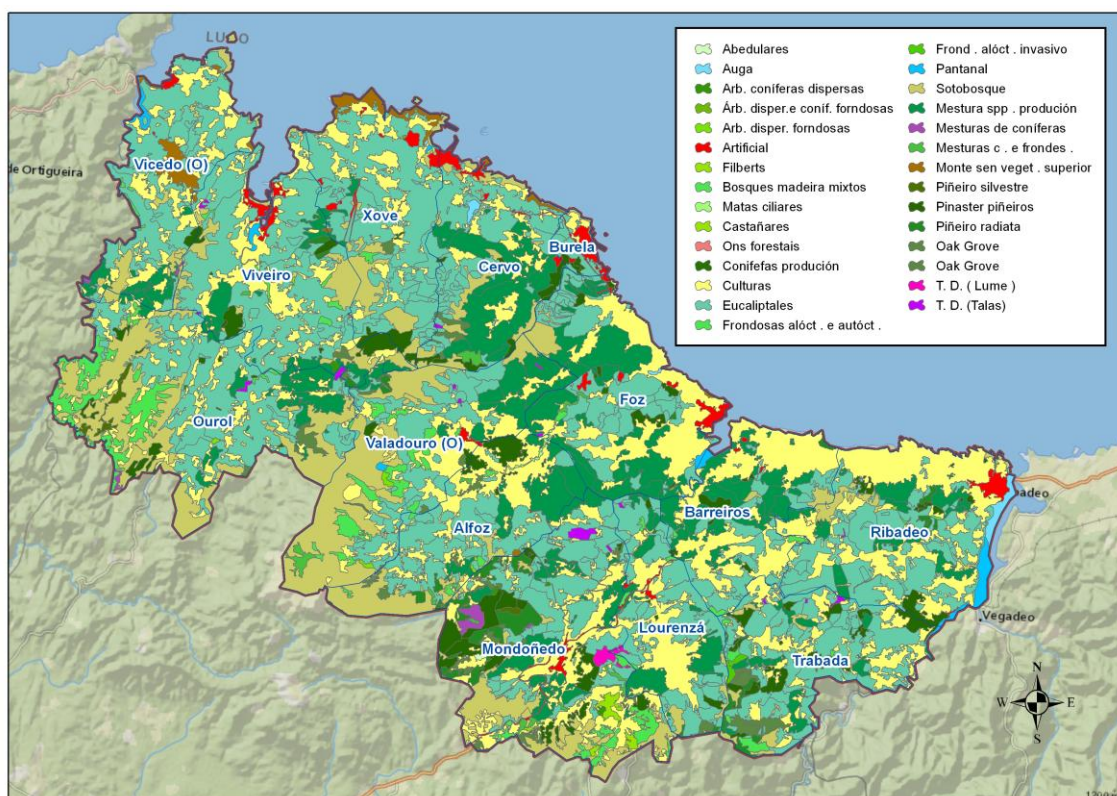

Ilustración 40.- Superficie forestal do GDR1.

Fonte: Elaboración propia. MFE Magrama.

As zonas máis elevadas como as de Mondoñedo e O Valadouro alternanse as repoboacións de piñeiros con algunhas áreas nas que as caducifolias autóctonas se mesturan con eucaliptos e outras de matogueira. As zonas agrícolas e/ou gandeiras desta zona están formadas por mosaicos de cultivos forraxeiros con matogueira ou prados naturais e cultivos.

O sur da comarca concentra a maior superficie de monte non arborizado con matogueira, que pode ser obxecto de futuros aproveitamentos naturais ou produtivos, permitindo desenvolver o potencial vexetal óptimo ou facilitando outros usos.

As zonas afectadas por incendios ou mediante curtas a feito dos cultivos forestais supoñen un forte impacto visual e ambiental que debe ser evitado mediante unhas prácticas forestais máis eficientes que soluciónes esta problemática se minguar rendibilidade ás explotacións.

A agricultura intensiva está moi limitada, con cultivos forraxeiros destinados a alimentación do gando vacún.

Na zona costeira o territorio débuxase entre prados naturais con matogueira repartidos entre vivendas. A característica dominante nesta zona é o abandono dos usos tradicionais, principalmente das hortas. A presión urbanística maniféstase con forza en gran parte desta área, non en balde é un importante destino turístico.

Os bosques galería das canles dos ríos presentan maior diversidade vexetal con álamos, bidueiros e salgueiros. Destacando á súa vez outras paraxes como a Fraga das Furnas (O Valadouro), rica en acivros, entre outras.

A vexetación propia dos cantís lucenses debe ser mencionada neste apartado, ao outorgar gran biodiversidade ás diferentes tipoloxías de formacións costeiras como os cantís verticais de Augasantas en Ribadeo, os cantís modelados sobre rocas graníticas como os que se poden ver en San Cibrao ou os cantís compostos son os que, na súa fronte, mestúrase a roca do substrato coa formación sedimentaria.

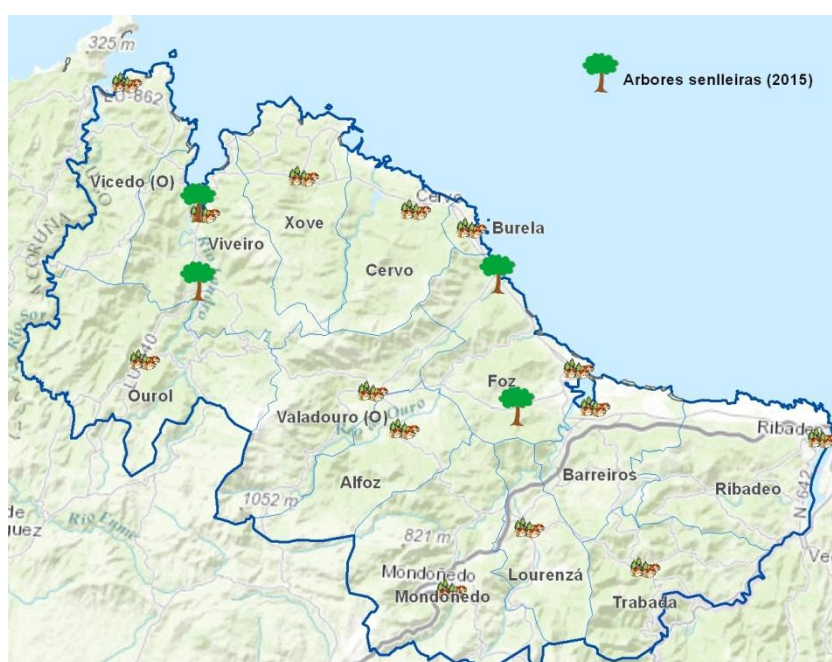

Ilustración 41.- Árbores singulares.

Fonte: Elaboración propia. Capa Xunta de Galicia.

O mencionado Chavín é un das árbores singulares ou monumentais da comarca, que recibe o nome de "O Avó", sendo un *Eucalyptus globulus* LABILL cunha altura de 70 metros e un perímetro de 7,75 metros. Á súa vez Viveiro posúe outro eucalipto e un ciprés de California. No concello de Foz destacan dúas árbores singulares, un eucalipto e unha moreira negra en Cangas de Foz.

A fauna do territorio é visible principalmente nas especies gandeiras que pastan en liberdade como vacas, ovellas e cabalos poboando os montes do interior seguido de especies como os corzos, xabarís, lobos, raposos, esquíos, musarañas de auga, morcegos, armiños, visóns.

En avifauna destacan as rapaces xunto coa colonia de aves acuáticas, sendo notable a abundancia de especies de gaivotas, e centos de especies como corvos mariños cegoña negra, correlimos miúdos, espátulas e garceta grande, andarríos bastardos, cerceta aliazul, avocetas, fumarel aliblanco, alca común, alca torda, cerceta aliazul, porrón moñudo, negrón Especulado, zampullin cuellinegro, peneireiros vulgares ou gabián común.

Ilustración 42.- Especies de avifauna na comarca.

Fonte: Elaboración propia.

Anfibios e réptiles como as píntegas, lagartas, cobras ou ras.

Fauna fluvial con numerosas especies raras e ameazadas, algunhas delas xa desaparecidas nesta Comunidade Autónoma, como é o caso da existencia dunha das pouquísimas poboacións viables de mexillón ou madreperla de río en Europa, así como un dos escasísimos núcleos sobreviventes do cangrexo de río autóctono en Galicia. O salmón, a lamprea, o reo ou a anguía son outras das especies autóctonas de elevado interese conservacionista.

3.1.5.- PATRIMONIO NATURAL E ESPAZOS PROTEXIDOS

A comarca analizada agrupa no seu territorio beleza naturais que contrastan entre si, custando imaxinalas nun mesmo lugar. A súa impactante riqueza natural unida a unha adecuada conservación, conseguiu que estas xoias da natureza conxuguen biodiversidade biolóxica e unha espléndida beleza paisaxística.

Así a comarca compaxina as canles de montaña cos estuarios costeiros, os vales e montañas coas calas e cantís rochosos, as numerosas praias os bosques de montaña, os faros cos miradoiros en altitude. Todo iso salpicado das mostras da intervención dos seus habitantes que pintan a paisaxe mediante prados, terras de labor, diminutas unidades poboacionais, conxuntos históricos e actualmente con altos muíños e esveltas pontes que integran a súa grandiosidade entre o verde relevo.

As montañas deron forma ás paisaxes costeiras e con vales glaciares e extensa turba deriva doutros períodos.

O territorio analizado engloba unha parte considerable do conxunto dos espazos protexidos galegos, dado o seu alto valor ecolóxico e paisaxístico e a súa gran conservación ambiental.

		ALFOZ	BARREIROS	BURELA	CERVO	FOZ	LOURENZÁ	MONDOÑEDO	OUROL	RIBADEO	TRABADA	VALADOURO (O)	VICEDO (O)	VIVEIRO	XOVE
RESERVA DA BIOSFERA	R. DA BIOSFERA TERRAS DO MIÑO	*						*	*			*			
	R. DA BIOSFERA RÍO EO, OSCOS E TERRAS DE BURÓN									*	*				
MONUMENTO NATURAL	MONUMENTO NATURAL OU SOUTO DÁ RETORTA													*	
	MONUMENTO NATURAL A PRAIA DÁS CATEDRAIS									*					
HUMIDAL PROTEXIDO	HUMIDAL PROTEXIDO RÍA DE RIBADEO									*	*				
ZEPA	ZEPA DE COSTA DÁ MARIÑA				*								*	*	*
	ZEPA DE RÍA DE FOZ		*			*									
	ZEPA DE RIBADEO									*	*				
ZEC	ZEC DE RÍO EO									*	*				
	ZEC AS CATEDRAIS		*							*					
	ZEC DE RÍA DE FOZ - MASMA		*			*	*	*							
	ZEC DE RÍO LANDRO								*					*	
	ZEC MONTE MAIOR													*	*
	ZEC DE RÍO OURO	*				*						*			
	ZEC DE SERRA DO XISTRAL	*			*			*	*			*		*	*
	ZEC DE COSTA DÁ MARIÑA OCCIDENTAL				*								*	*	*

Ilustración 43.- Resumen localización espacios naturales en concellos pertencientes al GDR1.

Fuente: Elaboración propia.

RESERVA DA BIOSFERA

O programa MaB (Man and Biosphere) da UNESCO tiña como obxectivo conciliar o uso e a conservación dos recursos naturais. Seleccionáronse áreas xeográficas representativas dos diferentes hábitats do planeta, polo seu interese científico, co obxectivo da súa conservación e protección da biodiversidade.

Con todo, tamén se consegue o desenvolvemento económico e humano destas zonas, así como a investigación, a educación e o intercambio de información entre as diferentes reservas, que forman unha rede mundial.

En Galicia, son cinco as áreas pero o territorio ocupa a metade da superficie natural das provincias de Lugo e

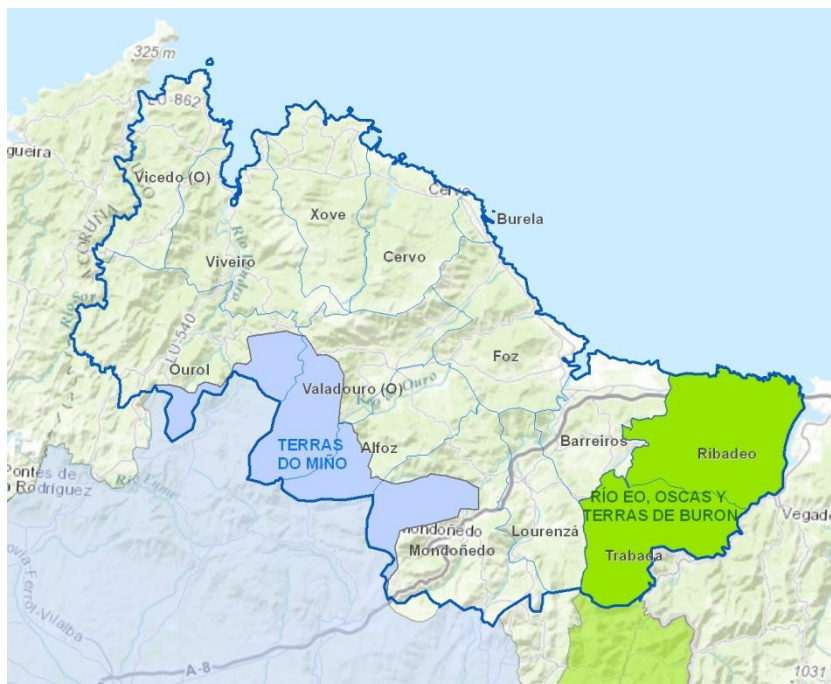

Ilustración 43.- Reservas da Biosfera GDR1.

Fonte: Elaboración propia.

Ourense, das cales afectan ao gDR1 a Reserva da Biosfera do Río Eo, Oscos e a Reserva da Biosfera de Terras de Burón e Terras Do Miño.

RÍO EO, OSCOS E TERRAS DE BURÓN

Espazo declarado Reserva da Biosfera pola Unesco en xuño de 2007 ocupa un total de 158883 ha en catorce municipio e afecta o territorio xestionado polo GDR1 na súa zona norte, implicando aos concellos de Ribadeo e Trabada.

A declaración apóiase na biodiversidade do eixo fluvial do río Eo e a súa desembocadura, unha parte substancial das concas dos ríos Navia, Porcía e Miño, e pequenas concas costeiras do mar Cantábrico.

TERRAS DO MIÑO

A reserva da biosfera Terras do Miño inclúe un total de 26 municipios dos cales Alfoz, Mondoñedo, O Valadouro e Ourense pertencen á comarca estudada.

A área alberga unha importante representación de tipos de paisaxes, hábitats e especies característicos dos territorios sublitorais da Rexión Atlántica europea. Destacan a

importancia dos típicos bosques oceánicos, illas fluviais e espléndidos paisaxes con ampla variedade de flora e fauna acuática. Destaca a súa importante superficie de masa forestal, que dá acubillo tanto a especies de folla perenne como a outras de tipo caducifolio, como o castiñeiro, o bidueiro ou o carballo. As illas do Miño, situadas no interior do curso fluvial, contan con frondosos bosques e lagoas interiores nos que existe unha importante flora e fauna acuática.

REDE NATURA

Na súa orixe, a actual Unión Europea non tiña entre os seus fins ou políticas as relacionadas coa conservación do medio ambiente, sendo o ano 1972 o comezo da política de conservación como un eixo de acción. Seguindo esta filosofía, a Comisión foi xerando unha serie de normativas, usualmente mediante Directivas para que cada Estado membro adapte a súa lexislación aos seus fins, en distintos sectores.

A primeira foi a Directiva 79/409/CEE, destinada á preservación da avifauna. Trátase da primeira gran aposta de conservación que integra tanto a preservación de especies en todo o territorio, como a creación dunha rede de áreas nas que o mantemento do hábitat das especies incluídas no seu Anexo I estea asegurado.

A segunda regulación neste sentido é a Directiva 92/43/CEE, de conservación dos hábitats naturais e da flora e fauna silvestre. O seu obxectivo é a protección da biodiversidade europea mediante a creación dunha rede de áreas protexidas en favorable estado de conservación, a denominada Rede Natura 2000. Esta é, posiblemente, a maior aposta no campo da preservación da natureza que se realizou nunca no mundo.

ZEC

O Plan Director da Rede Natura 2000 de Galicia permite a transformación dos 59 lugares de importancia comunitaria (LIC) en zonas de especial conservación (ZEC), dando así cumprimento ás esixencias establecidas na normativa estatal e europea, Directiva 92/43/CEE do Consello, do 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres (Directiva Hábitats) e Lei 42/2007, do patrimonio natural e da biodiversidade.

A comunidade Galega incluíu na súa propia catalogación de espazos protexidos as zonas especiais da Rede Natura 2000 (directiva CEE 79/409 e 92/43) que non teñan outra figura de protección e nelas será posible a realización de usos e actividades tradicionais sempre que non vulneren os valores protexidos. Para asegurar a conservación de diferentes

espazos debido ao seu interese natural, cultural, científico, educativo ou paisaxístico estes poden ser declarados Zona de Especial Protección dous Valores Naturais (ZEPVN).²

AS CATEDRAIS (ZEC-ZEPVN)

Ilustración 44.- Praia das Catedrais.
Fonte: Elaboración propia.

A praia de Augasantas, ou coñecida como As Catedrais sitúase nos municipios de Barreiro e Ribadeo, ocupando 304,36 ha entre a ría do Eo e a ría de Foz. Aínda que a zona declarada como monumento é unha fronte costeira aberta, orientada en dirección leste-oeste ao longo da rasa cantábrica, con roquedos e cantís mariños de baixa altura e praias areosas intercaladas entre pequenos promontorios e illotes, de gran interese xeomorfolóxico e extraordinaria beleza. A intensa erosión exercida polo mar sobre estes cantís, favoreceu a formación dun extenso sistema de covas mariñas, arcos e illotes

Esta contorna posúe outras figuras de protección que recoñecen a relevancia ambiental deste sector. Así, a praia das Catedrais declárase Monumento natural e intégrase na zona núcleo da Reserva da biosfera do río Eo, Ocos e Terras de Burón, compartida entre as comunidades autónomas de Galicia e Asturias, e mesmo está catalogada como punto de interese xeolóxico (PIG) polo Instituto xeolóxico e mineiro de España (LU/O-25 rasa costeira de Ribadeo).

Desde unha perspectiva ecolóxica, entre o ecosistema mariño e o terrestre establécese unha sucesión de medios e tipos de hábitats de gran diversidade e complexidade ambiental, identificáronse un total de 16 hábitats do anexo I da Directiva 92/43/CEE, dos que 4 considéranse prioritarios. A pesar de que boa parte do espazo do monumento natural ocupa a franxa intermareal e o sector mariño, destaca a presenza tamén de terreos ocupados pola matogueira aerohalino, especialmente no seu extremo occidental, lúdante co Concello de Barreiros. Dentro desta asociación destaca a presenza de ericas (*Erica vagans*) e toxo (*Ulex europaeus* subsp. *europaeus* f. *maritimus*), que caracterizan ás matogueiras costeiras da rasa cantábrica, considerados hábitat prioritario no anexo I da Directiva 92/43/CEE.

² Descríbense neste punto os espazos declarados como Zonas de Especial Conservación e que a comunidade galega recolle na súa propia catalogación de espazos denominándoos Zonas de Especial Protección dous Valores Naturais (ZEPVN).

Respecto ás especies de flora protexidas, segundo a información do Plan director, na relación de especies do Catálogo galego de especies ameazadas presentes na ZEC As Catedrais, inclúese a especie en perigo *Limonium dodartii*.

O espazo dispón das seguintes infraestruturas de uso público:

1. Edificación do restaurante.
2. Aparcadoiro.
3. Contorna do merendoiro.
4. Construcións destinadas a aseos e outros servizos.
5. Antigos aseos (actual caseta de socorrismo).
6. Novos aseos na praia das Catedrais.
7. Aseos e posto de socorro na praia de Esteiro.

Existe unha ampla rede de rutas de sendeirismo como son: a Ruta das praias, o Camiño Natural Ruta do Cantábrico, Ruta da costa e o Camiño do mar.

Nos últimos anos, o auxo do sector turístico e a afluencia masiva de persoas visitantes á praia das Catedrais motivou un cambio de uso nalgúns parcelas da contorna que, tradicionalmente, dedicábanse á actividade agrícola e, na actualidade, atópanse abandonadas ou úsanse como aparcadoiros non regulados.

A afluencia masiva de persoas visitantes a este espazo, especialmente concentrada en momentos puntuais do ano, como no período estival e a Semana Santa, constitúe na actualidade a maior ameaza para a conservación dos valores ambientais e paisaxísticos das Catedrais. Os principais problemas son os problemas de saturación do espazo xa mencionados (retencións nas vías de acceso, estacionamento incontrolado de vehículos nas cunetas, aglomeracións nas áreas de uso público e accesos á praia...) supoñen unha degradación por parte das súas persoas visitantes.

SERRA DO XISTRAL (ZEC-ZEPVN)

O ZEC Serra do Xistral sitúase nas Serras Setentrionais da provincia de Lugo, ocupando unha superficie de 22964 ha, na que se inclúen doce municipios entre os que se atopan o seguintes seis pertencentes ao territorio analizado: Alfoz, Mondoñedo, O Valadouro, Ourense, Viveiro, Xove e Cervo.

O espazo montañoso debe a súa importancia ás súas características xeomorfolóxicas e botánicas, incluíndo un total de dezoito Unidades Ambientais, das que seis pertencen aos Humidais continentais, sendo este valor o máis alto alcanzado no grupo de Humidais e Corredores Fluvial.

O clima e a topografía destas serras determinan a formación de áreas turbosas e higróturbosas constituíndo un dos escasos complexos de turbeiras de cobertor presentes no continente europeo.

A diversidade faunística é igualmente relevante na zona, onde destaca o lagarto verdenegro e a lagartixa de turbeira, que ten nesta serra unha das poucas localidades de presenza en Galicia e que, ademais, ten aquí o seu límite occidental de distribución na Península Ibérica. Outras especies para destacar son desmán ibérico, a londra, o gato montés. Abundan as aves rapaces como o ratoeiro, o aguilucho cinzo ou o peneireiro e entre os mamíferos, o lobo, raposo, corzo e xabaril. No Xistral existe unha sobresaliente cabana equina en estado semisalvaxe.

MONTE MAIOR (ZEC-ZEPVN)

Monte Maior acolle un pequeno enclave montañoso prelitoral que cos “Montes de Cabaleiros” forma o cordal de baixa altitude que separa as concas dos ríos Landro e Ouro, constituíndo unha prolongación das denominadas serras setentrionais de Lugo.

O ZEC sitúase entre os municipios de Xove e Viveiro, ocupando unha superficie de 1247 ha. Nel inventariáronse dezaseis hábitats de interese comunitario, dos que 5 son prioritarios, e que pertencen principalmente ao grupo de formacións herbosas naturais e seminaturais.

O número de especies pertencentes ao Anexo II da DC 92/43/CEE do LIC Monte Maior é de 15. Así mesmo este ZEC conta cun total de 17 taxones incluídos no Anexo IV da dicha Directiva. Entre estas especies cabe resaltar *Sphagnum pelaesii*, *Narcissus asturiensis*, *Lacerta schreiberi* e *Rhinolophus ferrumequinum*.

As ladeiras e vaguadas cóbrense de plantacións de eucaliptos ou de mestura de frondosas con piñeiros e eucaliptos. Sendo o trazo diferenciador a existencia na zona de interesantes turbeiras de cobertor a moi baixa altitude, ademais doutros hábitats hidromorfos e higróturbosos, favorecida polo estancamento de augas que produce a súa morfoloxía aplanada. A niveis máis elevados aparecen matogueiras dominadas por toxais e “ericáceas”, mentres que a menor nivel sitúanse comunidades de “ciperáceas”, “gramíneas” e pequenas “herbáceas”.

Polo que respecta ás aves, cítanse no ZEC de Monte Maior 6 especies incluídas no Anexo I da DC 2009/147/CE e están representadas por aves propias de matogueiras e arbustos como o lagarteiro, a laverca e a curruca rabilarga de matogueira.

RÍO EO (ZEC-ZEPVN)

A Zona de Especial Conservación Río Eo abarca o curso medio do río que lle dá nome, aproximadamente desde a confluencia co seu principal afluente o Rodil ata o final cantábrico sinalado polo faro de illa Pancha. É un lugar de gran valor ecolóxico, de feito é a principal masa habitada polo salmón en Galicia, con seis cotos salmoneiros e troiteiros, estando un dos mellores en Ría de Abres (Trabada). O salmón, a lamprea, o reo ou a anguía son outras das especies autóctonas de elevado interese conservacionista.

Forma unha ría estreita, cunha anchura media de 800 metros, que en realidade desde a altura de Castropol é un estuario e xa na zona máis interna convértese en marismas de gran valor ecolóxico.

RÍA DE FOZ (ZEC-ZEPA-ZEPVN)

A ría de Foz, é unha ría galega formada pola desembocadura do río de Masma que ocupa unha superficie de 564 ha, das súas augas que bañan os municipios de Barreiros e Foz, facendo de límite entre ambos os municipios. O espazo componse do estuario do río Masma, incluíndo un pequeno tramo de meandros do curso baixo do río, aínda baixo influencia mareal.

A apertura do estuario está semipechada por unha franxa areosa da praia de Altar e polas instalacións portuarias e pola praia da Rapadoira. Estes depósitos areosos prolónganse cara ao intermareal estuárico no terzo externo da zona húmida, mentres que cara ao interior predominan as chairas limosas ou areoso-limosas, cubertas parcialmente por praderías densas de “*Zostera noltii*”, con algúns retrincos de xunqueiras e espartais na parte máis interna. No curso baixo do río Masma aparecen manchas de xunqueiras e arboredas riparias. O espazo atópase rodeado de prados e plantacións forestais de ribeira.

RÍO LANDRO (ZEC-ZEPVN)

A Zona de Especial conservación Río Landro esténdese polos concellos de Viveiro e Ourol cando a canle minora a súa velocidade en sucesivos meandros que cinco quilómetros augas arriba, ata Landrove, aínda reciben a influencia das mareas. Estendéndose un total de 88,94 ha pertencentes ao curso medio e baixo do río Landro ao longo dos seus últimos 16 km.

O río Landro grazas á calidade das súas augas é un bo río salmoneiro que permite mesmo a existencia dunha comunidade viable de mexillóns de río. O salmón, a lamprea,

o reo ou a anguía, son outras das especies autóctonas existentes neste espazo, de elevado interese conservacionista.

COSTA DA MARIÑA OCCIDENTAL (ZEC- ZEPVN-ZEPA)

Este ZEC cingúese fundamentalmente á franxa litoral da Mariña Lucense. Inclúe varias illas e illotes, os areais escasean e son de pequena dimensión, con algunhas excepcións como as praias de "Arealonga", "Areagrande" e "Esteiro", que manteñen parcialmente pequenos sistemas dunares.

Desta forma, ocupa unha superficie de 487,58 ha que forman este ZEC repártense polos termos municipais do Vicedo, Viveiro, Xove e Cervo. Así mesmo, ademais de ser declarado ZEC tamén está declarado como Zona de Especial Protección para as Aves e Zonas de Especial Protección dos Valores Naturais.

Identificáronse 23 Unidades Ambientais, das que 9 pertencen ao grupo UA100 Hábitats mariños e costeiros, e outras 5 inclúense no grupo UA800 Áreas urbanas e industriais, constituíndo estes grupos os maioritarios neste espazo.

Con respecto aos hábitats do Anexo I da DC 92/43/CEE, inventariáronse un total de 28 tipos, dos que 7 son prioritarios. Destes, cabe resaltar polo número de tipos incluídos os grupos Hábitats costeiros e vexetación halofítica con 9 tipos diferentes identificados. O seguinte grupo de hábitats en función da súa importancia numérica é o correspondente a Formacións herbáceas naturais e seminaturais, con 4 tipos, dos cales 1 considérase prioritario.

Existe unha interesante vexetación de cantís coas súas mellores mostras na contorna das puntas máis expostas como punta "Roncadoira".

En canto á flora e á fauna inclúe 9 taxones do Anexo II da DC 92/43/CEE, destacando a heptero fauna cun total de 4 especies así catalogadas, como a píntega común na illa "Coelleira", ou a lagarta galega na devandita illa e na de "Ansarón". Nos cantís mariños de terra firme é posible atopar poboacións de lagarta da serra, especie tipicamente montana que no norte de Galicia alcanza sorprendentemente o nivel do mar.

RÍO OURO (ZEC- ZEPVN)

O Río Ouro está declarado como Zona de Especial Protección dos Valores Naturais e está incluído na "Rede Natura 2000", como Zona Especial de Conservación. Este curso de auga da vertente cantábrica nace na Serra do Xistral, na parroquia do Pereiro (Foz) percorrendo vinte quilómetros formando o límite natural entre os dous municipios que forman o chamado O Valadouro e Alfóz.

Este río é o hábitat dunha comunidade de mexillón ou madreperla así como presenza de Cervo Volante. Como outros ríos cantábricos, alberga peces continentais autóctonos e numerosas especies de anfibios e réptiles vinculados aos prados e bosques ripiaros e aos substratos rochosos de ribeira. O salmón, a troita común, o reo, a anguía, a lamprea, a rapilonga ou a píntega común, son algúns exemplos desas especies faunísticas. No referente a aves pódense avistar lavandeira real, martín pescador ou garza real.

ZEPA

A Mariña Lucense conta con tres Zonas de Especial Protección de Aves, a da Ría de Foz, Ribadeo e a Costa Occidental.

COSTA DA MARIÑA OCCIDENTAL

Esta zona de protección descrita con anterioridade posúe unha ornitofauna representada por quince especies pertencentes ao Anexo I da DC 2009/147/CE destacando as colonias de aves mariñas, localizadas principalmente en illas e illotes. A gaivota patiamarela, e o corvo mariño son as especies máis abundantes. Entre a avifauna non mariña propia de cantís atópase o falcón peregrino, o lagarteiro, o merlo azul e o corvo grande, entre outros.

RÍA DE FOZ (ZEC-ZEPA- ZEPVN)

En canto á fauna destaca a clásica dos ambientes estuarios, con importantes poboacións de aves acuáticas, especialmente durante o inverno e o paso migratorio outonal. Destacan entre outras especies aves como “Platalea Leucorodia” ademais de cantidades

Ilustración 45.- Panorámica da Ría de Foz.

Fonte: Elaboración propia.

moderadas de anátidas como o “Silbador” ou o “Ganso de fronte negra” entre outras. Este espazo natural alberga ademais interesantes núcleos hibernantes de limícolas como o “Mazarico Real” ou o “Mazarico Rubio”.

RIBADEO

A Ría de Ribadeo situada na comarca da Mariña Oriental é un importante estuario desde o punto de vista ecolóxico. Formado pola desembocadura do río Eo no mar Cantábrico, a unión das augas doces do río coas salgadas do mar xera un rico ecosistema do que se aproveita unha ampla variedade de especies animais e vexetais.

A Ría de Ribadeo ten unha especial importancia por ser refuxio para unha gran cantidade de aves que viven ou se alimentan nela, xa sexa en períodos determinados de tempo, ou durante todo o ano. Converténdose nunha importante zona de invernada de numerosas especies de aves que veñen do norte de Europa en busca de climas máis benignos para pasar a estación, como o ánade real, o ánade rabudo, ou o ánade silbón. Destes dous últimos fórmanse grandes concentracións. Outras moitas especies permanecen aquí todo o ano, como os andarríos, zarapitos, garzas, garcetas, chorlitos, corvos mariños ou archibebes. Esporadicamente pódense atopar espátulas, tarros brancos e algunhas outras. Tamén é moi importante a presenza do salmón, que penetra na ría desde finais do inverno a principios do verán, e o reo ou troita morisca. A parte máis externa da ría está bordeada por costa rochosa baixa. Os bancos de area predominan nos tramos medio e externo do estuario, mentres que na metade interna presenta extensas chairas intermareais limosas, que se atopan parcialmente cubertas por praderías de *Zostera noltii*. A zona máis interna próxima a Vegadeo está ocupada por marismas nas que predominan os xuncos. Os terreos elevados próximos ao estuario están ocupados por núcleos urbanos, áreas agrícolas e plantacións forestais. En canto á fauna destaca a clásica dos ambientes estuarios, particularmente durante o inverno, con importantes poboacións de aves acuáticas como o “Silbador” ou o “Pato rabilongo” entre outras. Este espazo natural actúa, ademais, como un refuxio importante para a avifauna acuática durante as ondas de frío. Pódense observar aves como o aguia pescadora, ánade rabudo, ánade real, andalimos mozo, archibebe claro, cerceta, colimbo grande, corvo mariño, correlimos común, espátula, garceta, garza real, gavión atlántica, gaivota patiamarilla, gaivota reidora, gaivota sombría, ostrera, ánade silbón e zarapito real.

ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS GALICIA

A Xunta de Galicia regula os seus espazos naturais protexidos mediante a Lei 9/2001, do 21 de agosto, de conservación da natureza, que ten por obxecto establecer normas encamiñadas á protección, conservación, restauración e mellora dos recursos naturais e á adecuada xestión dos espazos naturais e da flora e fauna silvestres, ademais da comunidade autónoma galega, á difusión dos seus valores, así como á súa preservación

para as xeracións futuras. Definindo os espazos naturais protexidos como aqueles espazos que conteñan elementos ou sistemas naturais de particular valor, interese ou singularidade, tanto debidos á acción e evolución da natureza como derivados da actividade humana, e que fosen declarados como tales. Establecendo as seguintes categorías:

- A) Reserva Natural
- B) Parque Nacional
- C) Parque Natural
- D) Monumento Natural
- E) Humidal Protexido
- F) Paisaxe Protexida
- G) Zona De Especial Protección dos Valores Naturais
- H) Espazo Natural de Interese Local
- I) Espazo Privado de Interese Natural

Non se declararon ata o momento no territorio espazos coas categorías de Reserva Natural, Parque Nacional, Parque Natural, Paisaxe Protexida, Espazo de Interese Local ou Espazo Privado de Interese Natural.

MONUMENTO NATURAL

Os monumentos naturais son espazos ou elementos da natureza constituídos basicamente por formacións de notoria singularidade, rareza ou beleza que merecen ser obxecto dunha protección especial.

Así como, entre outros, as formacións xeolóxicas e demais elementos, que reúnan un interese especial pola singularidade ou

Ilustración 46.- Monumentos Naturais GDR1.
Fonte: Elaboración propia.

importancia dos seus valores científicos, culturais ou paisaxísticos.

Nos monumentos naturais só se admitirán os usos ou actividades que non poñan en perigo a conservación dos valores que motivaron a súa declaración.

O territorio alberga dous espazos catalogados como Monumento Natural: Praia das Catedrais e “Souto dá Retorta”.

PRAIA DAS CATEDRAIS

A praia de Augasantas, ou coñecida como As Catedrais sitúase na parroquia da Devesa do concello de Ribadeo declárase de acordo co Decreto 80/2015 monumento natural da Praia das Catedrais.

Nun tramo de costa caracterizado polo perfil dos seus cantís que, durante a baixamar, deixan ao descuberto as espectaculares formacións de arcos e grutas que deron nome á praia das Catedrais e converteron este tramo costeiro nun reclamo turístico a nivel internacional.

Esta xoia galega situada na parroquia da Devesa (Ribadeo), foi esculpida polo mar e o vento formando un conxunto de cantís, algúns con máis de 32 metros de altura, que forman uns arcos e bóvedas espectaculares deixando unha paisaxe marabillosa na que está considerada como unha das praias máis espectaculares do mundo. Que pode gozarse coa baixamar paseando pola area entre cantís, arcos e covas.

O lugar converteuse nun dos referentes turísticos galegos considerando necesario regular o seu acceso mediante entrada gratuíta numerada, nos períodos de maior masificación.

O monumento natural está amparado á súa vez as seguintes figuras de protección: Zona de Especial Protección dos Valores Naturais, Zona especial de conservación e Reserva da Biosfera “Río Eo, Ocos e Terras de Burón”

O SOUTO DA RETORTA

O monumento de “Souto dá Retorta é un espazo coñecido como “Eucaliptal de Chavín”, nunha leira próxima ao río Landro, a 6 km da vila de Viveiro, no que se sitúa un rodal de eucaliptos de gran singularidade pola lonxevidade e sorprendentes dimensións das súas árbores. Varios exemplares superan os 100 anos e constitúen auténticos monumentos vexetais chegando a alcanzar, probablemente, as maiores dimensións desta especie en Europa. Entre eles atópase o

eucalipto coñecido co apelativo de Avó de Chavín, ao que se lle calculan 61,78 metros de altura e 7,55 de perímetro.

O espazo foi declarado como monumento natural no ano 2000, permitindo protexer este espazo natural de 3,2 ha para conservar este auténtico paraíso verde en forma de eucaliptal.

HUMIDAL PROTEXIDO

RÍA DE RIBADEO

O concello de Ribadeo posúe no seu territorio o humidal Ramsar da Ría de Ribadeo, que distribúe as súas 1192,2 ha polos termos municipais de Ribadeo en Galicia e Vegadeo e Castropol en Asturias. O humidal forma á súa vez parte da Rede Natura 2000.

O humidal formado polo estuario do río Eo na súa desembocadura, alberga unha importante diversidade de hábitats costeiros en bo estado de conservación representados por diversas formacións vexetais (vexetación de marisma, chairas fangosas intermareales, cantís e matogueiras costeiros) constituíndo un lugar representativo para a Rexión Bioxeográfica Atlántica de herbais salinos de *Juncus maritimus* e matogueiras salinos termoatlánticos.

A ría de Ribadeo sustenta poboacións invernantes de especies migratorias e é refuxio de aves mariñas en períodos de condicións climáticas adversas. Este ecosistema constitúe o hábitat de 17 taxones de vertebrados e un taxón de flora de importancia internacional, así como catro endemismos da Península Ibérica.

O humidal alberga exemplos representativos de 9 Hábitats de Interese Comunitario, dous dos cales (brezales secos costeiros e bosques aluviais residuais) son Hábitats Prioritarios para a Conservación segundo a Directiva 92/43/CEE (Directiva Hábitat).

ZONA DE ESPECIAL PROTECCIÓN DOS VALORES NATURAIS

Como delimita o artigo 16 da Lei 9/2001 Artigo 16 considérase como zona de especial protección dos valores naturais aqueles espazos por cuxos valores ou interese natural, cultural, científico, educativo ou paisaxístico sexa necesario asegurar a súa conservación e non teñan outra protección específica. Inclúiranse nesta categoría tamén as zonas especiais de conservación que conforman a Rede Natura

2000, creada ao amparo da directivas CEE 79/409 e 92/43, e que non posúan outra figura de protección das contempladas na presente lei.

No territorio estudado localízanse 8 espazos catalogados como Zonas de Especial Protección dos Valores Naturais e Zona de Especial Conservación (Z.E.P.V.N./ZEC) que se desenvolverán a continuación:

AS CATEDRAIS (ZEC-ZEPVN)

SERRA DO XISTRAL (ZEC-ZEPVN)

MONTE MAIOR (ZEC-ZEPVN)

RÍO EO (ZEC-ZEPVN)

RÍA DE FOZ (ZEC-ZEPA-ZEPVN)

RÍO LANDRO (ZEC-ZEPVN)

COSTA DÁ MARIÑA OCCIDENTAL (ZEC- ZEPVN-ZEPA)

3.1.6.- PATRIMONIO CULTURAL

Ilustración 47.- Parque etnográfico da auga.

Fonte: Elaboración propia.

O patrimonio histórico-artístico do territorio xestionado por Terras de Miranda ofrece unha ampla oferta cultural cunha ampla oferta de turismo e unha gastronomía de gran riqueza baseada en produtos do mar e da montaña. Entre os seus singulares e variados elementos patrimoniais destacan os 14 municipios reúnen 52 igrexas, 25 pazos, 20 edificios destacados pola súa arquitectura civil, 6 faros, 6 museos, 4 castelos, 4 conxuntos históricos artísticos, 3 centros históricos e unha catedral por citar tan só algúns deles.

Realizouse un resumo dos mesmos na táboa adxunta xa que a descrición de todos levaría unha ampla análise temática en exclusiva.

	ALFOZ	BARREIROS	BURELA	CERVO	FOZ	LOURENZÁ	MONDOÑEDO	OUROL	RIBADEO	TRABADA	VALADOURO (O)	VICEDO (O)	VIVEIRO	XOVE
ARQUIVO							4							
ARQUITECTURA CIVIL				4		1	5		1	1			8	
ARQUITEC. VANGARDA													1	
BIBLIOTECA	1	1		2	2	1	4	1	2	1	1	1	4	1
CATEDRAL							1							
CASA GRANDE	1													
CASTELO, TORRE, FORTALEZA	1					1			2					
CENTRO DE INTERPRETACIÓN				1		1								
CENTRO HISTÓRICO							1		1				1	
CONXUNTO HISTÓRICO ART.				1			1		1				1	
CONXUNTO SINGULAR									1					
CONVENTO							1		1				2	
CRUCEIRO	1		2					1						
CULTURA CASTREXA					1									
EDIFICIO SINGULAR						2	1	1	1				1	
ETNOGRÁFICO-OUTRAS						1	4							
HERRERIA								1						
HÓRREO Ou CONXUNTO SING.		1												
FARO			1	1	1				1			1		1
FONTE - POZO						1	2							
IGREXA	7	2		3	2	4	2	7	2	1	12	4	3	3
MOSTEIRO						1							1	
MURALLA							1							
MUSEOS E COLECC. VISITABLES		1	1	2		1	1							
MUSEOS ENOGASTRONÓMICOS					1								1	
POMBAL						1								
PARQUES ETNOGRÁFICOS	1													
PAZO	6	1		2	1	4	3	1	2	2	2		1	
PONTE						1	1					1	1	

Ilustración 48.- Resumo de elementos patrimoniais do territorio.

Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia. Turismo Galicia.

CENTROS HISTÓRICOS

Como se indica na táboa de “Resumo de elementos patrimoniais do territorio” patrimonialmente hai que comezar facendo referencia destacada ás tres vilas históricas que estruturan a comarca, Ribadeo, Mondoñedo e Viveiro.

Ribadeo é unha das vilas máis insignes da Mariña, con fermosas casas de indianos e vistas impresionantes sobre o río Eo. Na actualidade esta dinámica vila mantén a arquitectura civil como emblema da vila e como mostra histórica do pasado éxito económico dos seus promotores particulares, como reflicte a magnífica Casa dous Moreno, auténtico símbolo desta interesante poboación.

No extremo occidental de asenta a vila de Viveiro, Conxunto Histórico de gran importancia reflectida no seu increíble patrimonio construído. O seu aceno de identidade é a famosa Porta de Carlos V, as igrexas románicas, os conventos, casas señoriais blasonadas, prazas e plazoletas que antigamente albergaban as casas das familias de máis liñaxe con rúas estreitas de aire medieval.

Mondoñedo é a xoia do territorio en canto a patrimonio, o seu monumentalidade impresiona ao percorrer as súas rúas como selo do seu glorioso pasado como sede episcopal. A historia actual non repite a pasada, a cidade sofre perda poboacional aínda que mantén intacta a súa extraordinaria beleza. A zona vella da cidade, declarada Conxunto Histórico-Artístico, ten como centro a praza da catedral, monumento nacional construído no século XIII e cara a onde conflúen todas as rúas da vila, no ano 2015 a UNESCO decláraa patrimonio da Humanidade así como ao camiño do norte de Santiago que atravesa a localidade.

En Mondoñedo destacan outros edificios como o Santuario dos Remedios, Hospital de San Pablo, Alameda dos Remedios, Mosteiro da Alcántara, Convento da Concepción, Pazo do rexedor Luaces, Consistorio Vello, Palacio Episcopal, Fonte Vella, Capela de San Roque, Capela de Santiago, Ponte do Pasatempo, Seminario Santa Catalina, Concello, Cuartel da Garda Civil.

CONXUNTOS HISTÓRICOS ARTÍSTICOS

O conxunto Histórico-artístico de Sargadelos; ou os núcleos conxuntos histórico artísticos de Viveiro e Ribadeo con importantes xoias arquitectónicas conservadas neles a través dos séculos; ou a igrexa de S. Martiño de Mondoñedo en Foz, que é a catedral máis antiga de Galicia; ou o mosteiro de San Salvador en Lourenzá. Fortalezas, pazos, igrexas, cruceiros, en mellor ou peor estado de conservación, son fiel reflexo da importancia que este territorio tivo ao longo de moitos séculos de historia.

CAMIÑO DE SANTIAGO

Numerosos carreiros e camiños históricos entrelázanse para mostrar todos os recunchos de singular beleza da xenerosa natureza e o destacado patrimonio da Mariña. Pero a vía por excelencia deste territorio é o Camiño de Santiago na súa vertente setentrional, que atravesa esta comarca desde Ribadeo en dirección a Mondoñedo.

O CAMIÑO DO NORTE

O camiño do Norte é o Camiño de peregrinación a Compostela máis histórico. A ruta pola comarca comeza en Ribadeo. Contornas de montaña, vales, ríos e unha gran diversidade

de flora e fauna serán os nosos compañeiros de viaxe ata alcanzar a cidade de Santiago.

A cidade de Mondoñedo é un dos puntos polos que pasa o Camiño de Santiago, sendo lugar de descanso para os peregrinos. Posúe un dos albergues máis coidados para facer o Camiño do Norte do Camiño de Santiago.

Ilustración 49.- Camiño de Santiago do Norte ao seu paso polo territorio.

Fonte: Elaboración propia.

Existe unha ampla rede de rutas de sendeirismo como son: a Ruta das praias, o Camiño Natural Ruta do Cantábrico, Ruta da costa e o Camiño do mar.

PRAIAS

A costa de Lugo presume dunha xenerosa oferta de praias de fina area branca, que poden coñecerse seguindo os carreiros da costa. Este conxunto de praias conta cunha boa dotación de servizos e moitas delas foron galardoadas coa Bandeira Azul da Unión Europea. Como se mencionou ao longo deste documento o maior reclamo turístico é a emblemática praia das Catedrais (As Catedrais), outrora praia de Augas Santas (Aguas Santas), no municipio de Ribadeo, ademais e esta icona existe unha longa relación de calas solitarias, cantís, praias familiares, estuarios e miradoiros que achegan un patrimonio costeiro singular.

BURELA	BARREIROS	CERVO	FOZ	RIBADEO	VICEDO, O	VIVEIRO	XOVE
A Marosa	A Pasada		A Rapadoira				
	Arealonga		Arealonga	As Catedrais	Abrela		
O Portelo	Fontela-Valea		Areoura				
	Lóngara	O Torno	As Polas			Arealonga	Esteiro
Ril	Remior		Llas	Os Castros- Illas	Xilloi		
	Coto		Peizás				
			Pampillosa				

Ilustración 50.- Praias con bandeira azul.

Fonte: Elaboración propia. Relación de praias galardoadas con bandeira azul 2016.

Ilustración 51.- Praias Rapadoira.

Fonte: Elaboración propia.

PATRIMONIO AGROALIMENTARIO

PRODUTOS CON INDICACIÓN XEOGRÁFICA PROTEXIDA (I.G.P.)

CASTAÑA DE GALICIA

Así, desde o punto de vista administrativo, a zona de cultivo e recolección abranguerá os seguintes municipios de Terras de Miranda: Ourense, O Valadouro, Alfoz, Mondoñedo, Lourenzá e Trabada.

FABA DE LOURENZÁ

A área de produción do produto amparado pola Indicación Xeográfica Protexida abarca o territorio costeiro da provincia de Lugo coñecido pola Mariña Luguesa, que é unha comarca natural dividida administrativamente en tres zonas: A Mariña Occidental, A Mariña Central e A Mariña Oriental, que engloban os municipios de: Alfoz,

Barreiros, Burela, Cervo, Foz, Lourenzá, Mondoñedo, Oulol, Pontenova (A), Ribadeo, Trabada, Valadouro (O), Vicedo (O), Viveiro e Xove.

GRELOS DE GALICIA

A zona de produción esténdese a todos os municipios da Comunidade Autónoma de Galicia. A zona de transformación e envasado coincide coa zona de produción.

A orixe das dúas variedades de produción son as das dúas principais zonas de produción de Grelo en Galicia (Santiago e Lugo), polo que é posible falar de dous grandes ecotipos, dos que se obtiveron as variedades comerciais rexistradas "Grellos de Santiago" e "Globo branco de Lugo". A maioría dos expertos afirman que a planta é nativa de Europa, con todo son moitos quen segue pensando que é orixinaria de Asia.

LACÓN GALEGO

Tanto a zona de produción como a de elaboración, están constituídas por toda a Comunidade Autónoma de Galicia.

MEL DE GALICIA

A zona de produción, procesado e envasado dos meles amparados pola Indicación Xeográfica Protexida Mel de Galicia, abarca todo o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia.

Con todo, segundo o tipo de Mel, podemos distinguir varias zonas. No territorio de Terras de Miranda a especialidade é o Mel de Galicia de Eucalipto.

PATACA DE GALICIA

A zona de produción da pataca de consumo protexida pola Indicación Xeográfica Protexida "Pataca de Galicia" está constituída polos termos municipais e parroquias que compoñen as subzonas seguintes: subzona de Bergantiños (A Coruña), subzona de Terra Chá-A Mariña (Lugo), subzona de Lemos (Lugo) e subzona da Limia (Ourense).

TORTA DE SANTIAGO

A área de elaboración das tortas amparadas pola Indicación Xeográfica Protexida "Torta de Santiago" abarca toda a Comunidade Autónoma de Galicia.

TENREIRA GALEGA

A área de reprodución e de elaboración das carnes protexidas esténdese a todo o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia.

PRODUCTOS CON DENOMINACIÓN DE ORIXE PROTExIDA (D.O.P.)

QUEIXO DE TETILLA

A zona de produción de leite para a elaboración de "Queixo tetilla" comprende todo o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia. Dentro deste territorio, os elaboradores de "Queixo tetilla", utilízanse sempre leite procedente das razas Frisoa, Pardo Alpina e Loura Galega, alimentadas segundo prácticas tradicionais. Todo o leite empregado na elaboración procede exclusivamente de ganderías establecidas na zona de produción e controladas polo Consello Regulador.

BEBIDAS ESPIRITUOSAS CON INDICACIÓN PROTExIDA

BAGAZO DE GALICIA

Quedan amparados coas indicacións xeográficas "Bagazo de Galicia" ou por Augardente de Galicia, "Augardente de Herbas de Galicia" ou Augardente de Herbas de Galicia, "por "Licor de Herbas de Galicia" ou por Licor de Herbas de Galicia e Licor Café de Galicia, as bebidas espirituosas producidas en Galicia que teñan as características definidas neste regulamento e fagan falta na súa produción, elaboración e comercialización todos os requisitos esixidos por leste e pola lexislación vixente.

AUGARDENTE DE HERBAS DE GALICIA

Bebida espirituosa tradicional elaborada en Galicia a partir de augardente amparado na I.X. Bagazo de Galicia / Augardente de Galicia, mediante maceración e/ou destilación do alcol en presenza das herbas que o caracterizan.

E deberá posuír un contido en azucres inferior a 100 gr/l. A súa gradación alcohólica oscila entre o 37,5 % e o 50 % do volume.

Na súa elaboración empregaranse como mínimo tres especies de plantas. Permítese o uso de calquera especie apta para uso alimentario, entre as cales se citan, por ser de uso máis tradicional as seguintes: menta, macela, herba luísa, romeu, ourego, tomiño, cilantro, azahar, fiúncho, regaliz, noz moscada e canela.

LICOR CAFÉ DE GALICIA

Bebida espirituosa tradicional elaborada en Galicia a partir de augardente amparado pola I.X. Bagazo de Galicia / Augardente de Galicia e alcol etílico de orixe agrícola, mediante maceración de café de tostadura natural.

Deberá posuír un contido mínimo en azucres de 100 gr/l. A súa gradación alcohólica oscila entre o 20 % e o 40 % do volume.

LICOR DE HERBAS DE GALICIA

Bebida espirituosa tradicional elaborada en Galicia a partir de augardente amparado na I.X. Bagazo de Galicia / Augardente de Galicia e alcol etílico de orixe agrícola, mediante maceración das herbas que o caracterizan en alcohol, e/ou destilación do bagazo en presenza das herbas.

PATRIMONIO ARTESANAL

A artesanía é outra forma de contar a historia dun pobo e é unha parte viva do patrimonio cultural mariñán. Os artesáns foron os primeiros transformadores do medio natural no que vivían para a elaboración de obxectos de uso cotián, desenvolvendo unha das primeiras formas da economía moderna.

Neste territorio onde o litoral conecta coa serra que delimita o interior a través de fértiles vales, habitan, repartidos e dispersos, auténticos artesáns, tanto dos oficios máis tradicionais e propios da vida rural galega, aínda conservados nesta zona, como das máis vangardistas, innovadoras e punteiras actividades artesanais e industriais de Galicia.

CERÁMICA

A cerámica é un dos produtos artesanais con máis identidade e presenza na Mariña, onde destacan dous grandes referentes da cerámica galega: unha artesanal, Regal Cerámica, e outra industrial, Sargadelos, ademais doutros talleres cerámicos presentes por todo o territorio da Mariña.

Existen talleres artesanais en Cervo e outro en Trabada. Pero sen dúbida a xoia territorial é o premiado Centro de Arte Regal Xunqueira, un ambicioso proxecto desenvolvido nun conxunto de vellos edificios industriais, que alberga no seu interior a Galería Regal, o Museo de Cerámica, o Museo do Curtido da Pel, un auditorio polivalente, o seu Bosque de Esculturas e a súa biblioteca especializada en arte con máis de 100000 volumes. Este centro é unha creación única de posta en valor da artesanía comarcal onde se pode gozar dos seus museos, exposicións, talleres de creación, actividades temáticas ou adquirir pezas artesás.

Ilustración 52.- Talleres artesáns A Mariña Lucense. (Inclúe A Pontenova e Riotorto, non incluídos no territorio de Terras de Miranda.

Fonte: Rutas da artesanía pola Mariña Lucense.

A Cerámica de Sargadelos constitúe outro dos principais referentes na cerámica galega. Os ricos xacementos de caolín que alimentaban o seu siderurxia permitiron xerar miles de pezas cada ano que se vendían en toda Europa, ata o peche da antiga empresa en 1875. É de novo en 1970 cando Cerámica do Castro e Laboratorio de Formas de Galicia inauguran a Planta Circular de Sargadelos, tentando recuperar o espírito orixinal.

Único polo coidado con que é elaborada cada unha das pezas, decoradas e rematadas a man despois de saír dos fornos das factorías. Pezas recoñecidas polas súas cores propias, as súas formas xenuínas e os seus deseños inspirados en formas tradicionais da cultura galega.

MUSEO HISTÓRICO DE SARGADELOS

Un aspecto relativamente descoñecido desta comarca é o seu papel como pioneira na industrialización española, entre as pegadas deste pasado recente talvez sexa o elemento máis significativo o Conxunto Histórico-Artístico de Sargadelos, situado na Casa da Administración do antigo complexo fabril, o museo conta cun fondo permanente que funciona como centro de interpretación dos labores realizados na fábrica, repasando a historia e o patrimonio relacionado con Sargadelos. Exhibe tamén pezas únicas como o Floreiro de cinco dedos do século XIX. Do antigo conxunto da Real Fábrica quedan tamén restos dos altos fornos, a presa abastecedora de auga, o pazo e o Paseo dous Namorados. Todo o conxunto foi declarado Conxunto Histórico Artístico.

OLERÍA

A olería está representada cun taller artesán en Mondoñedo (Olería María Jesús López Lage), onde se pode visitar o museo onde se exhiben pezas tradicionais da olería mindoniense, así como obxectos de cerámica en distintas pastas e esculturas.

CARPINTERÍA

A comarca contabiliza catro artesáns en carpintería, situándose os seus talleres en Mondoñedo e Alfoz.

CARPINTERÍA DE RIBEIRA

Galicia é unha actividade artesanal cun alto valor cultural. A Carpintería de Ribeira Francisco Fra Rico sitúase no municipio de Cervo.

REDEIRAS

As redeiras poden considerarse como parte do patrimonio cultural da Galicia costeira. Estas artesás exercen un dos labores que forman parte do patrimonio cultural da Galicia

mariñeira, unha imaxe a miúdo buscada polos visitantes nos portos pesqueiros. Burela conta coa Asociación de redeiras Cabo Burela.

OUTROS TALLERES DE OFICIOS E ACTIVIDADES ARTESANAIS

Ademais destes oficios, existen na Mariña auténticos pioneiros en diferentes artes, algúns tradicionais e outros totalmente innovadores. No apartado dedicado a outros oficios descubrirás cales son estas artes que conquistan hoxe día A Mariña lucense.

OUTRAS ACTIVIDADES ARTESANAIS

Hai catro talleres artesanais, cuxa actividade non se definiu anteriormente: Óscar Rodríguez (xoiería artística), A Xente das Cores (impresión), Alejandro Quelle (Ebanísta) e Maravalla (arxila polimérica).

OUTRAS ACTIVIDADES ARTESANAIS

Ademais das visitas aos talleres artesanais da comarca, no territorio hai outros artesáns que, aínda que non dispoñen de espazos visitables, poñen á túa disposición unha variada oferta de actividades para realizar. Hai catro talleres artesanais, cuxa actividade non definiu anteriormente: Óscar Rodríguez (xoiería artística), A Xente das Cores (impresión), Alejandro Quelle (Ebanísta) e Maravalla (arxila polimérica).

PATRIMONIO ARQUEOLÓXICO

Sen escavar na súa inmensa maioría, permiten adiviñar perfís baixo ondulados montículos que, nalgún caso, deixan ver aspectos das edificacións. A Devesa, San Miguel de Reinante, Fazouro, Viveiro e O Vicedo.

CASTRO DE FAZOURO

Trátase dun castro marítimo do Noroeste. Constátase que foi ocupado entre o s. I e III d.C., presentando edificacións cuadrangulares e unha circular de cachotería de lousa e algúns elementos construtivos como escaleiras, calzadas, bancos e cubertas. A zona escavada é de dimensións reducidas, presenta unha estrutura pentagonal e a totalidade do que sería o xacemento ocupa unha extensión aproximada de 7000 m², converténdose no castro litoral

máis importante da provincia de Lugo. Nas escavacións realizadas apareceron, entre outros materiais, muíños de man, cerámica, dúas moedas, cravos, dous broches e restos orgánicos.

Neste caso, aparece un único recinto defendido por un foso, escavado no istmo, que illa e protexe un asentamento que coñeceu a súa postremeira ocupación a finais do século III d. C. As pegadas xorden por todas as partes e, na toponimia, a palabra castro constitúe un revelador indicativo da súa existencia. En Alfoz, o de Castro de Ouro, sobre o que se asentou o castelo do mariscal Pardo de Cela. En Cervo, o castro de Rueta, xunto á praia do mesmo nome. En Ourol figuran os de Penagateira (Bravos), Paredes e Ou Carrasco (Ou Sisto) e Ou Goio (Xerdiz). Máis atrás no tempo sitúanse as mámoas (monumentos funerarios prehistóricos) de Penido Lanuxe (Miñotos), Veiga das Moles (Ambosores-San Pantaleón) e Cristo dous Callós (San Pantaleón). Na Pontenova atopamos os castros de Vilar, Goios, Vilaboa, Santo Estevo, A Picota, ou Pico da Serra e Salmeán. No Vicedo xorden os de Punta do Castro, Tarroeira e Suegos. Tamén dolmes e mámoas. Sen escavar na súa inmensa maioría, permiten adiviñar perfís baixo ondulados montículos que, nalgún caso, deixan ver aspectos das edificacións. A Devesa, San Miguel de Reinante, Fazouro, Viveiro e O Vicedo.

3.1.7.- INFRAESTRUTURAS E EQUIPAMENTOS

Para garantir a comunicación territorial os servizos de transporte público son un elemento esencial, xa que poden articular os desprazamentos e o acceso a servizos da poboación. Sendo a dispoñibilidade de servizos regulares de transporte una das relacións entre servizos e concentración poboacional.

Os núcleos que non dispoñen de servizos de transporte público caracterízanse por un baixo volume demográfico, por estar situados á marxe dos principais corredores de transporte e por dispoñer dun alto grao de motorización en vehículo privado.

No territorio xestionado por Terras de Miranda detéctase unha importante carencia de medios de transporte alternativos ás estradas, especialmente de infraestruturas ferroviarias adecuadas, o que se traduce nunha utilización masiva do transporte privado en automóbil.

A dotación de transporte público por estrada considérase escasa polo que existen zonas que se atopan mal comunicadas entre si.

REDE VIARIA

O principal eixo de comunicación comarcal é a destacada autovía do Cantábrico (A-8), que constitúe unha vía terrestre de dobre calzada e sentido que se estende ao longo da costa do Mar Cantábrico, comunicando Baamonde (provincia de Lugo) e Bilbao. A construción desta autovía sufriu diversos atrasos e complicacións ata a súa apertura en 2015, desde a crise económica a problemas pola complexidade técnica de varios tramos especialmente o Mondoñedo - Lindín.

Ilustración 53.- Infraestruturas viarias. Autovía do cantábrico no seu paso polo territorio e os seus problemas de visibilidade.

Fonte: Elaboración propia.

Actualmente as frecuentes néboas da zona obrigan a reducir a velocidade, cando non a pechar ao tráfico no tramo que discorre entre Abadín e Mondoñedo, obrigando ao uso da antiga N-634. O Ministerio de Fomento busca novas ideas para o desenvolvemento e aplicación de medidas innovadoras que dean solución ás citadas néboas e complementen a redución de velocidade e os elementos reflectores instalados que non evitaron o peche ao tráfico do tramo.

A N-634 é unha vía terrestre que discorre entre o barrio de Recalde en San Sebastián e Santiago de Compostela ao longo de toda a costa cantábrica. Esta estrada é de dobre sentido e a súa lonxitude é de algo máis de 730 km.

Paralela á vía de comunicación anterior, a N-634 é unha vía terrestre que discorre desde San Sebastián a Santiago de Compostela. A vía penétrase pola Ría de Ribadeo grazas á Ponte dos Santos e destaca polas súas dificultades montañosas e abundantes curvas no alto de Mondoñedo ou Porto dá Xesta (590 msnm). Tras o descenso, chégase a Baamonde e serve de conexión coa Autovía A6, Rías Altas.

Igualmente a N-642 é unha estrada nacional de apenas 50 km, desde a aldea de Porto dá Abaixo en Ribadeo, sobe en paralelo á Ría de Ribadeo, alcanzando esta localidade a un 10km tras un sinuoso pero apreciado percorrido, pasando posteriormente por Barreiros

tomando a dirección cara a Foz. Nos últimos anos reforzouse e ampliado o firme, terminando no porto de San Cibrao preto da fábrica de Alúmina-Aluminio.

Na seguinte imaxe reflicte a rede de estradas que vertebra o territorio do GDR1.

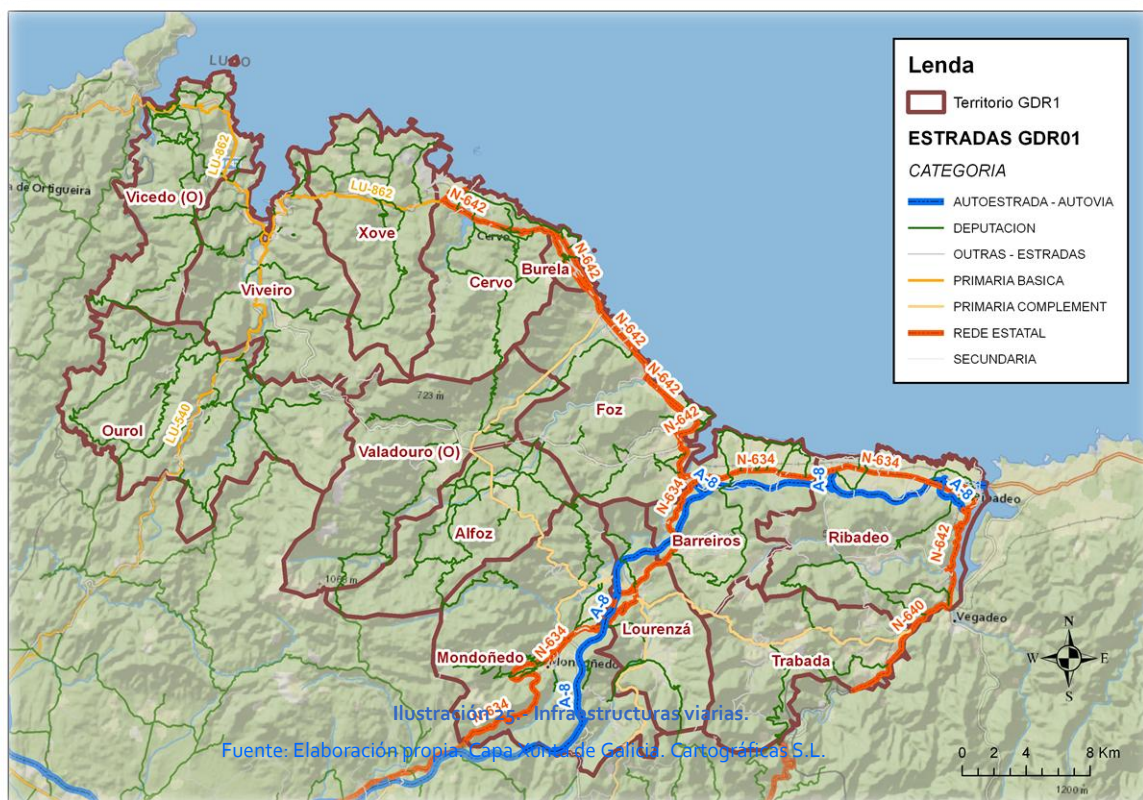

Ilustración 54.- Infraestruturas viarias.

Fonte: Elaboración propia. Capa Xunta de Galicia. Cartográficas S.L.

Da mesma categoría a Nacional N-640 percorre a comarca desde Trabada a Ribadeo ata a súa unión coa N-634.

As vías de menor categoría ramifícanse polo territorio para permitir o acceso aos numerosos núcleos do territorio, de aí a importancia da Rede Primaria Básica e Complementaria como as LU-133, LU-132, LU-162, LU-160, LU-540 e LU-862.

As estradas xestionadas pola deputación de Lugo tecen unha importante malla territorial coa súa ampla oferta deste tipo de vías, que supera aos 4000 quilómetros e que é unha das máis extensas de España, completando as comunicacións entre os diferentes núcleos da comarca.

TRANSPORTE FERROVIARIO

As comunicacións cara á Mariña lucense complétanse coa liña de vía estreita non electrificada (FEVE) Xixón-Oviedo-Ferrol, inaugurada integramente o 6 de setembro de 1972 e integrada na rede de ADIF o 1 de xaneiro de 2013, esta liña de vía única, que discorre pola costa cantábrica entre Xixón e Ferrol, conta con 4 trens diarios que discorren polos concellos de Viveiro, Xove, Burela, Foz e Ribadeo. Por esta liña pasan os servizos rexionais de Ferrol a Oviedo e de Ferrol a Ribadeo.

Na actualidade está a potenciarse o FEVE como unha liña de uso eminentemente turístico, aínda que tamén é empregado pola poboación local nos seus desprazamentos (fundamentalmente de lecer) entre os diferentes núcleos da comarca.

Así mesmo, as localidades de Ribadeo ou Viveiro é tamén é unha das paradas que visita o tren turístico de luxo, o Transcantábrico, nas súas dúas versións Transcantábrico Gran Luxo que Parte desde San Sebastián e termina o traxecto en Santiago de Compostela e Transcantábrico Clásico que parte desde León circulando pola costa cantábrica desde Bilbao ata Santiago de Compostela.

Non se contemplan estacións de ferrocarril de vía ancha convencional, sendo as máis próximas á zona as de Lugo e Ferrol, das cales a de Lugo presta maior número de conexións.

Ilustración 55.- Infraestruturas férreas e aéreas.
Fonte: Elaboración propia.

TRANSPORTE AÉREO

Os aeroportos máis próximos son: Lavacolla en Santiago de Compostela, Alvedro na Coruña e Ranón en Asturias.

Na localidade de Viveiro, preto do Porto de Cillero, atópase o Heliporto Costa Norte construído a finais dos anos 80 e posteriormente modernizado e ampliado a unha

superficie de 4000 metros cadrados. O heliporto é coñecido polo alcume de "Pesca 2" e pertence aos helicópteros do Servizo de Gardacostas de Galicia, dependente da Xunta de Galicia.

TRANSPORTE MARÍTIMO

Ilustración 56.- Porto deportivo de Ribadeo.
Fonte: Elaboración propia.

O territorio analizado abarca todo o litoral lucense desde a ría do Eo no seu límite con Asturias ata O Vicedo, na ría do Sor, tendo como esquina do Atlántico á Estaca de Bares.

Os portos existentes neste litoral son os de Ribadeo, Rinlo, Foz, Burela, San Cibrao, Celeiro, Viveiro, O Vicedo.

A Xunta de Galicia xestiona os portos comerciais - pesqueiros de Ribadeo, o de Burela, o de Viveiro e O Vicedo. Os tráficos da papeleira de Navia permiten que o porto ribadense de Mirasol permaneza na lista dos de titularidade autonómica galega que move maior volume de mercadorías. Esta infraestrutura portuaria dispón de 622 amarres e bocana de 170 m.

O Porto de Burela é un dos máis importantes da costa cantábrica, e conta cunha gran flota de barcos pesqueiros destacando as capturas de pescada, peixe espada e bonito.

O Porto de Rinlo é estritamente un porto pesqueiro especializado na pesca de mariscos. O porto foi baleeiro na época da súa construción: 1905. Está rodeado dun paseo marítimo, recentemente acondicionado, que percorre o litoral do pobo.

O porto do Vicedo, o mellor e máis seguro fondeadoiro onde se dan cita, en días de forte temporal, cantos barcos cruzan o Atlántico ao chegar á súa altura. O Vicedo vincúlase tamén por proximidade xeográfica, cos portos norteños da provincia coruñesa (Espasante, Cariño e Cedeira).

No concello de Viveiro sitúase o porto de Cillero sendo un dos portos máis importantes a nivel pesqueiro do Cantábrico, que conta cunha flota conta con 47 buques, cuxos rexistros alcanzan o 96 % de facturación e o 90 % de volume do total de vendas. Ao longo do 2014 foron 133 os buques que realizaron vendas en Porto. A especie máis importante tanto por volume como por facturación é a pescada . O centro de distribución de produtos ten unha capacidade de descarga, poxa e manipulación de 75 toneladas diarias. A súa lonxa climatizada, cunha superficie total construída de 17419 m².

Destacar que o Remolcador de Salvamento Marítimo está neste Porto de Cillero.

O territorio posúe catro portos deportivos, especialmente centrados na actividade turística. Entre os cales e por ser o único con bandeira azul da provincia de Lugo destaca o porto deportivo de Ribadeo situado en Porcillán. Este porto está xestionado polo Club Náutico Ribadeo e conta na actualidade con máis de 400 embarcacións. Outros portos que permiten a práctica deportiva son os de Foz, o de Viveiro e Cervo.

Como no caso de Ribadeo o Porto de Foz, situado no estuario do río Masma, dispón dunha dársena para a náutica recreativa ao norte (Porto Deportivo Club Náutico de Foz), e unha dársena para a actividade pesqueira ao sur. A ría de Foz ofrece moitas dificultades para barcos de máis de dous metros de calado, polo que en ocasións ha de ser dragada para permitir o tránsito das embarcacións e limita a súa utilización como porto pesqueiro de envergadura.

Algo similar sucedeu co porto de Viveiro, reconvertido en porto deportivo ou de recreo, dada a proximidade do porto pesqueiro e comercial de Celeiro. Situado a dous minutos do centro da vila de Viveiro, nel instálanse as infraestruturas do seu porto deportivo con moderna edificación e completas instalacións.

O porto de San Cibrao, destaca ao ser un dos últimos portos importantes da Península no que se refire á cabotaxe a vela.

3.1.8.- SERVIZOS SOCIAIS

	ESCOLA INFANTIL	RESIDENCIA DE ANCIÁNS	CENTO DE DÍA PARA MAIORES	VIVENDA COMUNITARIA	OUTROS
ALFOZ	ESCOLA INFANTIL ALFOZ			V. COMUNITARIA ALFOZ	P. DE ATENCION A INFANCIA DE ALFOZ
BARREIROS	ESCOLA INFANTIL MUNICIPAL O BITERE DE BARREIROS				CENTRO OCUPACIONAL DE BURELA C. ACOLLIDA BASICA MARIA NAZARENA
BURELA	ESCOLA INFANTIL DE BURELA	RESIDENCIA DE MAIORES DE BURELA	CENTRO DE DIA DE MAIORES DE BURELA		CASA DE FAMILIA SAN ANIBAL BURELA C. DE DIA DE MENORES SAN ANIBAL C. DE DIA PARA PERSOAS DISCAP. C. SOCIOC. DE BENESTAR DE BURELA
CERVO	ESCOLA INFANTIL MUNICIPAL DE CERVO				
FOZ	ESCOLA INFANTIL DE FOZ ESCOLA INFANTIL NOSA SRA. DA PURIFICACION	RESIDENCIA DE MAIORES SANTISIMA VIRGEN DEL CARMEN	C.DIA PERSOAS MAIORES ALOUMIÑOS		
LOURENZA		RESIDENCIA DE ANCIANOS SAN RAFAEL	C. DIA PARA PERSOAS MAIORES DE		C. SERV. SOC. O TORREON DOS FRADES P. ATENCION A INFANCIA LOURENZA
OUROL					
RIBADEO	ESCOLA INFANTIL NOSA SRA. DO CAMPO	RESIDENCIA DE TERCERA EDAD IDADE	C.DÍA A CONCORDIA DE RIBADEO	V. COM. "EL MIRADOR DEL EO" V. COM. "EL MIRADOR DEL EO 2"	CENTRO SOCIOCOM.DE BENESTAR RIBADEO
TRABADA					
OVALADOURO	ESCOLA INFANTIL DO VALADOURO	RESIDENCIA ANCIANOS VALADOURO		APART. TUTELADOS VALADOURO	
O VICEDO					P. ATENCION A INFANCIA DO VICEDO
VIVEIRO	ESCOLA INFANTIL MUNICIPAL GARABATOS ESCOLA INFANTIL DE CELEIRO ESCOLA INFANTIL 0-3 COLEGIO LANDRO	RESIDENCIA ANCIANOS BETANIA MINIRRESIDENCIA INMACULADA NIÑA R. PERSOAS MAIORES GERIATROS VIVEIRO	CENTRO DE DIA GERIATROS VIVEIRO CENTRO DE MAIORES		C. SERVICIOS SOCIAIS DE VIVEIRO C. DE DÍA PARA DISCAP.S INTELLECTUAIS C. DE DIA ALZHEIMER CELEIRO-VIVEIRO
XOVE	ESCOLA INFANTIL MUNICIPAL DE XOVE	RESIDENCIA ANCIANOS SAN BARTOLOMEU		APART. TUTELADOS SAN BARTOLOMEU	C. OCUP. DE PALMEIRO XOVE C. DIA PERS. DISCAP. PALMEIRO XOVE

Ilustración 57.- Servizos Sociais

Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia. Benestar Social. Servizos sociais. Paxinas galegas residencias de anciáns

3.1.9.- INSTALACIÓNS DEPORTIVAS³

MUNICIPIOS	INSTALACIÓNS DEPORTIVAS	ESPAZOS DEPORTIVOS	ESPAZOS COMPLEMENTARIOS
ALFOZ	4	9	15
BARREIROS	17	19	28
BURELA	19	28	37
CERVO	17	35	41
FOZ	31	54	35
LOURENZA	10	14	18
MONDOÑEDO	15	25	23
OUROL	7	10	13
RIBADEO	30	47	54
TRABADA	9	11	7
O VALADOURO	8	8	15
O VICEDO	7	9	10
VIVEIRO	28	66	49
XOVE	19	30	37

Ilustración 58.- Instalaciones municipales.

Fuente: Elaboración propia. Censo de instalaciones deportivas 2005 y Paxinas galegas.

³ Lenda de táboa: AAC. (áreas de actividade acuática). AER. (aeródromos). ATE. (áreas de actividade terrestre). ATL. (pistas de atletismo), BIC. (carriles de bicicleta), CAM. (outros campos), COM. (outros espazos complementarios), FUT. (campos de fútbol), JTP. (xogos tradicionais e populares), KAR. (circuitos de karting), PAB. (pavillóns polideportivos), PAC. (piscinas cubertas), PAD. (pistas de padel), PAL. (piscinas aire libre), PEQ. (espazos convencionais pequenos e non regulamentarios), POL. (pistas polideportivas), PUE. (portos e dársenas deportivas), SAL. (salas), SEN. (outros espazos singulares), SQU. (pistas de squash), TEN. (pistas de tenis), TIR. (campos de tiro).

	ALFOZ	BARREIROS	BURELA	CERVO	FOZ	LOURENZA	MONDOŃEDO	OUROL	RIBADEO	TRABADA	O VALADOURO	O VICEDO	VIVEIRO	XOVE
AAC			1	1								1	2	2
AER									1					
ATE		1	5		3	1	2			5	2	1		
ATL				1										
BIC			1											
CAM					3			1	2	1				
COM	15	28	37	41	35	18	23		52	7	15	9	48	37
FUT	2	3	2	5	3	1	2	1	2		1	2	8	3
JTP						1								7
KAR													1	
PAB	1	2	3	4	3	1	1	1	3	2	1	1	4	1
PAD									1					
PAL				3		1	4		2	1	1		2	1
PCU				1					1				2	1
PEQ	3	1	2	1	11	2	3	2	9	1			8	3
POL	2	10	7	6	18	5	5	1	14		2	3	16	4
PUE									1			1	1	
SAL	1	2	7	7	10	2	7	4	8	1	1	1	18	5
SIN				1					1				1	
SQU				2										
TEN				2	3		1		4				4	2
TIR				1										1

Ilustración 59.- Número de espazos deportivos por municipios
 Fonte: Elaboración propia. Censo de instalacións deportivas 2005.

3.1.10.- SERVIZOS EDUCATIVOS

	EDUCACION INFANTIL	PRIMARIA	EDUCACION SECUNDARIA	BACHARELATO	CICLOS FORMATIVOS
Alfoz	CEIP do Castro de Ouro	CEIP do Castro de Ouro	IES Alfz - Valadouro		
Barreiros		CEIP de San Cosme CEIP San Miguel de Reinante			
Burela	CEIP Virxe do Carme CEIP Plurilingüe Vista Alegre	CEIP Virxe do Carme CEIP Plurilingüe Vista Alegre	IES Monte Castelo IES Perdouro	IES Monte Castelo IES Perdouro	IES Monte Castelo IES Perdouro
Cervo	CEIP de Cervo CEIP de Cervo nº1	CEIP de Cervo CEIP de Cervo nº1	IES Marqués de Sargadelos	IES Marqués de Sargadelos	IES Marqués de Sargadelos
Foz	CEIP de Foz nº 1 CEIP O Cantel CEIP Fondo Nois CPR Plurilingüe Martínez Otero CPR Plurilingüe Nuestra Señora del Pilar	CEIP de Foz nº 1 CEIP O Cantel CEIP Fondo Nois CPR Plurilingüe Martínez Otero CPR Plurilingüe Nuestra Señora del Pilar	CPR Plurilingüe Martínez Otero IES de Foz CPR Plurilingüe Nuestra Señora del Pilar	IES de Foz	IES de Foz
Lourenzá	CEIP Juan Rey	CEIP Juan Rey			
Mondoñedo	CEIP Álvaro Cunqueiro Mora	CEIP Álvaro Cunqueiro Mora	IES Plurilingüe San Rosendo	IES Plurilingüe San Rosendo	IES Plurilingüe San Rosendo
Ourol					
Ribadeo	CEIP Gregorio Sanz CPR Sagrado Corazón de Jesús	CEIP Gregorio Sanz CPR Sagrado Corazón de Jesús	CPR Sagrado Corazón de Jesús IES de Ribadeo Dionisio Gamallo	IES de Ribadeo Dionisio Gamallo	CIFP Porta da Auga
Trabada	CEIP Celso Currás	CEIP Celso Currás			
Valadouro (O)	CEIP Santa María do Valadouro	CEIP Santa María do Valadouro			
Vicedo (O)	CEIP do Vicedo	CEIP do Vicedo			
Viveiro	CEIP Plurilingüe Santa Rita CEIP Antonio Pedrosa Latas EEI San Roque CEIP Plurilingüe de Covas CPR Landro-Viveiro	CEIP Plurilingüe Santa Rita CEIP Antonio Pedrosa Latas CEIP Plurilingüe de Covas CPR Landro-Viveiro CEP Luís Tobío	IES Vilar Ponte	IES María Sarmiento IES Vilar Ponte	IES María Sarmiento
Xove	CEIP Plurilingüe Pedro Caselles Rollán	CEIP Plurilingüe Pedro Caselles Rollán	IES Illa de Sarón		IES Illa de Sarón

Ilustración 6o.- Centros formativos.

Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia. Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

Ilustración 61.- Colexio Martínez Otero

Fonte: Elaboración propia.

3.1.11.- SERVIZOS SANITARIOS

	CENTROS DE SAUDE	OUTROS CENTROS SEN INTERNAMENTO	OFERTA ASISTENCIAL NOUTROS CENTROS SEN INTERNAMENTO	HOSPITAIS	PAC	OFERTA ASISTENCIAL DO PAC	OUTROS CENTROS ASISTENCIAIS
ALFOZ	CENTRO SAUDE ALFOZ						
BARREIROS	CENTRO SAUDE BARREIROS						
BURELA	CENTRO SAUDE BURELA	COF-EDIFICIO CASA DO MAR BURELA	PLANIFICACION FAMILIAR	HOSPITAL DA COSTA	PAC EDIFICIO H. DA COSTA	URGENCIAS	C. ESPECIAL. EN TRAT. DE DROGODEPENDENCIAS S. DA RESIDENCIA DE MAIORES
CERVO	CENTRO SAUDE CERVO, CENTRO SAUDE SAN CIBRAO						
FOZ	CENTRO SAUDE FOZ						
LOURENZÁ	CENTRO SAUDE LOURENZA						
MONDOÑEDO	C. SAUDE MONDOÑEDO	S. S. DO CENTRO SOCIOCOMUNITARIO DE MONDOÑEDO	FISIOTERAPIA, PODOLOGIA				
Ouroi	CENTRO SAUDE OUROL	C. DE FISIOTERAPIA E RECUPERACION FUNCIONAL	FISIOTERAPIA,				
OUROL	CENTRO SAUDE RIBADEO	S. S. DO CENTRO SOCIOCOMUNITARIO DE RIBADEO	PODOLOGIA				
Trabada	CENTRO SAUDE TRABADA						
Valadouro (O)	CENTRO SAUDE O VALADOURO						
Vicedo (O)	CENTRO SAUDE O VICEDO						
VIVEIRO	CENTRO SAUDE VIVEIRO						
XOVE	CENTRO SAUDE XOVE						

Ilustración 62.- Servizos sanitarios

Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia.

	ALFOZ	BARREIROS	BURELA	CERVO	FOZ	LOURENZÁ	MONDOÑEDO	OUROL	TRABADA	O VALADOURO	O VICEDO	VIVEIRO	XOVE
ADMINIST. DE TRAT. FARMAC. DROGODEPENDENCIAS								*				*	
ENFERMERIA XERAL	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ENFERMERIA OBSTETRICO-GINECOLOGICA (MATRONA)		*					*	*	*			*	
FARMACIA			*					*				*	
MEDICAMENTO XERAL/DE FAMILIA	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
PEDIATRIA	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
VACUNACION	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ODONTOLOGIA/ESTOMATOLOGIA			*		*	*		*				*	
PSIQUIATRIA			*										
FISIOTERAPIA					*	*		*				*	
URXENCIAS							*	*				*	
PLANIFICACION FAMILIAR			*										
FISIOTERAPIA (OUTRO CENTRO)							*	*					
PODOLOGIA (OUTRO CENTRO)							*	*					

Ilustración 63.- Servizos dos centros de saúde ou noutros centros

Fonte: Elaboración propia

FARMACIAS			
Alfoz	1	Ourol	1
Barreiros	2	Ribadeo	4
Burela	4	Trabada	1
Cervo	2	Valadouro (O)	1
Foz	5	Vicedo (O)	1
Lourenzá	1	Viveiro	7
Mondoñedo	3	Xove	1

Ilustración 64.- Farmacias

Fonte: Elaboración propia

III.- ESTRATEGIA

As estratexias que se van aplicar para ser abordadas polo PDR e a elección de obxectivos, prioridades e ámbitos de interese xustifícanse, a partir dos datos da análise DAFO e a avaliación de necesidades.

Así, preténdese elaborar un diagnóstico das potencialidades de desenvolvemento e estrangulamentos respecto das seguintes áreas temáticas: territorio e poboación, medio ambiente, infraestruturas e servizos, empresa e emprego, sector primario e turismo.

Seguindo as claves determinadas no Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia para o período 2014-2020, a Estratexia UE 2020, a análise de situación do Territorio seleccionado para o GDR1 e a experiencia adquirida durante o período de programación 2007-2013 e desde o ano 2002. Preténdese determinar as características propias da estrutura territorial; a dinámica poboacional; a situación ambiental do territorio, detectando posibles alteracións e potencialidades dun desenvolvemento sustentable ambiental e economicamente; determinar o estado e calidade do patrimonio cultural e tradicional; detectar a tipoloxía e grao de desenvolvemento das producións primarias, así como as súas posibilidades de ampliación cara a outros produtos ou métodos de transformación e comercio; analizar a oferta turística e as sinerxías das que pode beneficiarse, e como non podía faltar; analizar a estrutura económica e laboral, para establecer os mecanismos adecuados cara á súa potenciación.

1.- ENCADRE DA ESTRATEGIA

1.1.- ÁMBITO XEOGRÁFICO

A área de actuación Leader do GDR1 sitúase no sector setentrional da provincia lucense ocupando unha superficie de 70796 km². O territorio estrutúrase en 14 concellos que se dividen un total de 114 parroquias e 1677 entidades singulares.

Todos os municipios que engloba o territorio abarcado polo Grupo de Desenvolvemento Rural pertencen ao ámbito de actuación, non existindo exclusións do territorio elixible para o Leader de Galicia.

MUNICIPIO	POBOACIÓN TOTAL	SUPERFICIE (km ²)	DENSIDADE (hab./km ²)
Alfoz	1.903	77,5	24,55
Barreiros	2.994	72,42	41,34
Burela	9.660	7,78	1241,65
Cervo	4.369	77,86	56,11
Foz	9.899	100,29	98,70
Lourenzá	2.338	62,64	37,32
Mondoñedo	3.991	142,66	27,98
Ourol	1.090	145,4	7,50
Ribadeo	10.010	106,2	94,26
Trabada	1.203	82,71	14,54
Valadouro (O)	2.069	110,45	18,73
Vicedo (O)	1.882	75,96	24,78
Viveiro	15.932	109,3	145,76
Xove	3.456	89,1	38,79

 Ilustración 65.- Poboación, superficie e densidade dos municipios do GDR¹

Fonte: Fonte: Elaboración propia. INE, Padrón Continuo ao 1 de xaneiro de 2014

ZONAS DESFAVORECIDAS		
TIPO	SUPERFICIE	%
MONTAÑA	47601	37,77

Ilustración 66.- Superficie e tipoloxía das zonas desfavorecidas do territorio

Fonte: Lista comunitaria de zonas agrícolas desfavorecidas de España Directiva 86/466/CEE

ZONAS CON PROTECCIÓN MEDIOAMBIENTAL	
SUPERFICIE	%
11512,55	10,97%

 Ilustración 67.- Poboación, superficie e densidade dos municipios do GDR¹

Fonte: Elaboración propia mediante datos de Xunta de Galicia

O 50,7 % da superficie territorial pertence aos oito municipios do litoral, que posúen unha extensión moi similar ao 621,36 km² que comprenden os seis concellos non costeiros que representan o 49,30 % do ámbito de actuación do Grupo.

A Mariña lucense estrutúrase nunha situación intermedia entre a Galicia de interior caracterizada pola súa actividade agraria e despoboamento, mellorando esta situación mediante a súa economía baseada na gandería e a pesca, con elementos industriais de gran calado.

O 37,77 % do territorio é considerado como superficie desfavorecida de montaña, presentando 47601 ha desfavorecidas pertencentes aos municipios de Alfoz, Mondoñedo, Oul e O Valadouro.

O resto de municipios non están na lista comunitaria de zonas agrarias desfavorecidas.

MUNICIPIO	SUPERFICIE DESFAVORECIDA	SUPERFICIE (ha)
Alfoz	Montaña	7750
Mondoñedo	Montaña	14266
Oul	Montaña	14540
Valadouro (O)	Montaña	11045

Ilustración 68.- Superficie desfavorecida do territorio do GDR¹

Fonte: Elaboración propia. Directiva 86/466/CEE

1.2.- REALIDADE DEMOGRÁFICA

A densidade poboacional do territorio é de 56,18 habitantes/km².

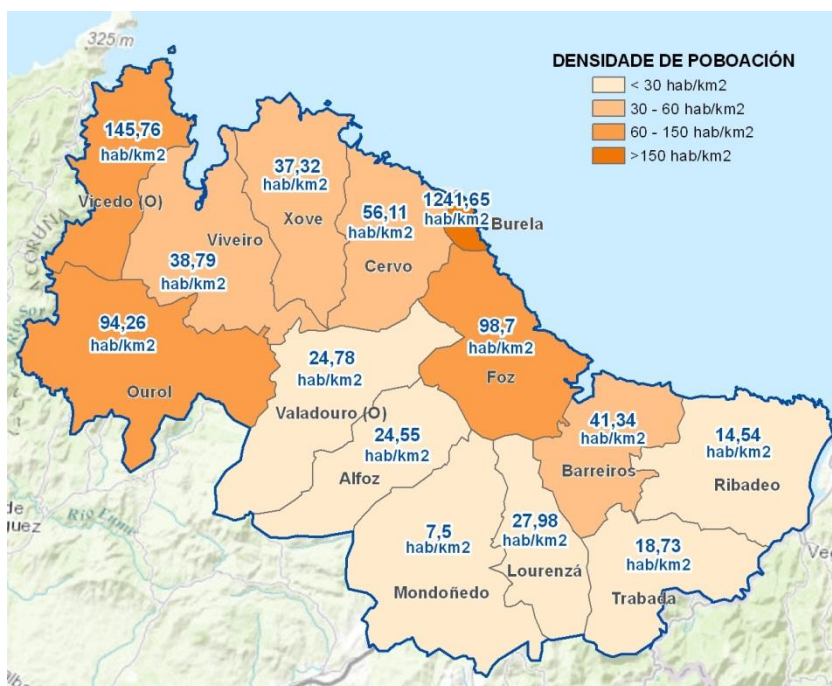

Ilustración 69.- Representación territorial da densidade poboacional

Fonte: Elaboración propia. INE, Padrón Continuo ao 1 de xaneiro de 2014

Segundo os datos proporcionados polo Instituto Nacional de Estatística en xaneiro de 2014 o territorio contaba cunha poboación de 70796 habitantes distribuídos en 1260,27 km². Esta cifra esconde o risco de despoboamento en principalmente nos municipios do interior, a comarca representa o 4,26 % do territorio galego e tan só o 2,59 % da poboación rexional. Cunhas cifras de 58202 habitantes nos municipios

do litoral e 12594 habitantes nos municipios de interior que supón tan só un 17,79% da poboación territorial.

Esta situación agrávase debido a que a repartición desta poboación non se realiza de forma homoxénea, existindo fortes diferenzas segundo concellos e existindo unha gran dispersión da poboación nos municipios de interior e concentrándose nos principais núcleos costeiros.

Feito que pode verse reflectido no Mapa de densidade poboacional que representa mediante tons máis escuros os municipios noroccidentais do territorio que posúen maior densidade que os da zona sueste do territorio, representados en tonalidades claras. A Rexión clasifícase como predominantemente rural (PR), con máis do 50 % da poboación reside en municipios cunha densidade inferior a 150 habitantes/km².

O concello de Burela cunha única entidade singular e tan só 7,78 km² é o que alcanza unha densidade poboacional máis alta alcanzando os 1241,65 habitantes/km² moi lonxe dos 7,5 habitantes/km² de Mondoñedo, un municipio que reparte a súa poboación no seu 142,6 km² sendo o concello con máis superficie despois de Oulol. O Vicedo, Foz e Oulol son tras Burela os concellos con densidades poboacionais máis altas.

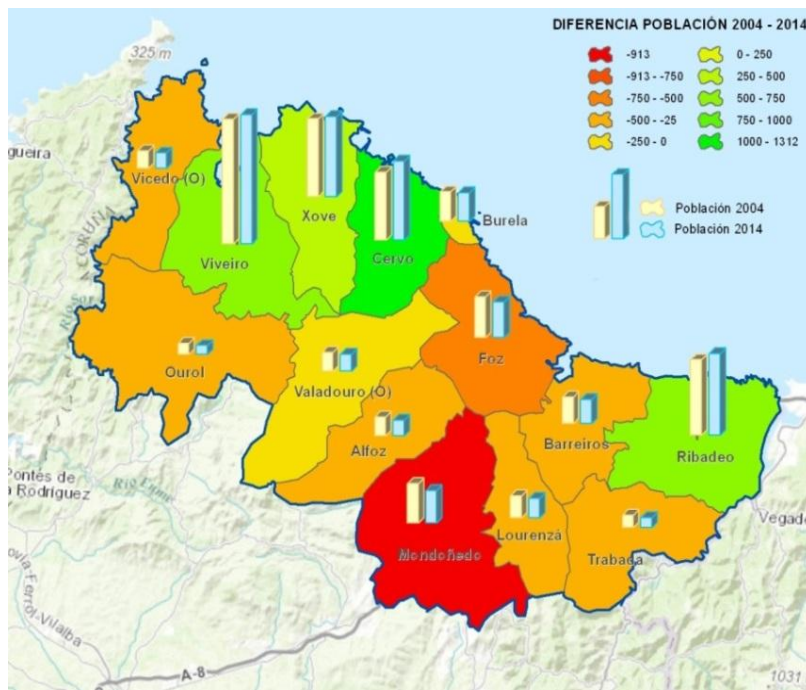

Ilustración 70.- Representación territorial da diferenza poboacional por municipios 2004 -2014

Fonte: Elaboración propia. INE, Padrón Continuo ao 1 de xaneiro de 2014

O mapa de diferenzas poboacionais por municipios mostra o resultado das diferenzas poboacionais nos municipios segundo o INE de 2004 a 2014, expresando en tonalidades verdes os aumentos demográficos e en tonalidades vermellas as perdas de habitantes. Á vez que detalla mediante un diagrama de barras en cada municipio a poboación rexistrada no ano 2004 e a rexistrada en 2014.

Como mostra a imaxe anterior os municipios que en maior medida aumentan a súa poboación son concellos costeiros, Burela, Ribadeo, Viveiro e Foz cun aumento poboacional de 2004 a 2014 de 1312, 740, 543 e 220 habitantes respectivamente. Os crecementos vexetativos positivos son máis evidentes na poboación masculina, mentres que as perdas son máis elevadas en municipios de interior e entre as mulleres.

Mondoñedo é o municipio que maior perda poboacional sofre con 913 persoas, aínda que en termos estatísticos a porcentaxe deste descenso é máis acusado en Trábadá e Oulol cun -22,40% e un -20,15% respecto ao -18,62 de Mondoñedo.

O crecemento vexetativo mostra un saldo negativo continuado, especialmente acusado nalgúns municipios de interior o descenso é de 1008 persoas, 186 home menos e un descenso

de 825 mulleres que en 2004, como se desprende do gráfico de Evolución poboacional 2004-2014 este descenso poboacional en paralelo pero maior ao sufrido na provincia de Lugo e similar ao rexional.

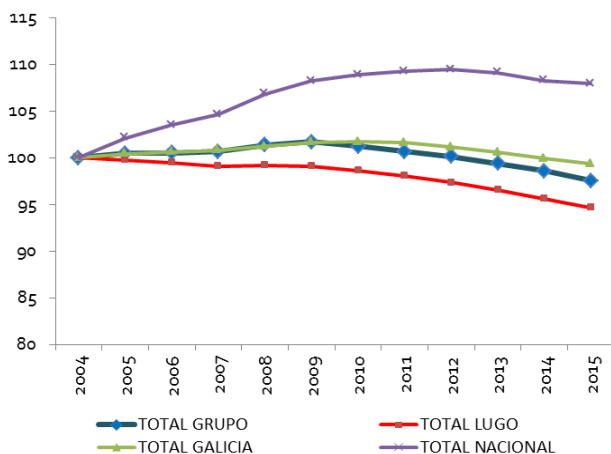

Ilustración 71.- Evolución poboacional 2004 - 2014

Fonte: Elaboración propia. INE, Padrón Continuo ao 1 de xaneiro 2014

O crecemento vexetativo mostra un saldo negativo continuado, especialmente acusado nalgúns municipios de interior o descenso é de 1008 persoas, 186 home menos e un descenso de 825 mulleres que en 2004, como se desprende do gráfico de Evolución poboacional 2004-2014 este descenso poboacional en paralelo pero maior ao sufrido na provincia de Lugo e similar ao rexional.

O perfil que presenta a pirámide poboacional corresponde a unha poboación envellecida, con baixas taxas de natalidade e mortalidade. Ten unha base máis estreita que o corpo central e unha porcentaxe de anciáns relativamente grande, polo que presenta un crecemento natural reducido.

A poboación masculina é algo maior á feminina practicamente ata os sesenta e cinco anos onde se fai evidente a maior presenza de mulleres. As taxas de masculinidade son positivas de forma máis significativa entre a poboación entre 25 e 40 anos..

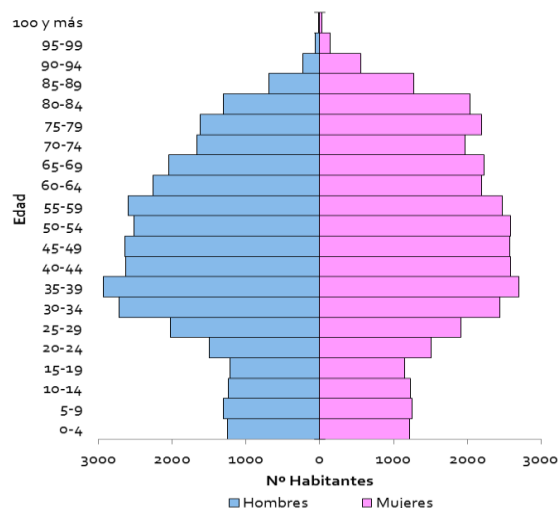

Ilustración 72.- Pirámide poboacional GDR1

Fonte: Elaboración propia. INE, Padrón Continuo xaneiro 2014

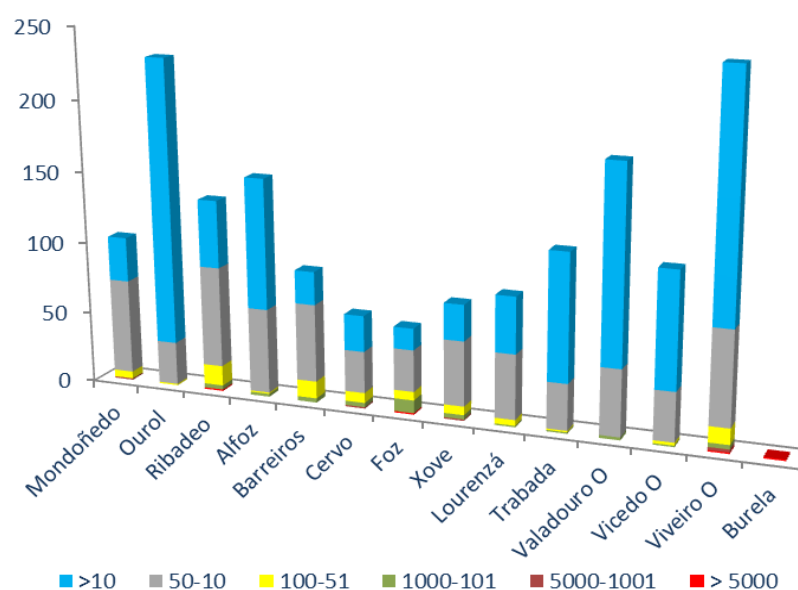

Ilustración 73.- Número de entidades singulares de cada municipio, por tramos poboacionais

Fonte: Elaboración propia. Elaboración propia. INE 2014

MUNICIPIOS LITORAL	DIFERENCIA POBLACIONAL (2004-2014)	MUNICIPIOS INTERIOR	DIFERENCIA POBLACIONAL (2004-2014)
Cervo	-609	Alfoz	-409
Vicedo (O)	-299	Lourenzá	-362
Barreiros	-284	Mondoñedo	-913
Foz	280	Ourol	-275
Viveiro	543	Trabada	-349
Ribadeo	740	Valadouro (O)	-236
Burela	1 312		
Xove	-147		

Ilustración 74.- Diferenzas poboacionais dos municipios de litoral e os de interior.

Fonte: Elaboración propia. Elaboración propia. INE 2014

A poboación do territorio atópase sumamente dispersa como é habitual en terras galegas, distribuíndose os 70796 habitantes en 1677 entidades singulares, O 51,30 % dos habitantes do territorio concéntranse nas localidades de Burela, Viveiro, Ribadeo, Foz, Covas, San Cibrao e Mondoñedo. As 585 entidades singulares máis pequenas suman tan só 1000 habitantes, é dicir unha media de menos de dous habitantes por localidade.

O gráfico permite visualizar o número de entidades singulares de cada concello e a clasificación dos mesmos en tramos poboacionais. Quedando significado a maior dispersión no caso de Viveiro e Ourol en contraposición de Burela que conta cunha única localidade de

9660 habitantes. Viveiro é o único Concello que conta con máis dunha entidade de máis de 1000 habitantes con Viveiro, Covas e Celeiro.

HABITANTES	> 5000	5000-1001	1000-101	100-51	50-10	>10
ENTIDADES SINGULARES	4	5	31	70	604	963

Ilustración 75.- Número de entidades singulares por tramos poboacionais

Fonte: Elaboración propia. Elaboración propia. INE 2014

O 80 % dos habitantes concéntrase no 9,6 % das localidades e 1561 entidades singulares contaban con menos de cincuenta persoas en xaneiro de 2014.

A poboación do GDR1 concéntrase no litoral, onde se localizan as entidades singulares máis poboadas. As principais concentracións prodúcense nos municipios de Viveiro, Ribadeo, Foz e Burela.

No interior a poboación disgregase en núcleos practicamente familiares de menos de 10 habitantes en moitos dos casos. O principal exemplo desta situación poboacional é o municipio de Ourol, cuxa maior localidade é o propio Ourol con sesenta habitantes, e que se compón de 231 entidades singulares das cales o 86,15% das mesmas ten menos de dez habitantes e o 20,78 xa non contan con poboación.

O grao de ruralidade non é especialmente elevado cun 35,73% segundo o índice desenvolvido nos datos estatísticos do apartado seguinte, aínda que segundo outras definicións como as de OCDE unicamente O Vicedo e Burela estarían excluídos do territorio rural ao ter unha densidade superior a 120 hab./km .

TOTAL	ESPAÑOIS	ESTRANXEIROS
70796	66865	3931
100%	94,45%	5,55%

Ilustración 76.- Poboación estranxeira.
Fonte: INE 2014 e Instituto Xeográfico Nacional

Inmigración Total	Emigración Total	Saldo Migratorio
2010	2413	-403

Ilustración 77.- Saldo migratorio.
Fonte: INE 2014 e Instituto Xeográfico Nacional

Respecto da poboación estranxeira na comarca representa un 5,55 % da poboación total de 2014 cun total de 66865 estranxeiros.

A maior parte desta poboación provén doutros países europeos e de América seguidos de preto da poboación africana.

ESTRANXEIROS POR CONTINENTE				
Total Europa	Total Africa	Total América	Total Asia	Oceanía e Apátridas
1293	999	1247	391	1
32,89%	25,41%	31,72%	9,95%	0,03%

Ilustración 78.- Estranxeiros por continente
 Fonte: INE 2014 e Instituto Xeográfico Nacional

O saldo migratorio é negativo xa que emigraron 403 persoas menos que as que inmigraron.

1.2.1.- DATOS ESTATÍSTICOS DEMOGRÁFICOS

DENSIDADE DE POBOACIÓN

$$D = \frac{\text{Poboación total}}{\text{Superficie}} = \frac{70796 \text{ habitantes}}{1260,27 \text{ km}^2} = 56,18 \text{ habitantes/km}^2$$

DATO	RESULTADO
DENSIDADE POBOACIONAL	56,81 habitantes/km2

Ilustración 79.- Densidade poboacional
 Fonte: INE 2014 e Instituto Xeográfico Nacional

COEFICIENTE DE SUBSTITUCIÓN

$$C.S. = \frac{(\text{Poboación} < 15 \text{ anos})}{(\text{Poboación} > 64 \text{ anos}) * 100} = \frac{7515 \text{ habitantes}}{18066 \text{ habitantes} * 100} = 41,60 \%$$

DATO	RESULTADO
COEFICIENTE SE SUBSTITUCIÓN	41,60 %

Ilustración 80.- Coeficiente de Substitución
 Fonte: INE 2014

GRAO DE ENVELLECIMENTO

$$G.E. = \frac{(Poboación > 64)}{(Población total) * 100} = \frac{18066 habitantes}{70796 habitantes * 100} = 25,52 \%$$

DATO	RESULTADO
GRAO DE ENVELLECIMENTO	25,52 %

Ilustración 81.- Grao de Envellecemento
Fonte: INE 2014

POBOACIÓN RURAL: GRAO DE RURALIDADE

$$G.R. = \frac{Poboación municipios < 5000 habitantes}{(Poboación total) * 100} = \frac{25295 hab.}{70796 hab. * 100} = 35,73 \%$$

DATO	RESULTADO
GRAO DE RURALIDAD	35,73 %

Ilustración 82.- Grao de Ruralidad
Fonte: INE 2014

TAXA DE MASCULINIDADE

$$T.M. = \frac{(Poboación masculina)}{(Poboación total) * 100} = \frac{34495 habitantes homes}{70796 habitantes * 100} = 48,73 \%$$

DATO	RESULTADO
TAXA DE MASCULINIDAD	48,73 %

Ilustración 83.- Grao de Masculinidad
Fonte: INE 2014

No municipio hai máis mulleres que homes sendo esta diferenza máis significativa nos municipios non costeiros cunha media de -3,40 % mulleres que homes, fronte ao -1,97 % dos concellos do litoral. Este índice evidencia que os traballos historicamente exercidos por poboación masculina como eran as tarefas agrícolas ou pesqueiras non exercen cambios na estrutura poboacional comarcal.

TAXA DE DEPENDENCIA

$$T.D. = \frac{(Poboación < 15 \text{ anos}) + (Poboación > 64 \text{ habitantes})}{(Poboación \text{ de } 15 \text{ a } 64 \text{ anos}) * 100}$$

$$= \frac{7515 \text{ hab.} < 15 \text{ anos} + 18066 \text{ hab.} > 64 \text{ anos}}{(45215 \text{ hab. entre } 15 \text{ y } 64 \text{ anos}) * 100} = 56,58 \%$$

DATO	RESULTADO
TAXA DE DEPENDENCIA	56,58 %

Ilustración 84.- Grao de Dependencia
Fonte: INE 2014

A taxa de dependencia é alta e condicionada polo valor da denominada dependencia pasiva. Esta taxa elevada supón a necesidade de estruturas de educación, sanidade, e outras infraestruturas e servizos sociais que deben estar axustadas ás características territoriais.

1.3.- REALIDADE ECONÓMICA

POBOACIÓN RURAL: GRAO DE URBANIZACIÓN

$$G.R. = \frac{\text{Poboación municipios} > 5000 \text{ habitantes}}{(\text{Poboación total}) * 100} = \frac{45501 \text{ hab.}}{70796 \text{ hab.} * 100} = 64,27 \%$$

DATO	RESULTADO
GRAO DE URBANIZACIÓN	64,27%

Ilustración 85.- Grao de Urbanización
Fonte: INE 2014

POBOACIÓN RURAL: GRAO DE RURALIDADE

$$G.R. = \frac{\text{Poboación municipios} < 5000 \text{ habitantes}}{(\text{Poboación total}) * 100} = \frac{25295 \text{ hab.}}{70796 \text{ hab.} * 100} = 35,73 \%$$

DATO	RESULTADO
GRAO DE RURALIDADE	35,73%

Ilustración 86.- Grao de Ruralidade
Fonte: INE 2014

1.3.1. - ESTRUCTURA ECONÓMICA

Como se pode observar na táboa de Réximes de afiliación a comarca posúe unha estrutura económica baseada principalmente os traballadores por conta allea. Cervo é o concello que conta unha maior porcentaxe de poboación activa e de traballadores asalariados. O municipio dispón da importante industria do aluminio que tras unha difícil situación mantense con forza no municipio ou a propia empresa cerámica Sargadelos que mantén unha importancia histórica. Doutra banda o municipio de Ourol é o que conta con menos poboación activa.

En segundo lugar sitúanse os empresarios ou profesionais autónomos, a maioría dos cales non empregan persoal e desenvolven a súa actividade tanto no sector primario como terciario, especialmente dedicados a actividades pesqueiras, metalúrxicas ou madeireiras.

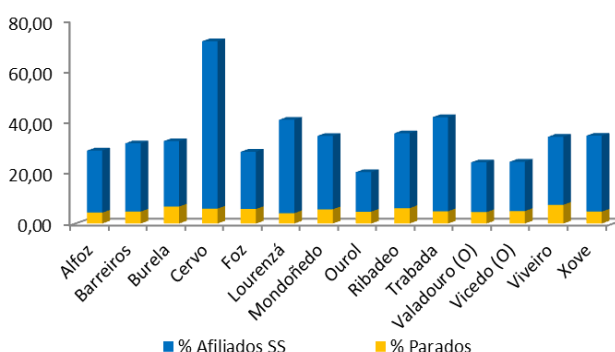

Ilustración 87.- Poboación activa por municipios, afiliados SS e parados.
Fonte: Elaboración propia. Parados: Datos.gob.es 2014. Traballadores: Afiliados á SS, Dic 2014.

En 2014 os catorce municipios do territorio de acción tiñan 45215 habitantes cunha idade entre 15 e 64 anos e unha poboación activa de 24783 persoas que das cales 20523 traballaban nun emprego remunerado e 4260 atopábanse en paro. Destas cifras derívase unha taxa de paro do 17,19 % e unha taxa de actividade do 54,81 %.

O desemprego na actividade agraria é elevada, a poboación activa agraria está formada por 404 persoas con 218 ocupados no sector e 186 desempregados.

En canto á ocupación da poboación o 34,1 % atópase ocupado a tempo completo, seguido dun 27,99 % de xubilados, un 13,66 % de estudantes.

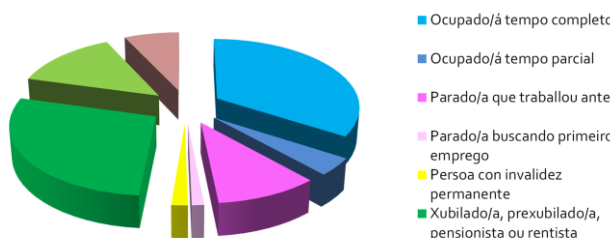

Ilustración 88.- Ocupación

Fonte: Elaboración propia. INE, Censo de Poboación e Vivendas 2011 (Relación preferente coa actividade).

A comarca conta cun total de 6329 empresas das que o 64 % son unipersoais, 50 sociedades 1545 son sociedades. Actualmente contabilízanse 18 cooperativas rexistradas na zona, que no pasado estaban dedicadas no seu maior parte á agricultura pero que a día de hoxe diversificáronse estando relacionadas no

seu maior parte co sector servizos, aínda que se que existen cinco delas dedicadas á agricultura

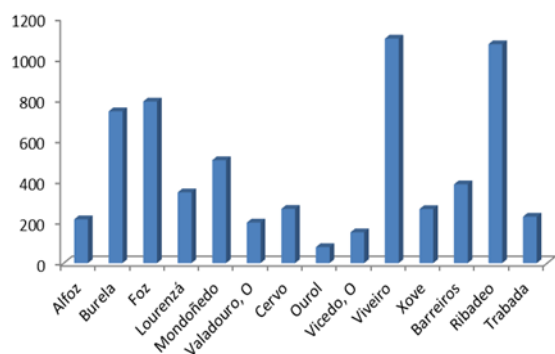

Ilustración 89.- Empresas por municipios.
Fonte: Elaboración propia. IGE. Explotación do directorio de empresas.

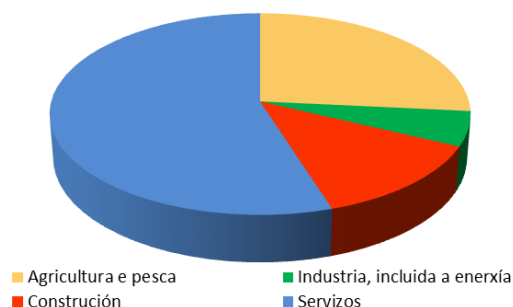

Ilustración 90.- Empresas por sectores.
Fonte: Elaboración propia. IGE. Explotación do directorio de empresas

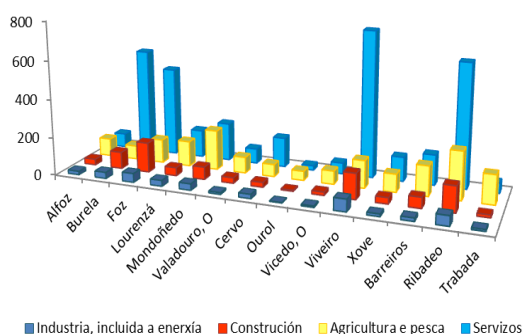

Ilustración 91.- Empresas por municipios e sectores.
Fonte: Elaboración propia. IGE

Viveiro e Ribadeo son os concellos que maior número de empresas posúen co 17,33 e o 16,91 % respectivamente, seguidas de Foz e Burela. Orol, O Vicedo, Alfoz e Trábada atópanse o lado oposto polo seu baixo número de empresas con sede no seu territorio.

SECTOR PRIMARIO

O sector primario das Mariñas divídese principalmente na actividade pesqueira, a agraria e a selvicultura, cunha importante proporción de poboación ocupada en actividades agrarias, na que se inclúen as gandeiras e forestais.

A pesca foi aceno de identidade histórica da comarca e alcanza gran importancia nalgúns municipios, sendo un dos dinamizadores económicos máis importantes do territorio.

O sector agrario non é representativo no territorio (respecto ao número de empregos), alcanzando o seu maior valor en Orol cunha representatividade do 7,06 % dos

traballadores afiliados do concello. Estas actividades agrarias teñen as características do mundo rural galego, coa única novidade das melloras practicadas nalgúñas explotacións, tanto agrícolas como gandeiras. Estas explotacións agrícolas están dirixidas na súa maioría polo propietario, sen contratar a ningunha persoa para a devandita actividade laboral; é o caso de Oural, Trabada ou Valadouro.

Ilustración 92.- Sector madeireiro en Burela
Fonte: Elaboración propia.

AGRICULTURA

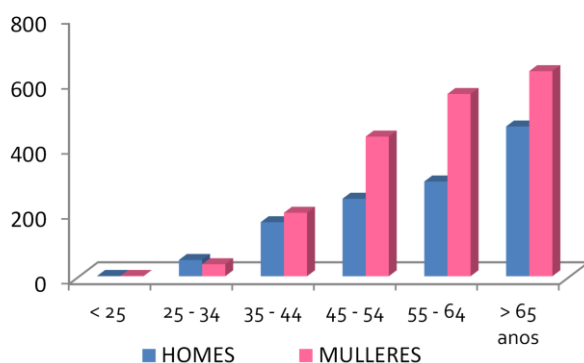

Ilustración 93.- Explotacións agrarias por idade e sexo.

Fonte: Elaboración propia. Censo Agrario 2009: INE.

A explotación media de Superficie Agrícola Utilizada, que engloba a superficie de terras labradas e terras para pastos permanentes, é de 8,33 ha cun total de 25921,37 ha ou o que é o mesmo o 36,61 % da superficie territorial, da cal unicamente o 0,30% é superficie dedicada á agricultura ecolóxica. Esta estrutura agrícola é a dunha agricultura destinada ao autoconsumo dedicadas

maioritariamente a forraxes para o

gando, patacas, produtos de horta, cereais e froiteiras destinados ao consumo familiar. Esta estrutura agrícola tipicamente galega, caracterízase caracterizada pola reducida superficie e por establecer as explotacións na que se adoitan establecer técnicas de cultivo sustentables. As explotacións adoitan ser mixtas integrando a agricultura tradicional con explotacións de horta.

A idade da poboación dedicada á agricultura é na súa maior parte de mediana idade ou poboación xa envellecida. O maior número de explotacións están entre as mulleres de máis de 65 anos. Aínda que son os grupos de máis novos de produtores os que están interesados nas innovacións tecnolóxicas.

Debido ao actual carácter de produción familiar que presenta a agricultura a gandería pode ser unha actividade que xere maiores ingresos. Así o principal produto cultivado na zona con gran diferenza sobre os demais son as forraxes. As praderías e o millo forraxeiro

son os cultivos predominantes dentro deste grupo. Deste xeito as forraxes ocupan a maior parte das terras cultivadas das Mariñas con 1376 ha de forraxes plurianuais e verdes anuais. Ao que lle segue o cultivo de patacas con 535 ha seguidos de leguminosas de gran e hortalizas.

Hai rexistradas 100 hectáreas na categoría de chícharos, fabas, haboncillos e altramuces doces, que amparan unha das producións máis coñecidas da zona e amparadas pola I.X.P. "Faba de Lourenzá" son xudías secas (fabas ou "fabas") producidas no Val de Lourenzá.

MUNICIPIO	ACTIVIDADE	PRODUTOS
LOURENZA	Cereais e leguminosas	Tomate, Fabas, Mazás, Maiz e Guindas.
RIBADEO	Hortalizas	Acelga, Allo, Arándanos, Berenjena, Verzas, Calabacín, Cabaza, Castañas, Cebola, Cereixas, Ciruelas, Col lombarda, Amorodos, Grosellas, Guindas, Chicharro, Fabas, Higos, Xudías, Leituga, Millo, Mazás, Menta, Nabizas, Noces, Patacas, Cogombro, Peras, Perexil, Pemento, Allo porro, Rabanitos, Remolacha, Repolo, Rúcula, Soia, Tomate e Cenoria.
RIBADEO	Vacún	Tenreiros
VALADOURO	s, hortalizas, raíces e tubí	Cereixas, Feijoas, Selecta, Guindas, Limequat, Mandarina, Pexegos, Mirabeles e Laranxa.
VALADOURO	Hortalizas	Coliflor, Frambuesas, Amorodos, Grellos, Kiwis e Tomate.
O VICEDO	Froiteiros	Castañas, Noces, Kiwis, Limóns e Higos. ☐
O VICEDO	Froiteiras	Mazás

Ilustración 94.- Explotacións ecolóxicas

Fonte: Elaboración propia. Consello Regulador de Agricultura Ecolóxica de Galicia.

GANDERÍA

A gandería da comarca analizada estivo caracterizada historicamente por numerosas e pequenas explotacións dedicadas principalmente ao autoconsumo. Esta situación segue sendo evidente en moitos casos, pero xa hai explotacións gandeiras especialmente bovinas, xa que esta é a gandería con maior peso contando con 1825 explotacións e 37877 cabezas de gando., como evidencian as gráficas de explotacións e as unidades gandeiras por especie, onde se mostra as escasas unidades gandeira por explotación, excepto na gandería bovina.

As características territoriais son ideais para a produtividade gandeira extensiva pola calidade de bos prados naturais e pastos, pola posibilidade de aproveitar como pastos as numerosas superficies de montes.

Os municipios que contan cun maior número de animais por explotación son Ribadeo, Trábada, Alfoz e O Valadouro.

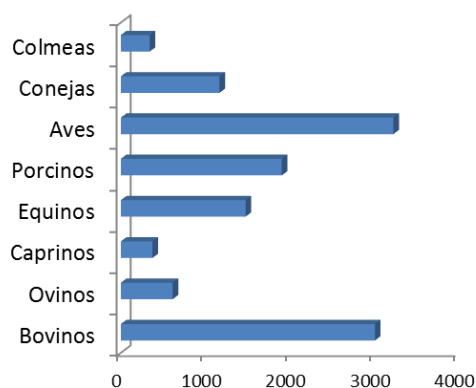

Ilustración 95.- Explotacións gandeiras por especie.
Fonte: Elaboración propia. Censo agrario 2009.

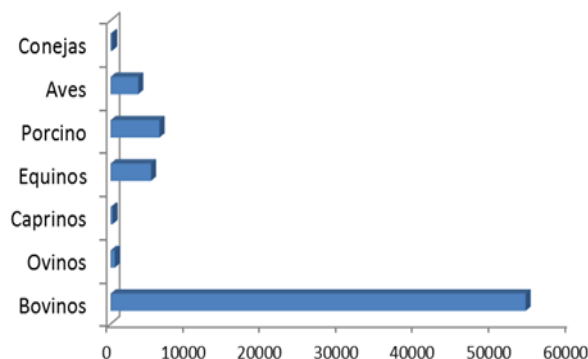

Ilustración 96.- Unidades gandeiras por especie.
Fonte: Elaboración propia. Censo agrario 2009.

En canto á gandería Mondoñedo conta cun alto número de explotacións gandeiras aínda que se trata de explotacións pequenas practicamente familiares, como as 338 explotacións avícolas que contan cunha media de 11 aves por explotación.

Como se observa na gráfica de unidades gandeiras por especie a segunda maior cabana gandeira é a de porcino con 1151 unidades gandeiras que equivales a 4160 animais, que se reparten a unha media de menos dunha unidade gandeira por explotación, o que demostra o consumo propio que se realiza destas explotacións cunha finalidade de abastecemento familiar. O gando vacún está repartido practicamente por igual entre vacún de carne e o destinado a leite. A gandería menor tamén mantén un carácter un aproveitamento de tipo doméstico.

SELVICULTURA

Galicia dividiu a súa superficie en diferentes distritos forestais, cada un dos cales posúe

Concello	Nº montes clasificados	Superficie declarada (ha)	Concello	Nº montes clasificados	Superficie declarada (ha)
Alfoz	1	229	Ourol	5	4293,21
Burela	1	136	Vicedo, O	2	256
Foz	4	798,71	Viveiro	9	2579,12
Lourenzá	1	143	Xove	2	369,12
Mondoñedo	5	3462	Barreiros	0	0
Valadouro, O	5	4512,09	Ribadeo	8	620,63
Cervo	7	2116,69	Trabada	4	1106,85

Ilustración 97.- Montes veciñais
Fonte: Elaboración propia. Montes veciñais 2012.

homoxeneidade estrutural tanto dos recursos forestais como das condicións

A totalidade do territorio pertence ao Distrito Forestal VI A Mariña Lucense e nas súas tres demarcacións: Demarcación da Mariña Central: (Alfoz, Burela, Foz, Lourenzá, Mondoñedo e O Valadouro), demarcación da Mariña Occidental (Cervo, Ourel, O Vicedo, Viveiro e Xove), demarcación da Mariña Oriental (Barreiros, Ribadeo e Trabada).

Segundo os datos do Programa CORINE a maior parte da ocupación do territorio de acción da Asociación Terras de Miranda é forestal, sendo o 46,17 % está ocupado por bosques no seu maior parte o 87,27 % dos mesmos de frondosas, o 21,55 % do territorio de pasteiros naturais, o 15,82 % de mosaico de cultivos o 7,4 % de terreos agrícolas con vexetación natural.

O aproveitamento silvícola proporciona un complemento económico aos ingresos familiares, tanto no que respecta ás dedicadas ás actividades agropecuarias como en calquera outro sector económico, que manteñen propiedades no espazo forestal.

Neste sentido o monocultivo do eucalipto foi xerador de recursos económicos, aínda que posiblemente de menor contía que os que poida xerar unha xestión forestal diversa e adecuada ao territorio e que non se base unicamente en cultivos forestais senón na multifuncionalidade dos montes. Esta especie forma masas na súa maioría puras salpicadas por masas mixtas de eucaliptos, outras formacións abundantes son as das caducifolias mixtas e piñeiros. A superficie forestal está na súa maior parte dividida en pequenas explotacións privadas que teñen consorcios para a súa xestión. As poucas que teñen unha superficie superior a 20 ha están dedicadas fundamentalmente a prados e pastos para o aproveitamento gandeiro.

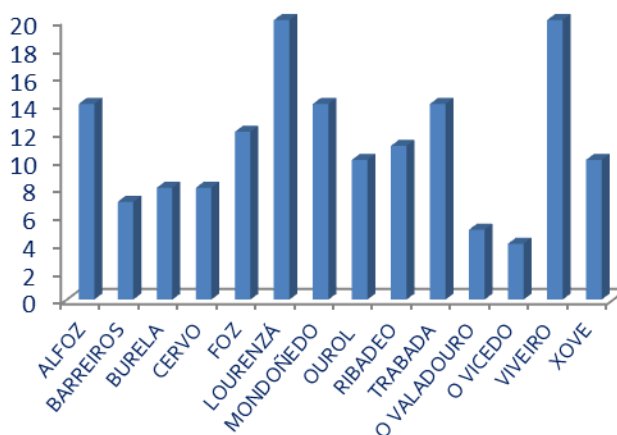

Ilustración 98.- Industrias forestais por municipio.
Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia.

MUNICIPIO	DENOMINACIÓN DO MONTE	SUPERFICIE (ha)
ALFOZ	Xoral e Cerrado da Cerella.	24,02
BARREIROS	Fundación Martínez Otero en Barreiros, Maraseda ou Saiñas de Cilleiro, Pozo Mouro, Río de San Esteban e Viveiro.	26,08
BURELA	O Castelo, Fontenlas, Lagares, Ribeira e Rozas Vellas.	116,16
CERVO	Areal, Carballo Redondo, Caburna, Cachopo, Ferrolas, Fraga do Pirixel, Madriñán, Pedroso Vello, Raña Maior e Rego Pereiro, San Salvador.	534,27
FOZ	A Goleta, da Lagoa e Coto do Faro, Fundación Martínez Otero en Foz, Rabia e Valmaior, Real, Rañadoiro e Agudo, Regovello, a Barcia e Fontao y Vilarao De Abaixo, Lapa eo Portelo.	816,99
LOURENZÁ	Monte Cornería, Verín e Carrás.	450,04
MONDOÑEDO	Boy Roxo E Murado, Estelo, Braña e Toxiza, Pombeiro, Toxiza, Braña, Pena Do Boi e Pombeiro.	2577,05
RIBADEO	Castro Canle, Pedreira, Porta Do Santego, Rebolada, Veiga Cerrada, Cordal (Clasificado No Seu Momento Como Trabas, Cobreira, Granda, Penatallada E Reme), Coroa e Corno, Mondigo.	883,5
TRABADA	Areal, Amedos, Augueiras, Carballinos, Chao Da Grada, Costa Da Veiga, Ferreiro, Follas, Fontefría, Paleira, Pena Ansel, Río Negro, Torgaedo, As Pedreiras, Castelo E Coto Da Xilde, Regocorto E Grandiñas, Castelo E Coto Da Xilde, Regocorto E Grandiñas, Fraga Do Pouso, Fonte Fría E Pena Alta, Paleira, Pozo Da Costa, Queixigosa, Trabada, Veiga Da Pena Moura, Vilapena.	2361,34
VALADOURO (O)	Monte Rioboo, Reirado, Gándara de Ouro e Granda de Ouro.	474,12
VICEDO	Padrón, Seixos e Peón.	168,58
VIVEIRO	Buio, Castelo, Castelo de San Martiño e Fragamoura, Lamas de Galdo, Lamas de Toxo, Montecelo, Tiriteos e Tras da Costa.	2762,03
XOVE	A Calva, Abelleira, as Longas, Grandas, Loureiro, Plantío e Roncadoiro, Abelleira e Loureiro, Costa de Laxa Moura, Pena Agudas.	1118,01

Ilustración 99.- Montes comunais veciñais en man común.

Fonte: Elaboración propia.

O desenvolvemento rural da nosa Comunidade Autónoma pasa ineludiblemente polo compromiso cunha xestión que poña en alza o noso potencial forestal desde o punto de vista socioeconómico e ambiental.

Segundo os datos do buscador de industrias forestais da Xunta de Galicia o territorio conta con 157 industrias forestais con presenza do sector nos catorce concellos e sendo o que dispón de máis Viveiro.

A pesar que segundo datos do Índice de risco diario de incendio forestal o risco medio de incendio da zona estudada é menor que o de Galicia, comunidade especialmente vulnerable aos incendios forestais. Unha adecuada dotación de medios contra incendios nos distritos forestais é fundamental para garantir unha correcta prevención e defensa contra incendios forestais.

MUNICIPIO	MONTES ORDENADOS	SUPERFICIE (ha)
Alfoz	1	24,02
Barreiros	2	26,08
Burela	1	116,16
Cervo	3	534,27
Foz	7	816,99
Lourenzá	4	450,04
Mondoñedo	4	2577,05
Ribadeo	6	737,65
Trabada	14	2361,34
Valadouro (O)	3	474,12
Vicedo (O)	2	168,58
Viveiro	9	3059,68
Xove	6	1118,01

Ilustración 100.- Montes ordenados.

Fonte: Elaboración propia. Rexistro de montes ordenados.

pragas, garantindo desta maneira o mantemento do bosque; pero isto é unha minoría no conxunto da masa forestal que se reparte por toda As Mariñas.

Segundo os datos do Rexistro de montes ordenados de Galicia o territorio posúe 62 montes ordenados que afectan a 12464 ha.

PESCA

A pesca é a principal actividade do sector primario na comarca. Conta con importantes infraestruturas: portos como os de Burela ou Celeiro son hoxe a base dunha flota que faena en augas internacionais e especializouse en especies como o bonito ou a pescada procedente dos bancos do Gran Sol. Existe un elevado número de barcos de arrastre do Gran Sol con base nos portos de Celeiro e Burela, que teñen como principal misión a pesca da pescada do petisco.

A actividade pesqueira non supón unha alta porcentaxe do emprego comarcal aínda que economicamente constitúe unha das actividades económicas máis importantes do sistema produtivo da zona xa que ademais dos postos de traballo directos, orixina un importante efecto multiplicador que contribúe a incrementar as rendas da comarca.

Actualmente as especies capturadas máis importantes son o atún, a pescada, carioica, abadexo, sardiña, xurelo, polbo, percebe, centola, ourizo, peixe espada, lirio e galo entre outros. Na costa tamén existen diferentes parques de cultivos de moluscos, son espazos acoutados da zona marítima terrestre nos que con procedementos técnicos se desenvolven os cultivos mariños.

O marisqueo é outra das actividades dentro das Mariñas especialmente de especies como o percebe, o ourizo, e o caramuxo, entre outros.

En acuicultura a comarca das Mariñas conta con granxas mariñas dedicadas á produción de dourada, rodaballo, robaliza e linguado en Xove ou o centro de cultivos de Ribadeo dedicado ao proceso de reprodución e nutrición de especies como o longueirón e ameixa.

SECTOR SECUNDARIO

A comarca non é un territorio con elevado número de empresas, tendo máis peso numérico o sector terciario, pero si que conta con industrias con gran peso específico. Segundo datos do IGE, Explotación do directorio de empresas, existían 4636 empresas, das cales 352 están dedicadas á industria, principalmente manufactureira e 823 dedícanse á construción.

Existen poucas empresas conserveiras na comarca, teñen unha pequena representación de pequenas ou medianas empresas en Viveiro e Xove e unha mediana en Cervo.

A pesar de non constar como tal nos datos estatísticos, por ter a súa sede social en Madrid, a multinacional Alcoa continúa sendo o principal soporte industrial da comarca da Mariña supoñendo ao redor dun terzo do PIB da provincia.

En 2016 deuse luz verde á declaración de especial interese ou utilidade municipal á empresa por concorrer circunstancias sociais e de fomento do emprego que lles permitirán beneficiarse de beneficios que faciliten o proceso de venda das plantas de aluminio aberto por Alcoa para que esixa á compañía ou a outra empresa interesada, a poñer en marcha un proxecto industrial. Á marxe do peso económico e social que supón a fábrica aluminera de San Cibrao, hai que ter en conta o peso das enerxías alternativas, neste caso a eólica, que é unha baza importante económica para a comarca. E neste sentido é a actual Vestas Manufacturing Spain, asentada en Viveiro, a principal firma da provincia por facturación, actualmente en proceso de regulación de emprego.

Moi lonxe de Vestas en facturación destacan sectores como o mar, a pesca, a construción, a agricultura, e o sector forestal coas súas industrias transformadoras son os puntais sobre os que se sustenta a economía mariñá, que non é allea á crise.

Non se pode esquecer debido á súa importancia histórica á empresa de Sargadelos.

SECTOR TERCIARIO

O sector terciario en xeral, e especialmente o sector turístico constitúe desde hai tempo a base principal da economía nesta comarca, constatándose un proceso de concentración desta actividade nos principais núcleos de poboación, nas vilas tradicionais históricas e nos novos núcleos emerxentes derivados das novas actividades económicas, que trouxeron consigo unha inmigración relevante que situou a súa vivenda en núcleos como Cervo, Xove, Foz e, sobre todo, Burela.

O sector terciario en Ribadeo está ben equilibrado na súa composición, é dicir, tanto a hostalería como o comercio e os servizos en xeral, teñen un peso semellante na composición do sector.

As características tradicionais de Ribadeo, é dicir, centro terciario por excelencia da súa comarca, cunha elevada dotación de recursos turísticos, unido a un comercio e servizos especializados. Burela e Foz teñen unha historia terciaria distinta.

As actividades terciarias máis comúns son o comercio polo miúdo, é dicir, os locais comerciais de servizos varios, sendo máis especializados canto maior é o grao de urbanización do núcleo no que se sitúan devanditos negocios, a hostalería, o transporte e os servizos relacionados coa pesca. De todos os xeitos, aínda existen notables diferenzas entre as distintas comarcas que compoñen esta zona. Así se observa, como xa se comentou anteriormente, que mentres os núcleos de Ribadeo, Viveiro, Burela, Foz e Mondoñedo actúan como centros comarcais e de servizos das súas respectivas comarcas, localizándose alí todos os establecementos comerciais de produtos básicos de primeira necesidade e outros máis especializados como poden ser electrodomésticos, farmacéuticos, sanitarios básicos, servizos agrícolas e gandeiros, etc, evitando á poboación residente desprazarse a lugares máis afastados para satisfacer a demanda de produtos e servizos de grao medio de especialización, o resto dos núcleos apenas acollen servizos especializados, ao non ter unha poboación potencial que fagan rendibles devanditos negocios.

TURISMO

As Mariñas é unha das áreas máis atraentes de Galicia e unha das menos coñecidas foi, aínda que esta situación vai cambiando. O auxe turístico vivido nos últimos anos descendeu debido á crise económica. O cambio de tendencia nas preferencias do visitante interesado no turismo natural, incluído o turismo de costa máis polo seu

Ilustración 101.- Leira Galea en Alfoz.
Fonte: Elaboración propia.

atractivo natural que pola súa utilización para o baño e sesións solares.

Esta zona reúne unhas condicións inmejorables para o desenvolvemento do turismo rural polas súas características paisaxísticas, os seus espazos de alto valor natural, a calidade histórica destas terras e as súas importantes obras arquitectónicas, xa descritas en apartados anteriores.

O territorio conta cunha escasa rede de aloxamentos turísticos de calidade, a pesar dos esforzos por modernizalos e ampliar o número deles e de prazas.

MUNICIPIOS	HOTEIS				PENSIONES			CÁMPING		VIVENDA TURÍSTICA
	****	***	**	*	***	**	*	1ª Cat.	2ª Cat.	
Alfoz			1							
Barreiros			4	1		3	6		3	
Burela			5		1	1	4			1
Cervo			1	1		3	3			
Foz			1	2	2	3	1		2	
Lourenzá						4				1
Mondoñedo				1		2	3			
Ouro										
Ribadeo	1	5	6	5		7	6		1	
Trabada							1			1
Valadouro (O)		1		1			1			
Vicedo (O)					1	3				1
Viveiro	3	3	3	6		1	2		1	
Xove					1		1			
TOTAL	4	9	21	17	5	27	28	0	7	4

Ilustración 102.- Establecementos de turismo rural por municipio e categoría
Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia

O aumento da oferta turística na zona provocou e pode seguir facéndoo un incremento da demanda, froito do gran atractivo turístico que esta zona adquiriu ao longo das últimas décadas. O territorio dispón de 121 establecementos hostaleiros cun total de 5885 prazas das cales o 37,70 % proceden de prazas de cámping, polo que as camas dispoñibles redúcense considerablemente. O territorio non conta con establecementos hostaleiros de cinco estrelas. O municipio de Oulol non conta con ningún establecemento turístico.

MUNICIPIOS	HOTEIS				PENSIÓNS			CÁMPING		VIVENDAS TURISTICAS
	****	***	**	*	***	**	*	1ª Cat.	2ª Cat.	
Alfoz			22							
Barreiros			144	24		40	82		1.117	
Burela			264		22	32	86			6
Cervo			41	16		80	58			
Foz			96	116	33	95	28		558	
Lourenzá						108				6
Mondoñedo				33		36	86			
Oulol										
Ribadeo	94	282	163	184		128	133		278	
Trabada							8			4
Valadouro (O)		34		7			28			
Vicedo (O)					12	91				5
Viveiro	464	117	110	178		10	40		266	
Xove					22		20			
TOTAL	558	433	840	558	89	620	569	0	2.219	21

Ilustración 103.- Prazas hostaleiras por municipio e categoría
 Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia

Estes establecementos concéntranse no litoral que conxuga o 93,70% das prazas hostaleiras, os municipios de interior unicamente contan con 17 establecementos e un 6,3% das prazas.

A categoría máis habitual de establecementos de turismo rural no territorio son casas nas aldeas e destacan no concello de Ribadeo que presenta o 20 % das mesmas e tamén é o municipio que máis establecementos deste tipo ten con 15 dos 55 establecementos de turismo rural da comarca, seguido de Barreiros e Foz que dispoñen de 6 cada un. En total a oferta desta tipoloxía de establecementos componse de 541 prazas de turismo rural, 175 prazas corresponde a albergues e 541 prazas en vivendas e apartamentos turísticos.

	TURISMO RURAL				ALBERGUES		VIVENDAS TURISTICAS	APARTAMENTOS TURISTICOS		
	A	B	C	D				UNHA CHAVE	DÚAS CHAVES	TRES CHAVES
	A-PAZO	CASA ALDEA	CASA LABRANZA	ALDEA DE TURISMO	ALBERGUES	A. DEL XACOBEO				
Alfoz	1	1								
Barreiros		4	1					1		
Burela								1		
Cervo		2								
Foz		3								2
Lourenzá		1				1	1	1		
Mondoñedo		1	2			1				
Ouroi		1								
Ribadeo		5				1		4	5	
Trabada	1	2			1		1			
Valadouro (O)										
Vicedo (O)		2					1			
Viveiro	1	2							1	1
Xove		1								
14 Municipios	3	25	3	0	1	3	4	7	6	3

Ilustración 104.- Establecimientos de turismo rural

Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia

RESTAURACIÓN

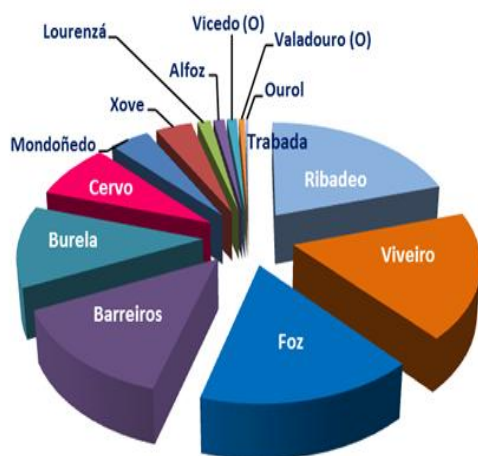

Ilustración 105.- Proporción das prazas de restaurantes por municipio.

Fonte: Elaboración propia. Xunta de Galicia

MUNICIPIOS	RESTAURANTES		
	1º - CATRO GARFOS	3º - DOUS GARFOS	4º - UN GARFO
Alfoz			1
Barreiros		3	5
Burela		4	13
Cervo		1	5
Foz	1	5	18
Lourenzá			2
Mondoñedo			4
Ouroi			1
Ribadeo		10	18
Trabada			0
Valadouro (O)			2
Vicedo (O)		1	1
Viveiro		11	16
Xove			5
TOTAL	1	35	91

Ilustración 106.- Restaurantes por municipio.

Fonte: Elaboración propia Xunta de Galicia

A comarca é un diamante en bruto para ofrecer un turismo de calidade. Un turismo non masificado onde a calidade paisaxística, a inigualable gastronomía baseada na calidade do produto, as tradicións culturais e de lecer, as súas actividades lúdico-deportivas, o descubrimento da vida tradicional, os seus espectaculares espazos naturais, montes, praias

e monumentos naturais e como non as súas xentes fan destes municipios no que debe ser un referente turístico nacional.

1.3.2.- EMPRESA E EMPREGO

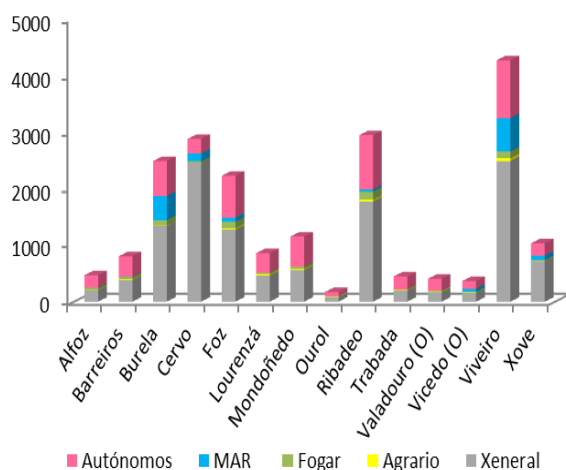

Ilustración 107.- Afiliados S.S. por Réxime de afiliación.

Fonte: Elaboración propia. Afiliados á SS, Dic 2014.

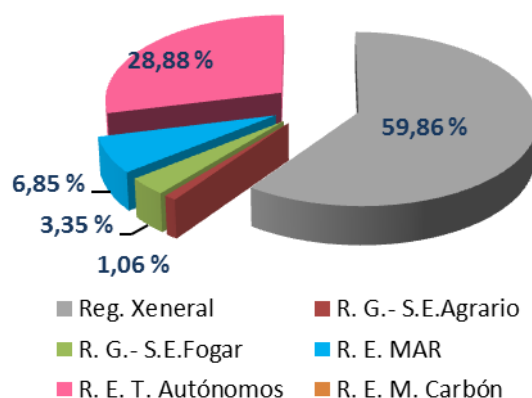

Ilustración 108.- Réximes de afiliación.

Fonte: Elaboración propia. Afiliados á SS, Dic 2014.

Os municipios cunha menor porcentaxe de poboación empregada son Trabada, Xove, Ourense e O Valadouro.

A maior parte dos traballadores están afiliados ao Réxime Xeral elevándose este dato ata o 85,35 % en Cervo onde a maior parte dos traballadores están empregados por conta allea reducíndose a porcentaxe de autónomos mínimo da comarca cun 8,82 %.

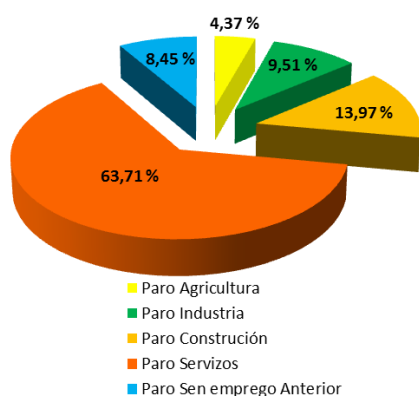

Ilustración 109.- Paro por sectores.

Fonte: Elaboración propia. Datos.gob.es 20

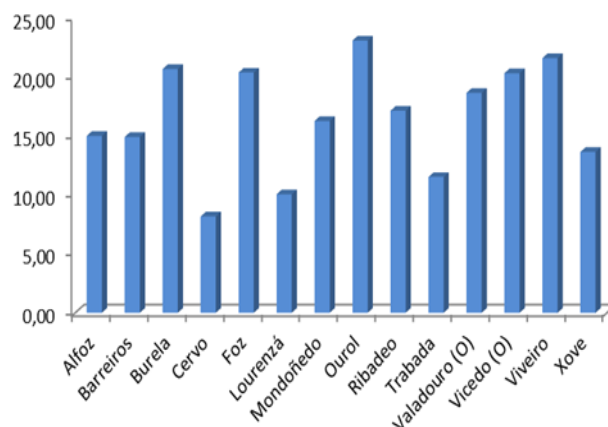

Ilustración 110.- Paro por municipios.

Fonte: Elaboración propia. Datos.gob.es 2014.

O sector do Mar conta en Burela co maior número de afiliados, seguido do Vicedo e Viveiro cun 17,20%, un 15,07 % e un 13,79 % respectivamente e con datos pouco elevados en Alfoz, Barreiros, Ribadeo e Foz.

A taxa de paro é do 17,19 % afectando maioritariamente o sector servizos especialmente nos concellos de Ourol, O Vicedo, Viveiro, Buera e Foz

A taxa de actividade está a descender paulatinamente nas Mariñas, froito do envellecemento poboacional existente.

A taxa de actividade feminina experimentou un notable crecemento froito das mulleres ocupadas nos sectores primario e terciario que cotizan á Seguridade Social cando antes non o facían; (ver gráfico de Explotacións agrarias por idade e sexo), ademais de que hoxe en día, co aumento da actividade forestal, puxéronse moitas explotacións a nome de mulleres.

	Sin asalariados	De 1 a 9	De 10 a 50	Más de 50
ALFOZ	75	41	3	1
BURELA	364	277	28	1
FOZ	413	233	19	1
LOURENZÁ	135	70	7	2
MONDOÑEDO	185	103	7	0
VALADOURO, O	75	39	0	0
CERVO	116	68	14	2
OUROL	17	10	2	0
VICEDO, O	51	29	0	0
VIVEIRO	513	408	29	3
XOVE	92	69	8	1
BARREIROS	153	73	3	0
RIBADEO	517	283	18	3
TRABADA	48	22	5	0

Ilustración 111.- Empresas por número de asalariados e municipio.
Fonte: Elaboración propia. IGE. Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

Deste xeito, o tecido empresarial está composto por 4636 empresas das que máis da metade non contan con asalariados e cuxo tamaño máximo rexistrado é de entre 100 e 249 asalariados. A media está nuns 3,8⁴ asalariados por empresa ou de 9,33 asalariados por cada empresa que conta con asalariados. Cervo é o municipio que máis asalariados hai por empresa ao contrario que Barreiros, O Valadouro e O Vicedo. As empresas con máis de 150 empregados sitúanse en

Burela, Lourenzá, Viveiro e Ribadeo.

Respecto da vivenda a seguinte táboa reflicte as tipoloxías de réximes de tenencia que existen en cada un dos municipios do ámbito territorial de Terra de Miranda.

A opción de tenencia da vivenda é maioritariamente a compra, sobre o aluguer ou outras formas. O 81,76 % da vivenda é vivenda en réxime de propiedade, fronte a outras opcións como o aluguer. DESTAS o 57,83 % foron adquiridas mediante compra e das cales o 62,44 %

⁴ O dato estableceuse considerando que as empresas teñen a media dos asalariados da súa franxa de estimación.

das vivendas compradas xa non teñen pagos pendentes. O nivel de vivenda alugada da comarca sitúase en 13,38 %.

Réxime de tenencia	Propias paga	Propia con pagos pendentes (hipotecas)	Propia por herdanza ou doazón	Alugada	Cedida gratis ou a baixo prezo	Outra forma
Municipio	Persoas	Persoas	Persoas	Persoas	Persoas	Persoas
Alfoz	740	250	750	150	5*	125
Barreiros	1.085	350	1.175	220	60	245
Burela	3.685	2.545	790	1.710	235	510
Cervo	1.845	925	815	465	85	360
Foz	3.495	1.975	2.045	1.240	250	905
Lourenzá	780	320	900	155	90	150
Mondoñedo	1.440	690	1.510	145	140	165
Ouroi	445	45	485	80	30	60
Ribadeo	3.115	3.010	1.535	1.150	340	740
Trabada	375	135	645	10*	50	55
Valadouro, O	575	375	690	140	90	220
Vicedo, O	795	85	685	15	75	230
Viveiro	6.150	3.905	1.805	2.575	490	1.015
Xove	1.190	855	1.135	55	130	110

Ilustración 112.- Tipoloxías de réxime de tenencia.

Fonte: Elaboración propia. Censos de poboación e vivenda 2011.

Os ingresos medios mensuais por fogar descendieron na Mariña de 2037 € en 2007 a 1861 en 2014, segundo datos do Instituto Galego de estatística na Enquisa estrutural aos fogares.

MUNICIPIOS	RENDA DISPONÍBLE BRUTA (MILES EUROS)	RENDA DISPONÍBLE BRUTA POR HABITANTE (EUROS)	INDICE RENDA DISPONÍBLE BRUTA POR HABITANTE	PIB MUNICP (MILES EUROS)	PIB HABIT (EUROS)
Alfoz	25621	12241	81,8	32272	16080
Barreiros	49125	15237	101,8	46005	14821
Burela	137479	14534	97,1	223495	22796
Cervo	71793	15473	103,4	276238	61854
Foz	153822	15413	103	158614	15827
Lourenzá	37888	15011	100,3	36142	15009
Mondoñedo	62248	13966	93,3	65991	15615
Ouro	14703	12293	82,1	39088	33494
Ribadeo	167241	16748	111,9	167934	17072
Trabada	18689	13652	91,2	21272	16710
O Valadouro	29718	13527	90,4	33087	15688
O Vicedo	25339	12720	85	25899	13732
Viveiro	248648	15325	102,4	376845	23998
Xove	46633	13290	88,8	77016	22144

Ilustración 113.- Renda dispoñible e PIB municipal.

Fonte: Elaboración propia. RENDA: IGE (datos 2009). PIB: IGE (DATOS 2012).

2- CONCLUSIÓNS

2.1.- ANÁLISE DAS NECESIDADES DE DESENVOLVEMENTO E POTENCIAL DA ZONA DE ACTUACIÓN DO GDR

A realización dun diagnóstico adecuado require a unha análise pormenorizada da situación da comarca, sendo esta a clave no deseño dun plan estratéxico coherente e factible. As características descritas en apartados anteriores marcan as necesidades e potencialidades do territorio. A síntese deste estudo realízase mediante unha matriz DAFO dividida por temáticas de análises, que serve como punto de partida para establecer as estratexias sobre as cales se basearán as liñas de actuación e as accións concretas que se haberán de potenciar. A formulación ademais de ser disposto por temáticas estrutúrase a nivel interno, e externo e á súa vez mediante dous prismas diferentes, unha análise obxectiva (baseado en datos cuantificables do territorio) e unha análise subxectiva (baseado na visión da masa crítica comarcal).

2.1.1.- ANÁLISE DE FORTALEZAS, DEBILIDADES, OPORTUNIDADES E AMEAZAS (DAFO)⁵

Para poder obter os obxectivos da estratexia e as liñas de acción da mesma en primeiro lugar é necesario realizar unha análise dos elementos externos, Ameazas e Oportunidades, e comparalos coas Debilidades e Fortalezas. Especificando unicamente os aspectos nos que o GDR 1 debe orientar a súa estratexia e que se derivan desta análise. Para sintetizar estes datos tivéronse en conta os seguintes indicadores de contexto que axudaron a definir a situación do territorio, permitindo centrar a análise nos trazos característicos e singulares da zona de estudo. Estes indicadores de contexto son coincidentes cos incluídos no punto 1 do anexo IV do Regulamento (EU) 808/2014 da Comisión do 17 de xullo de 2014 e cos indicados

⁵ Realizáronse análises temáticas. En cada un deles as entradas hanse referenciado do seguinte modo.

D. (Debilidade), A (Ameaza), F (Fortaleza), Ou (Oportunidade);

CHE (Territorio e poboación), MA (Medio), SP (Sector primario e agroalimentación), EE (Empresa e emprego), T (Turismo), IS (Infraestruturas e servizos);

C1. (Poboación), C2. (Estrutura de idades), C3. (Territorio), C4. (Densidade de poboación), C5. (Taxa de emprego), C6. (Taxa de emprego por conta propia), C7. (Taxa de desemprego), C8. (PIB), C10. (Estrutura da economía), C11. (Estrutura do emprego), C12. (Produtividade laboral por sector económico), C13. (Emprego por actividade económica), C17. (Explotacións agrícolas), C18. (Superficie agrícola), C19. (Superficie agrícola no marco da agricultura ecolóxica), C20. (Terra de regadío), C21. (Unidades de gando maior), C22. (Estrutura de idades dos agricultores), C29. (Bosques e outras superficies forestais), C30. (Infraestrutura turística), C31. (Cuberta terrestre), C32. (Zonas desfavorecidas), C34. (Zonas «Natura 2000») e C.Ou. (Outros indicadores)

no PDR de Galicia 2014-2020 e foron enumerados en cada un das entradas da análise de matriz DAFO⁶.

- C1. Poboación
- C2. Estrutura de idades
- C3. Territorio
- C4. Densidade de poboación
- C5. Taxa de emprego
- C6. Taxa de emprego por conta propia
- C7. Taxa de desemprego
- C8. PIB
- C10. Estrutura da economía
- C11. Estrutura do emprego
- C12. Produtividade laboral por sector económico
- C13. Emprego por actividade económica
- C17. Explotacións agrícolas
- C18. Superficie agrícola
- C19. Superficie agrícola no marco da agricultura ecolóxica
- C20. Terra de regadío
- C21. Unidades de gando maior
- C22. Man de obra agrícola
- C23. Estrutura de idades dos agricultores
- C29. Bosques e outras superficies forestais
- C30. Infraestrutura turística
- C31. Cuberta terrestre
- C32. Zonas desfavorecidas
- C34. Zonas «Natura 2000»
- C.O. Outros indicadores.

⁶ Cada entrada DAFO leva asociado un indicador.

DAFO	
TERRITORIO E POBOACIÓN	
DEBILIDADES	AMEAZAS
D.TE.1. C1.- Elevada dispersión poboacional, concentrándose a poboación nos municipios costeiros. D.TE.2. C1.- Continuo descenso demográfico que se acentúa nos municipios de interior. D.TE.3. C2.- Envellecemento da poboación Grao de envellecemento do 25,52%. D.TE.4. C2.-Elevada taxa global de dependencia. D.TE.5. C3.- Insuficiente planificación territorial. D.TE.6. C3.- Dispoñibilidade de amplo territorio e pouco alterado. D.TE.7. C3.- Posición pouco centralizada no territorio, afastada a Lugo e outras grandes cidades. D.TE.8. C3.- Desfavorable situación geográfica en un vertice da comunidade autónoma. D.TE.9. C4.- Seis municipios con densidades menores de 30 habitantes /km2 D.TE.10. C30.- Lejanía da capital de provincia e de cidades importantes. D.TE.11. C32.- Amplia porcentaxe territorial desfavorecida por montaña.	A.TE.1. C1. Perdida poboacional nos concellos de interior. Obsérvase como algúns municipios perden poboación e é posible que este proceso continúe polo éxodo poboacional cara a outras comarcas ou outras comunidades ante as poucas posibilidades A.TE.2. C1.- Risco de desaparición da poboación nalgúns pobos. A.TE.3. C2. Taxa de dependencia de 56,58 % e condicionada polo valor da denominada dependencia pasiva. Esta taxa elevada supón a necesidade de estruturas de educación, sanidade, e outras infraestruturas e servizos sociais que deben estar axustadas ás características territoriais. A.TE.4. C2. O proceso de envellecemento da poboación como fenómeno estrutural. Todo indica que este proceso mesmo se agravará, o cal converterá a algunhas zonas en gran demandante de servizos sociais e recursos para atender á poboación de maior idade, así como unha previsible caída da poboación. A.TE.5. C3.- Dificultade de asentamento da poboación nos municipios non costeiros. A.TE.6. C7.- Saída de poboación do territorio por falta de oportunidades de emprego.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
D.TE.1. C3.- Experiencia en a aplicación do desenvolvemento local baixo a metodoloxía LEADER F.TE.2. C1.- Maior concentración da poboación no litoral que no interior (82,21%) F.TE.3. C1.- Alto crecemento demográfico no litoral F.TE.4. C3.- Grao de ruralidade baixo do 35,73 % F.T.5. C4.- Densidades de poboación elevadas nalgúns dos municipios de litoral como O Vicedo e Burela. F.T.6. C2.- Rexuvenecemento da poboación. O litoral está menos envellecido que o interior.	O.TE.1. C3.- Posibilidade de desenvolver a idea de territorio ? produto, en particular no sector agroalimentario e gastronómico. O.TE.2. C3.- A alta calidade territorial e a diversidade das súas estruturas exercen unha imaxe positiva do territorio. O.TE.3. C2.- Chegada de inmigrantes e novos poboadores pode aumentar e rexuvenecer a poboación O.TE.5. C3.- Posibilidade de instalación de novas explotacións gandeiras intensivas e extensivas grazas á capacidade de acollida do territorio.

Ilustración 114.- Matriz DAFO Territorio e poboación.
Fonte: Elaboración propia.

DAFO	
MEDIOMEDIOAMBIENTE	
DEBILIDADES	AMEAZAS
D.MA.1. C29.- Certas deficiencias en la ordenación do monte impide un aproveitamento selvícola coa necesaria calidade ambiental. D.MA.2. C29.- Existencia de zonas degradadas e desforestadas a consecuencia dos incendios forestais. D.MA.3. C29.- Propiedade forestal disgregada e de pequena superficie. D.MA.4. C31.- Algunhas zonas de montaña presentan problemas de deforestación, erosión e desaprovechamiento dos recursos.	A. MA.1. C29.- A falta dunha xestión adecuada dos montes propicia a aparición e gravidade dos incendios. A.MA.2. C29.- A mala elección de especies de repoboación e a falta diversidade vexetal afecta a calidade dos hábitats. A.MA.3. CO.- Pérdida do valor paisaxístico por unha inadecuada xestión dos impactos visuais de obras e infraestruturas. A.MA.4. CO.- Excesiva atomización dos terreos o que impide unha xestión adecuada.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F.MA.1. C3.- Grandes valores naturais, ambientais que dan ao territorio un alto potencial do turismo rural e cultural. F.MA.2. C10.- Boas condicións ambientais que favorecen o desenvolvemento de diversas industrias, tanto ligadas á produción como a madeira ou ao turismo de interior e de natureza. F.MA.3. C30.- A ampla rede de carreiros comarcal é un atractivo turístico para coñecer a comarca. F.MA.4. C34.- Existencia de amplas zonas protexidas, con recoñecemento dos seus valores ecolóxicos e ambientais: Reserva da Biosfera, NATURA 2000 e Rede de espazos Galegos. F.MA.5. C34.- Singularidade das rías, e existencia de hábitats moi diferentes (forestal, rivera, marítimo?) con un gran potencial para o turismo ornitolóxico. F.MA.6. C34.- Existencia de rías con baixo nivel de verteduras e contaminación comparativamente con outras do litoral galego nas que destaca a ría de Ribadeo, Foz.	O.MA.1. C3.- Altos valores naturais que se poden aproveitar para dar unha imaxe positiva do territorio. O.MA.2. C10.- Diferenciación do territorio cara á sustentabilidade ambiental, que potencie as sinerxias entre o turismo, a produción agroalimentaria e a actividade industrial. O.MA.3. C29.- Xestión forestal sustentable para a conservación ambiental e a mellora do sector O.MA.4. CO.- Oportunidade de desenvolver actuacións de potenciación da caza e a pesca. Aproveitando o potencial turístico dos cursos fluviais e os montes. O.MA.5. CO.- O Plan de conservación do monumento natural da Praia das Catedrais permite o seu aproveitamento protexendo a área de protección. O.MA.6. CO.- Potenciar de paraxes naturais

Ilustración 115.- Matriz DAFO Medio.

Fonte: Elaboración propia.

DAFO	
SECTOR PRIMARIO Y AGROALIMENTACIÓN	
DEBILIDADES	AMENAZAS
D.SP.1. C18.- Escaso aprovechamiento intensivo de la superficie agrícola. D.SP.2. C18.- Escaso peso económico de la agricultura y ganadería, utilizándose como abastecimiento familiar. D.SP.3. C23.- Estructura de la edad da signos claros de envejecimiento en el sector. D.SP.4. CO.- Insuficiente adhesión de los productores agroalimentarios a figuras de calidad muy demandadas en la actualidad.	A.SP.1. C17.- Normativas cada vez más exigentes dificultan el desempeño de la actividad agropecuaria. A.SP.2. CO.- Sobreexplotación de los recursos marítimos que ya están afectando a especies como el pulpo, entre otras, que van a generar a corto plazo una pérdida importante de rentabilidad. A.SP.3. CO.- El furtivismo en las rías gallegas, que dificulta la recuperación de los recursos marinos. A.SP.4. CO.- Bajadas de precios de los productos agrícolas y ganaderos.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F.SP.1. C10.- Existencia de uno de los puertos pesqueros más importantes en Burela según las toneladas desembarcadas. F.SP.2. C10.- Aumento de la demanda de productos vinculados al territorio. F.SP.3. C10.- Gran importancia económica del sector forestal. F.SP.4. C13.- Desarrollo de empresas lácteas que mejoren la rentabilidad del sector ganadero hasta ahora dedicado al autoconsumo. F.SP.5. C12.- Singularidad de las rías gallegas, desde un punto de vista turístico, paisajístico y como fuente de riqueza pesquera al ser una de las más ricas en mariscos de todo el mundo. F.SP.6. C22.- Selvícultores con iniciativas innovadoras aplicables al sector primario, principalmente al forestal y agrícola. F.SP.7. CO.- Reconocimiento de la marca Galicia, asociada a calidad, cultura y gastronomía.	O.SP.1. C5.- Posibilidad de transformar y comercializar nuevos productos agrícolas que diversifiquen la oferta y creen empleo. O.SP.2. C8.- Centros productores agroalimentarios pueden ser recursos turísticos en sí mismos, dado interés del agroturismo despierta, mejorando la economía de la zona. O.SP.3. C10.- Mejora de la rentabilidad de las explotaciones agrarias con infraestructuras y equipos que aumentan el valor añadido. O.SP.4. C19.- Nuevos hábitos de consumo propicia la agricultura ecológica y los ciclos cortos. O.SP.5. C10.- Posibilidad de dar mayor valor añadido a los productos agroalimentarios O.SP.6. C21.- Desarrollo de proyectos de calidad agraria y ganadera que creen y mantengan empleo en este sector. O.SP.7. C12.- La innovación para el desarrollo de nuevas producciones ganaderas más rentables y eficientes hasta ahora minoritarias. O.SP.8. C19.- Potenciar la agricultura y ganadería ecológica, con importantes oportunidades de comercialización. O.SP.9. C20.- Promover campos de ensayo para determinar la viabilidad y las características agrológicas de especies autóctonas para su posible producción. O.SP.10. C31.- Posibilidad de impulsar el sector forestal y su capacidad de producción de empleo mediante una adecuada política forestal.

Ilustración 116.- Matriz DAFO Sector primario e agroalimentación

Fonte: Elaboración propia.

DAFO	
EMPRESA Y EMPLEO	
DEBILIDADES	AMENAZAS
D.EE.1. C5.- Exigencias energéticas: necesidad de proponer soluciones a la dependencia de los combustibles fósiles D.EE.2. C7.- Incremento generalizado del desempleo para todos los sectores económicos. D.EE.3. C10.- El exceso de vivienda para el litoral respecto a la población residente afecta al sector de la D.EE.4. C10.- Escasa instalación de industria en la Mariña Lucense D.EE.5. CO.- Falta de redes para compartir recursos lo que lleva a una pérdida de oportunidades para el desarrollo del territorio. D.EE.6. C7.- Gran dificultad de generar empleo y recolocar a los desempleados del sector de la construcción.	A.EE.1. C5.- La falta de oferta de empleo desmotiva a la población a formarse, perdiendo capacidad de obra especializada. A.EE.2. C8.- Incertidumbre por la inseguridad jurídica en el sector eólico incide directamente sobre las inversiones. A.EE.3. C8.- Los ingresos medios por familia han descendido y la tendencia puede ser a la baja. A.EE.4. C10.- Necesidad de invertir en equipos para procesos productivos en constante cambio para ser competitivos, que suponen una importante inversión. A.EE.5. C10.- Dificultad de competencia en precio del sector agroalimentario artesano con el industrial. A.EE.6. C10.- El exceso de vivienda por encima de las necesidades de la población, puede suponer una paralización de la construcción. A.EE.7. C12.- Dificultad para atraer inversiones a los territorios rurales en comparación con otras zonas urbanas con mayor potencial empresarial. A.EE.8. CO.- Normativa agroalimentaria más exigente que en otros países europeos.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F.EE.1. C2.- Fuerte entramado asociacionista de carácter cultural, capaz de promover acciones innovadoras F.EE.2. C10.- Artesanía muy valorada y con arraigo en el territorio. F.EE.3. C10.- Considerable desarrollo del sector eólico. F.EE.4. C10.- El turismo provoca un mayor consumo en comercios y servicios. F.EE.5. C10.- En los fines de semana y en verano aumenta la población que puede realizar compras. F.EE.6. C11.- Población dinámica con alta capacidad de innovación. F.EE.7. C11.- Mejora de la situación en la industria del aluminio en la comarca.	O.EE.1. C6.- Empezar nuevas actividades a través del autoempleo. O.EE.2. C7.- Ayudas y subvenciones públicas para financiar las iniciativas que reduzcan la tasa de desempleo. O.EE.3. C8.- Desarrollar el plan de energía eólica gallega que permita económicamente generar energía renovable y riqueza en sus comarcas. O.EE.4. C10.- Ampliación de mercados por parte de las empresas con la opción de fomentar la internacionalización de las empresas. O.EE.5. C10.- La mejora de las comunicaciones pueden ejercer un aliciente para la instalación de posibles empresas. O.EE.6. C12.- Mejora de la competitividad de las empresas con el ahorro en costes a través de la eficiencia energética y el uso de nuevas tecnologías. O.EE.7. C11.- Aprovechar sectores emergentes como el energético-eólico, la atención a la tercera edad o a las personas dependientes. O.EE.8. C12.- Posibilidad de la coordinación entre productores para la comercialización y promoción de productos.

Ilustración 117.- Matriz DAFO Empresa e emprego.

Fonte: Elaboración propia.

DAFO	
SECTOR PRIMARIO E AGROALIMENTACIÓN	
DEBILIDADES	AMEAZAS
D.SP.1. C18.- Escaso aproveitamento intensivo da superficie agrícola. D.SP.2. C18.- Escaso peso económico da agricultura e gandería, utilizándose como abastecemento familiar. D.SP.3. C23.- Estrutura da idade dá signos claros de envellecemento no sector. D.SP.4. CO.- Insuficiente adhesión dos produtores agroalimentarios a figuras de calidade moi demandadas	A.SP.1. C17.- Normativas cada vez máis esixentes dificultan o desempeño da actividade agropecuaria. A.SP.2. CO.- Sobreexplotación dos recursos marítimos que xa están a afectar a especies como o polbo, entre outras, que van xerar a curto prazo unha perda importante de rendibilidade. A.SP.3. CO.- O furtivismo nas rías galegas, que dificulta a recuperación dos recursos mariños. A.SP.4. CO.- Baixadas de prezos dos produtos agrícolas e gandeiros.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F.SP.1. C10.- Existencia dun dúas portos pesqueiros máis importantes en Burela segundo as toneladas desembarcadas. F.SP.2. C10.- Aumento dá demanda de produtos vinculados ao territorio. F.SP.3. C10.- Gran importancia económica do sector forestal. F.SP.4. C13.- Desenvolvemento de empresas lácteas que melloren a rendibilidade do sector gandeiro ata F.SP.5. C12.- Singularidade das rías galegas, desde un punto de vista turístico, paisaxístico e como fonte de riqueza pesqueira ao ser unha das máis ricas en mariscos de todo o mundo. F.SP.6. C22.- Selvicultores con iniciativas innovadoras aplicables ao sector primario, principalmente ao forestal e agrícola. F.SP.7. CO.- Recoñecemento dá marca Galicia, asociada a calidade, cultura e gastronomía.	O.SP.1. C5.- Posibilidade de transformar e comercializar novos produtos agrícolas que diversifiquen a oferta e cren emprego. O.SP.2. C8.- Centros produtores agroalimentarios poden ser recursos turísticos en si mesmos, dado interese do agroturismo esperta, mellorando a economía da zona. O.SP.3. C10.- Mellora de a rendibilidade das explotacións agrarias con infraestruturas e equipos que aumentan o valor engadido. O.SP.4. C19.- Novos hábitos de consumo propicia a agricultura ecolóxica e os ciclos curtos. O.SP.5. C10.- Posibilidade de dar maior valor engadido aos produtos agroalimentarios O.SP.6. C21.- Desenvolvemento de proxectos de calidade agraria e gandeira que creeny manteñan emprego neste sector. O.SP.7. C12.- A innovación para o desenvolvemento de novas producións gandeiras máis rendibles e eficientes ata agora minoritarias. O.SP.8. C19.- Potenciar a agricultura e gandería ecolóxica, con importantes oportunidades de comercialización. O.SP.9. C20.- Promover campos de ensaio para determinar a viabilidade e as características agrológicas de especies autóctonas para a súa posible produción. O.SP.10. C31.- Posibilidade de impulsar o sector forestal e a súa capacidade de produción de emprego mediante unha adecuada política forestal.

Ilustración 118.- Matriz DAFO Turismo.

Fonte: Elaboración propia.

DAFO	
INFRAESTRUTURAS E SERVIZOS	
DEBILIDADES	AMEAZAS
D.IS.1 CO.- Deficiente rede de comunicacións na Mariña Lucense, aínda que mellorada tras a D.IS.2. CO.- Falta de infraestrutura ferroviaria de vía ancha. D.IS.3. CO.- Deficiente dotación de servizos e equipamentos públicos debido á atomización dos núcleos poboacionais. D.IS.4. CO.- Deficiente comunicación de transporte público intercomarcal, que dificulta a mobilidade de persoas e mercadorías entre as distintas comarcas, tendo que recorrer ao vehículo privado.	A.IS.1. C10.- Perduración dos efectos da crise económica. A.IS.2. CO.- A falta de transporte público favorece a mobilidade, aumentando a contaminación e demandando máis infraestruturas de alta capacidade. A.IS.3. CO.- Son necesarios novos servizos dedicados á poboación máis desfavorecida como mulleres, novas, infancia e outros colectivos sensíbles. Que afronten problemáticas como a desocupación xuvenil, a conciliación familiar, a problemática de xénero e as discapacidade entre outros.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F.IS.1. C3.- Mellor cobertura de servizos sociais e sanitarios no litoral que no interior. Tamén existen maior cobertura de servizos sociais e educativos que F.IS.2. C7.- Existencia de elementos patrimoniais de gran valor, que poden ser utilizados para o desenvolvemento de novas actividades F.IS.3. C10.- Importante peso económico do sector terciario cun 54,91 % da poboación ocupada, seguida do sector primario cun 26,53 %.	O.IS.1. C30. A construción da finalización da A-8 mellorou a comunidación do territorio e o acceso a servizos. O.IS.2. C10.- Posibilidades de desenvolvemento comercial para comarcas como a Mariña Lucense coa transcantábrica. O.IS.3. C10.- Oportunidade de afianzarse comercialmente ao ser unha zona turística e atractiva comercialmente.

Ilustración 119.- Matriz DAFO Infraestruturas e servizos.

Fonte: Elaboración propia.

2.1.2.- RELACIÓN INDICADORES E ANÁLISE D.A.F.O.

A análise da situación do territorio de acción da Asociación Terras de Miranda, reflectido nas matrices temáticas anteriores, está baseado nos resultados obtidos das diagnoses da zona, e centrados nos seus trazos característicos.

Para xustificar este feito exponse a seguinte táboa que relaciona a análise de Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades co conxunto común de indicadores de contexto, resultados e produtividade dos programas a que se refire o punto 1 do anexo IV do Regulamento (EU) 808/2014 da Comisión do 17 de xullo de 2014 e os indicados no PDR de Galicia 2014-2020.

RELACIÓN ENTRE INDICADORES ANALIZADOS E ENTRADAS DAFO				
INDICADOR	DEBILIDADES	AMEAZAS	FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
C1. Poboación	D.TE.1. D.TE.2.	A.TE.1. A.TE.2.	F.TE.2. F.TE.3.	
C2. Estrutura de idades	D.TE.3. D.TE.4.	A.TE.3. A.TE.4. A.IS.2.	F.T.6. F.EE.1.	O.TE.3.
C3. Territorio	D.TE.5. D.TE.6. D.TE.7. D.TE.8.	A.TE.5. A.T.1. A.T.2.	F.TE.4. F.MA.1. F.IS.1. F.T.1. F.T.2.	O.TE.1. O.TE.2. O.TE.5. O.MA.1. O.T.1.
C4. Densidade de poboación	D.TE.9.		F.T.5.	
C5. Taxa de emprego	D.EE.1.	A.EE.1.		O.SP.1.
C6. Taxa de emprego por conta propia				O.EE.1.
C7. Taxa de desemprego	D.EE.2. D.EE.6.	A.TE.6.	F.IS.2. F.T.3.	O.EE.2.
C8. PIB		A.EE.2. A.EE.3. A.T.3.		O.EE.3. O.SP.2.
C10. Estrutura da economía	D.EE.3. D.EE.4.	A.EE.4. A.EE.5. A.EE.6. A.T.4.	F.MA.2. F.IS.3. F.EE.2. F.EE.3. F.EE.4. F.EE.5. F.EE.2. F.SP.1. F.SP.2. F.SP.3.	O.MA.2. O.IS.2. O.IS.3. O.EE.4. O.SP.3. O.SP.5. O.T.2. O.T.3.
C11. Estrutura do emprego			F.EE.6. F.EE.7.	O.EE.7.
C12. Produtividade laboral por sector económico	D.SP.2.	A.EE.7.	F.SP.5.	O.EE.6. O.EE.8.
C13. Emprego por actividade económica			F.SP.4.	O.T.4.
C17. Explotacións agrícolas		A.SP.1.		
C18. Superficie agrícola	D.SP.1.			
C19. Superficie agrícola no marco da agricultura ecolóxica				O.SP.4.
C20. Terra de regadío				O.SP.9.
C21. Unidades de gando maior				O.SP.6.
C22. Man de obra agrícola			F.SP.6.	
C23. Estrutura de idades dos agricultores	D.SP.3.			
C29. Bosques e outras superficies forestais	D.MA.1. D.MA.2. D.MA.3.	A.MA.1. A.MA.2. A.T.5.		O.MA.3.
C30. Infraestrutura turística	D.TE.10. D.T.1. D.T.2. D.T.3.	A.T.6.	F.MA.3. F.T.4. F.T.5. F.T.6. F.T.7.	O.IS.1.
C31. Cuberta terrestre	D.MA.4.			O.SP.10.
C32. Zonas desfavorecidas	D.TE.11.			
C34. Zonas «Natura 2000»			F.MA.4. F.MA.5. F.MA.6.	O.T.5.
C.Ou. Outros indicadores.	D.IS.1. D.IS.2. D.IS.3. D.IS.4. D.EE.5. D.SP.4. D.T.4.	A.MA.3. A.MA.4. A.IS.3 A.EE.8. A.SP.2. A.SP.3. A.SP.4.	F.SP.7.	O.MA.4. O.MA.5. O.MA.6. O.T.6. O.T.7. O.T.8.

Ilustración 120. - Relación entre entradas DAFO e indicadores de contexto.

Fonte: Elaboración propia.

2.2.- FORMULACIÓN ESTRATÉGICA

As conclusións da análise territorial realizada evidencian un territorio polarizado entre os vales e montañas do interior e a zona costeira. O descenso demográfico, o envellecemento progresivo, a dispersión da poboación en localidades atomizadas é máis abundante nos municipios de interior. O litoral presenta certo incremento poboacional, maior número de servizos, concentracións poboacionais e mellores infraestruturas e servizos.

A estratexia enfocará os seus obxectivos para difuminar as diferenzas que xorden polo maior desenvolvemento do litoral, conseguindo unha maior identidade comarcal e unha distribución dos servizos e oportunidades territorialmente máis eficaz e proporcional coa realidade territorial. Tendo en conta á súa vez outros factores como a debilidade estrutural dos sectores agroalimentario e forestal e a necesidade de ampliar a oferta laboral alternativa que convertan en atractiva a opción de vida no rural. Os datos demostran que tanto a agricultura, como a silvicultura e as industrias conexas adoecen de problemas de dimensión e orientan a súa actividade a produtos de primeira transformación e baixo valor engadido, o que sen dúbida condiciona a súa rendibilidade.

Así mesmo a estratexia abordará os problemas sociais por falta de servizos e equipamentos, de empregabilidade potenciando a produtividade sustentable dos recursos propios e diferenciadores do territorio con especial atención de poboación con dificultades e outros colectivos como mulleres e novas.

Entre as particularidades territoriais destacan sectores que se definen como parte das vantaxes competitivas do territorio e que deben asentar o seu desenvolvemento.

- Favorecer as sinerxías territoriais.
- Dualidade costa montaña que favorece un turismo rural completo que ofrece un gran potencial en se mesmo, cara a un turismo sustentable baseado na calidade territorial e da calidade os seus produtos propios.
- Vinculación do turismo coa calidade gastronómica, agroalimentaria, artesanal da zona, o sector primario e a vida tradicional da comarca.
- Integración vertical da cadea agroalimentaria e agroforestal fomentando a produción de calidade diferenciada a través da innovación e a posta en valor das producións propias.
- A atención aos colectivos máis necesitados e aos máis precisos.

- Aproveitamento do endógeno acentuando o desenvolvemento tecnolóxico e a innovación no medio rural.
- Achegar valor engadido desde a base, mediante o compoñente industrial, márketing, a comercialización e a diferenciación do propio, para dando a relevancia necesaria ao produto inicial.
- Sector forestal con capacidade de produción de emprego no sector, as potencialidades económicas actuais no marco dunha nova visión dos recursos naturais (biomasa), precisa de novas prácticas silvícolas que mediante que permitan a corrección custo/beneficio económica e ambiental.

2.2.1.- CARACTERÍSTICAS DA ESTRATEGIA

2.2.1.1.- DESCRICIÓN DAS CARACTERÍSTICAS INTEGRADORAS DA ESTRATEGIA

A estratexia de desenvolvemento de para o territorio de acción de Terras de Miranda enfocouse desde un prisma multisectorial, considerando todos os multiplicadores e catalizadores locais entre os diversos sectores con presenza no territorio como a agricultura, alimentación, artesanía, turismo rural, servizos sociais, medio ambiente.

O traballo baseouse nun profundo estudo das necesidades do territorio e na participación da comunidade local que permitan definir que novos servizos, produtos e intervencións necesita a comunidade local para lograr un efecto multiplicador ou «efecto arrastre» sobre os cambios que a comunidade quere conseguir.

Como se puxo de manifesto na análise prateada nas matrices DAFO temáticas, é posible que a principal característica que haxa de posuír a estratexia que defina o traballo do grupo vaia a ser a consecución de sinerxías entre os diferentes sectores socioeconómicos, campos temáticos e de acción.

As sinerxías han de ser globais, pero podemos definir varias vertentes:

- SINERXÍAS ENTRE SECTORES PRODUTIVOS
- SINERXÍAS ENTRE ACTORES LOCAIS
- SINERXÍAS ENTRE PROXECTOS OU VÍAS DE FINANCIAMENTO
- SINERXÍAS SOCIAIS

Sinerxías entre todos os sectores económicos que sexan capaces de explotar conxuntamente as vantaxes competitivas do territorio, obtendo un desenvolvemento intelixente e efectivo de cada sector. Así o turismo pode ser máis que gozar das praias,

pode enriquecerse das actividades primarias como as granxas escolas, as visitas a explotacións, así como dunha gastronomía de calidade baseada nos produtos propios.

Do mesmo xeito a estratexia non debe ser allea aos recursos doutras iniciativas alleas a Leader, de modo que os proxectos complementense e somen, sen solapamentos, nin dobres financiamentos, senón obtendo a plusvalía que supoñen as distintas liñas ben coordinadas.

Outro dos elementos claves é o benestar social, que ha de ser un concepto global no que todas as pezas deben estar ben engrenadas para poder obter os resultados esperados e poder dispoñer duns servizos e infraestruturas adecuada cualitativamente e en calidade así a súa distribución territorial. Permitindo sinerxías entre todos os sectores poboacionais, con especial atención aos máis vulnerables: mulleres e mozas en particular, fomentando a igualdade e a integración social.

Sen esquecer o traballo en rede como parte esencial do traballo do Grupo. Terras de Miranda vai traballar sendo participe das innovacións doutros territorios, así como o traballo e comunicación constante coas diferentes administracións nos seus diferentes niveis, Agader, os diversos colectivos sociais da comarca.

Doutra banda, na análise das debilidades, ameazas fortalezas e oportunidades (DAFO), destacou a posibilidade de establecer sinerxías entre estes ámbitos, co que a formulación desta estratexia debe basearse na súa asociación intelixente, posibilitando unha ESTRATEGIA SINÉRXICA:

- Que estructure un turismo comarcal no que a diversidade de recursos e potencialidades ofrezan definan un produto exclusivo para o visitante e repercutan no conxunto de sectores económicos do territorio.
- As sinerxías entre sectores produtivos que aumenten os recursos ao ofrecer o propio como valor turístico e comercial, desde o produto endógeno ata a esencia da vida tradicional.
- Que permita a produtividade do sector agroalimentario e forestal que explore novas alternativas produtivas e a innovación na posta en valor do produto. Enfocando no valor endógeno que ofrece o territorio e a dualidade dos ciclos curtos e a internalización.
- Que promova a sustentabilidade ambiental, para a compatibilización dos usos tradicionais, con novas formas de actividade.

A ilustración de sinerxías da estratexia reflicte o deseño da formulación estratéxica de desenvolvemento local considerou a consolidación e fomento do emprego, a innovación, a mellora e creación de servizos para a poboación, a igualdade e a integración social.

Como non podía ser doutro xeito a estratexia establece entes os seus obxectivos transversais a mellora e conservación do medio ambiente, adaptación e mitigación do cambio climático e a necesidade dunha transición a unha sociedade que diminúa as súas emisións de carbono. Estes obxectivos estarán presentes en cada acción exposta e na estratexia global de desenvolvemento.

O esquema sinérxico queda reflectido na seguinte ilustración das sinerxías da estratexia:

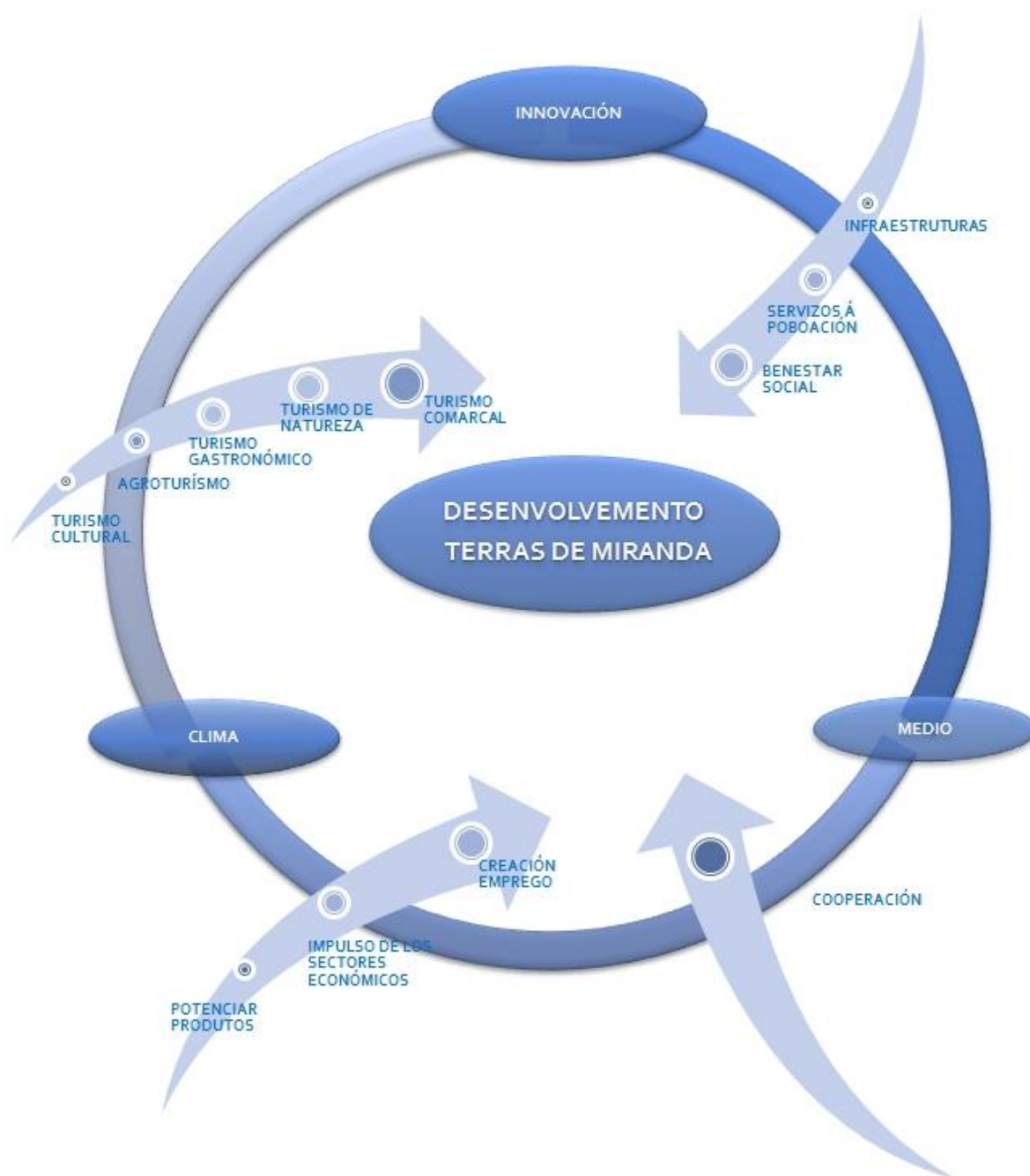

Ilustración 121.- Características integradores da estratexia.

Fonte: Elaboración propia.

Aténdese, así mesmo, dentro da formulación integradora da estratexia, ás prioridades que impón o novo período de programación, no que se refire a:

- A innovación estará presente na procura de novas formas de producir, nas alternativas cada vez máis alcanzables das NNTT e as súas posibilidades nas prácticas habituais dos sectores económicos.
- O alto valor ecolóxico do territorio constitúese como un activo principal do seu patrimonio para conservar un dos potenciais do seu propio desenvolvemento, polo que a estratexia visualízao nun dobre prisma que respecte a súa diversidade, os seus espazos protexidos, a multifunción dos seus bosques e a produción sustentable dos mesmos. Neste sentido, as boas prácticas de xestión agrícola e forestal son elementos importantes a considerar no mantemento da biodiversidade e os ecosistemas. Os incendios forestais aparecen como un dos máis graves problemas a afrontar, intimamente relacionado co risco de erosión do chan como consecuencia do efecto das choivas.
- O cambio climático e a súa mitigación baseábase nos diferentes procesos que afectan actualmente á comarca, combatendo os efectos do cambio climático de forma transversal abarcando todos os niveis, reducindo as emisións de gases de efecto invernadoiro aumentando a eficiencia enerxética e a utilización das enerxías renovables

2.2.1.2- DESCRICIÓN DAS CARACTERÍSTICAS INNOVADORAS DA ESTRATEGIA⁷.

A innovación é parte da esencia da estratexia definida por Terras de Miranda e forma parte das súas características innovadoras, englobando o método de actuación de Terras de Miranda nun sentido amplo desde el desenvolvemento de novos servizos, produtos, unha nova organización e novas formas de enfrontarse aos desafíos e ás necesidades que presenta especificamente o rural do territorio.

ESPECIALIZACIÓN INTELIXENTE

A innovación é un concepto clave da iniciativa LEADER. Terras de Miranda liderará o desenvolvemento do territorio desde unha “estratexia intelixente” para un modelo de “especialización intelixente”. Considerando o territorio como un espazo social de innovación (Ecosistema de Innovación), un auténtico espazo capaz de atraer financiamento non só de LEADER (FEADER), senón do resto de fondos e xerar riqueza de territorio.

DINAMIZACIÓN

Terras de Miranda debe estimular na poboación o abandono de posturas pasivas e conformistas na adopción de actitudes de compromiso e acción. E propiciar os elementos que fagan facer fluír e ganar en valor os emprendementos locais.

COHERENCIA ESTRATÉGICA

A estratexia comarcal a desenvolver articúlase en consonancia ás fortalezas e potencialidades do territorio de actuación, e a súa vez na súa viabilidade, desde o punto de vista tanto económico como sociocultural, e no seu carácter sostible, a utilización dos recursos non pon en perigo a utilización dos mesmos por parte das futuras xeracións.

DESENVOLVEMENTO DE PARTERNARIADOS

Como se tratou en el apartado de sinerxías la estratexia entende como unha ferramenta de incalculable valor o desenvolvemento de paternariados, acordos e estratexias con

⁷ A estratexia deberá, baseándose nun estudo exhaustivo das necesidades do territorio e na participación da comunidade local, establecer que novos servizos, produtos e intervencións necesita a comunidade local para lograr un efecto multiplicador ou «efecto arrastre» sobre os cambios que a comunidade quere conseguir.

outros axentes de outros territorios. A Organización en Rede permite o intercambio de experiencias e coñecementos entre grupos, zonas rurais, administracións e organizacións que interveñan en el desenvolvemento rural. Mellorando a transferencia de coñecementos e o acceso á innovación, a fin de garantir que as ideas innovadoras poidan converterse en produtos e servizos que xeren crecemento e emprego. Permitindo este desenvolvemento a través da transferencia de Ideas, de métodos e resultados.

PROXECTOS PILOTO

Este principio resulta primordial en la execución dun Programa de Desenvolvemento, e faise palpable no empeño que o Terras de Miranda puxo para impulsar unha nova fórmula de organización social na que o primordial foi e será a participación da poboación e dos seus axentes sociais, todo iso unido a un principio de participación aberta e democrática. Por outra parte o Carácter Piloto traducíuse tamén na articulación da estratexia de desenvolvemento que la poboación propuxo.

ECONOMÍA DO COÑECEMENTO

A estratexia entende a xestión do coñecemento como un factor de desenvolvemento comarcal. Promovendo os procesos e actividades destinados a xerar a creación e intercambio de coñecemento, articular sistemas organizativos que promovan a activación de capitais intanxibles e endóxenos, como o coñecemento.

2.2.2.- OBXECTIVOS DA ESTRATEGIA.

- a) Mellorar as condicións para a creación e mantemento de emprego nas zonas rurais.
- b) Mellorar e implementar servizos para a poboación en áreas rurais, promovendo a mellora da calidade da poboación rural, a inclusión social e a redución da pobreza vivindo.
- c) Promover o uso sostible da terra, dando especial atención aos grupos máis desfavorecidos, como ás mulleres, aos/as mozos/as, ás persoas con discapacidade, persoas maiores, etc.
- d) Para asegurar a sustentabilidade da actividade en áreas rurais a través dun bo trato e uso dos recursos naturais.
- e) Promover a gobernanza local e de animación social do territorio.
- f) Contribuír á promoción da sensibilización e da necesidade de avanzar cara a unha economía de baixo carbono e capaz de adaptarse ao cambio climático, promover o uso de enerxías renovables e mellorar a eficiencia enerxética.

2.2.2.1.- TEMA PRINCIPAL

Para definir a liña fundamental de traballo e a orientación dos obxectivos definiuse un único tema principal que dá sentido común á estratexia e cinco liñas de acción estratéxicas das cales emanan os obxectivos específicos.

Así o tema principal que define a estratexia de Terra de Miranda tradúcese no seguinte tema principal diferenciador e característico:

DESENVOLVER AS SINERXÍAS TERRITORIAIS QUE PROPICIEN O CRECEMENTO INTELIXENTE, SUSTENTABLE E INTEGRADOR DA COMARCA, CONTRIBUÍNDOLLE Á CREACIÓN E CONSERVACIÓN DO EMPREGO.

Así mesmo a estratexia de Terras de Miranda, segundo establece o PDR, está orientada fundamentalmente en:

- Fomentar a dinamización económica e innovación, principalmente os proxectos produtivos.
- Fomentar o emprendemento e a creación de emprego.

- Fomentar o retorno e a inserción laboral dos mozos no medio rural.
- Fomentar a igualdade de oportunidades das mulleres e os /as mozos/as.
- Fomentar a defensa contra o cambio climático e o clima como un elemento integral das estratexias de desenvolvemento local.

De modo que o seu traballo local, o grupo contribúa a lograr a estratexia Europa 2020, logrando o desenvolvemento territorial equilibrado da economía comarcal e da súa comunidade rural, incluíndo a creación e conservación do emprego. Xerando capacidade na comunidade local e estimulando a innovación, a iniciativa empresarial e a fomentando o desenvolvemento e a detección do potencial aínda sen explorar do territorio de actuación.

Levando a cabo o desenvolvemento local participativo no marco do obxectivo temático de Feader na área focal: 6B «promover o desenvolvemento local nas zonas rurais». E das súas prioridades e obxectivos:

PRIORIDADES

- 1A: fomentar a innovación, a cooperación e o desenvolvemento da base de coñecementos nas zonas rurais.
- 2B: facilitar a entrada no sector agrario de agricultores adecuadamente formados, así como a substitución xeracional.
- 3A: mellorar a competitividade dos produtores primarios, achegando valor engadido aos produtos agrarios e promocionándoos nos mercados locais.
- 4A: restaurar, preservar e mellorar a biodiversidade, os sistemas agrarios de alto valor natural, así como o estado das paisaxes europeas.
- 5: promover a eficiencia dos recursos e fomentar o paso a unha economía baixa en carbono e capaz de adaptarse ao cambio climático nos sectores agrario, alimentario e forestal.
- 6A: facilitar a diversificación, creación e desenvolvemento de pequenas empresas e a creación de emprego.
- 6C: mellorar a accesibilidade ás tecnoloxías da información e á comunicación (TIC) así como ao uso e á calidade das mesmas nas zonas rurais.

OBXECTIVOS

- a) Mellorar as condicións para crear e manter emprego no medio rural.
- b) Mellorar e implementar servizos para a poboación nas zonas rurais, favorecendo a mellora do nivel de vida da poboación rural, a inclusión social e a redución da pobreza.

c) Favorecer a ocupación sustentable do territorio, prestando atención especial aos colectivos máis desfavorecidos, como as mulleres, os mozos, as persoas con discapacidade, as persoas maiores, etc.

d) Garantir a sustentabilidade da actividade no medio rural mediante un coidado e utilización adecuados dos recursos naturais.

e) Potenciar a gobernanza local e a animación social do territorio.

f) Contribuír á concienciación e ao fomento da necesidade de pasar a unha economía baixa en carbono e capaz de adaptarse ao cambio climático, fomentando a utilización de enerxías renovables e a mellora da eficiencia enerxética.

Desenvolver as sinerxías territoriais que propicien un crecemento intelixente, sustentable e integrador da comarca contribuíndo á creación e conservación do emprego.

2.2.2.2.- LIÑAS ESTRATÉXICAS E OBXECTIVOS

A temática estratéxica principal definida no apartado anterior como “DESENVOLVER AS SINERXÍAS TERRITORIAIS QUE PROPICIEN O CRECIMENTO INTELIXENTE, SUSTENTABLE E INTEGRADOR DA COMARCA, CONTRIBUÍNDOLLE Á CREACIÓN E CONSERVACIÓN DO EMPREGO”. Desagregase nas seguintes cinco liñas estratéxicas que marcan as pautas do único tema diferenciador e característico e dos que emanan os obxectivos estratéxicos:

- **LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO.**
- **LIÑA ESTRATÉXICA 2: MELLORA DA CALIDADE DE VIDA DA POBOACIÓN POTENCIANDO A CREACIÓN DE EMPREGO, ESTIMULAR A ECONOMÍA, IMPULSANDO A INNOVACIÓN E A FORMACIÓN**
- **LIÑA ESTRATÉXICA 3: IMPULSAR O RECOÑECIMENTO E APROVEITAMENTO SUSTENTABLE DO PATRIMONIO CULTURAL E AMBIENTAL.**
- **LIÑA ESTRATÉXICA 4: FOMENTO DA COOPERACIÓN.**

Os obxectivos estratéxicos clasificados por liñas estratéxicas son os seguintes:

LIÑA ESTRATÉGICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

- Obxectivo Estratéxico 1.1.- Fomentar as sinerxías entre o turismo o resto sectores económicos do territorio.
- Obxectivo Estratéxico 1.2.- Mellorar os servizos comarcais que dean servizo á poboación local e que completen a oferta turística. Creando, mellorando ou ampliando todo tipo de servizos para a poboación rural, así como as actividades recreativas e culturais, e as súas correspondentes infraestruturas.
- Obxectivo Estratéxico 1.3.- Consolidar o sector turístico como motor de desenvolvemento comarcal, mediante unha mellora cuantitativa e cualitativa da súa oferta.

LIÑA ESTRATÉGICA 2: MELLORA DA CALIDADE DE VIDA DA POBOACIÓN POTENCIANDO A CREACIÓN DE EMPREGO, ESTIMULAR A ECONOMÍA, IMPULSANDO A INNOVACIÓN E A FORMACIÓN

- Obxectivo estratéxico 2.1.- Mellora da calidade de vida en zonas rurais e diversificación da economía rural.
- Obxectivo estratéxico 2.2.- Favorecer a ocupación sustentable do territorio, prestando atención especial aos colectivos máis desfavorecidos, como as mulleres, os /as mozos/as, as persoas con discapacidade, as persoas maiores, etc.
- Obxectivo estratéxico 2.3.- Fomentar a defensa contra o cambio climático e o clima como un elemento integral da estratexia.

LIÑA ESTRATÉGICA 3: IMPULSAR O RECOÑECIMENTO E APROVEITAMENTO SUSTENTABLE DO PATRIMONIO CULTURAL E AMBIENTAL

- Obxectivo estratéxico 3.1.: Mellora do ambiente e do contorno rural.

LIÑA ESTRATÉGICA 4: FOMENTO DA COOPERACIÓN

- Obxectivo específico 4.1: Promover a cooperación entre os sectores sociais e económicos do territorio de Terra de Miranda entre eles e con outros territorios, establecendo sistemas de traballo en rede que fomenten as sinerxías.

2.2.2.3.- XERARQUIZACIÓN DE OBXECTIVOS

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Esta liña estratéxica pretende aproveitar as sinerxías territoriais e a importancia que está a cobrar o turismo na comarca para reforzar a capacidade de recepción de visitantes do territorio e o impulso dos demais sectores económicos a través da súa vinculación co sector turístico. Consequindo unha tipoloxía de turismo comarcal que englobe diferentes variantes turísticas.

A análise da situación mostra:

- A limitada estrutura de transporte público limita a chegada de boa parte dos turistas potenciais que non desexan viaxar no seu propio vehículo. A falta de capacidade de acollida de turistas en establecementos de alta calidade diminúe os ingresos no sector.
- O territorio debe solucionar a estacionalidade que sofre o sector turístico e pode facelo mediante a posta en valor turístico dos seus moitos atractivos e sectores de calidade, que á súa vez aumenten o peso turístico dos concellos desfavorecidos por montaña.
- O territorio posúe excelentes condicións para desenvolver o turismo rural polas súas características paisaxísticas, valor natural, a calidade histórica, gastronomía e lugares de interese para os turistas e unha abundante oferta de restauración de gran calidade e con produtos propios.
- Existen recursos que non están a ser aproveitados de forma produtiva adecuada.
- Estacionalidade turística.
- Tendencia ao estancamento nas explotacións do sector primario e nas actividades económicas en xeral, con escasa diversificación e aplicación tecnolóxica e innovación na produción e comercialización de transformados.

- Escasa adhesión dos produtores a figuras ou marcas de calidade que aumentan o valor engadido das producións.
- Desenvolvemento de actividades turísticas nunha parte do territorio, que con todo non alcanzan a rendibilidade esperada.

Esta liña estratéxica está encamiñada a consolidar o sector turístico como motor de desenvolvemento comarcal, mediante unha mellora cuantitativa e cualitativa da súa oferta e fomentando as sinerxías entre o turismo o resto sectores económicos do territorio, especialmente o primario. Estimulando un turismo comarcal que englobe o turismo de sol e praia, o turismo de natureza, o turismo gastronómico, o turismo agroalimentario, o turismo activo, o turismo cultural, o turismo etnográfico.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1.1.- FOMENTAR AS SINERXÍAS ENTRE O TURISMO O RESTO SECTORES ECONÓMICOS DO TERRITORIO.

1.1.1.- Diversificar e mellorar a viabilidade da economía local especialmente a vinculada ao sector primario. Consequindo crear, a través dos produtos agroalimentarios, artesanías, e outros produtos endóxeos unha imaxe identificativa de calidade do territorio para darlle un valor engadido.

1.1.2.- Valorización de produtos ou recursos propios do territorio onde se sitúan e potenciación do produto endóxico e os circuitos de ciclo curto.

1.1.3.- Investimentos en transformación e comercialización de produtos agrarios pequenos investimentos, tendentes á creación e/ou modernización de empresas de transformación e comercialización de produtos agrarios consistentes en investimentos tanxibles e intanxibles de pequena dimensión.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1.2.- MELLORAR OS SERVIZOS COMARCAIS QUE DEAN SERVIZO Á POBOACIÓN LOCAL E QUE COMPLETEN A OFERTA TURÍSTICA. CREANDO, MELLORANDO OU AMPLIANDO TODO TIPO DE SERVIZOS PARA A POBOACIÓN RURAL, ASÍ COMO AS ACTIVIDADES RECREATIVAS E CULTURAIS, E AS SÚAS CORRESPONDENTES INFRAESTRUTURAS.

1.2.1.- Os investimentos para o uso público en infraestruturas recreativas, información turística e infraestruturas de turismo a pequena escala.

1.2.2.- Fomento de actividades turísticas. Ampliando a oferta complementaria de actividades e/ou servizos de apoio ao turismo, que mellore os aspectos cualitativos, como o aumento da estancia e do gasto do turista.

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 1.3.- CONSOLIDAR O SECTOR TURÍSTICO COMO MOTOR DE DESENVOLVIMENTO COMARCAL, MEDIANTE UNHA MELLORA CUANTITATIVA E CUALITATIVA DA SÚA OFERTA.

1.3.1.- Coñecer os recursos turísticos do territorio (patrimonio natural, histórico e cultural), para poder articular unha oferta global innovadora e de calidade.

1.3.2.- Promocionar o territorio como destino turístico global. Baseado nun turismo comarcal que englobe o turismo de sol e praia, o turismo de natureza, o turismo gastronómico, o turismo agroalimentario, o turismo activo, o turismo cultural, o turismo etnográfico.

1.3.3.- Coordinar os diferentes actores locais para vertebrar unha oferta atractiva, mediante a posta en valor dos recursos e bonanzas do territorio, impulsando a creación de paquetes turísticos.

LIÑA ESTRATÉXICA 2: MELLORA DA CALIDADE DE VIDA DA POBOACIÓN POTENCIANDO A CREACIÓN DE EMPREGO, ESTIMULAR A ECONOMÍA, IMPULSANDO A INNOVACIÓN E A FORMACIÓN

Esta liña ten como finalidade favorecer a cohesión territorial, social e dinamización económica do territorio, mediante o impulso da economía territorial favorecendo o emprego favorecendo a formación e a formación, contribuíndo de forma especial á proposta transversal de innovación.

A análise territorial reflicte:

- A necesidade de manter a poboación e mesmo atraer novos efectivos, establecendo medidas especiais, que proporcionen facilidades para a formación e o emprego, especificamente aos sectores poboacionais vulnerables: mulleres e xente nova, sen esquecer á poboación inmigrante.
- A crise económica afectou particularmente ás zonas rurais, minguando, máis aínda o espírito emprendedor e por tanto a capacidade de innovación territorial.
- Necesidade de investir en equipos para procesos produtivos en constante cambio para seren competitivos, que supoñen un importante investimento. Así como na competitividade das empresas co aforro en custos a través da eficiencia enerxética e o uso de novas tecnoloxías.
- Necesidade de fomentar o retorno e a inserción laboral dos mozos no medio rural, así como a igualdade de oportunidades das mulleres e os mozos.
- Aproveitar sectores emerxentes como o enerxético, a atención á terceira idade ou ás persoas dependentes.
- A falta de coñecemento en novos sistemas de comunicación, no ámbito tecnolóxico está a limitar a diferenciación, empregabilidade e mellora produtiva de varios sectores económicos.
- Crecemento dos concellos costeiros fronte aos municipios de interior e desfavorecidos por montaña.
- Deficiente dotación de servizos e equipamentos públicos debido á atomización dos núcleos poboacionais. Ademais a súa ordenación territorial é desigual, con maior concentración poboacional na costa e cunha gran dispersión poboacional no interior. Así como os servizos sociais, sanitarios e educativos.
- Son necesarios novos servizos dedicados á poboación máis desfavorecida como mulleres, novas, infancia e outros colectivos sensibles. Que afronten problemáticas como a desocupación xuvenil, a conciliación familiar, a

problemática de xénero, de consumo de sustancias e as discapacidade entre outros.

- Ausencia de actividade que empregue man de obra feminina e nova.
- Escasa competitividade das empresas comarcais.
- A existencia de certas vantaxes competitivas no territorio que poden aproveitarse para impulsar a economía, o emprendemento e a innovación, que propicien creación de emprego.

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 2.1.- MELLORA DA CALIDADE DE VIDA EN ZONAS RURAIS E DIVERSIFICACIÓN DA ECONOMÍA RURAL.

2.1.1.- Creación ampliación e modernización de empresas, en sectores da economía distintos ao da produción agraria primaria.

2.1.2.- Fomentar a dinamización económica e innovación, principalmente os proxectos produtivos.

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 2.2.- FAVORECER A OCUPACIÓN SUSTENTABLE DO TERRITORIO, PRESTANDO ATENCIÓN ESPECIAL AOS COLECTIVOS MÁIS DESFAVORECIDOS, COMO AS MULLERES, OS MOZOS, AS PERSOAS CON DISCAPACIDADE, AS PERSOAS MAIORES, ETC.

2.2.1.- Mellorar e implementar servizos para a poboación nas zonas rurais, favorecendo a mellora do nivel de vida da poboación rural e que eviten o despoboamento e favorezan a ocupación racional do territorio.

2.2.2.- Aumentar, mediante da formación, a empregabilidade da poboación activa do territorio, tanto por conta propia como allea.

2.2.3.- Potenciar a gobernanza local e a animación social do territorio.

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 2.3.- FOMENTAR A DEFENSA CONTRA O CAMBIO CLIMÁTICO E O CLIMA COMO UN ELEMENTO INTEGRAL DA ESTRATEGIA.

2.3.1.- Estimular a economía fomentando as iniciativas que contribúan e contemplan a necesidade de pasar a unha economía baixa en carbono e capaz de adaptarse ao cambio climático, fomentando a utilización de enerxías renovables e a mellora da eficiencia enerxética.

LIÑA ESTRATÉXICA 3: IMPULSAR O RECOÑECIMENTO E APROVEITAMENTO SUSTENTABLE DO PATRIMONIO CULTURAL E AMBIENTAL

Esta liña ten como finalidade favorecer a economía territorial favorecendo o emprego favorecendo a formación e a formación:

A análise territorial reflicte:

- Importantes recursos patrimoniais do territorio, aos que se unen as potencialidades ambientais, tanto as catalogadas no marco da rede NATURA 2000, como aqueles espazos que dan forma ao territorio, en particular as masas forestais, que con todo están infravaloradas.
- Dificultade na posta en marcha de accións innovadoras de posta en valor do patrimonio cultural e ambiental.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 3.1.: MELLORA DO AMBIENTE E DO CONTORNO RURAL.

3.1.1.- Conservación, mellora, fomento e divulgación do patrimonio rural, englobando no mesmo o arquitectónico, ambiental, cultural, etnográfico, etc.

3.1.2.- Garantir a sustentabilidade da actividade no medio rural mediante prácticas que garantan a sustentabilidade mediante un coidado e utilización adecuados dos recursos naturais.

3.1.3.- Mantemento, recuperación e rehabilitación do patrimonio cultural e natural das poboacións, das paisaxes rurais e das zonas de alto valor natural, en particular as integrantes da Rede Natura 2000 e demais territorios integrados na rede de espazos protexidos.

3.1.4.- Traballar na identificación entre produtos locais e imaxe comarcal, reforzando o seu vínculo territorial, de tal que as producións agroalimentarias convértanse nun aceno de identidade para os nosos territorios rurais.

LIÑA ESTRATÉGICA 4: FOMENTO DA COOPERACIÓN

OBXECTIVO ESPECÍFICO 4.1.: PROMOVER A COOPERACIÓN ENTRE OS SECTORES SOCIAIS E ECONÓMICOS DO TERRITORIO DE TERRA DE MIRANDA ENTRE ELES E CON OUTROS TERRITORIOS, ESTABLECENDO SISTEMAS DE TRABAJO EN REDE QUE FOMENTEN AS SINERXÍAS.

4.1.1.- Buscar canles de cooperación de carácter local, rexional, nacional e internacional en materia de conservación do patrimonio, participación en redes, agroalimentación, artesanía, turismo, comercio local, etc.

4.1.2.- Favorecer as relacións de cooperación interna e externa dos empresarios locais co obxectivo de buscar solucións comúns a problemas comúns: Inconvenientes a resolver, desafíos externos e as posibles solucións.

4.1.3.- Facilitar a integración dos empresarios en estruturas nacionais e internacionais de microempresas localizadas en zonas rurais de baixa densidade poboacional.

Estes obxectivos, aglutinan, os do PDR da Comunidade Autónoma de Galicia, e os aspectos sinalados na presente convocatoria. Para cada un sinálase a situación de partida e os efectos esperados en forma de obxectivos secundarios.

É necesario anotar, que para cada un dos obxectivos que se expoñen, téñense en conta os obxectivos transversais, que expón o novo período de programación de INNOVACIÓN, MEDIO E MITIGACIÓN E Á LOITA CONTRA O CAMBIO CLIMÁTICO.

2.2.3.- DESCRICIÓN DUN PLAN DE ACCIÓN QUE DEMOSTRE O MODO EN QUE OS OBXECTIVOS SE PODEN TRADUCIR EN ACCIÓNS CONCRETAS.

Neste apartado detállanse as accións expostas para levar a cabo cada un dos obxectivos descritos anteriormente. Estrutúranse en liñas estratéxicas e á súa vez en obxectivos estratéxicos e específicos.

En cada táboa de medidas expostas descríbese:

- Accións a realizar por cada obxectivo específico.
- Localización das accións.
- Posibles beneficiarios.
- Requisitos.
- Indicadores.
- Natureza do proxecto.

ACCIONES LIÑA ESTRATÉGICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

LIÑA ESTRATÉGICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.1.- Fomentar as sinerxias entre o turismo o resto sectores económicos do territorio.

OBXECTIVO

1.1.1.- Diversificar e mellorar a viabilidade da economía local especialmente a vinculada ao sector primario. Consequindo crear, a través dos produtos agroalimentarios, artesanais, e outros produtos endóxeos unha imaxe identificativa de calidade do territorio para darlle un valor engadido.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.1.1.1.- Potenciación das accións promovidas por produtores primarios ou artesanais encamiñadas á vinculación do seu sector co turismo.

1.1.1.2.- Promocionar unha acción concreta de dinamización sectorial que permita as sinerxias entre sector primario, artesanais, alimentación e a oferta de turismo comarcal.

1.1.1.3.- Incentivar a creación de novas empresas relacionadas co medio ambiente, o patrimonio ou a artesanía.

1.1.1.4.- Axuda aos proxectos encamiñados ao aumento do valor engadido dos produtos agrarios e forestais.

1.1.1.5.- Creación de granxas escolas, campamentos e/ou e centros con actividades, para o tratamento de diversas doenzas físicas e mentais ou atención a escolas e outros colectivos.

1.1.1.6.- Apoio á adhesión a figuras de calidade e promover a creación de agrupacións e organizacións de produtores e organizacións interprofesionais

1.1.1.7.- Ayuda a la inversión en proyectos de explotaciones agrarias, con la finalidad de mejorar su rendimiento global. como aquellas que introduzcan noticias técnicas de producción, proyectos de experimentación, recuperación de variedades tradicionales, nuevas producciones o a producciones extensivas en áreas ambientalmente sensibles.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Pequenas empresas, segundo a definición do anexo I do Regulamento (UE) nº 651/2014
GDR 01

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.
Segundo a normativa sectorial de aplicación.

Ilustración 122.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.1.
Fonte: Elaboración propia.

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.1.- Fomentar as sinerxias entre o turismo o resto sectores económicos do territorio.

OBXECTIVO

1.1.1.- Diversificar e mellorar a viabilidade da economía local especialmente a vinculada ao sector primario. Conseguinte crear, a través dos produtos agroalimentarios, artesanais, e outros produtos endóxeos unha imaxe identificativa de calidade do territorio para darlle un valor engadido.

INDICADORES

Número de empresas creadas.
 Número de empresas consolidadas.
 Número de empregos xerados.
 Número de empregos consolidados.
 Número de empregos de mulleres creados ou consolidados.
 Número de empregos de mozos creados ou consolidados.
 Número de novas organizacións creadas.
 Número de accións de promoción realizadas.
 Número de produtores adheridos a figuras de calidade.
 Número de figuras de calidade creadas.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Produtivos e non produtivos.

Ilustración 122.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.1 (Continuación)

Fonte: Elaboración propia.

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.1.- Fomentar as sinerxias entre o turismo o resto sectores económicos do territorio.

OBXECTIVO

1.1.2.- Valorización de produtos ou recursos propios do territorio onde se sitúan e potenciación do produto endógeno e os circuitos de ciclo curto.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.1.2.1.- Axuda ás accións que potencien e poñan en valor o produto endógeno.

1.1.2.2.- Creación dunha plataforma online de venda dos produtos endóxenos da comarca.

1.1.2.3.- Axuda á creación, ampliación, modernización e/ou traslado de Pequenas e Medias Empresas (PEMES) relacionadas co aumento do valor engadido dos produtos agrarios, agroalimentarios e forestais e fomento dos produtos agrarios, agroalimentarios e forestais.

1.1.2.4.- Apoio a iniciativas innovadoras en relación á produción de alimentos preparados, precociñados e de cuarta gama, utilizando producións locais.

1.1.2.5.- Colaboración con cooperativas agrarias para o seu traballo en rede e creación de contactos.

1.1.2.6.- Axuda ás empresas do sector agroalimentario para o aumento da súa competitividade e a mellora da súa actividade.

1.1.2.7.- Realización de análise de calidade e catas sobre o impacto do produto comarcal no consumidor final.

1.1.2.8.- Promoción e venda conxunta de produtos ecolóxicos.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Pequenas empresas, segundo a definición do anexo I do Regulamento (UE) nº 651/2014

Outros promotores privados como asociacións de produtores ou do sector primario.

Persoas físicas.

GDR 01

Ilustración 123.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.2

Fonte: Elaboración propia.

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.1.- Fomentar as sinerxias entre o turismo o resto sectores económicos do territorio.

OBXECTIVO

1.1.2.- Valorización de produtos ou recursos propios do territorio onde se sitúa e potenciación do produto endógeno e os circuitos de ciclo curto.

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.
Segundo a normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.
Número de empresas consolidadas.
Número de empregos xerados.
Número de empregos consolidados.
Número de empregos de mulleres creados ou consolidados.
Número de empregos de mozos creados ou consolidados.
Número de actividades en rede ou de toma de contactos.
Número de accións de promoción realizadas.
Número de participantes nas accións de promoción.
Número de asociados adheridos ás plataformas de venda ou promoción comarcal.
Número de puntos de venda ou distribución creados.
Número de análise de calidade de produtos realizados.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Produtivos e non produtivos.

Ilustración 123.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.2 (Continuación)

Fonte: Elaboración propia.

LIÑA ESTRATÉGICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratégico 1.1.- Fomentar as sinerxias entre o turismo o resto sectores económicos do territorio.

OBXECTIVO

1.1.3.- Investimentos en transformación e comercialización de produtos agrarios pequenas investimentos, consistentes en investimentos tanxibles e intangibles de pequena dimensión.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.1.3.1.- Creación dun punto físico comarcal de promoción, venda e distribución dos produtos agroalimentarios, artesanais ou con forte vinculación do territorio.

1.1.3.2.- Axuda aos investimentos encamiñados á transformación ou comercialización de produtos.

1.1.3.3.- Asistencia técnica, formación e apoio económico a empresas incorpora innovacións nos procesos de transformación e envasado.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Pequenas empresas, segundo a definición do anexo I do Regulamento (UE) nº 651/2014.

Outros promotores privados colectivos con carácter comarcal.

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.

Segundo a normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.

Número de empresas consolidadas.

Número de empregos xerados.

Número de empregos consolidados.

Número de empregos de mulleres creados ou consolidados.

Número de empregos de mozos creados ou consolidados.

Número de empresas ou promotores asesorados.

Número de accións formativas realizadas.

Número de participantes en accións formativas.

Número de asociados adheridos ás plataformas de venda ou promoción comarcal.

Número de puntos de venda ou distribución creados.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Produtivos e non produtivos.

Ilustración 124.- Accións e medidas Obxectivo 1.1.3.

Fonte: Elaboración propia.

LIÑA ESTRATÉGICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratégico 1.2.- Mellorar os servizos comarcais que dean servizo á poboación local e que completen a oferta turística. Creando, mellorando ou ampliando todo tipo de servizos para a poboación rural, así como as actividades recreativas e culturais, e as súas correspondentes infraestruturas.

OBXECTIVO

1.2.1.- Os investimentos para o uso público en infraestruturas recreativas, información turística e infraestruturas de turismo a pequena escala.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.2.1.1.- Axuda para a sinalización de recursos para o turismo e para a creación de infraestrutura turística de pequena escala.

1.2.1.2.- Axuda na xeración de puntos de información turística.

1.2.1.3.- Axuda para a xeración de infraestruturas recreativas.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1 excepto limitacións acordo GDR-GALP.

POSIBLES BENEFICIARIOS

Promotores públicos de carácter local.
GDR 1

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.
Segundo a normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de accións para a mellora da infraestrutura turística ou recreativa.
Número de puntos de información turística creados.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Non produtivos.

Ilustración 125.- Accións e medidas Obxectivo 1.2.1

Fonte: Elaboración propia

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.2.- Mellorar os servizos comarcais que dean servizo á poboación local e que completen a oferta turística. Creando, mellorando ou ampliando todo tipo de servizos para a poboación rural, así como as actividades recreativas e culturais, e as súas correspondentes infraestruturas.

OBXECTIVO

1.2.2.- Fomento de actividades turísticas. Ampliando a oferta complementaria de actividades e/ou servizos de apoio ao turismo, que mellore os aspectos cualitativos, como o aumento da estancia e do gasto do turista.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.2.2.1.- Actuacións a desenvolver con cargo ás subvencións de AGADER no marco das medidas 6.4 (subvencións a investimentos en actividades non agrícolas) e 19 (LEADER) do PDR de Galicia 2014-2020.

1.2.2.2.- Axuda á creación, ampliación, modernización e/ou traslado de Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) relacionadas co turismo e fomento de actividades turísticas.

1.2.2.3.- Axudar a mellorar a oferta de establecementos turísticos na zona do Camiño de Santiago.

1.2.2.4.- Investimentos que supoñan avances en establecementos de aloxamento e restauración que estean en funcionamento, como mellora de categoría, potenciar a accesibilidade, etc.

1.2.2.5.- Potenciación de actividades recreativas de posta en valor do patrimonio ambiental, patrimonial, cultural, artesanal e gastronómico da comarca.

1.2.2.6.- Axuda ás accións encamiñadas ao turismo de con vinculación comarcal. Como o turismo gastronómico, de horta, vida tradicional, turismo activo como barranquismo e outros, de natureza, artesanal, patrimonial.

1.2.2.7.- Axuda de empresas que xeren emprego no sector turístico especialmente no referente ao turismo activo ou de aventura (como barranquismo, escalada, etc), oferta de guías turísticos da comarca, etc.

Ilustración 126- Accións e medidas Obxectivo 1.2.2

Fonte: Elaboración propia

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.2.- Mellorar os servizos comarcais que dean servizo á poboación local e que completen a oferta turística. Creando, mellorando ou ampliando todo tipo de servizos para a poboación rural, así como as actividades recreativas e culturais, e as súas correspondentes infraestruturas.

OBXECTIVO

1.2.2.- Fomento de actividades turísticas. Ampliando a oferta complementaria de actividades e/ou servizos de apoio ao turismo, que mellore os aspectos cualitativos, como o aumento da estancia e do gasto do turista.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1 excepto limitacións acordo GDR-GALP.

POSIBLES BENEFICIARIOS

Pequenas empresas, segundo a definición do anexo I do Regulamento (UE) nº 651/2014
Entidades jurídicas de dereito privado.
Promotores públicos de carácter local.
Persoas físicas.
GDR 01

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.
Segundo a normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.
Número de empresas consolidadas.
Número de empregos xerados.
Número de empregos consolidados.
Número de empregos de mulleres creados ou consolidados.
Número de empregos de mozos creados ou consolidados.
Número de accións para a mellora da infraestrutura turística ou recreativa.
Número de accións de promoción realizadas.
Número de participantes nas accións de promoción.
Número de establecementos turísticos creados.
Número prazas de aloxamento creadas.
Número de proxectos de mellora en establecementos turísticos.
Número de aloxamentos que aumentan a súa categoría.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Produtivos e non produtivos.

Ilustración 126- Accións e medidas Obxectivo 1.2.2 (Continuación)

Fonte: Elaboración propia

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.3.- Consolidar o sector turístico como motor de desenvolvemento comarcal, mediante unha mellora cuantitativa e cualitativa da súa oferta.

OBXECTIVO

1.3.1.- Coñecer os recursos turísticos do territorio (patrimonio natural, histórico e cultural), para poder articular unha oferta global innovadora e de calidade.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.3.1.1.- Estudos do patrimonio da comarca e a súa catalogación.

1.3.1.2.- Realización dun estudo sobre o Camiño de Santiago Norte e a súa historia.

1.3.1.3.- Análise dos recursos territoriais no que se inclúa a problemática da ordenación territorial.

1.3.1.4.- Creación de guías de senderismo da Mariña.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Entidades jurídicas de dereito privado.

Promotores públicos de carácter local.

GDR 01

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.

Segundo a normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de estudos realizados.

Número de exemplares editado.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Non produtivos.

Ilustración 127- Accións e medidas Obxectivo 1.3.1

Fonte: Elaboración propia

LIÑA ESTRATÉXICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratéxico 1.3.- Consolidar o sector turístico como motor de desenvolvemento comarcal, mediante unha mellora cuantitativa e cualitativa da súa oferta.

OBXECTIVO

1.3.2.- Promocionar o territorio como destino turístico global. Baseado nun turismo comarcal que englobe o turismo de sol e praia, o turismo de natureza, o turismo gastronómico, o turismo agroalimentario, o turismo activo, o turismo cultural, o turismo etnográfico.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.3.2.1.- Realizar campañas de promoción do territorio como motor turístico en todas as súas vertentes. Os seus produtos agroalimentarios, artesanais, patrimoniais, naturais, para dalos a coñecer fose do territorio e de edición de material promocional.

1.3.2.2.- Labor de coordinación para a promoción turística do territorio.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Entidades jurídicas de dereito privado.

Promotores públicos de carácter local.

GDR 01

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.

Segundo a normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de accións de promoción realizadas.

Número de participantes nas accións de promoción.

Número de accións de coordinación realizadas.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Non produtivos.

Ilustración 128- Accións e medidas Obxectivo 1.3.2

Fonte: Elaboración propia

LIÑA ESTRATÉGICA 1: TURISMO COMO EIXO VERTEBRADOR DO TERRITORIO

Obxectivo Estratégico 1.3.- Consolidar o sector turístico como motor de desenvolvemento comarcal, mediante unha mellora cuantitativa e cualitativa da súa oferta.

OBXECTIVO

1.3.3.- Coordinar aos diferentes actores locais para vertebrar unha oferta atractiva, mediante a posta en valor dos recursos e bonanzas do territorio, implusando a creación de paquetes turísticos.

LIÑAS DE ACTUACIÓN

1.3.3.1.- Potenciar o traballo en rede dos distintos sectores territoriais para a creación de paquetes turísticos comarcais.

1.3.3.2.- Realizar unha asistencia técnica continua e á carta que facilite a integración de empresas e entidades locais en tecidos e estruturas asociativas que vertebran unha oferta comarcal atractiva.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

GDR 01

REQUISITOS

Segundo procedemento de xestión e posterior réxime de axudas.
Segundo a normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de paquetes turísticos comarcais creados.
Número de actividades en rede ou de toma de contactos.
Número de accións de coordinación realizadas.

NATUREZA DAS ACCIÓNS

Non produtivos.

Ilustración 129- Accións e medidas Obxectivo 1.3.3

Fonte: Elaboración propia

ACCIONES LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.1.- Mejora de la calidad de vida en zonas rurales y diversificación de la economía rural.

OBJETIVO

2.1.1.- Creación, ampliación y modernización de empresas, en sectores de la economía distintos al de la producción agraria primaria.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

2.1.1.1.- Creación, ampliación, modernización o traslado dentro de la comarca de PYMES que utilicen insumos autóctonos y/o mano de obra local.

2.1.1.2.- Incentivar la creación de nuevas empresas relacionadas con el medio ambiente, el patrimonio o la artesanía.

2.1.1.3.- Ayudar a la mejora técnica de explotaciones primarias mediante maquinaria innovadora que mejore los procesos y cree o mantenga empleo especialmente entre jóvenes y mujeres.

2.1.1.4.- Apoyo a la creación de Pymes que amplíen la red de servicios fuera del sector primario, como el sector comercio o la prestación de servicios personales.

Ilustración 130.- Acciones e medidas Objetivo 2.1.1.

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.1.- Mejora de la calidad de vida en zonas rurales y diversificación de la economía rural.

OBJETIVO

2.1.1.- Creación ampliación y modernización de empresas, en sectores de la economía distintos al de la producción agraria primaria.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Pequeñas empresas, según la definición del anexo I del Reglamento (UE) nº 651/2014

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.

Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.

Número de empresas consolidadas.

Número de empleos generados.

Número de empleos consolidados.

Número de empleos de mujeres creados o consolidados.

Número de empleos de jóvenes creados o consolidados.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

Productivos .

Ilustración 130.- Acciones e medidas Obxectivo 2.1.1. (Continuación)

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.1.- Mejora de la calidad de vida en zonas rurales y diversificación de la economía rural.

OBJETIVO

2.1.2.- Fomentar la dinamización económica e innovación, principalmente los proyectos productivos.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

2.1.2.1.- Ayuda a los proyectos productivos que aporten nuevos conceptos, se estructuren en la innovación y/o dinamicen la economía comarcal.

2.1.2.2.- Fomentar la mejora de actividades productivas basadas en cambios innovadores de los procesos. Como puede ser el uso de drones en el sector forestal, la teledetección en cultivos y otras que se encuadren en los objetivos de la estrategia.

2.1.2.3.- Realizar un análisis de oportunidades por sectores económicos, analizando las nuevas oportunidades de negocio.

2.1.2.4.- Ayuda a los proyectos que aumenten la capacidad técnica y de conocimiento a la comarca. Que permita fomentar la dinamización económica al aplicar datos científicos a oficios tradicionales. Como pueden ser estación meteorológica entre otros.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Pequeñas empresas, según la definición del anexo I del Reglamento (UE) nº 651/2014

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.
Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.
Número de empresas consolidadas.
Número de empleos generados.
Número de empleos consolidados.
Número de empleos de mujeres creados o consolidados.
Número de empleos de jóvenes creados o consolidados.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

Productivos.

Ilustración 131- Acciones e medidas Obxectivo 2.1.2

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.2.- Favorecer la ocupación sostenible del territorio, prestando atención especial a los colectivos más desfavorecidos, como las mujeres, los jóvenes, las personas con discapacidad, las personas mayores, etc.

OBJETIVO

2.2.1.- Crear y mejorar e implementar servicios para la población en las zonas rurales, favoreciendo la mejora del nivel de vida de la población rural, que eviten el despoblamiento y favorezcan la ocupación racional del territorio.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

2.2.1.1.- Apoyo a la creación y/o mejora de servicios que destinados a población dependiente, infancia, personas mayores, población vulnerable como: Centros de inclusión y emergencia social, Centros de integración, inserción o inclusión socio laboral para discapacitado, centros infantiles, Centros de mayores no dependientes (pisos tutelados, viviendas comunitarias, centros de día, etc.).

2.2.1.2.- Apoyo a la creación de infraestructuras y servicios básicos para la población y la economía rural.

2.2.1.3.- Apoyo a los servicios que mejoren las problemáticas de género y propicien la conciliación familiar e la incorporación de la mujer al mercado laboral.

2.2.1.4.- Vivienda de emergencia para víctimas de violencia de género.

2.2.1.5.- Creación de centros o programas de atención infantil que faciliten la conciliación familiar.

2.2.1.6.- Creación de Centro de día o centro de con plazas de respiro.

2.2.1.7.- Centro ocupacional y de empleo destinado a personas con enfermedad mental.

2.2.1.8.- Creación de centros juveniles o espacios jóvenes como lugares de encuentro y ocio, que aminoren las porblemáticas de falta de actividad juvenil, de falta de iniciativas de ocio saludable y/o de consumo de sustancias.

2.2.1.9.- Creación de programas de inserción laboral.

2.2.1.10.- Apoyo a las iniciativas que oferten soluciones innovadoras a la problemática de comunicación y transporte del territorio.

2.2.1.11.- Apoyo a las dotaciones culturales, deportivas y de ocio.

Ilustración 132- Accions e medidas Obxectivo 2.2.1

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.2.- Favorecer la ocupación sostenible del territorio, prestando atención especial a los colectivos más desfavorecidos, como las mujeres, los jóvenes, las personas con discapacidad, las personas mayores, etc.

OBJETIVO

2.2.1.- Crear y mejorar e implementar servicios para la población en las zonas rurales, favoreciendo la mejora del nivel de vida de la población rural, que eviten el despoblamiento y favorezcan la ocupación racional del territorio.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1 excepto limitaciones acuerdo GDR-GALP.

POSIBLES BENEFICIARIOS

Pequeñas empresas, según la definición del anexo I del Reglamento (UE) nº 651/2014.

Entidades públicas de carácter local.

Entidades jurídicas de derecho privado.

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.

Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.

Número de empresas consolidadas.

Número de empleos generados.

Número de empleos consolidados.

Número de empleos de mujeres creados o consolidados.

Número de empleos de jóvenes creados o consolidados.

Número de empresas o promotores asesorados.

Número de infraestructuras o servicios creados o mejorados.

Número de plazas creadas.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

Productivos y no productivos.

Ilustración 132- Acciones e medidas Objetivo 2.2.1 (Continuación)

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.2.- Favorecer la ocupación sostenible del territorio, prestando atención especial a los colectivos más desfavorecidos, como las mujeres, los jóvenes, las personas con discapacidad, las personas mayores, etc.

OBJETIVO

2.2.2.- Aumentar, mediante de la formación, la empleabilidad de la población activa del territorio, tanto por cuenta propia como ajena.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

2.2.2.1.- Mejorar las capacidades de mejora empresarial, empleabilidad y autoempleo por medio de la formación a la población activa. (Estas acciones se detallan en el apartado formación). Formación y seminarios.

2.2.2.2.- Fomento de la colaboración entre las instituciones capaces de desarrollar e implementar actividades innovadoras: centros tecnológicos, universidad.

2.2.2.3.- Apoyo a los viveros de empresas y a los espacios para emprendedores.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

GDR1

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.
Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de acciones formativas realizadas.
Número de participantes en acciones formativas.
Número de empresas o promotores asesorados.
Número de actividades en red o de toma de contactos.
Número de acciones de coordinación realizadas.
Número de acciones de colaboración entre instituciones realizadas.
Número de acciones de apoyo a viveros de empresas o espacios de emprendedores.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

No productivos.

Ilustración 133- Acciones e medidas Objetivo 2.2.2

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.2.- Favorecer la ocupación sostenible del territorio, prestando atención especial a los colectivos más desfavorecidos, como las mujeres, los jóvenes, las personas con discapacidad, las personas mayores, etc.

OBJETIVO

2.2.3.- Potenciar la gobernanza local y la animación social del territorio.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

2.2.3.1.- Dinamización por parte del GDR de los sectores territoriales potenciando la gobernanza local y fomentando la participación social.

2.2.3.2.- Formación para la gestión y creación de asociaciones.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

GDR1

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.
Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de acciones formativas realizadas.
Número de participantes en acciones formativas.
Número de empresas o promotores asesorados.
Número de actividades en red o de toma de contactos.
Número de acciones de coordinación realizadas.
Número de acciones de dinamización realizadas.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

No productivos.

Ilustración 134- Acciones e medidas Obxectivo 2.2.3

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 2: MEJORA DE LA CALIDAD DE VIDA DE LA POBLACIÓN POTENCIANDO LA CREACIÓN DE EMPLEO, ESTIMULAR LA ECONOMÍA, IMPULSANDO LA INNOVACIÓN Y LA FORMACIÓN

Objetivo estratégico 2.3.- Fomentar la defensa contra el cambio climático y el clima como un elemento integral de la estrategia.

OBJETIVO

2.3.1.- Estimular la economía fomentando las iniciativas que contribuyan y contemplen la necesidad de pasar a una economía baja en carbono y capaz de adaptarse al cambio climático, fomentando la utilización de energías renovables y la mejora de la eficiencia energética.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

2.3.1.1.- Inversiones en la mejora técnica de empresas forestales así como para la transformación y comercialización de productos forestales, que contribuyen a reducir la huella de carbono.

2.3.1.2.- Apoyo a proyectos piloto de silvicultura encaminada a la reducción de cambio climático y mejora ambiental.

2.3.1.3.- Creación de campos de ensayo de especies autóctonas, para recuperar las especies tradicionales. Y conseguir la producción y comercialización de ciclo corto respetuosos con el cambio climático.

2.3.1.4.- Apoyo a la instalación de energías renovables o sistemas de eficiencia energética en aquellos proyectos productivos que apuesten por una economía baja en carbono.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Promotores públicos de carácter local.

Pequeñas empresas, según la definición del anexo I del Reglamento (UE) nº 651/2014

Promotores públicos de carácter local.

Mancomunidades de montes en mano común.

GDR 01

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.

Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.

Número de empresas consolidadas.

Número de empleos generados.

Número de empleos consolidados.

Número de empleos de mujeres creados o consolidados.

Número de empleos de jóvenes creados o consolidados.

Número de iniciativas que realizan acciones de mejora energética.

Número de iniciativas que utilizan energías renovables.

Número de iniciativas destinadas a la mejora ambiental o la sostenibilidad.

Número de proyectos piloto o innovadores creados.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

Productivos y no productivos.

Ilustración 135- Acciones e medidas Objetivo 2.3.1

Fuente: Elaboración propia

ACCIONES LÍNEA ESTRATÉGICA 3: IMPULSAR O RECONOCIMIENTO E APROVECHAMIENTO SUSTENTABLE DO PATRIMONIO CULTURAL E AMBIENTAL

LÍNEA ESTRATÉGICA 3: IMPULSAR EL RECONOCIMIENTO Y APROVECHAMIENTO SOSTENIBLE DEL PATRIMONIO CULTURAL Y AMBIENTAL

Objetivo estratégico 3.1.: Mejora del ambiente y del contorno rural.

OBJETIVO

3.1.1.- Reforzar el papel del patrimonio territorial en todas sus vertientes, cultural, etnográfico, ambiental, artesanal, en el desarrollo de la identidad comarcal.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

3.1.1.1.- Poner en marcha una campaña formativa informativa sobre la red natura 2000 y sobre los lugares de interés comunitario de nuestra comarca, valores medioambientales y paisajísticos y principales especies presentes de fauna y flora.

3.1.1.2.- Campaña de promoción a nivel externo y de formación y promoción a nivel interno comarcal para dar a conocer y profundizar en las posibilidades y potencialidades locales que suponen los diferentes recursos culturales medioambientales con los que cuenta la comarca.

3.1.1.3.- Analizar la problemática de la ordenación territorial.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Promotores públicos de carácter local.

GDR 01

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.

Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de acciones de promoción realizadas.

Número de receptores de las campañas de promoción.

Número de acciones de dinamización realizadas.

Número de estudios realizados.

Número de acciones formativas realizadas.

Número de participantes en acciones formativas.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

No productivos

Ilustración 136- Acciones e medidas Obxectivo 3.1.1

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 3: IMPULSAR EL RECONOCIMIENTO Y APROVECHAMIENTO SOSTENIBLE DEL PATRIMONIO CULTURAL Y AMBIENTAL

Objetivo estratégico 3.1.: Mejora del ambiente y del contorno rural.

OBJETIVO

3.1.2.- Garantizar la sostenibilidad de la actividad en el medio rural mediante prácticas que garanticen la sostenibilidad mediante un cuidado y utilización adecuados de los recursos naturales.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

3.1.3.1.- Ayuda a proyectos que traten de reducir los impactos que las actividades productivas y los asentamientos humanos especialmente los ubicados en zonas protegidas o desfavorecidas. Como puntos limpios, plantas de tratamientos, puntos de reciclaje, centros de recogida selectiva, etc.

3.1.2.2.- Colaboración en inversiones no productivas en espacios forestales, como pueden ser entre mejoras del uso social de los montes, restauración del valor natural o paisajístico de espacios protegidos y otras que no den lugar a un aumento significativo de la rentabilidad de explotaciones agrarias o forestales.

3.1.2.3.- Aumento del valor económico de los montes mediante prácticas ambientalmente sostenibles.

3.1.2.4.- Ayuda al ahorro energético, potenciación de ciclos cortos.

3.1.2.5.- Ayuda en la creación de infraestructuras que garanticen la sostenibilidad forestal como secaderos de biomasa, parques intermedio de madera y otras infraestructura que ahorren costes y minimicen el impacto ambiental de las labores forestales sostenibles.

3.1.2.6.- Fomento de la eficiencia energética en edificios públicos.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Promotores públicos de carácter local.

Pequeñas empresas, según la definición del anexo I del Reglamento (UE) nº 651/2014

Promotores públicos de carácter local.

Mancomunidades de montes en mano común.

GDR 01

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.

Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.

Número de empresas consolidadas.

Número de empleos generados.

Número de empleos consolidados.

Número de empleos de mujeres creados o consolidados.

Número de empleos de jóvenes creados o consolidados.

Número de iniciativas que realizan acciones de mejora energética.

Número de iniciativas que utilizan energías renovables.

Número de iniciativas destinadas a la mejora ambiental o la sostenibilidad.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

Productivos y no productivos.

Ilustración 137- Acciones e medidas Obxectivo 3.1.2

Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 3: IMPULSAR EL RECONOCIMIENTO Y APROVECHAMIENTO SOSTENIBLE DEL PATRIMONIO CULTURAL Y AMBIENTAL

Objetivo estratégico 3.1.: Mejora del ambiente y del contorno rural.

OBJETIVO

3.1.3.- Conservación, mejora, fomento y divulgación del patrimonio rural, englobando en el mismo el arquitectónico, medioambiental, cultural, etnográfico, etc.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

3.1.3.1.- Apoyar actividades que contribuyan al sostenimiento de la fauna y flora tradicional, la restauración paisajística, la protección de incendios, etc.

3.1.3.2.- Apoyo a las acciones que propicien la mejora de la calidad visual y paisajística de la comarca. Así como creación de pequeñas infraestructuras para la contemplación del paisaje.

3.1.3.3.- Potenciar los servicios e infraestructuras en el Camino de Santiago.

3.1.3.4.- Apoyo al aprovechamiento de la biomasa forestal.

3.1.3.5.- Apoyo a los proyectos promovidos por comunidades o mancomunidades de montes vecinales en mano común.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

Promotores públicos de carácter local.

Pequeñas empresas, según la definición del anexo I del Reglamento (UE) nº 651/2014

Promotores públicos de carácter local.

Mancomunidades de montes en mano común.

GDR 01

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.

Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de empresas creadas.

Número de empresas consolidadas.

Número de empleos generados.

Número de empleos consolidados.

Número de empleos de mujeres creados o consolidados.

Número de empleos de jóvenes creados o consolidados.

Número de iniciativas destinadas a la mejora ambiental o la sostenibilidad.

Número de infraestructuras o servicios creados o mejorados.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

Productivos y no productivos.

Ilustración 138- Acciones e medidas Obxectivo 3.1.3

Fonte: Elaboración propia

ACCIONES LÍNEA ESTRATÉGICA 4: FOMENTO DA COOPERACIÓN

LÍNEA ESTRATÉGICA 4: FOMENTO DE LA COOPERACIÓN

Objetivo específico 4.1.: Promover la cooperación entre los sectores sociales y económicos del territorio de Terra de Miranda entre ellos y con otros territorios, estableciendo sistemas de trabajo en red que fomenten las sinergias.

OBJETIVO

4.1.1.- Buscar cauces de cooperación de carácter local, regional, nacional e internacional en materia de conservación del patrimonio, participación en redes, agroalimentación, artesanía, turismo, comercio local, etc.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

4.1.1.1.- Incrementar las expectativas de la comarca a través de estructuras de comercialización, divulgación y trabajo cooperado.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

GDR 01

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.
Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de proyectos colectivos realizados
Número de acciones de coordinación realizadas.
Número de actividades en red o de toma de contactos.
Número de acciones de colaboración entre instituciones realizadas.
Número de proyectos piloto o innovadores creados.
Número de acciones de dinamización realizadas.
Número de asociados adheridos a las plataformas de venta o promoción comarcal.
Número de puntos de venta o distribución creados.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

No productivos.

Ilustración 139- Acciones e medidas Obxectivo 4.1.1.
Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 4: FOMENTO DE LA COOPERACIÓN

Objetivo específico 4.1.: Promover la cooperación entre los sectores sociales y económicos del territorio de Terra de Miranda entre ellos y con otros territorios, estableciendo sistemas de trabajo en red que fomenten las sinergias.

OBJETIVO

4.1.2.- Favorecer las relaciones de cooperación interna y externa de los empresarios locales con el objetivo de buscar soluciones comunes a problemas comunes: Inconvenientes a resolver, desafíos externos y las posibles soluciones.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

4.1.2.1.- Conocer y poner en marcha metodologías de trabajo que han demostrado su efectividad en otros territorios con caracteres similares, a fin de alcanzar objetivos comunes.

4.1.2.2.- Establecer cooperaciones que fortalezcan sectores cuyo mercado requiera necesariamente una proyección territorial más amplia, o cuya viabilidad esté condicionada a la obtención de una masa crítica mayor, que debe ser buscada más allá del territorio.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

GDR 01

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.
Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de proyectos colectivos realizados
Número de acciones de coordinación realizadas.
Número de actividades en red o de toma de contactos.
Número de acciones de colaboración entre instituciones realizadas.
Número de proyectos piloto o innovadores creados.
Número de acciones de dinamización realizadas.
Número de participantes en proyectos colectivos.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

No productivos.

Ilustración 140- Acciões e medidas Obxectivo 4.1.2
Fonte: Elaboración propia

LÍNEA ESTRATÉGICA 4: FOMENTO DE LA COOPERACIÓN

Objetivo estratégico 4.1.: Promover la cooperación entre los sectores sociales y económicos del territorio de Terra de Miranda entre ellos y con otros territorios, estableciendo sistemas de trabajo en red que fomenten las sinergias.

OBJETIVO

4.1.3.- Facilitar la integración de los empresarios en estructuras nacionales e internacionales de microempresas localizadas en zonas rurales de baja densidad poblacional.

LÍNEAS DE ACTUACIÓN

4.1.3.1.- Puesta en práctica de medidas encaminadas a promover la coordinación y colaboración entre diferentes empresas y entidades del medio rural de diferentes sectores y territorios.

4.1.3.2.- Proyectos conjuntos que promuevan la puesta en valor de producciones locales como potencialidad territorial.

4.1.3.3.- Colaboración con cooperativas agrarias para su trabajo en red y creación de contactos.

LOCALIZACIÓN

Territorio GDR 1

POSIBLES BENEFICIARIOS

GDR 01

REQUISITOS

Según procedimiento de gestión y posterior régimen de ayudas.

Según la normativa sectorial de aplicación.

INDICADORES

Número de proyectos colectivos realizados

Número de acciones de coordinación realizadas.

Número de actividades en red o de toma de contactos.

Número de acciones de dinamización realizadas.

Número de participantes en proyectos colectivos.

NATURALEZA DE LAS ACCIONES

No productivos.

Ilustración 141- Acciones e medidas Objetivo 4.1.3
Fuente: Elaboración propia

2.2.4.- INDICADORES DE SEGUIMIENTO

Segundo sinalan as bases reguladoras, é necesario incluír un cadro concreto de indicadores de seguimento que permita comprobar os resultados e o consecuente impacto no territorio de aplicación da estratexia, medible en termos cuantitativos e cualitativos. Deberán tomarse como referencia os indicadores de resultados propostos pola Comisión no punto 2 do anexo IV do Regulamento (EU) 808/2014 da Comisión do 17 de xullo de 2014.

Os indicadores propostos pola comisión son os seguintes:

- R1: Porcentaxe de explotacións agrícolas que reciben axuda do PDR para investimentos en reestruturación ou modernización (ámbito de interese 2A)
- R2: Cambio na produción agrícola nas explotacións subvencionadas/UTA (unidade de traballo anual) (ámbito de interese 2A) (*)
- R3: Porcentaxe de explotacións agrícolas con plans/investmentos de desenvolvemento empresarial financiados polo PDR para novos agricultores (ámbito de interese 2B)
- R4: Porcentaxe de explotacións agrícolas subvencionadas por participar en réximes de calidade, mercados locais e circuitos de distribución curtos, e agrupacións/organizacións de produtores (ámbito de interese 3A)
- R5: Porcentaxe de explotacións que participan en réximes de xestión de riscos (ámbito de interese 3B)
- R6: Porcentaxe de bosques ou outras superficies forestais obxecto de contratos de xestión que apoian a biodiversidade (ámbito de interese 4A)
- R7: Porcentaxe de terra agrícola obxecto de contratos de xestión que apoian a biodiversidade e/ou as paisaxes (ámbito de interese 4A)
- R8: Porcentaxe de terra agrícola obxecto de contratos de xestión para mellorar a xestión da auga (ámbito de interese 4B)
- R9: Porcentaxe de terra forestal obxecto de contratos de xestión para mellorar a xestión da auga (ámbito de interese 4B)
- R10: Porcentaxe de terra agrícola obxecto de contratos de xestión para mellorar a xestión dos chans e/ou previr a erosión dos mesmos (ámbito de interese 4C)
- R11: Porcentaxe de terra forestal obxecto de contratos de xestión para mellorar a xestión dos chans e/ou previr a erosión dos mesmos (ámbito de interese 4C)
- R12: Porcentaxe de terra de regadío que pasa a un sistema de rega máis eficiente (ámbito de interese 5A)

- R13: Lograr un uso máis eficiente da auga na agricultura en proxectos financiados polo PDR (ámbito de interese5A) (*)
- R14: Lograr un uso máis eficiente da enerxía na agricultura e na transformación de alimentos en proxectos financiados polo PDR (ámbito de interese5B) (*)
- R15: Enerxía renovable xerada a partir de proxectos financiados (ámbito de interese5C) (*)
- R16: Porcentaxe de UGM (unidades de gando maior) afectadas por investimentos en xestión do gando con obxecto de reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro (GEI) e/ou de amoníaco (ámbito de interese5D)
- R17: Porcentaxe de terra agrícola obxecto de contratos de xestión destinados a reducir as emisións de GEI e/ou de amoníaco (ámbito de interese 5D)
- R18: Redución das emisións de metano e óxido nitroso (ámbito de interese5D) (*)
- R19: Redución das emisións de amoníaco (ámbito de interese5D) (*)
- R20: Porcentaxe de terra agrícola e forestal obxecto de contratos de xestión que contribúen á captura ou conservación de carbono(ámbito de interese 5E)
- R21: Emprego creado nos proxectos financiados (ámbito de interese 6A)
- R22: Porcentaxe de poboación rural obxecto de estratexias de desenvolvemento local (ámbito de interese 6B)
- R23: Porcentaxe de poboación rural que se beneficia de servizos/infraestruturas mellorados (ámbito de interese 6B)
- R24: Emprego creado nos proxectos financiados (Leader) (ámbito de interese 6B)
- R25: Porcentaxe de poboación rural que se beneficia de servizos/infraestruturas novos ou mellorados (tecnoloxías da información e a comunicación TIC) (ámbito de interese 6C)

Valorando os mesmos e tendo en conta as accións obxecto de seguimento considerouse deseñar uns indicadores propios adaptados á Estratexia de Terras de Miranda. Os indicadores son os seguintes:

- I.1.- Número de accións de promoción realizadas.
- I.2.- Número de accións de apoio a viveiros de empresas ou espazos de emprendedores.
- I.3.- Número de accións de colaboración entre institucións realizadas.
- I.4.- Número de accións de coordinación realizadas.
- I.5.- Número de accións de dinamización realizadas.
- I.6.- Número de accións formativas realizadas.
- I.7.- Número de accións para a mellora da infraestrutura turística ou recreativa.
- I.8.- Número de actividades en rede ou de toma de contactos.
- I.9.- Número de aloxamentos que aumentan a súa categoría.
- I.10.- Número de análise de calidade de produtos realizados.

- I.11.- Número de asociados adheridos ás plataformas de venda ou promoción comarcal.
- I.12.- Número de exemplares editado.
- I.13.- Número de empregos consolidados.
- I.14.- Número de empregos de mozos creados ou consolidados.
- I.15.- Número de empregos de mulleres creados ou consolidados.
- I.16.- Número de empregos xerados.
- I.17.- Número de empresas consolidadas.
- I.18.- Numero de empresas creadas.
- I.19.- Número de empresas ou promotores asesorados.
- I.20.- Número de establecementos turísticos creados.
- I.21.- Número de estudos realizados.
- I.22.- Número de figuras de calidade creadas.
- I.23.- Número de infraestruturas ou servizos creados ou mellorados.
- I.24.- Número de iniciativas destinadas á mellora ambiental ou a sustentabilidade.
- I.25.- Número de iniciativas que realizan accións de mellora enerxética.
- I.26.- Número de iniciativas que utilizan enerxías renovables.
- I.27.- Número de novas organizacións creadas.
- I.28.- Número de paquetes turísticos comarcais creados.
- I.29.- Número de participantes en accións formativas.
- I.30.- Número de participantes nas accións de promoción.
- I.31.- Número de participantes en proxectos colectivos.
- I.32.- Número de prazas creadas.
- I.33.- Número de produtores adheridos a figuras de calidade.
- I.34.- Número de proxectos de mellora en establecementos turísticos.
- I.35.- Número de proxectos piloto ou innovadores creados.
- I.36.- Número de puntos de información turística creados.
- I.37.- Número de puntos de venda ou distribución creados.
- I.38.- Número prazas de aloxamento creadas.
- I.39.- Número de receptores das campañas de promoción.
- 40.- Número de proxectos colectivos realizados.

2.2.4.1.- INDICADORES DE SEGUIMIENTO POR OBXECTIVOS

Unha vez definidos os indicadores determináronse os indicadores que han de avaliar o grao de consecución de cada obxectivo específico definido na estratexia do GDR 1 Terras de Miranda.

OBXECTIVO ESTRATÉGICO	OBXECTIVO ESPECÍFICO	INDICADORES
1.1.- Fomentar as sinerxias entre o turismo o resto sectores económicos do territorio.	1.1.1.	l.1. l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.22. l.27. l.33.
	1.1.2.	l.1. l.8. l.10. l.11. l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.30. l.37.
	1.1.3.	l.6. l.11. l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.19. l.29. l.37.
1.2.- Mellorar os servizos comarcais que dean servizo á poboación local e que completen a oferta turística. Creando, mellorando ou	1.2.1.	l.7. l.36.
	1.2.2.	l.1. l.7. l.9. l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.20. l.30. l.32. l.34.
1.3.- Consolidar o sector turístico como motor de desenvolvemento comarcal, mediante unha mellora cuantitativa e cualitativa da súa oferta.	1.3.1.	l.12. l.21.
	1.3.2.	l.1. l.4. l.30.
	1.3.3.	l.4. l.8. l.28.
2.1.- Mellora da calidade de vida en zonas rurais e diversificación da economía rural.	2.1.1.	l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18.
	2.1.2.	l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18.
2.2.- Favorecer a ocupación sustentable do territorio, prestando atención especial aos colectivos máis desfavorecidos, como as mulleres, os mozos, as persoas con discapacidade, as persoas maiores, etc.	2.2.1.	l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.19. l.23. l.32.
	2.2.2.	l.19. l.2. l.29. l.3. l.4. l.6. l.8.
	2.2.3.	l.4. l.5. l.6. l.8. l.19. l.29.
2.3.- Fomentar a defensa contra o cambio climático e o clima como un elemento integral da estratexia.	2.3.1.	l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.24. l.25. l.26. l.35.
3.1.: Mellora do ambiente e do contorno rural.	3.1.1.	l.1. l.5. l.6. l.21. l.29. l.39.
	3.1.2.	l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.24. l.25. l.26.
	3.1.3.	l.13. l.14. l.15. l.16. l.17. l.18. l.23. l.24.
4.1.: Promover a cooperación entre os sectores sociais e económicos do territorio de Terra de Miranda entre eles e con outros territorios, establecendo sistemas de traballo en rede que fomenten as sinerxias.	4.1.1.	l.3. l.4. l.5. l.8. l.11. l.35. l.37. l.40.
	4.1.2.	l.3. l.4. l.5. l.8. l.31. l.35. l.40.
	4.1.3.	l.4. l.5. l.8. l.31. l.40.

Ilustración 142.- Indicadores de seguimento por obxectivo específico.

Fonte: Elaboración propia.

2.2.5.- CONTRIBUCIÓN ESPECÍFICAS DA ESTRATEGIA

2.2.5.1.- CONTRIBUCIÓN DA ESTRATEGIA Á CREACIÓN DE EMPREGO

A estratexia da Asociación Terras de Miranda contribuirá á creación de emprego, mediante a priorización das iniciativas que impliquen a creación de postos de traballo na comarca, así como as iniciativas de carácter produtivo.

A temática principal da estratexia mediante os seus diversos obxectivos e medidas, propónse crear novos postos de traballo, en particular para as mulleres e os mozos. *"DESENVOLVER AS SINERXÍAS TERRITORIAIS QUE PROPICIEN O CRECEMENTO INTELIXENTE, SUSTENTABLE E INTEGRADOR DA COMARCA, CONTRIBUÍNDOLLE Á CREACIÓN E CONSERVACIÓN DO EMPREGO"*

O plan de acción define unha serie de medidas que se orientan á consecución de maneira directa ou indirecta deste obxectivo. A maior parte das medidas específicas está deseñada especialmente para aumentar as posibilidades de empregabilidade da poboación comarcal.

Entre elas, como exemplo, defínense medidas que fomentan o recurso turístico aproveitando e potenciando os empregos dos sectores produtivos existentes para crear unha marca comarcal, esta e outras medidas destas características vertebran a economía territorial e por iso axudan a crear e manter empregos.

Da mesma maneira existe un gran número de medidas destinadas á axuda á creación, ampliación ou modernización de empresas, este tipo de medidas favorecen de forma directa a creación de novos postos de traballo.

En canto ao plan formativo de Terras de Miranda, está destinado a que a poboación activa da comarca aumente as súas posibilidades de empregabilidade.

No caso da Cooperación está destinada a mellorar as oportunidades dos sectores económicos do territorio aumenten as súas capacidades facilitando a súa integración en estruturas nacionais e internacionais e aumentando as súas potencialidades de promoción así como a súa capacidade de atopar novas solucións.

O financiamento da estratexia marca claramente o maior financiamento destinado a proxectos produtivos, que alcanza un 65% da medida 19.2. Reforzando así as liñas estratéxicas cara á mellora do emprego no territorio de acción.

2.2.5.2.- PROMOCIÓN DA IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES

As políticas europeas de emprego, asuntos sociais e de igualdade de oportunidades, teñen como obxectivo mellorar as condicións de vida fomentando un crecemento sustentable e unha maior cohesión social.

A igualdade de xénero dentro na estratexia leva a cabo en varios sentidos. O tema diferenciador da estratexia menciona o crecemento integrador da comarca: “DESENVOLVER AS SINERXÍAS TERRITORIAIS QUE PROPICIEN O CRECIMENTO INTELIXENTE, SUSTENTABLE E INTEGRADOR DA COMARCA, CONTRIBUÍNDO Á CREACIÓN E CONSERVACIÓN DO EMPREGO.”

Así mesmo, a Asociación Terras de Miranda mantén o compromiso de establecer políticas integradoras de igualdade entre homes e mulleres. Incorporando a igualdade de forma transversal o principio de igualdade entre mulleres e homes nos criterios de selección de operacións (por exemplo, introdución de cláusulas de xénero nos procedementos de contratación e subvención públicos).

Nos obxectivos e medidas que se definen na estratexia foméntase o emprego deste colectivo, a creación de servizos no territorio que diminúan a problemática de xénero, apoiando ás mulleres e mellorando a conciliación familiar no territorio.

O Plan formativo de Terras de Miranda incide á súa vez sobre a gobernanza e a capacidade de atopar traballo das mulleres.

A problemática de xénero será unha acción transversal na estratexia do GDR1, establecendo políticas integradoras de igualdade entre homes e mulleres, a non discriminación e propiciar a igualdade.

2.2.5.3.- DEFENSA CONTRA O CAMBIO CLIMÁTICO E SUSTENTABILIDADE AMBIENTAL

A defensa contra o cambio climático e a promoción dun desenvolvemento sustentable ambientalmente, é unha das características transversais da estratexia de Terras de Miranda, que pretende obter un crecemento sustentable: “DESENVOLVER AS SINERXÍAS TERRITORIAIS QUE PROPICIEN O CRECIMENTO INTELIXENTE, SUSTENTABLE E INTEGRADOR DA COMARCA, CONTRIBUÍNDO Á CREACIÓN E CONSERVACIÓN DO EMPREGO”

- Na estratexia propón establecer o turismo como eixo vertebrador do turismo como eixo vertebrador do territorio. Trátase dun turismo integrador e sustentable, que

aproveitando os recursos comarcais como a calidade natural, paisaxística, as súas prácticas tradicionais, a rede de estación protexidos. Motivo polo cal a sustentabilidade ambiental é vital nesta estratexia.

- Por ese motivo numerosos obxectivos e medidas de acción están encamiñadas a este fin: Mellora da calidade de vida en zonas rurais, favorecer a ocupación sustentable do territorio, Fomentar a defensa contra o cambio climático e o clima como un elemento integral da estratexia, entre outros.

2.2.6.- COMPLEMENTARIEDADE E COORDINACIÓN CON OUTRAS POLÍTICAS E PROGRAMAS DE DESENVOLVEMENTO QUE SE APLIQUEN NO TERRITORIO.

O desenvolvemento rural non se pode entender doutra maneira se non é con obxectivos e traballo común de diferentes institucións. Por ese motivo a Estrategia de Desenvolvemento do GDR1 Terras de Miranda executarase desde unha perspectiva de total coordinación con calquera organismo que persiga ou complemente os obxectivos de desenvolvemento rural definidos e os proxectos que se promoven.

Os obxectivos de Europa 2020 deben integrarse nos diferentes fondos do MEC e cada un deles ten que contribuír a un crecemento intelixente, sustentable e integrador. A Comisión no seu Marco Financeiro Plurianual para o período 2014-2020 definiu unha serie de fondos e cantidades que se engloban dentro do Marco estratéxico Comunitario, e que supoñen moito máis que unha serie de cantidades a aplicar con criterios preestablecidos, xa que se regulan dentro do Regulamento UE Nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello do 17 de decembro de 2013, para que sexan aplicados dunha forma coordinada e complementaria.

O Tratado de Funcionamento da Unión Europea (TFUE) asigna obxectivos claros a estes instrumentos. A Comisión considera que devanditos obxectivos poden alcanzarse de forma máis eficaz se os cinco Fondos están mellor coordinados a fin de evitar solapamentos e de optimizar as sinerxías, se están plenamente integrados na gobernanza económica da Unión Europea, e se contribúen á realización da estratexia Europa 2020, involucrando ás partes interesadas nacionais, rexionais e locais.

A Comisión propuxo un Regulamento de disposicións comúns para os cinco Fondos, que perseguen obxectivos de actuación complementarios e a súa xestión compártena os Estados membros e a Comisión: O Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER), o Fondo Social Europeo (FSE), o Fondo de Cohesión (FC) , o Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader) e o Fondo Europeo Marítimo e da Pesca (FEMP).

A complementariedade de Leader co resto de fondos do Marco Estratéxico Común, é un dos principais obxectivos que se expuxeron desde a Unión Europea coa posta en marcha do Marco Estratéxico Comunitario.

A estratexia de desenvolvemento local participativo do GDR 12014-2020 enmárcase dentro do Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia 2014-2020, e por tanto ten un carácter complementario ás actuacións que, desde este mesmo Programa de Desenvolvemento Rural. A Axencia Galega de Desenvolvemento Rural (AGADER) é o ente público xestor do programa LEADER en Galicia, sendo a responsable da xestión do programa e o encargado de coordinar a selección da Estrategia.

Así mesmo o Acordo de Asociación de España Política de Cohesión 2014-2020, establece medidas para asegurar un enfoque integrado no uso dos fondos EIE para o desenvolvemento territorial de áreas específicas subrexionais.

Baseándose no MEC, o Estado de España preparou, en colaboración cos seus socios e en diálogo coa Comisión, o Acordo de Asociación de España Política de Cohesión 2014-2020, establece medidas para asegurar un enfoque integrado no uso dos fondos EIE para o desenvolvemento territorial de áreas específicas subrexionais. Traducindo os elementos do MEC ao contexto nacional e establece compromisos firmes para conseguir os obxectivos da Unión a través da programación dos Fondos EIE. O acordo de asociación establece mecanismos para garantir a coherencia coa estratexia da Unión para lograr un crecemento intelixente, sustentable e integrador, así como coas misións específicas de cada Fondo de acordo cos seus obxectivos baseados no Tratado, mecanismos para garantir a execución efectiva e eficiente dos Fondos.

COHERENCIA CO FONDO SOCIAL EUROPEO

- A Asociación Terras de Miranda respecta incorporando na súa propia estratexia os Obxectivos transversais “Medio ambiente, innovación e clima” incorporándoos transversalmente e en obxectivos específicos como: 1.1.2., 2.3.1., 3.1.2., 3.1.3.,
 - Varias medidas dos obxectivos específicos 1.1.2., 2.1.2., 2.2.2., 2.3.1., 4.1.2., 4.1.3., contribúen á Prioridadee 1 do PDR “Fomentar a transferencia de coñecementos e a innovación na agricultura, a silvicultura e as zonas rurais”.
 - A Prioridadee 2 do Programa de Desenvolvemento Rural 2014-2020 “Viabilidade das explotacións, competitividade e xestión sustentable dos bosques”, complementase cos seguintes obxectivos específicos da estratexia: 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 3.1.2.,
 - En canto á Prioridadee 3, “Fomentar a organización da cadea alimentaria, incluíndo a transformación e a comercialización dos produtos agrícolas, o benestar animal e a xestión de riscos”, está incluída nos obxectivos 1.1.2. e 1.1.3.
 - obxectivo 3.1.2. e especialmente o obxectivo 3.1.3., contribúen á consecución da Prioridadee 4 do PDR de Galicia, “Restaurar, conservar e mellorar os ecosistemas relacionados coa agricultura e a silvicultura”.
 - En canto á Prioridadee 5 “Eficiencia dos recursos e paso a unha economía hipocarbónica e adaptable aos cambios climáticos nos sectores agrícola, alimentario e forestal” tívoise en conta nos obxectivos 2.3.1. e 3.1.2.
-

- A Inclusión social, redución da pobreza e desenvolvemento económico nas zonas rurais, que reivindica o Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia na súa Prioridade 6 está presente na estratexia do GDR1 en todos os seus obxectivos xa que é unha das bases do seu tema principal, pero especialmente os seguintes: 1.1.1., 1.1.3., 1.2.2., 2.1.1., 2.1.2., 2.2.1., 2.2.2., 2.3.1.

COMPLEMENTARIEDADE CO FONDO EUROPEO MARÍTIMO E DE PESCA. (FEMP)

No caso que nos ocupa, superposta en parte do territorio Líder xestionado polos GDR 1 Terra de Miranda, hai un grupo de acción local do Sector Pesqueiro A Mariña-Ortegal (GALP) que xestiona a súa estratexia de desenvolvemento local no período programación Marítima Europea e do Fondo de Pesca (FEAMP) 2014-2020 Galicia.

Ao contrario dos fondos LEADER, que son aplicados cun enfoque territorial, os fondos FEMP) teñen unha base sectorial e beneficiarios da estratexia debe ser conectado ao mundo do mar. Neste caso, o ámbito de intervención da zona costeira cantábrica de Galicia redúcese a partir da fronteira con Asturias para Cabo Ortegal.

FEADER e FEAMP son instrumentos financeiros cuxos obxectivos concentrarse en áreas territoriais transversal aos obxectivos dos programas, sendo áreas onde as actividades agrícolas e de pesca, en moitos casos, son a base da economía local.

Aínda tratados diferentes, áreas sectoriais rurais no caso PDR e costeira no EDLP, ambos intentando mellorar as condicións de vida e traballo da poboación dos territorios, polo que ten sentido estudar o grao de complementariedade entre as dúas estratexias.

Así, dende a perspectiva do FEADER, a complementariedade xorde en proxectos que teñan como obxectivo a protección, conservación e posta en valor do patrimonio natural e recursos naturais, mentres que no campo de complementariedades FEMP ser obtidos en proxectos que contribúen á xestión uso sostible dos recursos do medio mariño e axuda para ampliar o coñecemento da protección dos recursos pesqueros.

COMPLEMENTARIEDADE DE OBXECTIVOS

O primeiro obxectivo da GALP é complementaria á primeira medida da GDR, a liña de acción 1.1.2, que trata de mellorar as aptitudes e competencias do sector pesqueiro.

Entón podes atopar outras relacións entre as medidas, tales como aquelas que teñan como obxectivo aumentar o valor dos produtos da pesca a través da diferenciación e da

incorporación de elementos tecnológicos nas fases de produción, transformación e comercialización.

Ou as medidas en que as liñas de formación e asesoramento, para mellorar a profesionalidade, dedicada a sectores que poden sobrepasar incluídos. O mesmo se aplica a medidas para mellorar os procesos de produción a través do uso de especies subvalorizadas e as devolucións nas pescarías de captura.

A cuarta medida da GDR ten unha relación clara coa liña de acción 3.1.2 está deseñado recuperar e valorar os ámbitos naturais e mellorar o tratamento de residuos.

O obxectivo de conseguir un uso máis eficiente da enerxía, para reducir o impacto ambiental e mitigar o cambio climático, é común entre a quinta medida da PDR ea liña de acción 2.1.2 do GALP.

COMPLEMENTARIEDADE CO FONDO MARÍTIMO E PESQUEIRO						
PRIORIDADES FEMP	MEDIDAS PDR					
	1.- Promover a transferencia de coñecementos e a innovación no sector agrícola e o sector silvícola e nas zonas rurais	2.- Mellorar a viabilidade e a competitividade e de todos os tipos de agricultura e promover as tecnoloxías agrícolas innovadoras e a xestión sustentable dos bosques	3.- Promover a organización da cadea alimentaria, o benestar dos animais e a xestión de riscos na agricultura	4.- Restaurar, conservar e mellorar os ecosistemas relacionados coa agricultura e a silvicultura	5.- Promover a eficiencia dos recursos e apoiar o paso a unha economía hipocarbónica e adaptable aos cambios climáticos nos sectores agrícola, alimentario e forestal	6.- Fomentar a inclusión social, a redución da pobreza e o desenvolvemento económico nas zonas rurais.
	Prioridade 1: Fomentar unha pesca sustentable desde o punto de vista ambiental, eficiente no uso dos recursos, innovadora, competitiva e baseada no coñecemento.					
	Prioridade 2: Fomentar unha acuicultura sustentable desde o punto de vista ambiental, eficiente no uso dos recursos, innovadora, competitiva e baseada no coñecemento.					
	Prioridade 3: Fomentar a aplicación da Política Pesqueira Común.					
	Prioridade 4: Aumentar o emprego e a cohesión territorial.					
	Prioridade 5: Fomentar a comercialización e a transformación.					
	Prioridade 6: Fomentar a aplicación da Política Marítima Integrada.					

Ilustración 143.- Complementariedade co fondo marítimo e pesqueiro.

Fonte: Elaboración propia.

Facilitar a diversificación da industria da pesca e promover a aparición de empresas para promover a inclusión social, a redución da pobreza eo desenvolvemento económico dos territorios é un obxectivo transversal recollidas ao longo de todos os obxectivos estratéxicos da EDLP, entón hai unha complementariedade media co sexto medida da GDR.

Como para as liñas da estratexia da GDR 1 pode dicir que acción:

- No ámbito da súa "Liña Estratéxica 1: turismo como a espiña dorsal do territorio", que busca valorar os recursos da terra intrínsecas para promove-lo como un

produto de calidade turística súas medidas de rendemento son complementados polo "obxectivo 2.3 específico da GALP:" Fai Mariña - Ortegal un destino turístico diferencial destacando o potencial do turismo marítimo "e" específica Obxectivo 2.2: Creación e consolidar unha imaxe de marca do territorio da Mariña - Ortegal ". Pero a súa aplicación difire no territorio de acción e no tipo de turismo e actividades para promover, no caso de Terras de Miranda valora o sector primario (sen a pesca) e Galp recursos mariñeiros.

- En relación ao "2 Liña Estratéxica: Mellorar a calidade de vida da poboación, aumentando a creación de emprego, estimular a economía, innovación e formación de condución" permanece semellante aos "recursos estratéxicos Obxectivo 1 GALP: aumentar a competitividade do sector pesqueiro, a creación de emprego e atracción de novos, especialmente a través do aumento do valor engadido dos produtos da pesca, a integración vertical, a innovación en todas as fases da cadea de subministración produtos da pesca; e asegurar a actividade sostible promover o uso eficiente dos recursos biolóxicos mariños. ", pero a súa aplicación é o foco en diferentes sectores económicos.
- A Liña Estratéxica 3 da estratexia GDR1: Promover o recoñecemento e uso sostible do patrimonio cultural e ambiental do territorio de Terras de Miranda pode sobrepasar co obxectivo específico de 4,1 GALP "Aumentar costeira patrimonio marítimo recuperado e poñer en valor" pero este patrimonio é sector no patrimonio marítimo.
- O obxectivo estratéxico 5 GALP, "Fortalecemento das comunidades no desenvolvemento local e gobernanza dos recursos pesqueros locais e actividades marítimas" é complementada co obxectivo específico de Terras de Miranda 2.2.3. "Mellorar a gobernanza local e de animación social do territorio", aínda que, en principio, os grupos aos que menciona son diferentes.
- Respecto á Liña Estratéxica 4: Promover a cooperación coincide co obxectivo estratéxico 6 A Mariña - Ortegal "Promover a cooperación". Aínda que a meta de cada grupo é facer que as sinerxías de cooperación co fin de reforzar os individuos dos seus obxectivos estratéxicos propia estratexia. Polo tanto, neste caso, a concepción do que é debido a alcanzar os seus propios obxectivos ambos son totalmente compatibles.

COMPLEMENTARIEDADE TERRITORIAL

A complementariedade e coherencia da estratexia Leader de Terras de Miranda e a estratexia do GALP de Desenvolvemento Local Participativo A Mariña - Ortegá, ha de detallarse debido á coincidencia de parte do seu territorio de acción e dos seus obxectivos.

Ilustración 144.- Municipios afectados polo solapamento GDR - GALP

Fonte: Elaboración propia.

Ambos os grupos comparten un límite común debido a que a área rural comparte unha liña costeira. Polo que hai vai realizar unha análise de límites comúns nas súas dúas vertentes xeográfica e de estratexia e financiamento.

Ambos os grupos comparten un límite común debido a que a

área rural comparte unha liña costeira. Polo que hai vai realizar unha análise de límites comúns nas súas dúas vertentes xeográfica e de estratexia e financiamento.

O GALP GALP de Desenvolvemento Local Participativo A Mariña - Ortegá exerce a súa estratexia en trece municipios da franxa setentrional galega. Mentres que o GDR 1 Terras de Miranda exerce a súa estratexia no territorio rural da Mariña afectando a catorce municipios. Estas dúas zonas de actuación teñen unha zona común de solapamento que afecta a oito municipios.

Como se pode apreciar na cartografía da imaxe adxunta, a área de solapamento prodúcese nos seguintes municipios: O Vicedo, Viveiro, Xove, Cervo, Burela, Foz, Barreiros e Ribadeo.

MECANISMO DE COORDINACIÓN

Terras de Miranda vai establecer un marco que garanta que as intervencións financiadas xeren sinerxías e que a racionalización conduza a unha redución de os custos e da

carga administrativa sobre o terreo. Considerando que o recurso que cumpre as características da compatibilidade de fondos e a racionalización de custos e carga administrativa é a delimitación estratéxico-territorial da súa estratexia mediante un acordo co GALP que traballa na súa zona de aplicación Leader.

Así se contempla a posibilidade de combinar os dous instrumentos para aumentar as sinerxías de ambas as estratexias, aproveitando a incidencia de Acción que permite a harmonización das normas aplicadas a estes dous instrumentos da Unión, definindo e levando á práctica un mecanismo de coordinación entre fondos e entre os Grupos GDR 1 Terras de Miranda e o GALP de Desenvolvemento Local Participativo A Mariña ? Ortegál.

Ambas as estratexias son coincidentes en varios dos seus obxectivos, pero non aos sectores, promotores ou produtos aos que se lles aplica, polo que as medidas de ambas as estratexias poden executarse ao unísono sempre que se regule un procedemento de coordinación que garanta evitar duplicidades e fomente a coherencia entre fondos. Determinando as complementariedades entre programas, tras analizar os puntos coincidentes de ambas as estratexias.

"A complementariedade líquidase mediante un acordo definido polos distintos eixos temáticos ou específicos entre distintas organizacións, que van acordar unha estratexia global, entre o GDR Terras de Miranda e o GALP da Mariña-Ortegál."

Así a estratexia do GDR Terras de Miranda aplicará a súa estratexia, sen restricións derivadas do convenio co GALP, nos seguintes municipios: Ourense, O Valadouro, Alfoz, Mondoñedo, Lourenzá e Trábada.

Á súa vez abordará a súa estratexia en todos os seus puntos, pero respectando as condicións e a coordinación determinada no convenio co GALP da Mariña-Ortegál na área de solapamento (O Vicedo, Viveiro, Xove, Cervo, Burela, Foz, Barreiros e Ribadeo).

O acordo entre GDR e GALP garantirá:

- A aplicación dun procedemento sólido que exclúa a posibilidade de que exista dobre financiamento para un mesmo proxecto.
- Que o financiamento das intervencións relacionadas co sector pesqueiro e dirixidas especificamente aos traballadores vinculados coas actividades pesqueiras corresponderalle aos GALP.
- Un investimento equilibrado en todo o ámbito territorial de actuación, que evite a sobrefinanciación nos concellos afectados por ambos os fondos, en relación a aqueles outros concellos nos que unicamente se vaia a aplicar o programa de desenvolvemento local participativo promovido por un GDR.

2.2.7.- PLAN DE FORMACIÓN

2.2.7.1.- OBXECTIVOS E CARACTERÍSTICAS DO PLAN DE FORMACIÓN

OBXECTIVOS XENERAIS DO PLAN DE FORMACIÓN

Dentro do apartado da estratexia dedicado á realización de accións formativas, o GDR 1 Terras de Miranda establece os seguintes obxectivos xerais:

- Mellorar os servizos comarcais que dean servizo á poboación local e que completen a oferta turística. Creando, mellorando ou ampliando todo tipo de servizos para a poboación rural, así como as actividades recreativas e culturais, e as súas correspondentes infraestruturas.
- Consolidar o sector turístico como motor de desenvolvemento comarcal, mediante unha mellora cuantitativa e cualitativa da súa oferta.
- Mellora da calidade de vida en zonas rurais e diversificación da economía rural.
- Favorecer a ocupación sustentable do territorio, prestando atención especial aos colectivos máis desfavorecidos, como as mulleres, os mozos, as persoas con discapacidade, as persoas maiores, etc.
- Fomentar a defensa contra o cambio climático e o clima como un elemento ntegral da estratexia.
- Mellora do ambiente e do contorno rural.
- Promover a cooperación entre os sectores sociais e económicos do territorio de Terra de Miranda entre eles e con outros territorios, establecendo sistemas de traballo en rede que fomenten as sinerxías.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DO PLAN DE FORMACIÓN

Establécense como obxectivos específicos do plan de formación os seguintes:

- Mellorar a adaptabilidade de traballadores, empresas e empresarios e fomentar o espírito empresarial para impulsar a competitividade empresarial, o incremento da produtividade e a mellora do emprego estable e de calidade, así como a contratación indefinida.
- Atraer a máis persoas ao mercado laboral, facendo do traballo unha opción real para todos, fomentando a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres, impulsando especialmente a integración sociolaboral das

persoas novas, as mulleres, os parados de longa duración, os inmigrantes, as persoas con discapacidade e aquelas en risco de exclusión do mercado de traballo.

- Aumentar e mellorar o capital humano a través dunha mellor educación e adquisición de competencias, impulsando especialmente a difusión de coñecementos prácticos en materia de tecnoloxías da información e a comunicación, en particular das mulleres, e a súa posición nos sectores de I+D, así como a loita contra o abandono escolar.

OBXECTIVOS CONCRETOS DO PLAN DE FORMACIÓN

Da mesma maneira establécense como obxectivos concretos do plan de formación os seguintes:

- Mellorar a capacidade de adaptación dos traballadores, as empresas, os empresarios, con obxecto de aumentar desta maneira a previsión e xestión positiva do cambio económico.
- Facilitar o acceso ao emprego e a inserción duradeira no mercado de traballo das persoas inactivas e das que buscan traballo, en especial de mozos e mulleres.
- Incrementar a participación no Mercado Laboral.
- Reforzar e ampliar o capital humano.
- Promover o asociacionismo como posible fórmula xeradora de emprego.

CARACTERÍSTICAS DA FORMACIÓN

De igual modo a formación incluída no proxecto presenta as seguintes características:

- ❖ ENFOQUE GLOBAL
- ❖ ENFOQUE INTEGRADOR
- ❖ ENFOQUE PARTICIPATIVO
- ❖ COMPLEMENTARIEDADE

2.2.7.2.- ANÁLISE D.A.F.O DO PLAN DE FORMACIÓN

Para poder obter os obxectivos que se determinaron nos apartados anteriores referentes ao plan formativo da da estratexia e as liñas de acción da mesma, foi necesario recorrer a unha análise dos elementos externos, Ameazas e Oportunidades, e comparalos coas Debilidades e Fortalezas. Especificando unicamente os aspectos nos que o GDR 1 debe orientar o seu plan formativo. A análise realizada detállase na seguinte matriz D.A.F.O.

DAFO	
FORMACIÓN	
DEBILIDADES	AMEAZAS
D.F.1.- Escasa motivación por parte da poboación local nas necesidades formativas. D.F.2.- Escasa coordinación en aspectos formativos con entidades públicas de carácter provincial e autonómico. D.F.3.- Escasa preparación e reciclaxe dos equipos formadores. D.F.4.- Deficiente adaptación formativa para a poboación local en sectores estratéxicos do territorio. D.F.5.- A perda de poboación e o éxodo dos mozos limitan a poboación susceptible de participar na formación. D.F.6.- Rexeitamento cara a novas formas de capacitación e formación. D.F.7.- A poboación local e en especial os profesionais dos diferentes sectores do territorio non considera que a formación nunha maneira de aumentar a competitividade. D.F.8.- Moi baixa consideración do autoemprego e da súa faceta formativa entre a poboación local. D.F.9.- Escaso coñecemento, e polo tanto, necesidade de que a poboación local coñeza os recursos do seu propio territorio. D.F.10.- Escasa formación no emprendemento empresarial e no autoemprego. D.F.11.- Esgotamento do modelo formativo presencial e grupal. D.F.12.- Escasa planificación sectorial - formativa. D.F.13.- Inexistente de planificación formativa e ocupacional nos municipios que forman parte do ámbito de actuación do GDR.	A.F.1.- Deficiente adaptación dos modelos formativos ás necesidades reais do territorio, da poboación en xeral e das persoas que traballan en cada un dos actores económicos. A.F.2.- A falta de substitución xeracional en parte provén dunha escasa formación no ámbito da empresa. A.F.3.- Carencia de formación e capacitación no sector dos servizos sociais. A.F.4.- Escaso interese no colectivo dos mozos pola formación, capacitación e autoemprego. A.F.5.- As dificultades de acceso á TIC limitan a formación e capacitación "en liña". A.F.6.- Deficiente formación no sector turístico, e en concreto no sector do aloxamento e restauración. A.F.7.- Escaso coñecemento no sector da restauración local do aproveitamento dos recursos gastronómicos locais e comarcais. A.F.8.- Inexistente formación en funcións de guías locais. A.F.9.- Case abandono da actividade artesanal como consecuencia dunha inexistente formación adaptada ao sector no ámbito local.
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F.F.1.- Aplicación de sistemas innovadores para a formación. F.F.2.- Posible flexibilidade da formación (formación á carta). F.F.3.- Disposición de instalacións de NN.TT. F.F.4.- Coñecemento por parte do GDR das necesidades formativas, e disposición de recursos financeiros adaptables ás necesidades reais formativas. F.F.5.- Colaboración do GDR cos concellos en medidas complementarias formativas. F.F.6.- O sector da transformación (cárnico e lácteo) require realizar formación orientada á mellora da competitividade e á promoción. F.F.7.- Coñecemento por parte do GDR das verdadeiras necesidades formativas do territorio nun aspecto xeral e con carácter sectorial. F.F.8.- Disposición de NN.TT.	O.F.1.- A alta taxa de paro debería, en principio, derivar nunha necesidade formativa por parte da poboación local. O.F.2.- Formación en aspectos de internacionalización para as empresas do territorio. O.F.3.- Formación en aspecto relacionado coa economía verde: xestión ambiental, tratamento de residuos, etc? O.F.4.- Adaptación das TIC entre jovenES como ferramenta útil para a formación e transferencia de coñecementos. O.F.5.- Nivel académico escolar aceptable como sustento para definir unha capacitación profesional máis ambiciosa. O.F.6.- Tendencia favorable do mercado laboral cara ao emprego das TC, en especial entre a poboación nova. O.F.7.- A cooperación Leader pode supoñer para o GDR unha oportunidade de transferir experiencias formativas no referido á competitividade dalgún dos sectores de intervención no territorio. O.F.8.- A participación do GDR en proxecto de coop, en materia turística, de transformación e artesanía pode achegar ao territorio mecanismos formativos innovadores.

Ilustración 145.- Matriz D.A.F.Ou. do Plan formativo do GDR 1 Terras de Miranda.
Fonte: Elaboración propia.

2.2.7.3.- SECTORES A OS QUE PREFERENTEMENTE SE DIRIXIRÁN AS ACTIVIDADES FORMATIVAS

Valorando a estratexia definida e o DAFO específico formativa os sectores sobre os cales se pretende desenvolver accións formativas máis específicas son:

- Sector Forestal.
- Sector Turístico.
- Subsector guías locais turísticos.
- Subsector do aloxamento: aloxamento tradicional, turismo rural, termalismo.
- Subsector da restauración.
- Subsector das actividades turísticas complementarias.
- Sector Transformación agroalimentario. (lácteo e cárnico)
- Sector servizos sociais. Atención a sectores de maiores e discapacitados.

Sobre os sectores definidos propóñense as seguintes accións formativas concretas

OBXECTIVO XERAL DO PROGRAMA	ESPECIALIDADE	OBXECTIVOS ESPECÍFICOS
1.- Mellorar a capacidade de adaptación dos traballadores, as empresas, os empresarios, con obxecto de aumentar desta maneira a previsión e xestión positiva do cambio económico	1.1.- Dinamización do Medio Rural	Dotar aos participantes dos coñecementos suficientes nas técnicas de investigación para elaborar e poñer en marcha proxectos determinados en canto a plans económicos de viabilidade, estudos de mercado, poboación e emprego.
	1.2.- Informática e Internet aplicados ao Medio Rural	Formar en novas tecnoloxías informáticas aplicadas ao conxunto do proceso produtivo e á xestión de pequenas empresas.
	1.3.- Xestión de Recursos Renovables	Consolidar prácticas das actividades económicas diversas dos espazos rurais vinculados á xestión de recursos renovables.
	1.4.- Gandería e Agricultura Ecolóxica. Conversión de Explotacións á produción Ecolóxica	Consolidar a práctica das actividades económicas diversas dos espazos rurais vinculados ao sector agrario e ao mundo rural, en especial á conversión de explotacións tradicionais nas explotacións de produción ecolóxica.
	1.5.- Políticas Agrarias e de Desenvolvemento Rural	Dar ou coñecer as novas orientacións das políticas de desenvolvemento rural para ao período 2014/2020 no que nos atopamos.
	1.6.- Xestión técnica, económica, fiscal e administrativa das explotacións agrarias, con aplicación das modernas tecnoloxías da sociedade da información	Formar aos responsables das explotacións agrarias no uso e correcta aplicación das modernas tecnoloxías da sociedade da información, para unha xestión técnica, económica, fiscal e administrativa máis eficaz e eficiente, atendendo ás novas esixencias do mercado laboral.

Ilustración 146.- Obxectivo xeneral 1 de Formación.
Fonte: Elaboración propia.

OBXECTIVO XERAL DO PROGRAMA	ESPECIALIDADE	OBXECTIVOS ESPECÍFICOS
2.- Facilitar o acceso ao emprego e a inserción duradeira no mercado de traballo das persoas inactivas e das que buscan traballo, en especial de mozos e mulleres	2.1.- Diversificación da Economía Rural.	Promocionar actividades económicas complementarias ao Desenvolvemento Rural nos diferentes sectores de intervención: TR, PEMES, servizos, artesanía rural, etc.
	2.2.- Manipulación e Transformación Artesanal de Produtos agrarios.	Facilitar un coñecemento nas técnicas de investigación, orientando o traballo e a información para poñer en marcha iniciativas de manipulación e transformación artesanal de produtos agrarios.
	2.3.- Informática e Internet aplicados ao Medio Rural.	Dotar aos participantes das estratexias pertinentes, técnicas e instrumentos adecuados para o manexo das novas tecnoloxías informáticas.
	2.4.- Turismo do patrimonio Natural e Cultural.	Analizar as posibilidades do patrimonio natural, cultural no marco do crecemento do sector turístico, como elemento dinamizador dun territorio.
	2.5.- Gandería e Agricultura Ecolóxica. Conversión de Explotacións á produción Ecolóxica.	Fomentar a conversión de explotacións agrarias tradicionais a ecolóxicas para conseguir un desenvolvemento harmónico co medio ambiente e á súa vez sustentable.

Ilustración 147.- Obxectivo xeral 2 de Formación.

Fonte: Elaboración propia

OBXECTIVO XERAL DO PROGRAMA	ESPECIALIDADE	OBXECTIVOS ESPECÍFICOS
3.- Incrementar a participación no Mercado Laboral	3.1.- Xestión sustentable das masas forestais	Contribuír á adaptación do tecido empresarial existente así como a incentivar a participación no mercado laboral de novos empresarios, a través da xestión sustentable das masas forestais.
	3.2.- Turismo do patrimonio Natural e Cultural	Potenciar os recursos humanos favorecendo o coñecemento e difusión do potencial natural e cultural dos territorios.
	3.3.- Manipulación e Transformación Artesanal de Produtos agrarios	Fomentar a diversificación das empresas do medio rural a través da transformación e manipulación dos produtos agrarios.

Ilustración 148.- Obxectivo xeral 3 de Formación.

Fonte: Elaboración propia.

OBXECTIVO XERAL DO PROGRAMA	ESPECIALIDADE	OBXECTIVOS ESPECÍFICOS
4.-Reforzar e ampliar o capital humano	4.1 Xestión de programas de Desenvolvemento Rural.	Informar e divulgar entre a poboación rural os beneficios dos Programas de Desenvolvemento, así como a súa xestión e labor, facilitando así a participación local e o proceso ascendente.
	4.2 Prevención de Riscos Laborais no sector agrario.	Adquirir os coñecementos pertinentes en prevención de riscos laborais para poder levar a cabo unha boa praxe no sector agrario.
	4.3 Manexo de produtos fito e zoonosanitarios.	Incentivar a creación de novas empresas e ocupación profesionais complementarias ou no marco do autoemprego, en canto ao uso de produtos fito e zoonosanitarios.
	4.4 Dinamización do Medio Rural.	Promover o desenvolvemento integral do conxunto de colectivos que viven no medio rural, que leva a mellora da calidade de vida.

Ilustración 149.- Obxectivo xeneral 4 de Formación.
Fonte: Elaboración propia.

OBXECTIVO XERAL DO PROGRAMA	ESPECIALIDADE	OBXECTIVOS ESPECÍFICOS
5.- Promover o asociacionismo como posible fórmula xeradora de emprego	5.1.- Políticas Agrarias e Desenvolvemento Rural	Coñecer e valorar as liñas de cooperación e de traballo asociativo propostas desde as diferentes políticas agrarias e de desenvolvemento rural.
	5.2.- Dinamización do Medio Rural	Dar ou coñecer as técnicas actuais de prospección de recursos ociosos e infrautilizados para a aplicación en futuros proxectos sociais e empresariais.

Ilustración 150.- Obxectivo xeneral 5 de Formación.
Fonte: Elaboración propia.

A continuación preséntase unha táboa onde se reflicten os Obxectivos e Contidos:

ESPECIALIDAD/ CURSO	OBJETIVOS ESPECÍFICOS	CONTENIDOS
1.1.- Dinamización del Medio Rural	Contribuir al sostenimiento de los espacios rurales Mejorar la cualificación profesional de mujeres y jóvenes para consolidar su inserción profesional en el propio territorio Sensibilizar a los profesionales del Medio Rural sobre la necesidad de su protagonismo en el desarrollo de sus territorios	Los espacios rurales. Características propias Análisis de recursos, DAFOs Fórmulas Jurídicas de Empresa El Autoempleo como alternativa Nuevos métodos de participación en la vida social
1.2.-TIC aplicadas en el Medio Rural	Conocer y adquirir conceptos, estrategias y herramientas sobre informática e Internet que posibiliten el desarrollo y/o ampliación de las empresas en el Medio Rural Estudiar las diferentes programas informáticos y sus aplicaciones a la gestión de empresas rurales Promover el uso de Internet para la gestión y/o comercialización en las empresas Aplicar los conocimientos informáticos a los diferentes sectores económicos del Medio Rural	Entorno Office: Access, Excel, Power Point, Publisher, Word Navegar por Internet: Buscadores Creación de cuenta de correo Utilización del Messenger Edición de imágenes: Paint,, PhotoShop Contabilidad y facturación Uso de las redes sociales
1.3.- Gestión de Recursos Renovables	Sensibilizar a los empresarios del Medio rural sobre la necesidad de utilizar los recursos renovables existentes en sus territorios Incentivar a los empresarios para el uso de una buena praxis en sus empresas teniendo en cuenta los posibles recursos renovables que puedan utilizar Informar sobre diversos recursos renovables y su aplicación como una alternativa de empleo Analizar estrategias de valorización económica de los recursos renovables	Técnicas de inventariado de recursos naturales renovables. Formulación de proyectos de recursos renovables (biomasa). Protección de los recursos renovables (bosques). Conocimiento de los diversos recursos renovables y su aplicación como nueva fuente de empleo (agua, energía hidráulica, radiación solar, viento, olas, etc.)
1.4.- Ganadería y Agricultura Ecológica. Conversión de explotaciones a la producción ecológica	Sensibilizar a los empresarios del Medio rural sobre la necesidad de utilizar los recursos renovables existentes en sus territorios Incentivar a los empresarios para el uso de una buena praxis en sus empresas teniendo en cuenta los posibles recursos renovables que puedan utilizar Informar sobre diversos recursos renovables y su aplicación como una alternativa de empleo Analizar estrategias de valorización económica de los recursos renovables	Presente y futuro de la Agricultura Ecológica. Agricultura y Ganadería ecológica como alternativa Redes de comercialización. Sensibilización medioambiental y Energías Renovables. Abonado y compostaje. Pasos a dar en la reconversión a la Agricultura Ecológica. Legislación
1.5.- Gestión técnica, económica, fiscal y administrativa de las explotaciones agrarias, con aplicación de las modernas tecnologías de la sociedad de la información	Mejora de la gestión empresarial, incluyendo la gestión comercial. Adaptar las funciones propias del secretariado, efectuando labores de tratamiento y proceso de información escrita confidencial de carácter económico y legal, llevando a cabo labores de transmisión y comunicación restringidas y/o ligadas al protocolo e imagen de la empresa. Gestionar la organización operativa de la oficina del área en la que se ubica y de la actividad del equipo humano de la misma.	Técnicas avanzadas de Secretariado. Correspondencia Comercial. Servicio y atención al cliente. Protocolo oficial y empresarial. Gestión de la documentación y archivo. Marketing, imagen y comunicación. Habilidades de Gestión y Liderazgo.

Ilustración 151.- Táboa especialidades formativas 1.
Fonte: Elaboración propia.

ESPECIALIDADE/ CURSO	OBJECTIVOS ESPECÍFICOS	CONTIDOS
2.1.- Diversificación da Economía Rural	Dar a coñecer a importancia de diversificar as economías do medio rural como fonte de sustentabilidade dos territorios rurais Analizar propostas de diversificación económica a partir do aproveitamento dos recursos locais como actividades complementarias ou alternativas ao sector agrario Acoutar propostas de diversificación (actividade e emprego) a partir dos recursos da comarca.	Os Sectores de Intervención económica no Medio Rural Proxectos e estratexias no contexto da diversificación Estudo de Experiencias e Modelos
2.2.- Manipulación e Transformación Artesanal de produtos Agrarios	Cubrir unha demanda de coñecementos e información sobre iniciativas relacionadas cos produtos agrarios. Dar a coñecer a importancia do deseño e márketing para a venda de produtos agrarios artesanais. Analizar a valorización dos produtos autóctonos comarcais e a súa posible transformación co consecuente aumento do valor engadido Capacitar a posibles emprendedores de empresas artesanais transformadoras de produtos agrarios Fomentar a práctica da actividade ecolóxica como fonte xeradora de emprego para mozos e mulleres	Alimentación e cultura gastronómica do territorio. Hixiene nos alimentos. Normalización e lexislación alimentaria. Tecnoloxía alimentaria. Desenvolvemento de novos produtos. Deseño e márketing para promocionar os produtos. Técnicas de manipulación e transformación de produtos agrarios Sensibilización ambiental. Lexislación
2.3.- Informática e Internet aplicados no Medio Rural	Coñecer e adquirir conceptos, estratexias e ferramentas sobre informática e Internet que posibiliten o desenvolvemento e/ou ampliación das empresas no Medio Rural Ampliar os coñecementos informáticos aos diferentes sectores económicos do Medio Rural	Iniciación á Informática Contorna Office: Access,, Excel, Power Point, Publisher, Word Navegar por Internet: Buscadores Creación de conta de correo, Utilización do Messenger Redes sociais
2.4.- Turismo do Patrimonio Natural e Cultural	Capacitar á poboación rural para a intervención da posta en valor do patrimonio natural e Cultural dos seus territorios Obter unha visión conxunta do patrimonio Natural e Cultural existentes e as posibles intervencións a levar a cabo. Formar posibles ?xestores turísticos? o Patrimonio Natural e Cultural rural	Patrimonio e turismo cultural: Evolución e tendencias Desenvolvo sustentable Recursos e estratexias para a explotación e interpretación Patrimonio popular, cultura e tradicións Patrimonio Natural Técnicas turísticas Itinerarios turísticos naturais e culturais: Elaboración de itinerarios, rutas.
2.5.- Gandería e Agricultura Ecolóxica. Conversión de explotacións á produción ecolóxica	Informar e transmitir unha formación adecuada para a posta en práctica de levar a cabo técnicas agrarias ecolóxicas Apostar pola Agricultura e Gandería Ecolóxicas como alternativa economicamente rendible Potenciar o establecemento de redes de comercialización de produtos ecolóxica	Agricultura ecolóxica como nova fonte de emprego. Redes de comercialización. Sensibilización ambiental e Enerxías Renovables. PAC. Principios e fundamentos da Agricultura Ecolóxica. Presente e futuro da Agricultura Ecolóxica. Lexislación

Ilustración 152.- Táboa especialidades formativas 2.

Fonte: Elaboración propia.

ESPECIALIDAD/ CURSO	OBJETIVOS ESPECÍFICOS	CONTENIDOS
3.1.- Gestión sostenible de las masas forestales	Capacitar a los empresarios y/o emprendedores del medio rural, en los nuevos conceptos, así como los instrumentos y legislación vigente, en materia de gestión sostenible de las masas forestales. Analizar y comparar los tipos de certificación forestal y sus indicadores.	Conceptos introductorios: gestión del monte; gestión forestal sostenible; legislación; multifuncionalidad del bosque, etc. Sistemas de certificación forestal e instrumentos de planificación y ordenación del territorio.
3.2.- Turismo del Patrimonio Natural y Cultural	Capacitar a la población rural para la intervención de la puesta en valor del patrimonio natural y Cultural de sus territorios Obtener una visión conjunta del patrimonio Natural y Cultural existentes y las posibles intervenciones a llevar a cabo. Formar posibles "gestores turísticos" del Patrimonio Natural y Cultural rural Fomentar esta tipo de Formación turística como fuente generadora de empleo para jóvenes y mujeres	Conocer el territorio: Como realizar un Análisis territorial integrado de los recursos patrimoniales tanto naturales como culturales de un territorio. Elaboración de DAFO Relaciones entre turismo y patrimonio cultural y natural. Búsqueda de recursos para el desarrollo turístico de un territorio. Recursos y estrategias para la explotación e interpretación Técnicas turísticas
3.3.- Manipulación y Transformación Artesanal de productos Agrarios	Analizar la valorización de los productos autóctonos comarcales y su posible transformación con el consiguiente aumento del valor añadido y fuente generadora de empleo Capacitar a posibles emprendedores de empresas transformadoras de productos agrarios Potenciar la puesta en marcha de iniciativas empresariales comarcales	Importancia de la diversificación de las empresas dedicadas a la transformación y manipulación agraria: Desarrollo y puesta en venta de nuevos productos. Diseño y marketing para promocionar los productos en ámbitos municipales, locales y nacionales. Sensibilización medioambiental. Legislación Potencialidades de la cooperación regional, nacional y transnacional

Ilustración 153.- Táboa especialidades formativas 3.
Fonte: Elaboración propia.

4.1.- Prevención de Riesgos Laborales en el Sector Agrario	Capacitar a los profesionales del sector agrario para conocer los riesgos más comunes en su sector Adquirir la formación suficiente para poder establecer unas medidas mínimas de prevención a emplear en relación a los riesgos específicos del sector agrario Sensibilizar de la necesidad y obligatoriedad sobre la Prevención de Riesgos Laborales Conocer las leyes y normas en materia de prevención de riesgos laborales y la aplicación de las técnicas, medidas y equipos necesarios para prevenir accidentes. Conocer y llegar a dominar las diferentes técnicas de detección y evaluación de riesgos. Conocimiento de los diferentes planes de actuación, técnicas preventivas y de primeros auxilios para superar situaciones de carácter peligroso.	Normativa de Prevención Conceptos generales básicos y marco normativo: Condiciones de trabajo Riesgo laboral Técnicas de seguridad en el trabajo e higiene industrial Marco normativo básico Ley de Prevención de Riesgos Laborales Riesgos generales y su prevención: Máquinas Herramientas Electricidad Incendios Contaminantes químicos y biológicos Primeros auxilios
4.2.- Dinamización del Medio Rural	Formar a los sectores de población interesados en temas de creación de empleo, autoempleo, análisis de recursos... Promover el desarrollo integral del conjunto de colectivos que habitan en el medio rural, que conlleve una mejora en su calidad de vida.	Análisis de recursos, DAFOS Fórmulas Jurídicas de Empresa El Autoempleo Proyectos empresariales La importancia de la innovación

Ilustración 154.- Táboa especialidades formativas 4.
Fonte: Elaboración propia.

2.2.7.4.- REQUISITOS MÍNIMOS E REGRAS PARA A SELECCIÓN

Os requisitos mínimos para que as persoas do territorio poidan acceder á formación que o GDR 1 Terras de Miranda desenvolva no marco do programa Leader son:

- Ser maior de idade.
- Vivir nalgún dos municipios incluídos como ámbito de actuación do GDR 1.
- Estar en situación de desemprego.
- Estar a traballar nalgunha empresa dos sectores de intervención definidos na presente estratexia.

A selección dos alumnos realizarase por medio dunha orde de inscrición na páxina web do GDR 1. Cada un dos cursos publicitarase na web da asociación deixando un prazo ata que a cota de asistentes estea cuberto, incorporando un número de suplentes (cada unha das accións formativas establecerá un número de asistentes e suplentes dependendo do seu

contido, duración e temática), ás accións formativas que á súa vez se comunicasen aos concellos do territorio ao obxecto de lograr unha maior difusión.

A selección do persoal docente e formativo determinarase por medio da aplicación dos principios, de coñecementos e experiencia non só na materia en cuestión, senón tamén en referencia á súa capacidade formativa.

2.2.7.5.- CUSTOS FORMACIÓN GALICIA

Os custos do desenvolvemento das actividades formativas estableceranse considerando os seguintes módulos.

- Profesorado. 65 - hora impartida.
- Material funxible para os alumnos 3 - alumno / hora.
- Outros gastos imputables á formación (aluguer de locais, aluguer de medios informáticos e telemáticos, publicidade, 3 - alumnos / hora).
- Coordinación 20 % de total do curso.
- Quilometraxe profesorado. 0,19 - / km.
- Aloxamento 65,97 -.
- Manutención 18,70 -.

IV.- PLAN DE COOPERACIÓN CON OUTROS TERRITORIOS

1.- OBXECTIVOS PERSEGUIDOS COA COOPERACIÓN

OBXECTIVO ESTRATÉGICO: Promover a cooperación entre os sectores sociais e económicos do territorio de Terra de Miranda entre eles e con outros territorios, establecendo sistemas de traballo en rede que fomenten as sinerxías.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS

- Buscar canles de cooperación de carácter local, rexional, nacional e internacional en materia de conservación do patrimonio, participación en redes e asociacións, etc
- Favorecer as relacións de cooperación interna e externa dos empresarios locais co obxectivo de buscar solucións comúns a problemas comúns: Inconvenientes a resolver, desafíos externos e as posibles solucións.
- Facilitar a integración dos empresarios en estruturas nacionais e internacionais deste tipo de microempresas localizadas en zonas rurais de baixa densidade poboacional.
- Aumentar o valor do produto endógeno e as potencialidades territoriais mediante as sinerxías do traballo en rede.

2.- ARTICULACIÓN COA POLÍTICAS DE DESENVOLVEMENTO RURAL E A ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO

O traballo realizado mediante a cooperación é unha das liñas estratéxicas da propia estratexia exposta por Terra de Miranda exactamente na súa Liña Estratéxica 5: Fomento da Cooperación e que á súa vez encaixa perfectamente na formulación da temática estratéxica principal “Desenvolver as sinerxías territoriais que propicien o crecemento intelixente, sustentable e integrador da comarca, contribuíndo á creación e conservación do emprego”.

Á súa vez os proxectos de cooperación nos que se vai a participar seguen as liñas estratéxicas principais como se detalla nos seguintes apartados.

POLÍTICAS DE DESENVOLVEMENTO RURAL

Como se prevé no PDR de Galicia 2014 -2020 a cooperación é un principio doctrinal básico de xestión estratéxica aconsella a formulación global e a actuación local. Con esta premisa, o PDR de Galicia para o novo período expón sobre o criterio horizontal da cooperación como elemento substantivo de prioridades.

A cooperación artículase como unha medida transversal que forma parte da propia estratexia do grupo e que fortalece a capacidade de consecución dos obxectivos expostos na mesma.

3.- ESTRATEGIA A SEGUIR PARA CONSEGUIR OS OBXECTIVOS PROPOSTOS

Preténdese abarcar diversas temáticas, todas elas acordes á estratexia comarcal como son: apostar polas sinerxías territoriais especialmente as que vinculan turismo co resto de sectores económicos, como turismo e agroalimentación, posta en valor do patrimonio, da cultura autóctona e o sentido de pertenza e a promoción do territorio e as súas empresas como referente global de calidade territorial.

Terras de Miranda proxecta participar nos seguintes proxectos de cooperación das redes de REDER, sen menos cado de poder analizar a conveniencia de participar en novas oportunidades de cooperación se as circunstancias do territorio xustificano.

TEMÁTICAS PROPOSTAS COOPERACIÓN
AGROALIMENTACIÓN
ARTESANÍA
COMERCIO LOCAL
CULTURA AUTÓCTONA E SENTIDO DE PERTENZA
PATRIMONIO
PROMOCIÓN EMPRESARIAL
TURISMO

Ilustración 155.- Posibles temáticas de cooperación (sen excluír as necesidades que a evolución da estratexia demande).

Fonte: Elaboración propia.

Terras de Miranda proxecta participar nos seguintes proxectos de cooperación das redes de REDER, sen menos cado de poder analizar a conveniencia de participar en novas oportunidades de cooperación se as circunstancias do territorio xustificano.

POSTA EN VALOR PRODUCIÓNS AGRARIAS LOC. TRANSFORMADAS COMO POTENCIALIDADE LOCAL. (AGROALIMENTACIÓN).

O avance significativo na definición de sistemas de valorización, protección e seguridade alimentaria, require traballar en favor dunha maior competitividade, dunha mellor organización da oferta e de mellores prácticas na comercialización. Cabe dicir que a produción agroalimentaria ten que ser sustentable, competitiva e aceptada pola sociedade.

CC.AA. PARTICIPANTES: Andalucía, Castela a Mancha, Castela e León e Galicia.

PROVINCIAS PARTICIPANTES: Albacete, Ávila, Cidade Real, Córdoba, Conca, A Coruña, León, Lugo, Ourense, Palencia., Pontevedra, Salamanca, Segovia, Valencia, Valladolid, Zamora.

GRUPOS DE ACCIÓN LOCAL: Aderisa, Adezos, ADI O Zancara, Adri Cerrato, Adrimo, Aidescom, Asoc. Desenvolvemento Guadajoz Campiña Este, Asodebi, Ceder Alcarria, Ceder Tietar, GDR 1. Terras de Miranda, GDR 11. Adercou, GDR 12. Carballiño Ribeiro, GDR 13. Condado Parandanta, GDR 16. Terras de Pontevedra Norte, GDR 19. Terras de Compostela, GDR 6 Ruralter, Honorse., M. Teleno, Medio Guadalquivr, Monte Sur, Paramos Vales, Ruta do Mudejar, Sacam e Torguvi.

RESTAURACIÓN EN REDE. (TURISMO E AGROALIMENTACIÓN).

O proxecto propónse a creación dunha cadea de valor, que desencadee a creación de ofertas de lecer, en forma de redes de restaurantes, a través da implementación de plans de mellora dos establecementos.

CC.AA. PARTICIPANTES: Andalucía, Castela a Mancha, Castela e León e Galicia.

PROVINCIAS PARTICIPANTES: Ávila, Cidade Real, Córdoba, Conca, A Coruña, León, Lugo, Ourense, Pontevedra, Salamanca, Segovia, Valladolid e Zamora.

GRUPOS DE ACCIÓN LOCAL: Adezos, Adisac, Adrimo, Aidescom, Asider, Asoc. Desenvolvemento Guadajoz Campiña Este, Asodebi, Cabañeros, Ceder Alcarria, GDR 1. Terras de Miranda, GDR 12. Carballiño Ribeiro, GDR 13. Condado Parandanta, GDR 19. Terras de Compostela, Honorse, Medio Guadalquivr, Monte Sur e Ruta do Mudejar.

ARQUEO -TUR. (PATRIMONIO E TURISMO).

A arqueoloxía como actividade debe supoñer para os territorios rurais un elemento de reflexión e unha oportunidade de desenvolvemento por medio do seu aproveitamento sustentable e respectuoso.

A arqueoloxía supón para os territorios rurais unha oportunidade de desenvolvemento especialmente ligada á actividade.

CC.AA. PARTICIPANTES: Andalucía, Castela a Mancha, Castela e León, Galicia e Madrid.

PROVINCIAS PARTICIPANTES: Cidade Real, Córdoba, Conca, A Coruña, León, Lugo, Madrid, Ourense, Palencia, Pontevedra, Toledo, Valladolid e Zamora.

GRUPOS DE ACCIÓN LOCAL: Adata, Adescas, Adri Cerrato, Araduee-Campos, Asoc. Desenvolvemento Guadajoz Campiña Este, Asodebi, Cabañeros, Ceder Alcarria, Galsinma, GDR 1. Terras de Miranda, GDR 12. Carballiño Ribeiro, GDR 13. Condado Parandanta, GDR 16. Terras Norte de Pontevedra, GDR 19. Terras de Compostela, M. Teleno, Medio Guadalquivr., Montes de Toledo, Montes Sur e Zona Centro de Valladolid.

BENCHMARKING. ARTESANÍA E COMERCIO LOCAL. (ARTESANÍA E COMERCIO LOCAL).

Valorización da actividade artesá dos territorios rurais e mellora da competitividade do sector do comercio local: xerar a recuperación, conservación e posta en valor de procesos artesanais autóctonos fronte aos produtos xerados desde a globalización. Producir nas localidades e nos territorios un efecto positivo respecto ao autoconsumo, ou ao consumo dos produtos artesanais do territorio, desta maneira lograse, en certa medida, potenciar o sentimento de pertenza. Aumentar a competitividade do comercio local comerciante polo miúdo, como elemento de dinamización económica.

CC.AA. PARTICIPANTES: Castela a Mancha, Castela e León, Galicia e Madrid.

PROVINCIAS PARTICIPANTES: Ávila, Cidade Real, A Coruña, León, Lugo, Madrid, Pontevedra, Toledo e Zamora.

GRUPOS DE ACCIÓN LOCAL: Adescas, Adisac, Asider, Cabañeros, Galsinma, GDR 1. Terras de Miranda, GDR 19. Terras de Compostela, GDR A6. Terras Norte de Pontevedra, M. Teleno e Montes de Toledo.

INNOVACIÓN TERRITORIAL. PRODUCIR IDENTIDADE. (CULTURA AUTÓCTONA E SENTIDO DE PERTENZA)

Partindo da base de que as manifestacións folclóricas teñen en común a súa procedencia local, o seu rexurdir como un froito colectivo, nunhas ocasións con autores concretos, noutras anónimos, e a maioría das veces asumidas e feitas súas pola comunidade local autentificando a creación, e considerando que a maioría das ocasións carécese de documentos que garantan a súa transmisión e pervivencia, propónse a posta en marcha dun proxecto de cooperación entre territorios con mostras folclóricas interesantes en música e instrumentos tradicionais, canto, danza, etc e que teñan entre os seus obxectivos estratéxicos a súa posta en valor e/ou a súa recuperación, ademais da súa utilización como potencialidade e reclamo turísticos, garantindo a súa recuperación e transmisión de xeración en xeración.

CC.AA. PARTICIPANTES: Andalucía, Castela a Mancha, Castela e León, Galicia e Madrid.

PROVINCIAS PARTICIPANTES: Ávila, Cidade Real, Córdoba, León, Lugo, Madrid, Toledo e Zamora.

GRUPOS DE ACCIÓN LOCAL: Asider, Asoc. Desenvolvemento Guadajoz Campiña Este, Cabañeros, Galsinma, GDR 1. Terras de Miranda, Montes de Toledo, Poeda e Torguvi.

4.- ESTRUCTURA XURÍDICA

Á espera do que dite respecto diso a convocatoria para a selección de proxectos de cooperación, os GDR participantes, asinarán un convenio, no que constará:

- o acordo expreso da totalidade dos seus participantes,
- a responsabilidade e contribución operativa e/ou financeira de cada un deles na preparación, execución e mantemento do proxecto de cooperación
- E a estrutura xurídica común (se procedese)

Cada proxecto de cooperación levará a cabo baixo a coordinación e supervisión dun Grupo de Desenvolvemento Rural seleccionado para o período 2014 -2020.

O Grupo coordinador ten a responsabilidade final da execución do proxecto e é a canle de comunicación cos Organismos Intermediarios correspondentes para proporcionar a información requirida sobre o seu financiamento e obxectivos alcanzados.

5.- VANTAXES QUE SUPÓN A COOPERACIÓN

Para o territorio e o Terras de Miranda.

- Posibilidade de participar en proxectos máis ambiciosos e con máis masa crítica: a unión de recursos e a experiencia poden contribuír a lograr contornas favorables á hora de cumprir os obxectivos de proxecto (como son os custos do equipo técnico/tecnoloxías, formación, márketing, etc.).

Para as empresas e emprendedores:

- Mellora da competitividade: procura de novos socios empresariais, posicionamento de novos mercados
- Coordinación entre produtores, dentro dun mesmo sector, de sub-sectores e distintos territorios
- Cooperación empresarial dentro e fóra do territorio, creación de redes e grao de divulgación dos produtos.
- Promoción da innovación a través de novas habilidades e novos métodos de traballo.
- Mellora da eficacia e da rendibilidade, compartindo auditorías, programas de diagnóstico, planificación, etc. gastos de promoción e difusión.

6.- REPERCUSIÓN SOBRE A XESTIÓN SUSTENTABLE DOS RECURSOS NATURAIS, AMBIENTAIS E ACCIÓN POLO CLIMA

De forma xeral, os proxectos de cooperación que interesan A Terras de Miranda, pretenden:

- Establecer colaboracións para o desenvolvemento sustentable dos territorios, desde a perspectiva de que a degradación ambiental e territorial está na maioría

das ocasións directamente relacionada cun desenvolvemento social desequilibrado.

- Especificamente propoñen ademais repercusións sobre:
- A valorización dos recursos ambiental, con proxectos de dobre enfoque: a nivel interno (dinamización da poboación local e externo (mellorar a imaxe dos territorios e facelos máis atractivos desde o punto de vista turístico).
- A eficiencia enerxética, coa posta en marcha de proxectos de cooperación para a mellora da eficiencia enerxética e a utilización de enerxías renovables en prevención do cambio climático.

7.- REPERCUSIÓN SOBRE A CONSECUCIÓN DUN DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL EQUILIBRADO:

Os proxectos de cooperación previstos pretenden establecer colaboracións para conseguir un desenvolvemento territorial equilibrado a través de:

- O deseño e desenvolvemento de políticas e accións de atracción e asentamento de novos poboadores.
- A rentabilización das potencialidades e o talento empresarial das mulleres como medida de desenvolvemento e cohesión do medio rural.
- A implementación innovadora da igualdade de oportunidades
- A mellora da capacidade para desenvolver habilidades empresariais, intelectuais e sociais.

V.- NORMAS PARA A XESTIÓN DA ESTRATEGIA

1.- INTRODUCCIÓN

O Procedemento de Xestión adoptado polo Grupo de Desenvolvemento Rural GDR₁ en reunión de Asemblea Xeral do 27 de xuño de 2016 ten a obrigação de regular as actuacións contempladas nos Artigos 32 a 35 do Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de decembro de 2013, polo que se establecen disposicións comúns relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión, ao Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural e ao Fondo Europeo Marítimo e da Pesca, e polo que se establecen disposicións xerais relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión e ao Fondo Europeo Marítimo e da Pesca, e derrógase o Regulamento (CE) nº 1083/2006 do Consello e nos artigos 42 a 44 do Regulamento (UE) nº 1305/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, do 17 de decembro de 2013, relativo á axuda ao desenvolvemento rural a través do Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (Feader) e polo que se deroga o Regulamento (CE) nº 1698/2005 do Consello.

As operacións auxiliadas por este Procedemento de Xestión deberán localizarse nos municipios incluídos no ámbito xeográfico de aplicación do GDR 1 Terras de Miranda, establecido no anexo da Resolución do 11 de febreiro de 2016. Con todo, no caso de proxectos de cooperación entre Grupos de Acción Local ou a execución de proxectos cuxa finalidade sexa a realización ou participación en actos promocionais, a actividade poderá localizarse fóra do devandito ámbito.

Este procedemento límitase a cuestións de xestión administrativa e financeira do programa de desenvolvemento, así como a determinar os requisitos e esixencias necesarias para optar ás axudas do mesmo, tamén se fai mención aos mecanismos de sensibilización, animación e promoción, sendo fundamentais para o desenvolvemento do programa e para alcanzar os obxectivos do Grupo de Acción Local.

En todo caso, o Procedemento de Xestión propón, como obxectivo esencial, que o Grupo cumpra, na aplicación do programa de desenvolvemento do que é titular, os principios de colaboración, obxectividade, imparcialidade, eficacia e eficiencia, transparencia, publicidade e libre concorrência, nun contexto de desenvolvemento participativo e democrático.

DATOS DE IDENTIFICACIÓN DO GRUPO DE DESENVOLVEMENTO RURAL

Denominación:	ASOCIACION TERRAS DE MIRANDA.
Nome Abreviado:	TERRAS DE MIRANDA
Provincia e Comunidade Autónoma	Lugo. Galicia.
Data de constitución:	24 de xullo de 2011
Fórmula Xurídica:	Asociación sen ánimo de lucro
Número de inscrición:	
N.I.F.:	G - 27 271402
Sede Social e de traballo	Casa de Cultura de Mondoñedo. C / Alfonso VII, 31 27740 Mondoñedo. Lugo
Órganos de goberno:	Asemblea Xeral de Socios, Xunta Directiva,.
Órganos de xestión	Equipo Técnico

Ilustración 156.- Datos identificativos do GDR
Fonte: Elaboración propia.

2.- MECANISMOS DE FUNCIONAMENTO

O Grupo de Desenvolvemento Rural 1 Terras de Miranda é unha asociación sen ánimo de lucro, con personalidade xurídica propia e distinta da dos asociados que a constitúen, que actúa con capacidade propia de obrar.

A mencionada asociación está acollida á Lei Orgánica 1/ 2002, do 22 de Marzo, e réxese polo disposto nos seus Estatutos e polos acordos adoptados polos seus diferentes Órganos de goberno, sen prexuízo do disposto na Lei de Asociacións e normas complementarias á mesma.

Nos mencionados estatutos determínanse os órganos de goberno da Asociación dentro das esixencias da Lei de Asociacións, que para o caso da Asociación Terras de Miranda son a Asemblea Xeral de Socios, órgano supremo de expresión da vontade da Asociación, constituída por todos os asociados, e a Xunta Directiva, órgano executivo, reitor e xestor da Asociación cuxos membros son elixidos pola Asemblea Xeral.

A ASEMBLEA XERAL está integrada por todos os asociados. Reúnese en sesión ordinaria como mínimo unha vez ao ano podendo reunirse en sesión extraordinaria nos casos previstos nos Estatutos. A XUNTA DIRECTIVA é o Órgano permanente de goberno, xestión, administración e dirección da Asociación, debendo render contas da súa actuación ante a Asemblea Xeral. A Xunta Directiva poderá reunirse tantas veces for necesario e estime conveniente.

Todos os acordos se toman democraticamente, cada socio, independentemente da súa natureza xurídica, ten adxudicada a representación correspondente a un voto por representante na Asemblea Xeral, e a Asociación adopta, como principios de goberno: a igualdade de todos os socios, a xestión democrática e a procura de acordos por consenso.

En Xustificación do cumprimento da convocatoria para a selección de grupos e estratexias de desenvolvemento local, adaptados á medida 19 "LEADER" do Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia 2014-2020, e unha vez seleccionado o Grupo GDR 1, Terras de Miranda para a xestión do Programa de Desenvolvemento Rural LEADER 2014-2020, a Asociación adquire a condición de Grupo de Acción Local, o cal supón a obrigação de rexerse polas normas establecidas nos seus Estatutos, polo presente Procedemento de Xestión, e pola normativa propia á que debe adaptarse a xestión do programa de desenvolvemento.

3.- SEPARACIÓN DE FUNCIONES E DE RESPONSABILIDADES

A partir destes principios e para a xestión do programa de desenvolvemento, o Grupo de Desenvolvemento Rural rexerase, na toma de decisións e no seu funcionamento ordinario, polos órganos de goberno que lle son propios.

I.- ASSEMBLEA XERAL

A Asemblea Xeral reunirase con carácter ordinario para aprobar o exercicio económico e a memoria de resultados, sendo competencia súa a aprobación do orzamento e a memoria de actividades correspondente á execución do Programa de Desenvolvemento Rural. Todos estes aspectos estarán claramente diferenciados do resto de actividades da Asociación.

II.- XUNTA DIRECTIVA

A Xunta Directiva encargarase de definir as liñas de traballo dentro do Programa, de aprobar os expedientes de subvención determinando a contía da axuda e as condicións da mesma expresadas a través do Contrato de Axuda, de certificar os investimentos e propoñer os pagos das axudas, de avaliar temporalmente os resultados e propoñer as correccións oportunas, da contratación do persoal necesario para a xestión do Plan de Desenvolvemento Local aprobado, e de cantas accións teñan por obxecto a correcta aplicación do Programa de acordo co Convenio asinado co Organismo Intermediario, co Réxime de Axudas elaborado para ese efecto e con este Procedemento de Xestión.

Ademais destas funcións de carácter xeral, os membros da Xunta Directiva asumen labores concretos en función do cargo que ocupan, así:

- O presidente: asume a representación e dirección do Grupo de Acción Local; convoca e preside os traballos da Asemblea Xeral e a Xunta Directiva. As súas funcións son, entre outras:
 - Representar ao Grupo de Desenvolvemento Rural ante os distintos organismos das administracións europea, nacional, autonómica e local Visar las actas e certificados.
 - Convocar as reunións dos órganos de goberno, establecendo a orde do día e a data, a hora e o lugar de celebración
 - Emitir voto de calidade en caso de empate, cando así o estipulen os estatutos ou o regulamento de réxime interior
 - Ordenar os pagamentos e/ou asinar os libramentos, xunto co tesoureiro e/ou a/s persoa/s que acorde a Xunta Directiva

- Asinar os preceptivos informes, que deben ser enviados á administración, e informar na seguinte reunión de Xunta Directiva sobre este trámite
 - Asinar as certificacións finais xunto co xerente.
 - Todas aquelas outras funcións que se detallen nos estatutos ou regulamento de réxime interior da AsociaciónEl/los vicepresidente/s: su función es sustituir al presidente en caso de enfermedad o ausencia justificada. Sustitúe tamén ao presidente firmando aqueles documentos e certificados de iniciativas nos que este incurra en incompatibilidade.
- O secretario: corresponde ao secretario:
 - Redactar a orde do día e convocar os órganos de goberno por orde e proposta do presidente
 - Levantar actas das reunións de Asemblea Xeral e Xunta Directiva, actuando como fedatario destas
 - Redactar e autorizar as certificacións que se necesite expedir dos acordos adoptados nos órganos de goberno.
 - Levar o libro de socios
 - Custodiar a documentación da asociación
 - Do secretario depende, con carácter xeral, o funcionamento normativo do GDR que lle é propio ao Grupo de Desenvolvemento Rural segundo os seus Estatutos, así como de dar fe dos acordos e resolucións emanados dos Órganos de Goberno
 - O tesoureiro: corresponde ao tesoureiro:
 - Custodiar e controlar os recursos da asociación
 - Elaborar o orzamento e liquidación de contas a fin de sometelas á Xunta Directiva e á Asemblea Xeral
 - Asinar os recibos de cotas e outros documentos de tesourería
 - Levar os libros preceptivos de contabilidade
 - Ter firma mancomunada nas c/c do Grupo
 - Os vogais: asumirán aquelas funcións que, de maneira puntual ou permanente, adxudíquenselles no seo da Xunta Directiva.

Tamén se contempla a posibilidade de crear Comisións Sectoriais de acordo cos diferentes sectores socioeconómicos comarcais e coas liñas de axuda establecidas dentro do Plan de Desenvolvemento Local: sector primario e industria agroalimentaria, sectores secundario e terciario (PEMES e servizos), subsector turístico, medio ambiente e patrimonio, sector social e asociativo ou calquera outro que se considere oportuno. Estas Comisións reuniranse, como mínimo, unha vez ao semestre, co obxectivo de estudar a situación concreta de cada un dos diferentes sectores respecto das liñas de axuda establecidas e ao

Plan de Desenvolvemento Local aprobado. Nestas reunións analizarase o número e as características dos expedientes presentados ata a data da súa celebración, a participación e implicación dos compoñentes de cada sector, propoñeranse liñas específicas de axuda, proxectos colectivos de carácter comarcal, actividades formativas, etc. Estas Comisións actuarán como órganos consultivos e informativos, e por atribución de competencias da Xunta Directiva, poden ter carácter vinculante.

III.- EQUIPO TÉCNICO

O Grupo de Desenvolvemento Rural GDR1 Terras de Miranda ten capacidade propia de xestión, e para iso dispoñerá para a execución ordinaria dos traballos de xestión e administración do programa de desenvolvemento, dun equipo técnico con competencia e cualificación suficiente para desempeñar, nas mellores condicións, as responsabilidades asignadas.

Contarase en todo momento co persoal necesario para a xestión do Programa, sendo a Xunta Directiva a encargada da súa contratación ao obxecto de que os perfís profesionais se adecuen á natureza do Plan de Desenvolvemento Local aprobado.

A Xunta Directiva determinará o persoal necesario para a xestión do Programa adaptándose en todo momento ao esixido no Réxime de Axudas, especialmente en todo o referente a esixencias formativas e retribucións en función do posto.

A composición ideal do equipo técnico, supeditada aos fondos asignados, será dun xerente e administrativo a tempo completo, coa posibilidade de incorporar máis traballadores e mesmo contratar asistencias técnicas externas.

O procedemento de contratación de persoal poderase realizar pola propia asociación ou encargándose a unha entidade externa, pero en todo caso ha de realizarse mediante convocatoria pública e cumprirse os principios de publicidade, igualdade, idoneidade, capacidade e mérito, segundo se detalla no Réxime de axudas.

No procedemento interno de xestión da Asociación Terras de Miranda contéplase a posibilidade de repercutir aos gastos de xestión do Programa só unha parte do salario de calquera dos compoñentes do Equipo Técnico no caso de que a Asociación realice outros programas ou actividades.

IV.- SEDE DO GDR

O equipo técnico dispoñerá como lugar de traballo habitual dunha oficina técnica, desde a que levará a cabo a xestión ordinaria do programa e os demais traballos necesarios para o seu correcto desenvolvemento.

Dita oficina técnica estará situada no territorio de aplicación do programa.

A situación exacta desta oficina será divulgada en todo o territorio, ao mesmo tempo que se difunde e dáse publicidade ao programa. Na devandita oficina o equipo técnico atenderá á poboación en todos os requirimentos que sexan solicitados sobre o programa de desenvolvemento, tanto persoalmente, como a través dos sistemas ordinarios de comunicación: correo, teléfono, fax e Internet.

Con todo, o Grupo de Desenvolvemento Rural, en función da dimensión do territorio, pode crear antenas localizadas noutros tantos municipios estratexicamente elixidos, para facilitar á poboación o acceso á información.

V.- CONTAS CORRENTES DO GDR

Segundo é preceptivo o Grupo ten unha conta corrente aberta na Entidade que a Xunta Directiva decidiu en función das mellores condicións obtidas entre varias Entidades de Crédito. No seu caso, e se fose necesario, as contas bancarias de ingreso das axudas públicas nas que o GDR é beneficiario final (xestión, formación, cooperación) procedentes do programa LEADER 2014-2020 deberán ser autenticadas pola Dirección Xeral do Tesouro ou organismo competente.

- Na devandita Conta Corrente ingresaranse os fondos do programa achegados pola Unión Europea, así como o resto de recursos financeiros que, provenientes das distintas administracións públicas nacionais, teñen por obxectivo cofinanciar o programa e fano a través do Grupo de Acción Local.
- Nesta conta non se ingresará ningún recurso financeiro público que non estea destinado á cofinanciación do programa segundo as pautas establecidas polo cadro financeiro do programa incluído no Convenio ou, no seu caso, o que en cada momento estea en vigor. Tampouco se ingresará ningún recurso financeiro privado, independentemente de cal sexa o seu destino. Desta conta só se realizarán movementos por transferencia.

- O Grupo dispoñerá, como mínimo, dunha segunda conta onde se ingresarán as cotas dos socios, achegas de particulares e outras axudas e subvencións non destinadas ao programa de desenvolvemento.
- A contabilidade levará desagregadas todas as contas bancarias da Entidade.
- As firmas dos membros da Xunta Directiva recoñecidas nas contas correntes serán mancomunadas.
- Os intereses producidos polos fondos públicos depositados na conta autenticada, poderán destinarse a financiar gastos do Grupo producidos pola xestión do programa; gastos que, aínda non sendo elixibles, sexan conformes cos obxectivos do programa de desenvolvemento: avais, seguros de responsabilidade civil, intereses de préstamos por necesidades de tesourería, etc

4.- TOMA DE DECISIONS E INCOMPATIBILIDADES PREVISTAS

I.- TOMA DE DECISIONS

CONVOCATORIA DOS ORGANOS DE DECISION E CONSTITUCION.

Neste apartado faise mencion ao contemplado tanto no Procedemento de Xestión das Axudas e o estipulado nos Estatutos.

ASEMBLEA XERAL

Convócase, con carácter ordinario ou extraordinario, polo Presidente ou cargo que validamente lle substitúa segundo art. 14 dos estatutos, cunha orde do día, e queda validamente constituída en primeira convocatoria pola asistencia da metade máis un dos socios que presentes ou representados concorran conforme ao art. 15. En segunda convocatoria transcorrida polo menos media hora despois da prevista para a primeira cos presentes.

XUNTA DIRECTIVA

Reunións: En calquera momento a convocatoria do presidente por iniciativa propia ou a instancia de polo menos a metade dos seus membros, cunha orde do día, levantándose un acta que autoriza o Secretario.

Os seus membros son designados pola Asemblea xeral conforme ao art. 15. As súas funcións veñen reguladas no art. 21 dos Estatutos. A substitución de cargos vén regulada nos art 19, e o seu mandato é de 4 anos desde a elección pola Asemblea Xeral. Os cargos renóvanse por resolución da Asemblea Xeral cada catro anos podendo producirse reeleccións, son gratuítos sen prexuízo das indemnizacións que poidan establecerse conforme ao réxime de axudas, por desprazamentos ou gastos de exercicio do cargo.

TOMA DE DECISIÓNS

ASEMBLEA XERAL

Os acordos da Asemblea Xeral serán adoptados por maioría simple de votos emitidos polos socios presentes ou representados. Con todo, deberán ser adoptados por maioría cualificada dos socios presentes ou representados os acordos seguintes:

- Disolver e liquidar a Asociación.

O sistema de votación empregado para a adopción de acordos pola Asemblea Xeral realizarase de acordo co establecido no artigo 15 dos Estatutos. Do ocorrido nas Asembleas Xerais levantarase acta sucinta, que pasada ao libro correspondente será autorizada polo Secretario.

XUNTA DIRECTIVA

A Xunta Directiva, validamente constituída, adoptará os seus acordos con maioría simple dos asistentes. Para que a Xunta Directiva quede validamente constituída en sesión requírese a convocatoria polo seu presidente pola súa iniciativa, ou a instancia da maioría dos seus membros.

En primeira convocatoria será precisa a asistencia, polo menos, da metade máis un dos seus membros. De non chegarse a ese número de asistentes, reunirase a Xunta en segunda convocatoria, polo menos, media hora despois, sendo válidos os acordos adoptados nela, sempre que asistan á mesma o Presidente ou o Vicepresidente se

substitúe a aquel e o Secretario. Esta presenza esixirase para a aprobación de cantas cuestións teñan que ver coa xestión do Programa, non sendo de aplicación ao resto de actividades da Asociación que se rexerán de acordo cos Estatutos.

En caso de empate a votos, decidirá o voto de calidade do Presidente ou o seu substituto válido segundo os Estatutos.

EQUIPO TÉCNICO

O equipo técnico encárgase do estudo e tramitación de cada expediente, e da súa supervisión.

O Xerente encargarase de dirimir as diferenzas que puidesen xurdir na análise dos proxectos e elevará as propostas do Equipo Técnico á Xunta Directiva, na que estará presente con voz pero sen voto.

Contarase coa presenza do Xerente na Xunta Directiva, con voz pero sen voto.

II.- ALEGACIÓNS E RECURSOS

O réxime de recursos fronte ao acordo do órgano de decisión do Grupo de Desenvolvemento Rural de aprobación e autorización de financiamento dun proxecto ou de non aprobación e non autorización de financiamento dun proxecto, será o que se establece na normativa reguladora das subvencións da Comunidade de Galicia e na normativa reguladora do procedemento administrativo común, con carácter xeral; e a normativa reguladora do organismo pagador da Comunidade, con carácter particular, de maneira que o promotor interesado pode interpoñer fronte a devandito acordo, con carácter potestativo, recurso de reposición ante o Director Xeral competente da Consellería, e en todo caso, recurso contencioso administrativo ante a sala do contencioso administrativo do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.

III.- RÉXIME DE REINTEGRO DAS AXUDAS INDEBIDAMENTE PERCIBIDAS.

O procedemento de reintegro das axudas indebidamente percibidas polos GDR E polos promotores, se sustanciará conforme o previsto na normativa reguladora en materia de subvencións da Comunidade de Galicia seguindo o procedemento de actuación do

organismo pagador da Comunidade de Galicia para a declaración e recuperación de pagos indebidos.

No procedemento de reintegro terá a consideración de interesado o Grupo de Desenvolvemento Rural ou o promotor, en función de quen sexa o beneficiario (destinatario final) da subvención indebidamente percibida.

IV.- MOTIVACIÓN DAS DECISIONS.

As decisións adoptadas polos diferentes órganos mencionados tomaranse sempre segundo as formas establecidas, de maneira razoada, e de acordo aos criterios da lei de Asociacións, dos estatutos do GDR, do réxime de axudas, da normativa existente e das disposicións establecidas polo Organismo Intermediario. Estas decisións deberán recollerse nas correspondentes Actas que se levantarán de cada unha das sesións.

Teranse en conta para a xustificación das decisións cuantos documentos sexan de aplicación para a execución do Programa, a parte dos mencionados anteriormente.

A motivación das decisións quedará reflectida no informe técnico-económico e na certificación. Cando o órgano actuante acorde cambios que difiran da proposta técnica deberán motivarse no acta correspondente e faranse constar no informe técnico e na certificación.

V.- INCOMPATIBILIDADES DO PRESIDENTE, DA XUNTA DIRECTIVA, DO ÓRGANO DE DECISIÓN E DO EQUIPO TÉCNICO.

En canto ao réxime de incompatibilidades do Presidente, dos membros da Xunta Directiva, do Órgano de Decisión, e do Equipo Técnico, rexeranse polo establecido no artigo 28, 2b da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de Réxime Xurídico das Administracións Públicas e do Procedemento Administrativo Común.

Así, cando se de algunha das circunstancias sinaladas a continuación, tanto o Presidente, como os membros de Xunta Directiva, do Órgano de Decisión, ou o Equipo Técnico, absteranse de intervir no procedemento e comunicarano ao Grupo de Acción Local.

Motivos de abstención:

- A) Ter interese persoal no asunto de que se trate ou noutro en cuxa resolución puidese influír a daquel, ter algún vínculo coa sociedade ou entidade interesada, ou ter cuestión litixiosa pendente con algún interesado.

B) Ter parentesco de consanguinidade dentro do cuarto grao ou de afinidade dentro do segundo, con calquera dos interesados, cos administradores de entidades ou sociedades interesadas e tamén cos asesores, representantes legais ou mandatarios que interveñan no procedemento, así como compartir despacho profesional ou estar asociado con estes para o asesoramento, a representación ou o mandato.

C) Ter amizade íntima ou inimidade manifesta con algunha das persoas mencionadas no apartado anterior.

D) Ter intervención como perito ou como testemuña no procedemento de que se trate.

E) Ter relación de servizo con persoa natural ou xurídica interesada directamente no asunto, ou prestarlle nos dous últimos anos servizos profesionais de calquera tipo e en calquera circunstancia ou lugar.

Ademais, en canto ao réxime de incompatibilidade, hai que considerar. -

- Os cargos de presidente, vicepresidente, tesoureiro e secretario son incompatibles entre si.
- Os membros do equipo técnico non poden pertencer á Xunta Directiva ou Órgano de Decisión da asociación.

VI.- GARANTÍA DOS PRINCIPIOS DO OBXECTIVIDADE, PUBLICIDADE, IMPARCIALIDADE E LIBRE CONCORRENCIA.

Os métodos, medios e procedementos previstos no noso Regulamento Interno de Xestión están redactados para garantir que se cumpran, na aplicación do programa de desenvolvemento, os principios de colaboración, obxectividade, imparcialidade, eficacia e eficiencia, transparencia, publicidade e libre concorrência, nun contexto de desenvolvemento participativo e democrático.

Así, todos os órganos de xestión e decisión do Programa desempeñarán as súas funcións no marco destes principios e tomarán en todo momento as decisións máis adecuadas para a salvaguarda dos mesmos.

Para realizar a selección de membros dos Equipos Técnicos teranse sempre en conta os principios de publicidade, mérito e capacidade, ademais dunha adecuada correlación desta última coas funcións para desenvolver nos mesmos, e deberán aplicarse criterios obxectivos e contrastables de selección.

Os mecanismos de divulgación do noso programa de desenvolvemento facilitarán o cumprimento dos principios de transparencia, publicidade, igualdade e libre concorrência.

Serán obxectivos prioritarios, dar a coñecer a aplicación e xestión dos fondos do programa e as súas actividades, así como os requisitos e condicións que deben reunir e cumprir quen desexa ser beneficiarios das axudas e subvencións. Para logralo, entre outras accións, coidaremos de que, tanto o réxime de axudas do LEADER, como o procedemento interno de xestión do noso grupo, atópanse visibles e accesibles nos taboleiros de anuncios dos diferentes concellos do territorio, e ademais poderanse descargar libre e gratuitamente da páxina web da asociación.

Respecto da adquisición de bens e servizos realizarase respectando os principios de publicidade, concorrência e transparencia, aplicándose procedementos obxectivos para a selección das ofertas máis adecuadas, en prestacións e prezos, ás necesidades do grupo.

Para as contratacións, o grupo rexerase pola lei 30/2007, de 30 outubro, de Contratos do Sector Público, para o que ao GDR e á contratación incumbe.

5.- SISTEMAS DE DIVULGACIÓN NA APLICACIÓN DO PROGRAMA

A eficacia e o bo desenvolvemento do Programa dependerán en gran medida do grao de implicación da poboación, que á súa vez, vai depender dun adecuado Plan de comunicación e difusión.

Así o presente plan de comunicación e difusión da estratexia do GDR1 elabórase a fin de responder á necesidade de vertebrar de forma racional e eficiente as accións comunicativas do Grupo Terras de Miranda. Facilitando o cumprimento dos principios de transparencia, publicidade, igualdade e libre concorrência. Proponiéndose como obxectivos prioritarios, dar a coñecer a aplicación e xestión dos fondos do programa e as súas actividades, así como os requisitos e condicións que deben reunir e cumprir quen desexa ser beneficiarios das axudas e subvencións.

Este documento e as actuacións que leva, pretenden canalizar a información e facela chegar de forma clara e obxectiva a toda A Mariña, utilizando os medios técnicos actuais, de modo que se realice da forma máis atractiva e efectiva. Podendo dirixir a mellor información a toda a comarca e ampliando e potenciando o labor do Grupo Terras de Miranda GDR1.

5.1.- DIVULGACIÓN INICIAL

Deste xeito, o GDR 1 Terras de Miranda unha vez aprobada a Estratexia LEADER 2014-2020 iniciará un plan para dar a coñecer a súa Estratexia de desenvolvemento a a poboación comarcal. O plan de difusión Terá por obxecto dar a coñecer ao conxunto dos habitantes do territorio, as características e oportunidades de desenvolvemento que ten o programa, así como as posibilidades que ofrece a toda persoa, empresa ou entidade pública ou privada que o desexe, para que participe mediante a presentación de solicitude de axuda para unha iniciativa social, cultural ou económica.

A este fin, o Grupo de Desenvolvemento Rural servirase de:

Instrumentos: folleto divulgativo, documentación informativa (impresa ou fotocopiada), material audiovisual, artigos de prensa, anuncios na prensa e radio local e provincial, carteis, memorias de actividades, páxina Web, etc.

Medios: prensa e radio, televisión, reunións informativas, charlas, entrevistas, consultas na oficina técnica do Grupo ou a través do teléfono ou da internet, taboleiros de anuncios, bandos municipais, correo, eventos e feiras comarcais, etc.

Persoas: membros da Xunta Directiva, alcaldes e concelleiros, equipo técnico, axentes de desenvolvemento da comarca, socios do GDR, promotores do anterior programa, participantes en iniciativas de formación, etc.

Este traballo de divulgación inicial desenvolverase polo menos durante o primeiro ano desde a firma de convenio co organismo intermediario.

5.2.- DIVULGACIÓN REGULAR E PUNTUAL

Basicamente, todos os instrumentos, as persoas e boa parte dos medios sinalados terán carácter regular ao longo do período de tempo no que se desenvolva o programa, pero con distinta intensidade.

Posteriormente, e a medida que vaia avanzando o programa, realizaranse accións de difusión dunha maneira continuada aínda que máis espaciada no tempo, sobre obxectivos e temas máis concretos expostos desde o GDR ou a petición de asociacións ou persoas interesadas, informándose periodicamente en:

- Reunións de xuntas directivas e asembleas de aprobación e denegación de axudas, das certificacións e pago e das modificacións en proxectos.
- Proxectos desenvolvidos e en fase de execución, sinalados mediante carteis onde figuran as características do proxecto, as entidades que contribúen ao seu financiamento, os prazos de execución, etc.
- Elaborando documentación gráfica para difundir axudas e resultados.
- Utilizando logos en todos os documentos impresos que acompañan a xestión do Programa LEADER 2014-2020.
- Caixa de correos de suxestións e propostas aberto de forma continua en a web e redes sociais. Resposta escrita ou entrevista con presidente ou representante da Xunta, e no seu caso xerente.
- Recepción de propostas e suxestións nas nosas oficinas ao longo de todo o ano. Pódese concertar entrevistas. Resposta escrita ou entrevista con presidente ou representante da Xunta, e no seu caso xerente.
- Reunións ou entrevistas que se consideran necesarias para coñecer información complementaria sobre un sector e poder realizar a valoración de determinadas solicitudes de axuda. Protexeranse datos privados e sensibles.
- Articular a participación de membros da Asemblea, e aos beneficiarios das axudas, e ás persoas e organizacións que formaron parte do proceso de participación, así como

a todas as persoas que o soliciten en actividades de avaliación mediante algunha enquisa por exemplo

- Memoria de actividades e resultados.

Basicamente, todos os instrumentos, as persoas e boa parte dos medios sinalados terán carácter regular ao longo do período de tempo no que se desenvolva o programa, pero con distinta intensidade. Ademais, con carácter puntual, o Grupo poderá elaborar boletíns informativos sobre temas de interese xeral relacionados co programa, as iniciativas auxiliadas, as actividades do GDR, etc.

Este tipo de accións, xunto con outras dirixidas á poboación no seu conxunto, como a realización de feiras, exposicións, mesas redondas ou conferencias poden irse alternando no tempo.

Ademais o Grupo Terras de Miranda elaborará notas informativas sobre as iniciativas auxiliadas, as actividades ou accións formativas do Grupo e sobre calquera tema de interese xeral relacionado co Programa.

6.- FASES DE TRAMITACIÓN DUN PROXECTO DENTRO DO LEADER 2014 - 2020

A tramitación dun expediente pasa pola execución completa das seguintes fases:

- A solicitude da Axuda.
- Trámites inmediatos á presentación da solicitude oficial de axuda.
- Acta de non inicio.
- O Informe Técnico Económico (ICE).
- Criterios de selección e valoración. Baremo.
- Priorización de proxectos.
- Proposta de resolución.
- Informe de subvencionalidade.
- Verificación ICE.
- Resolución e comunicación de axudas.
- O contrato.
- Seguimento dos proxectos.
- A certificación da actuación. Resolución de pagos
- O pago da axuda.

6.1.- A SOLICITUDE DE LA AXUDA

RECEPCIÓN DE SOLICITUDES

1. A recepción das solicitudes de subvención realizarase na oficina técnica do Grupo de Acción Local, sempre baixo o modelo normalizado.
2. A documentación entregada rexistrarase, en todos os casos, adxudicándolle o preceptivo número de rexistro de entrada, e consignándoo no específico libro de rexistro de solicitudes de axuda e documentos anexos
3. Cada solicitude abre un expediente ao que se lle asignará un número segundo os criterios establecidos polo organismo intermediario, no que irán incorporándose os documentos, ata que se completou devandito expediente. Para a constatación efectiva da entrega de documentación, o promotor quedará cunha copia da documentación presentada co selo de rexistro de entrada.

4. Cada promotor poderá presentar tantas iniciativas como estime oportuno, sempre respectando os trámites establecidos e os prazos indicados neste procedemento de xestión.

TITULARES DOS PROXECTOS

Promotores públicos: proxectos executados por persoas de dereito público. Inclúense como persoas de dereito público a estes efectos, as sociedades ou asociacións de dereito privado formadas maioritariamente por persoas de dereito público ou que dispoñen da maioría de dereitos de voto ou da capacidade efectiva de decisión.

Promotores privados: proxectos executados por persoas de dereito privado. Consideraranse promotores privados as persoas de dereito público de base asociativa privada, como as comunidades de regadores ou os consellos reguladores das indicacións de calidade.

Proxectos propios dos Grupos de Acción Local:

- Formación: Proxectos de capacitación para o emprego, dirixidos á poboación activa do territorio, a fin de aumentar a empregabilidade, tanto por conta propia como allea, nas actividades existentes e futuras, así como outros proxectos de capacitación, de índole social, ambiental ou outros.
- Cooperación: Proxectos dirixidos a relacionar a colectivos determinados do territorio, con colectivos similares doutros territorios coas mesmas necesidades, a fin de favorecer a aprendizaxe mutua e buscar solucións comúns a problemas concretos.
- Animación: Actuacións ligadas ao funcionamento das estratexias, o fomento da participación cidadá, a información sobre os Grupos, a divulgación dos obxectivos que persegue o desenvolvemento local participativo e os retos que expón o cambio climático e o uso sustentable dos recursos naturais.
- Promoción Territorial: Actuacións desenvolvidas en colaboración cos actores locais, dirixidas a mellorar as condicións xerais económicas, sociais, culturais e ambientais, así como difundir as posibilidades turísticas e características naturais e históricas, etc. que favorezan o desenvolvemento integral do territorio.

TIPOLOXÍA DE PROXECTOS

Os proxectos pueden ser:

- En función da súa natureza:
 - Produtivos: proxectos cuxo obxectivo é a produción de bens ou servizos privados destinados á venda ou os que poden ser comercializados ou que aumenten o valor de propiedades de titularidade privada.
 - Non produtivos: proxectos que consisten en gastos ou investimentos en bens ou servizos públicos ou que non poden ser obxecto de venda e aqueles prestados por entidades públicas no exercicio das súas funcións propias.

En función da súa inclusión inicial na estratexia:

- Programados: son proxectos determinados e definidos na propia estratexia que poden ser executados por promotores públicos ou privados. Os proxectos programados privados serán seleccionados en libre concorrencia.
- Non programados: proxectos definidos na estratexia polo obxectivo que se persegue, as actividades para realizar, o tipo de promotores ou a localización dos investimentos, que poden ser aprobados por un órgano executivo do Grupo de Acción Local. Ademais a estratexia pode contemplar proxectos non programados que poden consistir en proxectos produtivos singulares e innovadores de libre iniciativa propostos por promotores públicos ou privados. En todos os casos a selección destes proxectos require convocatoria en libre concorrencia.

Con excepción das entidades públicas de carácter local que poidan ser beneficiarias dun proxecto de natureza produtiva, os beneficiarios dos proxectos produtivos limitaranse ás pequenas empresas, segundo a definición do anexo I do Regulamento (UE) nº 651/2014 da Comisión do 17 de xuño de 2014, polo que se declaran determinadas categorías de axudas compatibles co mercado interior en aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado.

Serán subvencionables os proxectos que sexan seleccionados polos GDR e que cumpran co disposto nestas bases reguladoras, no réxime de axudas e na normativa sectorial que resulte aplicable. Por tanto, serán elixibles no marco desta submedida as operacións incluídas na tipoloxía de proxectos que os GDR decidan establecer en cada unha das súas respectivas estratexias, por considerar que son as operacións que mellor deben contribuír ao desenvolvemento rural do territorio desde unha perspectiva innovadora e un enfoque multisectorial. Neste sentido, os GDR poderán seleccionar:

a) Inversión en transformación e comercialización de produtos agrarios, considerando como tales os produtos enumerados no anexo I do Tratado constitutivo da Comunidade Europea, excepto os produtos da pesca. Considerarase transformación e comercialización de produtos agrarios cando polo menos o 85 % de materias primas utilizadas para a transformación estean incluídas no citado anexo I do Tratado. O resultado do proceso de produción poderá ser un produto non contemplado en devandito anexo.

Unicamente se apoiarán a través de Leader pequenos investimentos, tendentes á creación e/ou modernización de empresas de transformación e comercialización de produtos agrarios consistentes en investimentos tanxibles e intanxibles de pequena dimensión (ata o máximo do orzamento total subvencionable que establece o PDR de Galicia para a elegibilidade desta tipoloxía de proxectos a través da medida Leader), destinadas a mellorar a competitividade das pequenas agroindustrias do rural GDRlego.

b) Inversión en transformación e comercialización de produtos forestais, considerando transformación e comercialización de produtos forestais ás operacións anteriores á transformación industrial da madeira. Para os proxectos encuadrables neste apartado, unicamente apoiaranse investimentos para o uso da madeira como materia prima e fonte de enerxía, referidos á produción a pequena escala de crebado de madeira e/ou de pellets. Os proxectos promovidos por comunidades ou mancomunidades de montes veciñais en man común ou por agrupacións de propietarios serán subvencionables no caso de que inclúan unha extensión superior ás 15 hectáreas.

c) A creación, modernización ou ampliación de todo tipo de empresas que desenvolvan actividades non agrarias.

d) A creación, mellora ou ampliación de todo tipo de servizos para a poboación rural, así como as actividades recreativas e culturais, e as súas correspondentes infraestruturas.

e) Os investimentos para o uso público en infraestruturas recreativas, información turística e infraestruturas de turismo a pequena escala.

f) O mantemento, recuperación e rehabilitación do patrimonio cultural e natural das poboacións, das paisaxes rurais e das zonas de alto valor natural, en particular as integrantes da Rede Natura 2000 e demais territorios integrados na rede de espazos protexidos de Galicia.

g) A formación, promovida polos GDR e dirixida á poboación activa do territorio, coa finalidade de aumentar a empregabilidade da poboación activa do territorio, tanto por conta propia como allea.

Por razóns de coherencia e complementariedade con outras liñas de axuda específicas do PDR de Galicia 2014-2020, non serán subvencionables, como regra xeral, os proxectos encuadrables no sector da produción agraria primaria (incluíndo na definición de sector da produción agraria primaria a produción agrícola, gandeira e forestal).

Os proxectos referidos á xestión de residuos procedentes da produción agrícola e gandeira tampouco serán elixibles. Poderán financiarse, con todo, atendendo especificamente á prioridade horizontal en todas as políticas da Unión Europea de loita contra o cambio climático e de adaptación cara a unha economía que diminúa as emisións de carbono, os investimentos en explotacións agrarias referidas á mellora da eficiencia enerxética das explotacións e ao emprego de fontes de enerxías renovables. En todo caso, a mellora da eficiencia enerxética da explotación agraria deberá quedar acreditada mediante a presentación dun plan empresarial, acompañado dun informe emitido por un técnico cualificado competente ou dunha auditoría enerxética. A redución dos custos derivados da mellora da eficiencia enerxética da explotación deberá alcanzar un mínimo do 40 %, non sendo subvencionable a maquinaria automotriz.

Outros proxectos do ámbito do sector da produción agraria primaria que supoñan a realización dunha actividade agrícola, gandeira ou agroforestal complementaria á actividade principal non agraria da unidade familiar e que, en todo caso, consistan en pequenos investimentos (ata un máximo de 30.000,00 de orzamento subvencionable), tamén poderán ser obxecto de selección por parte dos GDR, se así se prevé nas respectivas estratexias e cos requisitos que se establezan no réxime de axudas do Leader de Galicia 2014-2020. En todo caso, para este tipo de proxectos, o total da renda da unidade familiar, no momento da solicitude de axuda, non poderá ser inferior ao salario mínimo interprofesional vixente. Por outra banda, o resultado final da previsión económica, xuntando a actividade principal non agraria e a renda agraria derivada do proxecto, non poderá superar o quíntuplo do valor do citado salario mínimo interprofesional. O promotor incluírá no plan de empresa que presentará, xunto coa solicitude de axuda, a previsión da rendibilidade da explotación agraria. Competeralle á Agader, en base aos módulos que teña fixados a Consellería do Medio Rural para os plans de mellora de explotacións agrarias, comprobar que os rendementos previstos son os que se corresponden coas características do proxecto presentado.

Non serán subvencionables os investimentos que carezan de viabilidade técnica ou financeira. Nos proxectos produtivos, requirirase, ademais, viabilidade económica. Tampouco se subvencionarán os proxectos que non se axusten á normativa sectorial que lles resulte de aplicación, os proxectos que non sexan finalistas e os proxectos cuxa investimento se localice en territorio non elixible.

Poderán subvencionarse os gastos necesarios para cumprir coa finalidade do proxecto.

Con carácter xeral, terán a consideración de gastos subvencionables, coas condicións e requisitos que se establezan no réxime de axudas a construción e mellora de bens inmobles, a adquisición de maquinaria e equipamento novo, a adquisición de terreos por un importe que non exceda do 10 % dos gastos subvencionables, a adquisición de inmobles por un importe que non exceda do 50 % dos gastos subvencionables e os investimentos intanxibles como a adquisición e o desenvolvemento de programas informáticos, así como a creación de páxinas web, estudos e publicacións. A adquisición de maquinaria e equipamento novos mediante o arrendamento con opción de compra será subvencionable coas condicións e requisitos que se establezan no réxime de axudas.

Serán subvencionables os custos xerais vinculados aos gastos de investimento, tales como honorarios de arquitectos, enxeñeiros e asesores, honorarios relativos ao asesoramento sobre a sustentabilidade económica e ambiental, incluídos os estudos de viabilidade.

Os custos xerais indicados no parágrafo anterior vinculados ás operacións de investimento non poderán superar o 12 % do custo subvencionable do investimento.

Os gastos notariais e rexistras derivados do inicio da actividade prevista no proxecto, así como a adquisición de patentes e licenzas, dereitos de autor e marcas rexistradas tamén serán subvencionables a través da medida Leader de Galicia 2014-2020.

O conxunto dos gastos sinalados en leste mesmo parágrafo que, sumados aos gastos xerais definidos nos parágrafos anteriores deste apartado, excedan do 20 % do investimento total aceptado nun proxecto non serán elixibles.

Con excepción dos custos xerais indicados neste apartado, unicamente serán subvencionables os gastos efectuados despois de presentarse a correspondente solicitude de axuda. No se considerarán gastos subvencionables:

- a) A mera reposición ou substitución de equipamento, así como as obras de mantemento das instalacións.
- b) Os investimentos que substitúan a outras que fosen financiadas polo fondo Feader e non transcorresen, polo menos, 5 anos, contados desde a data da realización do investimento.
- c) Os investimentos de reforma ou rehabilitación de inmobles cuxa construción ou adquisición fose financiada polo fondo Feader e non transcorresen polo menos 5 anos contados desde a data da realización do investimento.
- d) Os gastos de funcionamento da actividade subvencionada e o material funxible en xeral, coas excepcións que para os proxectos de formación establézanse.
- e) O IVE recuperable polo promotor do proxecto, así como os demais impostos indirectos que sexan susceptibles de recuperación ou compensación, así como os impostos persoais sobre a renda.

f) No caso de investimentos agrícolas, non serán subvencionables a compra de dereitos de produción, dereitos de axuda, animais, plantas anuais e a súa plantación.

No ámbito da formación, unicamente serán subvencionables os proxectos promovidos polo GDR e que se dirixan, especificamente, á poboación activa do territorio, coa finalidade de incrementar a empregabilidade da poboación. Neste ámbito, serán gastos subvencionables os seguintes:

- a) O material funxible necesario para a realización da actividade formativa.
- b) Gastos de desprazamento e dietas do persoal docente, segundo as contías máximas que se establezan na normativa referida ás indemnizacións por razóns do servizo da Comunidade Autónoma de Galicia para o grupo 2º.
- c) Aluguer de instalacións e equipos.
- d) Gastos de contratación de persoal docente e expertos, tendo en conta que o persoal encargado de impartir a actividade formativa deberá ser tecnicamente apto e justificadamente elixido para a actividade. Os gastos imputables á estratexia Leader limitaranse ás tarifas vixentes para o persoal formador dos cursos oficiais organizados pola Consellería do Medio Rural, segundo se estableza no réxime de axudas.
- e) Calquera outro gasto que se poida incluír no réxime de axudas.

Poderán solicitar axudas para a realización de proxectos os seguintes titulares:

- a) Persoas físicas que sexan empresarios individuais ou vaian selo a través do proxecto presentado. Neste último caso, deberán acreditar a súa alta no epígrafe correspondente con anterioridade á data establecida no contrato para a finalización dos investimentos.
- b) Sociedades Mercantís, Sociedades Agrarias de Transformación, Cooperativas, Sociedades Laborais, Fundacións e Asociacións así como calquera outra entidade, asociativa ou societaria, con personalidade xurídica.
- c) Comunidades de bens ou outras entidades de tipo comunal, que, aínda carecendo de personalidade xurídica, poidan levar a cabo os investimentos ou actividades que motivan a concesión da subvención. Nestes casos, os comuneiros nomearán un representante ou apoderado único e, en documento que se incorporará ao expediente, manifestarán as súas respectivas participacións na cousa común e asumirán a súa responsabilidade solidaria nas obrigacións derivadas do expediente.
- d) Consideraranse promotores privados as entidades de dereito público de base asociativa privada, como as comunidades de regadores ou os consellos reguladores das indicacións de calidade.
- e) Así mesmo, poderán solicitar estas axudas as entidades públicas de carácter local.

REQUISITOS XENERAIS

Sen prexuízo das excepcións que se sinalan no correspondente Réxime de Axudas e Manual de Procedemento, os promotores de proxectos deberán cumprir todos e cada un dos seguintes requisitos:

- a) Executar o proxecto localizado na zona de aplicación do programa comarcal.
- b) Atoparse ao corrente das súas obrigacións tributarias e coa Seguridade Social ou, na súa falta, ter concedido adiamento ou moratoria.
- c) Non iniciar os investimentos ou gastos para os que se solicita a axuda no momento de presentar a solicitude, salvo no caso daqueles gastos para os que se poida establecer algunha excepcionalidade.
- d) Comprometerse a manter o investimento auxiliado e os postos de traballo creados, durante os tres anos seguintes ao pago final da axuda, nos termos establecidos no artigo 71.1 do Regulamento (UE) nº 1303/2013.
- e) Cumprir, no seu caso, os requisitos esixibles ás PEMES nos termos previstos na Recomendación da Comisión do 6 de maio de 2003 sobre definición de microempresas, pequenas e medianas empresa (2003/361/CE).

Como norma xeral establécese para o Grupo de Desenvolvemento Rural Terras de Miranda que os membros do equipo técnico non poidan ser titulares de solicitudes de subvención, nin por eles mesmos, nin por sociedades participadas, así como a posibilidade de que para os promotores realicen de maneira directa ou indirecta, e con carácter particular fose do ámbito do seu traballo no marco do programa LEADER 2014-2020, asesoramento e apoio para a mellor presentación da súa iniciativa ou proposta.

REQUISITOS XERAIS DOS BENEFICIARIOS

Con carácter xeral, para todas as iniciativas, é necesario:

- Estar ao corrente das súas obrigacións tributarias (a escala nacional, autonómica e local) e coa Seguridade Social.
- Manter o destino do investimento auxiliado polo menos durante 3 anos posteriores ao último pago do investimento. Nos casos en que por normativa estatal ou autonómica, esíxese un prazo diferente, ateranse ao prazo estipulado.

REQUISITOS XERAIS DOS PROXECTOS

- Ser viables técnica, económica e financeiramente (excepción nos proxectos non produtivos).
- Respetar a lexislación vixente.
- Dispoñer das solicitudes de autorizacións necesarias para a súa execución e posterior posta en marcha para a súa certificación.
- Cumprir os requisitos marcados no Réxime de Axudas no relativo á creación e/ou consolidación de emprego se se dá o caso.

PRAZO PARA SOLICITAR AS AXUDAS DO PROGRAMA. CONVOCATORIA

O prazo para que se poidan solicitar as axudas do programa iníciase de acordo coa normativa reguladora do mesmo, cando se publique a convocatoria e será ininterrompido ata a finalización do período establecido para adquirir compromisos de axudas, salvo que polos organismos intermediarios establecénsese outras datas para a finalización do período de firma de compromisos do Grupo de Desenvolvemento Rural cos beneficiarios, ou que o Grupo de Desenvolvemento Rural gdr 1 Terras de Miranda decida, por circunstancias argumentadas de funcionamento do programa deter a recepción de solicitudes de axuda, ben para o conxunto do programa ou para algunha liña de actuación concreta.

Tamén hai que considerar que é necesario adaptarse ás diferentes consignacións orzamentarias segundo anualidades.

A convocatoria pode recoller a posibilidade de publicar convocatorias extraordinarias, se o programa esíxeo, para temáticas ou promotores concretos dentro da partida orzamentaria de proxectos non produtivos.

6.2.- TRÁMITES INMEDIATOS A PRESENTACIÓN DA SOLICITUDE OFICIAL DE AXUDA⁸.

Cando a Xerencia, xunto á solicitude todos os documentos que a acompañan, analizaranse para comprobar se conteñen a información necesaria e se adecuan á natureza das Medidas de cuxas Axudas pretendan acollerse.

Se da análise da documentación presentada polo promotor, o GDR deduce a falta dalgún requisito ou documento acreditativo, comunicase ao beneficiario, dándolle un prazo máximo de 15 días para completar ou acreditar as esixencias requiridas. Devandito prazo pode aumentarse por medio dunha prórroga solicitada polo promotor, argumentando a súa necesidade, e posteriormente aprobada polo órgano actuante, por un período non superior a 8 días.

Se, por parte do titular do proxecto non se cumpre co requirido procederase ao arquivo do expediente, dando este por finalizado, sendo necesaria a comunicación ao solicitante do peche do expediente, durante os 15 días seguintes ao acordo no órgano actuante, por medio de carta certificada con acuse de recibo, ou recibín asinado e selado polo interesado.

6.3.- ACTA DE NON INICIO

Cando a Xerencia do GDR dispoña da Solicitude de axuda, levantará o Acta de non Inicio de investimentos no prazo máximo de 10 días, pola cal se verificará se o solicitante comezou as actuacións susceptibles de seren subvencionadas.

Nos casos que sexa necesario incorporaranse polo menos dúas fotografías datadas con distinto contido, que formasen parte da galería fotográfica do expediente.

O Grupo de Desenvolvemento Rural GDR 1 Terras Miranda poderá auxiliar aquelas situacións nas que comezasen as obras, iso si, tal e como figura no réxime de axudas: Non serán subvencionables os investimentos ou gastos anteriores á presentación da solicitude. Nestes casos, un técnico competente, certificará e visará, a obra executada a partir dunha data, momento a partir do cal, realizárase o Acta de non inicio. A Xerencia do GDR levantará acta facendo mención á situación e realizará as oportunas fotografías, mínimo dúas datadas, de tal forma que esta documentación arquivarase no expediente xunto co certificado emitido polo técnico competente.

⁸ Os prazos adaptánsense ao estipulado no Réxime de axudas e Manual LEADER GDRicia, e nunca superiores á proposta do noso GDR.

Aínda que non serán subvencionables os investimentos ou gastos anteriores á presentación da solicitude, con todo, e a petición razoada do titular do expediente, o Grupo de Desenvolvemento Rural GDR 1, poderá autorizar a subvencionalidade dos investimentos ou gastos anteriores realizados exclusivamente autorizados no manual de procedemento LEADER.

ACCÍONS SUBVENCIONABLES DENTRO DE CADA MEDIDA

ACCÍONS DA SUBMEDIDA 19.2.

As operacións para subvencionar nesta submedida incluíranse nalguna das seguintes accións:

19.2.1.- Axuda á creación, ampliación, modernización e/ou traslado de Pequenas e Medianas Empresas (PEMES), non incluídas nos apartados 2 e 3 seguintes, excluído o sector primario regulado no artigo 17.1.a), 17.1.c), 17.1.d) e no artigo 19.1 a) i) e 19.1 a) iii) do Regulamento (UE) nº 1305/2013.

19.2.2.- Axuda á creación, ampliación, modernización e/ou traslado de Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) relacionadas co turismo e fomento de actividades turísticas.

19.2.3.- Axuda á creación, ampliación, modernización e/ou traslado de Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) relacionadas co aumento do valor engadido dos produtos agrarios, agroalimentarios e forestais e fomento dos produtos agrarios, agroalimentarios e forestais.

19.2.4.- Infraestruturas e servizos básicos para a poboación e a economía rural.

19.2.5.- Conservación, mellora, fomento e divulgación do patrimonio rural, englobando no mesmo o arquitectónico, ambiental, cultural, etnográfico, etc.

19.2.6.- Formación, seminarios, etc.

ACCÍONS DA SUBMEDIDA 19.3.

Os proxectos para subvencionar nesta submedida incluíranse nalguna das seguintes accións: Proxectos de cooperación rexional, cooperación interrexional e transnacional, expostos por Grupos de Acción Local seleccionados no Marco do PDR de Galicia para a aplicación da Medida 19 (LEADER).

ACCIÓNS DA SUBMEDIDA 19.4.

Gastos de funcionamento do grupo de desenvolvemento rural para a xestión do programa de desenvolvemento:

19.4.a: «custos correntes da estratexia de desenvolvemento local»

19.4.b: «animación e promoción territorial».

Como norma xeral serán subvencionables os seguintes gastos:

- Os gastos correspondentes ao equipo técnico
- Os gastos Asociados ás reunións dos Órganos de Decisión do GDR
- Os gastos de asesoría xurídica ou asistencias técnicas
- Os gastos de adhesión do GDR a asociacións representativas de ámbito rexional e nacional
- Gastos de material de oficina, subministracións e comunicacións
- Gastos de arrendamentos, instalación, mantemento e conservación
- Adquisición de bens Mobles

A continuación desenvólvense os tipos de gastos.

GASTOS CORRESPONDENTES AO EQUIPO TÉCNICO

Estes gastos serán elixibles a condición de que exista unha relación contractual regular co Grupo de Acción Local

- Gastos de persoal. Son gastos elixibles:
 - Os salarios brutos (todos os conceptos retributivos) dos postos de traballo cuxa contratación polo Grupo de Desenvolvemento Rural fose autorizada por AGADER.
 - As indemnizacións que sexan esixibles e obrigatorias, por imperativo GDR, debido á extinción normal dos contratos.
 - Non serán elixibles as retribucións en especie

GASTOS ASOCIADOS AS REUNIÓNS DOS ÓRGANOS DE DECISIÓN DO GDR

Serán subvencionables os gastos que se asocien á asistencia de reunións dos Órganos de Decisión, fóra de calquera tipo de indemnización por asistencia ás mesmas.

Serán gastos elixibles:

- As indemnizacións destinadas a resarcir os gastos en que incorra o persoal por razón do servizo que se lle encomendou.
 - Inclúense as dietas (gastos de manutención e estancia por desprazamento a localidades distintas á sede do Grupo) e os gastos de locomoción (compensación por desprazamento en vehículo de propiedade particular, mediante transporte público ou en vehículo de aluguer).
- Os membros dos distintos Órganos do Grupo de Desenvolvemento Rural terán dereito a que se lles compensen os gastos de aloxamento, manutención e desprazamento, asumidos persoalmente, no exercicio das súas tarefas de representación do Grupo ou das súas funcións como membros de equipo técnico.

GASTOS DE ASESORÍA XURÍDICA OU ASISTENCIA TÉCNICA

Estes gastos serán subvencionables se, contratados en tempo e forma, están directamente relacionados e son necesarios para unha adecuada execución do programa de desenvolvemento.

Serán **gastos elixibles**, os gastos derivados da contratación de empresas externas ou profesionais independentes, cando presten servizos de limpeza, de seguridade, protección de datos, xestión, auditoría, prevención de Riscos etc., sempre que estean directamente relacionados co proxecto e sexan necesarios para unha adecuada preparación ou execución do mesmo.

Con estas mesmas condicións serán elixibles os encargos concretos de traballos de peritación e valoración de obras ou investimentos concretas.

Para a elixibilidade dos gastos, deberá existir un contrato escrito, asinado en tempo e forma, sempre coa autorización de AGADER.

GASTOS DE MATERIAL DE OFICINA, SUBMINISTRACIÓNS, COMUNICACIÓNS.

Serán gastos elixibles:

- Material de oficina: adquisición de material de oficina, funxible e aveños non inventariables, material informático de carácter funxible, documentos, efectos timbrados, impresos, publicacións, revistas e libros de uso na oficina
- Subministracións: os derivados do consumo de auga, gas, combustibles, electricidade e outros abastecementos necesarios para o funcionamento das instalacións, sempre que non están comprendidos devanditos gastos no prezo dos alugueres
- Comunicaciós: gastos facturados por servizos telefónicos, postais e telegráficos, así como por calquera outro tipo de comunicación. Inclúense gastos en selos, franqueos, apartados de correos, paquetería, mensaxería, etc.

SEGUROS

Consideraranse elixibles os gastos derivados do aseguramiento de edificios, locais, máquinas e mobiliario; así como os de responsabilidade civil do equipo técnico e do Órgano de Decisión se fose necesario. Os gastos de seguros que se formalicen deberán ser autorizados previamente pola Comunidade Autónoma.

GASTOS DE ARRENDAMENTOS, INSTALACIÓN, MANTENEMENTO E CONSERVACIÓN

Por parte do GDR Terras de Miranda serán elixibles os gastos no marco do programa LEADER 2014-2020 referidos a:

- os gastos de aluguer de bens mobles e inmoables, e no seu caso, os concertados baixo a modalidade de leasing. Inclúese o arrendamento de edificios, locais ou outras construcións, así como o aluguer de mobiliario, equipos de oficina, sistemas informáticos, equipos informáticos, sistemas operativos, aplicacións informáticas de xestión e tratamento de datos e equipos de transmisión de datos.
- Será requisito ineludible para a elixibilidade do gasto, a existencia dos respectivos contratos de arrendamento.

- G.A.L. dispoñerá en principio dunha Oficina na que radicará a Xerencia do Grupo. Con carácter excepcional poderanse habilitar outros puntos de atención aos promotores noutras localidades distintas, dentro do ámbito de actuación do Grupo.
- Os gastos de reparacións, mantemento e conservación a realizar nas infraestruturas e bens de uso xeral e inmobles arrendados, sempre que revistan carácter ordinario e os seus custos sexan de pequena contía. Inclúense aquí os gastos necesarios para a instalación e adecuación do local ás necesidades específicas da Oficina do Grupo.
- No caso de que o uso vaia a ser cedido a título gratuito e irrevogable por unha entidade pública por todo o período de vixencia do Convenio, poderán considerarse elixible os gastos necesarios en obras de adecuación e reparación, realizadas no primeiro ano de funcionamento dos Grupos, sempre que non superen o custo máximo equivalente no suposto do arrendamento de devandito ben polo mesmo prazo.
- As obras e reparacións necesarias para a instalación da oficina, deberán ser solicitadas expresamente á Comunidade Autónoma, e deberán contar con autorización previa ao comezo das mesmas.
- Os contratos de mantemento e conservación que se formalicen deberán ser comunicados á Comunidade Autónoma.

ADQUISICIÓN DE BENS MOBLES

Serán gastos elixibles, a adquisición do mobiliario, equipos de oficina, fotocopiadoras, equipos informáticos, ofimáticos, de transmisión de datos, sistemas operativos, aplicacións informáticas de xestión e de tratamento de datos, destinados á dotación inicial da oficina.

A adquisición dos bens indicados realizarase respectando os principios de publicidade, concorrência e transparencia, aplicándose procedementos obxectivos de selección de ofertas máis adecuadas, en prestacións e prezos, ás necesidades da Oficina.

Será necesaria a elaboración dun inventario permanente de todas os bens inventariables do Grupo financiados con fondos do Programa LEADER 2014-2020, que deberá constar dos seguintes datos: breve descrición do ben, nº de serie outras características para a identificación do mesmo, data de adquisición, Proveedor, nº de factura de adquisición e data da mesma, importe, data de baixa (acordo do Órgano de Decisión), destino (venta ou retirada por obsolescencia), valor de venda.

6.4.- CRITERIOS DE SELECCIÓN E BAREMACIÓN

O equipo técnico terá en conta, á hora de elaborar propostas positivas de subvencionalidad ao órgano actuante, aquelas actividades que se dirixan, de modo expreso, á valorización das potencialidades endóxeas do territorio, especialmente ligadas ao eixo de desenvolvemento proposto no proxecto, de maneira directa ou indirecta.

Teranse en conta así mesmo, aquelas iniciativas que favorezan a aplicación de novas tecnoloxías; a capacidade de xerar sinerxías e traballar en rede, así como de formalizar acordos estables que dean continuidade e posibilidades de expansión a sectores como o turismo, a artesanía, o comercio, os servizos, o sector agroalimentario, etc.

Da mesma maneira, terase en conta o carácter innovador, o efecto de transferencia e o valor demostrativo dos proxectos, así como a capacidade das iniciativas de mellorar os sistemas de produción ou os servizos locais.

O equipo técnico procederá á análise das iniciativas, e elaborará un Informe de Valoración en función do cal se determinará a concesión ou non da axuda, así como a proposta de importe de esta, tendo en conta os máximos de axuda establecidos.

O baremo proposto, será de aplicación a todas as iniciativas. A subvención a outorgar, en cada caso, será proporcional aos puntos obtidos pola iniciativa na baremación, sempre dentro dos límites establecidos no convenio e o réxime de axudas.

O baremo establecerase en base a indicadores cuantitativos e con aqueles de carácter cualitativo que poidan ser traducidos a indicadores medibles e cuantificables.

6.4.1.- CRITERIOS DE VALORACIÓN

PROXECTOS PRODUTIVOS

1.- LOCALIZACIÓN DA INICIATIVA

LOCALIZACIÓN DA INICIATIVA

Poboación da Parroquia onde se localiza o proxecto **máximo 8 puntos**

a. parroquias de 200 habitantes ou menos	8 p.
b. parroquias de máis de 200 habitantes ata 500 hab.	6 p.
c. parroquias de máis de 500 habitantes ata 1500 hab.	4 p.
d. parroquias de máis de 1500 habitantes	2 p.

Baremación por poboación da parroquia.

Fonte: Poboación: IGE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014

Densidade de Poboación do Concello onde se localiza o proxecto **máximo 8 puntos**

a. Concellos de 50 hab./km ² ou menos	8 p.
b. Concellos de máis de 50 hab./km ² ata 100 hab./km ²	6 p.
c. Concellos de máis de 100 hab./km ² ata 200 hab./km ²	4 p.
d. Concellos de máis de 200 hab./km ²	2 p.

Baremación por densidade do concello.

Fonte: Poboación: IGE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014

Porcentaxe de perda de poboación no último decenio do Concello onde se localiza o proxecto
máximo 8 puntos

Véxase Anexo 1

a. Perda de poboación no último decenio igual ou superior ao 20%	8 p.
b. Perda de poboación no último decenio inferior ao 20% e igual ou superior ao 15 %	6 p.
c. Perda de poboación no último decenio inferior ao 15% e igual ou superior ao 10 %	4 p.
d. Perda de poboación no último decenio inferior ao 10 %	2 p.

Baremación por porcentaxe da perda de poboación no último decenio.

Fonte: Diferenza poboacional: IGE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014 e 1 de Xaneiro de 2004

TIPO DE PROMOTOR (INDIVIDUAL OU COLECTIVO), DOMICILIO FISCAL DO MESMO E GRAO DE INTEGRACIÓN EMPRESARIAL.

Promotor de Proxectos **máximo 10 puntos**

a. Entidades de economía social	10 p.
b. Persoas físicas	6p.
- Mozos $\leq$ 40 anos ou persoas $\geq$ 50 anos	+2 p
- Mulleres	+2 p
- Persoas con discapacidade	+ 4 p
- Parados de larga duración	+ 4 p
c. Sociedades mercantís	8 p.
d. Entidades públicas, locais ou comarcais	6 p
e.- Comunidades ou mancomunidades de montes veciñais en man común	8 p.

Baremación por tipo de promotor.

Neste epígrafe sumaranse dous puntos máis, si o domicilio social está no territorio de actuación, ou no caso de persoas individuais, si atópanse empadroados no territorio.

Considéranse entidades de economía social aquelas entidades que, de conformidade cos principios recolleitos no artigo 4 da LEI 5/2011, DE 29 DE MARZO, DE ECONOMÍA SOCIAL perseguen ben o interese colectivo dos seus integrantes, ben o interese xeral económico ou social, ou ambos.

Forman parte da economía social as cooperativas, as mutualidades, as fundacións e as asociacións que leven a cabo actividade económica, as sociedades laborais, as empresas de inserción, os centros especiais de emprego, as confrarías de pescadores, as sociedades agrarias de transformación e as entidades singulares creadas por normas específicas que se rexan polos principios establecidos no artigo mencionado.

MODALIDADE DO PROXECTO

Modalidade do proxecto

máximo 10 puntos

Proxecto Produtivo.-

a. Creación	10 p.
b. Ampliación	8 p.
c. Modernización	9 p.

Baremación por modalidade do proxecto produtivo.

Por modernización entenderase a diversificación da produción dun establecemento en novos produtos adicionais ou un cambio fundamental na natureza da produción ou na tecnoloxía correspondente.

CREACIÓN OU CONSOLIDACIÓN DE EMPREGO.**Emprego (UTA: Unidades de Trabajo Anual)****máximo 26 puntos**

	Mozos ≤ 40 anos	Persoas ≥ 50 anos	Mulleres	Persoas con discapacidade
a. Creación de emprego	8 p. por UTA	10 p. por UTA	12 p. por UTA	14 p. por UTA
b. Autoemprego	10 p. por UTA	12 p. por UTA	15 p. por UTA	17 p. por UTA
c. Consolidación de emprego	4 p. por UTA	6 p. por UTA	8 p. por UTA	10 p. por UTA

Bareación por creación ou consolidación de emprego.

En referencia ao cálculo da puntuación para proxectos que non xeren UTAs completas de emprego, o cálculo realizarase por regra de tres proporcional ás UTA e a puntuación de cada apartado, sendo necesario para poder puntuar neste epígrafe ter unha xeración de UTAs igual ou superior a 0,25 UTAs.

INCIDENCIA MEDIO AMBIENTAL DO PROXECTO.**Medio ambiente****máximo 10 puntos**

a. Utiliza nos insumos un 10% de materiais reciclables	8 p.
b. Utiliza enerxías renovables nun 5% do investimento aceptado.	8 p.
c. Utiliza tecnoloxías que permiten diminuír nun 10% o consumo enerxético.	8 p.
d. O proxecto supón un acondicionamento ou adecuación de un espazo natural protexido.	10 p.
e. O proxecto supón a posta en valor de recursos patrimoniais e ambientais	10 p.

Bareación por incidencia ambiental do proxecto.

As porcentaxes ás que se fai referencia nos apartados a, b e c aplicaranse sobre o investimento aceptado e presentarase ademais un informe técnico que acredite esta circunstancia. O punto c só sería puntuable no caso dunha ampliación ou modernización.

ADECUACIÓN DA ACCIÓN AOS OBXECTIVOS E NATUREZA DO PROGRAMA DE DESENVOLVEMENTO.

Concordancia e sintonía da iniciativa cos obxectivos e estratexia do programa máximo 16 puntos

Concordancia total con algún dos seguintes apartados:

. Investimentos no sector agrícola e forestal.	16p.
. Investimentos no sector turístico e/ou valorización dos recursos patrimoniais, culturais, naturais e artesanais do territorio.	16 p.
. Investimentos que supoñan a creación, ampliación e modernización de empresas en sectores da economía distintos ao da produción agraria primaria.	14 p.
. Investimentos que supoñan a creación, mellora ou ampliación de todo tipo de servizos para a poboación rural favorecendo a mellora da calidade de vida.	14 p.

Baremación por concordancia e sintonía da iniciativa cos obxectivos e estratexia.

UTILIZACIÓN DE RECURSOS ENDÓXENOS.

Utilización dos recursos endóxeos máximo 4 puntos

a. Inputs empregados na execución do proxecto que son de procedencia local en máis dun 20% do investimento aceptado.	4 p.
b. Inputs empregados na execución do proxecto que son de procedencia territorio do GDR en máis dun 20% do investimento aceptado.	3 p.

c. Polo menos a metade das UTAs creadas son para persoas empadroadas no territorio.

3 p.

Baremación por utilización dos recursos endóxeos.

A procedencia dos inputs haberá que xustificala presentado as facturas. A porcentaxe á que se refiren os apartados a e b será aplicada sobre o investimento aceptado.

Para poder valorar as UTAs haberá que crear como mínimo 0,25 UTAs.

CALCULO DA AXUDA.

As porcentaxes de axuda entre o máximo e o mínimo, unha vez definidas a nota de corte e a nota á cal se lle asignará a porcentaxe de axuda máxima, calcularanse mediante unha relación proporcional directa cos puntos obtidos no baremo, axustado esa porcentaxe a dous decimais e tendo en conta que a porcentaxe de axuda mínima que poderán percibir os proxectos sitúase no 15 % para os proxectos produtivos e no 40 % para os proxectos de natureza non produtiva.

PROXECTOS PRODUTIVOS

Nas iniciativas de carácter produtivo para converter os puntos obtidos da aplicación dos baremos en porcentaxe de subvención aplicarase da seguinte forma:

- Os proxectos deberán conseguir unha puntuación mínima de 20,00 puntos no baremo, que se corresponderá cunha porcentaxe mínima do 15 %.
- Os proxectos conseguirán a puntuación máxima de subvención cando no baremo obtéñanse polo menos 65,00 puntos, correspondendo unha porcentaxe do 50 %.
- Así pois a porcentaxe de axuda dos proxectos con puntuación entre 20 e 65 puntos, para poder establecerse en relación proporcional directa, calcularase restando 20 pto. á puntuación que resulte do baremo, multiplicando por 0,777777 e sumándolle 15.

$$\text{Porcentaxe da subvención} = [(Puntuación do baremo - 20) * 0,77777] + 15$$

Puntuación del baremo	% de ayuda	Puntuación del baremo	% de ayuda
20	15	41	31,33
21	15,78	42	32,11
22	16,56	43	32,89
23	17,33	44	33,67
24	18,11	45	34,44
25	18,89	46	35,22
26	19,67	47	36,00
27	20,44	48	36,78
28	21,22	49	37,56
29	22,00	50	38,33
30	22,78	51	39,11
31	23,56	52	39,89
32	24,33	53	40,67
33	25,11	54	41,44
34	25,89	55	42,22
35	26,67	56	43,00
36	27,44	57	43,78
37	28,22	58	44,56
38	29,00	59	45,33
39	29,78	60	46,11
40	30,56	61	46,89
		62	47,67
		63	48,44
		64	49,22
		maior ou igual a 65	50,00

Puntuación do baremo proxectos produtivos.

PORCENTAXES MÁXIMAS DE SUBVENCIÓN.

As axudas máximas serán as que indique o Réxime de axudas do PDR de Galicia 2014-2020, e por tanto o posterior Convenio Leader.

Proxectos produtivos:

- O importe de axuda que, como máximo, pode percibir un proxecto de natureza produtiva ascenderá a 200.000,00 €.
- Aqueles proxectos produtivos que se amparen no Regulamento(UE) nº 1407/2013 da Comisión, do 18 de decembro, relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado ás axudas de minimis , limitaranse a un máximo de 200.000,00 € por promotor durante un período de tres exercicios fiscais.
- A porcentaxe de axuda máxima ascenderá ao 50 %.
- A porcentaxe mínima de axuda situarase, nun 15 % para proxectos de natureza produtiva.
- Os proxectos do ámbito do sector da produción agraria primaria, que supoñan a realización dunha actividade agrícola, gandeira ou agroforestal complementaria á actividade principal non agraria da unidade familiar e que, en todo caso, consistan en pequenos investimentos até o máximo que dispoña o PDR de Galicia.
- A porcentaxe de axuda máxima para investimentos relacionados coa transformación, utilización e/ou comercialización da madeira como materia prima que sexan anteriores á primeira transformación industrial será dun 40%.

PROXECTOS NON PRODUTIVOS

1.- LOCALIZACIÓN DA INICIATIVA

LOCALIZACIÓN DA INICIATIVA

Población da Parroquia onde se localiza o proxecto **máximo 8 puntos**

a. parroquias de 200 habitantes ou menos	8 p.
b. parroquias de máis de 200 habitantes ata 500 hab.	6 p.
c. parroquias de máis de 500 habitantes ata 1500 hab.	4 p.
d. parroquias de máis de 1500 habitantes	2 p.

Baremación por poboación da parroquia.

Fonte: Poboación: INE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014

Densidade de Poboación do Concello onde se localiza o proxecto **máximo 8 puntos**

a. Concellos de 50 hab./km ² o menos	8 p.
b. Concellos de máis de 50 hab./km ² ata 100 hab./km ²	6 p.
c. Concellos de máis de 100 hab./km ² ata 200 hab./km ²	4 p.
d. Concellos de máis de 200 hab./km ²	2 p.

Baremación por densidade do concello.

Fonte: Poboación: INE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014

Porcentaxe de perda de poboación no último decenio do Concello onde se localiza o proxecto
máximo 8 puntos

Véxase Anexo 1

a. Perda de poboación no último decenio igual ou superior ao 20%	8 p.
b. Perda de poboación no último decenio inferior ao 20% e igual ou superior ao 15 %	6 p.
c. Perda de poboación no último decenio inferior ao 15% e igual ou superior ao 10 %	4 p.
d. Perda de poboación no último decenio inferior al 10 %	2 p.

Baremación por porcentaxe da perda de poboación no último decenio.

Fonte: Diferenza poboacional: IGE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014 e 1 de Xaneiro de 2004

TIPO DE PROMOTOR (INDIVIDUAL OU COLECTIVO), DOMICILIO FISCAL DO MESMO E GRAO DE INTEGRACIÓN EMPRESARIAL.

Promotor de Proxectos **máximo 10 puntos**

a. Persoas xurídicas sen ánimo de lucro	10 p.
b. Entidades públicas, locais ou comarcais	8 p.
d. Comunidades ou mancomunidades de montes veciñais en man común	8 p.

Baremación por tipo de promotor.

Neste epígrafe sumaranse dous puntos máis, si o domicilio social está no territorio de actuación.

MODALIDADE DO PROXECTO

Modalidade do proxecto **máximo 10 puntos**

Proxecto non produtivo.-

a. Recuperación ambiental/ patrimonial	6 p.
b. Promoción	6 p.
c. Infraestruturas Públicas	6 p.
d. Servizos sociais.	8 p.

Baremación por modalidade do proxecto non produtivo.

Como promoción consideraranse as actuacións que repercutan no desenvolvemento da identidade territorial, creación, consolidación ou difusión dos valores culturais, patrimoniais, ambientais ou turísticos da comarca por diferentes medios: Sinalización, medios dixitais, impresos, eventos, etc...

Por infraestruturas públicas considerásense neste baremo as obras realizadas pola administración pública para establecer un servizo de interese xeral que pode ter enfoque turístico e mesmo recreativo, incluíndose accións de sinalización turística e musealización.

(Soamente poderase puntuar nun dos dous epígrafes. Un financiamento dubidoso pode ser motivo de anulación do expediente).

CREACIÓN OU CONSOLIDACIÓN DE EMPREGO.

Emprego (UTA: Unidades de Traballo Anual) **máximo 26 puntos**

	Mozos	Persoas	Mulleres	Persoas con
<i>a. Proxecto non produtivo que require emprego para o seu desenvolvemento</i>	<i>≤ de 40 anos</i>	<i>≥ de 50 anos</i>		<i>discapacidade</i>
	<i>8 p. por UTA</i>	<i>10 p. por UTA</i>	<i>12 p. por UTA</i>	<i>14 p. por UTA</i>

En referencia ao cálculo da puntuación para proxectos que non xeren UTAs completas de emprego, o cálculo realizarase por regra de tres proporcional ás UTA e a puntuación de cada apartado, sendo necesario para poder puntuar neste epígrafe ter unha xereación de *UTAs igual ou superior a 0,25 *UTAs.

INCIDENCIA MEDIO AMBIENTAL DO PROXECTO.

Medio ambiente **máximo 10 puntos**

a. Utiliza nos insumos un 10% de materiais reciclables	8 p.
b. Utilización de enerxías renovables nun 5% do investimento aceptado.	8 p.
c. Utiliza tecnoloxías que permiten diminuír nun 10% o consumo enerxético	8 p.
d. O proxecto supón un acondicionamento ou adecuación dun espazo natural protexido.	10 p.
e. O proxecto supón a posta en valor de recursos patrimoniais e ambientais	10 p.

Baremación por incidencia ambiental do proxecto.

As porcentaxes as que se fai referencia nos apartados a, b e c aplicaranse sobre o investimento aceptado e presentarase ademais un informe técnico que acredite esta circunstancia. O punto c só sería puntuable no caso dunha ampliación ou modernización.

ADECUACIÓN DA ACCIÓN AOS OBXECTIVOS E NATUREZA DO PROGRAMA DE DESENVOLVEMENTO.

Concordancia e sintonía da iniciativa cos obxectivos e estratexia do programa **máximo 16 puntos**

Concordancia con algún dos seguintes apartados:	
· Investimentos en creación e mellora de servizos de benestar á poboación, de igualdade, de coidado ás persoas maiores, vítimas de violencia de xénero e de colectivos desfavorecidos.	16 p.
· Investimentos de mellora da accesibilidade ás tecnoloxías da información e comunicación (TIC), así como o seu uso no medio rural.	16 p.
· Investimentos para o uso público en infraestruturas recreativas, deportivas e de ocio ,información turística e infraestruturas de turismo a pequena escala. Fomento de actividades turísticas, rutas de sendeirismo e sinalización turística.	14 p.

· Investimentos para o mantemento, recuperación e rehabilitación do patrimonio natural, cultural e etnográfico.	14 p.
· Investimentos para a realización de actividades recreativas de posta en valor do patrimonio natural, patrimonial, cultural, artesanal e gastronómico do territorio.	12 p.
· Realización de estudos, publicacións, edicións de libros ou material audiovisual, certames ou feiras, páxinas web e material promocional e de difusión do territorio.	12 p.

Baremación por concordancia e sintonía da iniciativa cos obxectivos e estratexia.

UTILIZACIÓN DE RECURSOS ENDÓXENOS.

Utilización dos recursos endóxeos **máximo 4 puntos**

a. Os inputs empregados na execución do proxecto son de procedencia local en máis dun 20% do investimento aceptado.	4 p.
b. Os inputs empregados tanto na execución do proxecto son de procedencia comarcal en máis dun 20% do investimento aceptado.	3 p.
c. Ao menos a metade das UTAs creadas son para persoas empadroadas no territorio.	3 p.

Baremación por utilización dos recursos endóxeos.

A procedencia dos inputs haberá que xustificala presentado as facturas. A porcentaxe á que se refiren os apartados a e b será aplicada sobre o investimento aceptado.

Para poder valorar as UTAs haberá que crear como mínimo 0,25 UTAs.

CALCULO DA AXUDA.

As porcentaxes de axuda entre o máximo e o mínimo, unha vez definidas a nota de corte e a nota á cal se lle asignará a porcentaxe de axuda máxima, calcularanse mediante unha relación proporcional directa cos puntos obtidos no baremo, axustado esa porcentaxe a dous decimais e tendo en conta que a porcentaxe de axuda mínima que poderán percibir os proxectos sitúase no 15 % para os proxectos produtivos e no 40 % para os proxectos de natureza non produtiva.

PROXECTOS NON PRODUTIVOS

Os proxectos deberán conseguir unha puntuación mínima de 20,00 puntos no baremo.

Nas iniciativas de carácter non produtivo para converter os puntos obtidos da aplicación dos baremos en porcentaxe de subvención aplicarase considerando que el porcentaxe máxima de axuda para os proxectos non produtivos establécese en función das seguintes prioridades:

- Proxectos de prioridade alta:
 - Máximo de axuda de 90 %
 - Mínimo de axuda de 70 %
- Proxectos de prioridade media:
 - Máximo de axuda de 70 %
 - Mínimo de axuda de 50 %
- Proxectos de prioridade baixa:
 - Máximo de axuda de 50 %
 - Mínimo de axuda de 40 %

PRIORIDADE ALTA

$$\text{Porcentaxe da subvención} = [(Puntuación do baremo - 20) \times 0,444] + 70$$

PROXECTOS NON PRODUCTIVOS PRIORIDADE ALTA			
Puntuación do baremo	% de axuda	Puntuación do baremo	% de axuda
20	70	42	79,78
21	70,44	43	80,22
22	70,89	44	80,67
23	71,33	45	81,11
24	71,78	46	81,56
25	72,22	47	82,00
26	72,67	48	82,44
27	73,11	49	82,89
28	73,56	50	83,33
29	74,00	51	83,78
30	74,44	52	84,22
31	74,89	53	84,67
32	75,33	54	85,11
33	75,78	55	85,56
34	76,22	56	86,00
35	76,67	57	86,44
36	77,11	58	86,89
37	77,56	59	87,33
38	78,00	60	87,78
39	78,44	61	88,22
40	78,89	62	88,67
41	79,33	63	89,11
		64	89,56
		maior ou igual de 65	90

Puntuación do baremo proxectos non produtivos prioridade alta.

PRIORIDADE MEDIA

$$\text{Porcentaxe da subvención} = [(Puntuación do baremo - 20) * 0,444] + 50$$

PROXECTOS NON PRODUTIVOS PRIORIDADE MEDIA			
Puntuación do baremo	% de axuda	Puntuación do baremo	% de axuda
20	50	42	59,78
21	50,44	43	60,22
22	50,89	44	60,67
23	51,33	45	61,11
24	51,78	46	61,56
25	52,22	47	62,00
26	52,67	48	62,44
27	53,11	49	62,89
28	53,56	50	63,33
29	54,00	51	63,78
30	54,44	52	64,22
31	54,89	53	64,67
32	55,33	54	65,11
33	55,78	55	65,56
34	56,22	56	66,00
35	56,67	57	66,44
36	57,11	58	66,89
37	57,56	59	67,33
38	58,00	60	67,78
39	58,44	61	68,22
40	58,89	62	68,67
41	59,33	63	69,11
		64	69,56
		maior ou igual de 65	70

PRIORIDADE BAIXA

$$\text{Porcentaxe da subvención} = [(Puntuación do baremo - 20) * 0,222] + 40$$

PROXECTOS NON PRODUTIVOS PRIORIDADE BAIXA			
Puntuación do baremo	% de axuda	Puntuación do baremo	% de axuda
20	40	42	44,89
21	40,22	43	45,11
22	40,44	44	45,33
23	40,67	45	45,56
24	40,89	46	45,78
25	41,11	47	46,00
26	41,33	48	46,22
27	41,56	49	46,44
28	41,78	50	46,67
29	42,00	51	46,89
30	42,22	52	47,11
31	42,44	53	47,33
32	42,67	54	47,56
33	42,89	55	47,78
34	43,11	56	48,00
35	43,33	57	48,22
36	43,56	58	48,44
37	43,78	59	48,67
38	44,00	60	48,89
39	44,22	61	49,11
40	44,44	62	49,33
41	44,67	63	49,56
		64	49,78
		mayor o igual de 65	50

Segundo a estratexia exposta considéranse proxectos non produtivos de prioridade alta os seguintes:

- Proxectos que fomenten a inclusión social mediante servizos de igualdade e benestar á poboación, a integración de comunidades marxinais e de inmigrantes, o coidado das persoas maiores e a promoción dun envellecemento activo e saudable das mesmas.
- A mellora da accesibilidade ás tecnoloxías da información e comunicación (TIC), así como o seu uso no medio rural (por exemplo, telecentros, aulas de informática, plataformas dixitais de servizos á poboación xeral, etc...)
- Prestación de servizos en xeral á poboación.

Segundo a estratexia exposta considéranse proxectos non produtivos de prioridade media os seguintes:

- Actuacións de recuperación de elementos históricos, naturais, culturais e patrimoniais.
- Investimentos non produtivos para a adecuación, recuperación e posta en valor do patrimonio natural no contorno rural.
- Infraestruturas a pequena escala, tales como centros de información turística.
- Rutas de sendeirismo e outras infraestruturas turísticas.
- Mantemento, restauración e mellora do patrimonio natural e cultural.
- Sinalización turística territorial e definición de rutas.
- Servizos educativos, culturais, recreativos, ambientais asociados á valorización de patrimonio natural e/ou cultural ou a ecosistemas agrarios e/ou forestais do territorio.

Segundo a estratexia exposta considéranse proxectos non produtivos de prioridade baixa os seguintes:

- Estudos, informes, publicacións
- Mapas, guías, edición de material de promoción, valorización e difusión do territorio, portais e páxinas web
- Certámenes ou feiras
- Edición de libros ou material audiovisual

Excepcións de financiamento:

Para as entidades públicas locais non serán elixibles os proxectos de sinalización territorial, nin os proxectos de infraestruturas asociadas a servizos de prestación obrigatoria por parte das entidades locais ou servizos esenciais declarados de reserva a favor das entidades locais, nos termos establecidos nos artigos 26 e 86.3, da Lei 7/1985, de 2 de abril, reguladora das bases de réxime local e no artigo 81 da Lei 5/1997, de 22 de xullo, de Administración local de Galicia.

De cara a evitar diverxencias entre as actuacións incentivadas desde distintas administracións públicas e para buscar a maior complementariedade posible entre as mesmas, nalgúns sectores establécense as seguintes limitacións:

No sector da transformación e comercialización de produtos agrarios e forestais, aplicaranse as limitacións e restricións que estableza o departamento sectorial competente nas correspondentes ordes de axuda.

No sector de investimentos en establecementos turísticos e en hostalaría remitímonos ao Convenio asinado entre AGADER e a Consellería de Cultura e Turismo o 4 de abril de 2011 co obxectivo de evitar diverxencias entre as actuacións incentivadas desde distintas administracións públicas de Galicia. Devandito convenio está recollido na instrución nº 1/2011 de abril de 2011.

Investimentos no sector das enerxías renovables. Quedan excluídas de financiamento dentro do programa Leader investimentos en enerxías renovables para venda á rede.

No comercio polo miúdo será subvencionable a creación de empresas cuxa actividade non exista na parroquia na que se sitúe a iniciativa e xustificarse co correspondente epígrafe do IAE para a xustificación da inexistencia. A ampliación e modernización de empresas será subvencionable sempre que como mínimo se creen 0,5 UTAs de emprego.

No suposto de establecementos dedicados á valorización de produtos ou recursos propios do territorio, subvencionaranse a condición de que teñan na súa oferta polo menos nun 50 % produtos do ámbito de actuación do GDR. (Denominación de orixe, IXP ou produtos procedentes do territorio que se xustificarán con facturas de compra).

Os investimentos en actividades de asesoría, axencias de seguros, barbarías, tinturarias, talleres de reparacións, despachos profesionais e asimiladas só serán subvencionables en núcleos de poboación onde non haxa ningún establecemento que preste ese servizo. A acreditación do carácter innovador da actividade no núcleo de poboación realizarse achegando os datos do IAE referentes ao Concello, último dato dispoñible na data de solicitude do expediente. A ampliación e modernización de empresas será subvencionable sempre que como mínimo se creen 0,5 UTAs de emprego.

Os proxectos de elaboración de estudos, celebración de eventos, certames ou feiras, edición de libros ou guías, páxinas web, terán un límite máximo de axuda de 10.000 € por proxecto.

Centros sociais e o seu acondicionamento e equipamento. Só serán subvencionables proxectos en centros de uso aberto á poboación en xeral, sendo a axuda máxima de 50.000 € por proxecto.

A creación de centros sociais só serán subvencionables naquelas parroquias onde non haxa ningún. No caso daquelas parroquias onde xa existan só poderase financiar o seu equipamento ou acondicionamento.

PORCENTAXES MÁXIMAS DE SUBVENCIÓN.

As axudas máximas serán as que indique o Réxime de axudas do PDR de Galicia 2014-2020, e por tanto o posterior Convenio Leader.

Proxectos non produtivos:

- Como norma xeral a porcentaxe de axuda máxima ascenderá al 90 %.
- Os proxectos non produtivos de formación promovidos polo GDR como titular poderán financiarse ao 100 % co compromiso de que deben cumprir os esixidos no Regulamento (UE) nº 1407/2013 da Comisión, do 18 de decembro, relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado ás axudas de minimis.
- Os proxectos de natureza non produtiva estarán limitados a unha axuda máxima de 200.000,00 € por proxecto.
- Aqueles proxectos que non deban ampararse no Regulamento (UE) nº 1407/2013 da Comisión, do 18 de decembro, relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado ás axudas de minimis poderán alcanzar os 250.000,00 € no caso de que a Agader autoríceo expresamente.

19.3. COOPERACIÓN TERRITORIAL

PORCENTAJE MÁXIMO 100%

19.4. FUNCIONAMIENTO Y ADQUISICIÓN DE CAPACIDADES

PORCENTAJE MÁXIMO 100%

Porcentaxe máxima de financiamento cooperación e funcionamento.

Nos proxectos de investimento turístico poderá excluírse aqueles que non se asocien a unha estrutura empresarial produtiva e operen como mera xestión patrimonial.

CRITERIOS DE DESEMPATE

No caso de empate nunha puntuación, resolverase, no caso de proxectos produtivos, atendendo ós seguintes criterios, por orde de prioridade:

- 1.- Creación de emprego (maior número de UTAs creadas)
- 2.- Creación de emprego (maior número de UTAs creadas mulleres)
- 3.- Creación de emprego (maior número de UTAs creadas persoas con discapacidade)
- 4.- Consolidación de emprego (maior número de UTAs consolidadas)
- 5.- Consolidación de emprego (maior número de UTAs consolidadas mulleres)
- 6.- Consolidación de emprego (maior número de UTAs consolidadas persoas con discapacidade)
- 7.- Localización do proxecto nun núcleo con menor poboación.
- 8.- Localización do proxecto nun concello con menor densidade de poboación.
- 9.- Localización do proxecto nun concello con maior perda poboacional.
- 10.- Por rexistro de entrada.

No caso de empate nunha puntuación, resolverase, no caso de proxectos non produtivos, atendendo aos criterios seguintes, por orde de prioridade:

- 1.- En base á prioridade do proxecto e por este orde: alta, media e baixa.
- 2.- Proxecto enfocados como servizo á poboación e dirixido a colectivos desfavorecidos.
- 3.- Localización do proxecto nun núcleo con menor poboación.
- 4.- Localización do proxecto nun concello con menor densidade de poboación.
- 5.- Localización do proxecto nun concello con maior perda poboacional.
- 6.- Por rexistro de entrada.

Anexo 1

Poboación da parroquia onde se localiza o proxecto

Fonte: Nomenclátor: Población del Padrón Continuo por Unidad Poblacional a 1 de enero de 2014. INE

Municipio	Unidad Poblacional	Población total
002 Alfoz	010000 ADELÁN (SANTIAGO)	255
002 Alfoz	020000 BACOI (SANTA MARÍA)	195
002 Alfoz	030000 CARBALLIDO (SAN SEBASTIÁN)	290
002 Alfoz	040000 CASTRO DE OURO (O) (SAN SALVADOR)	60
002 Alfoz	050000 LAGOA (SAN VICENTE)	308
002 Alfoz	060000 SAN PEDRO DE MOR (SAN PEDRO)	521
002 Alfoz	070000 OIRAS (AS) (SAN MAMEDE)	80
002 Alfoz	080000 PEREIRO (O) (SANTA MARÍA)	143
002 Alfoz	090000 REIRADO (O) (SANTA MARÍA)	51
005 Barreiros	010000 SAN COSME DE BARREIROS (SAN COSME)	995
005 Barreiros	020000 SAN PEDRO DE BENQUERENCIA (SAN PEDRO)	406
005 Barreiros	030000 CABARCOS (SAN XULIÁN)	332
005 Barreiros	040000 SAN XUSTO DE CABARCOS (SAN XUSTO)	235
005 Barreiros	050000 CELEIRO DE MARIÑEOS (SANTA CRISTINA)	177
005 Barreiros	060000 SAN MIGUEL DE REINANTE (SAN MIGUEL)	661
005 Barreiros	070000 REINANTE (SANTIAGO)	139
005 Barreiros	080000 VILAMARTÍN PEQUENO (SAN XOÁN DEGOLADO)	49
902 Burela	000000 BURELA	9.660
013 Cervo	020000 CASTELO (SAN XIAO)	180
013 Cervo	030000 CERVO (SANTA MARÍA)	1.229
013 Cervo	040000 LIEIRO (SANTA MARÍA)	2.362
013 Cervo	050000 RÚA (SANTA MARÍA)	256
013 Cervo	060000 SARGADELOS (SANTIAGO)	129
013 Cervo	070000 SAN ROMÁN DE VILAESTROFE (SAN ROMÁN)	213
019 Foz	010000 CANGAS (SAN PEDRO)	853
019 Foz	020000 CORDIDO (SAN XIAO)	184
019 Foz	030000 FAZOURO (SANTIAGO)	580
019 Foz	040000 FOZ (SANTIAGO)	5.974
019 Foz	050000 SAN MARTIÑO DE MONDOÑEDO (SAN MARTIÑO)	617
019 Foz	060000 NOIS (SAN XIAO)	541
019 Foz	070000 SANTO ACISCLO DO VALADOURO (SANTO ACISCLO)	125
019 Foz	080000 SANTA CILLA DO VALADOURO (SANTA CILLA)	297
019 Foz	090000 VILARONTE (SAN XOÁN)	728
025 Xove	010000 LAGO (SANTA EULALIA)	209

025 Xove	020000 MONTE (O) (SAN ISIDORO)	130
025 Xove	030000 MORÁS (SAN CLEMENTE)	147
025 Xove	040000 PORTOCELO (SAN TIRSO)	301
025 Xove	050000 RIGUEIRA (A) (SAN MIGUEL)	737
025 Xove	060000 SUMOAS (SANTO ESTEVO)	171
025 Xove	070000 XOVE (SAN BARTOLO)	1.414
025 Xove	080000 XUANCES (SAN PEDRO)	347
027 Lourenzá	010000 SANTO ADRAO DE LOURENZÁ (SANTO ADRAO)	430
027 Lourenzá	020000 SAN XURXO DE LOURENZÁ (SAN XURXO)	279
027 Lourenzá	030000 LOURENZÁ (SANTA MARÍA)	1.228
027 Lourenzá	040000 SAN TOMÉ DE LOURENZÁ (SAN TOMÉ)	401
030 Mondoñedo	000100 Mondoñedo	1.875
030 Mondoñedo	010000 ARGOMOSO (SAN PEDRO)	51
030 Mondoñedo	020000 COUBOEIRA (A)(SANTA MARÍA MADANELA)	61
030 Mondoñedo	030000 FIGUEIRAS (SAN MARTIÑO)	63
030 Mondoñedo	040000 LINDÍN (SANTIAGO)	100
030 Mondoñedo	050000 MASMA (SANTO ANDRÉ)	217
030 Mondoñedo	060000 SANTA MARÍA MAIOR (SANTA MARÍA)	225
030 Mondoñedo	070000 REMEDIOS (OS) (NOSA SEÑORA DOS REMEDIOS)	544
030 Mondoñedo	080000 CARME (O) (NOSA SEÑORA DO CARME)	113
030 Mondoñedo	100000 SAN VICENTE DE TRIGÁS (SAN VICENTE)	40
030 Mondoñedo	110000 SANTIAGO DE MONDOÑEDO (SANTIAGO)	170
030 Mondoñedo	120000 OIRÁN (SANTO ESTEVO)	118
030 Mondoñedo	130000 SASDÓNIGAS (SAN LOURENZO)	83
030 Mondoñedo	140000 VILOALLE (SANTA MARÍA)	142
030 Mondoñedo	150000 VILAMOR (SANTA MARÍA)	189
038 Ourense	010000 AMBOSORES (SANTA MARÍA)	15
038 Ourense	020000 BRAVOS (SANTIAGO)	222
038 Ourense	030000 SAN PANTALEÓN DE CABANAS (SAN PANTALEÓN)	54
038 Ourense	040000 MERILLE (SANTA EULALIA)	188
038 Ourense	050000 MIÑOTOS (SAN PEDRO)	182
038 Ourense	060000 OURENSE (SANTA MARÍA)	179
038 Ourense	070000 SISTO (O) (SANTA MARÍA)	49
038 Ourense	080000 XERDIZ (SANTA MARÍA)	201
051 Ribadeo	010000 ARANTE (SAN PEDRO)	204
051 Ribadeo	020000 CEDOFEITA (SANTA MARÍA MADANELA)	150
051 Ribadeo	030000 COUXELA (SANTIAGO)	116
051 Ribadeo	040000 COVELAS (SAN VICENTE)	350
051 Ribadeo	050000 DEVESA (A) (SANTALLA)	529
051 Ribadeo	060000 OVE (SAN XOÁN)	387
051 Ribadeo	070000 PIÑEIRA (SAN XOÁN)	322
051 Ribadeo	080000 RIBADEO (SANTA MARÍA)	6.792

051 Ribadeo	090000 RINLO (SAN PEDRO)	236
051 Ribadeo	100000 VILAFRAMIL (SAN LOURENZO)	352
051 Ribadeo	110000 SANTALLA DE VILAUSENDE (SANTALLA)	182
051 Ribadeo	120000 VILASELÁN (SANTA MARÍA)	390
061 Trabada	010000 VALBOA (A) (SANTA MARÍA MADANELA)	103
061 Trabada	020000 FÓRNEA (A) (SANTO ESTEVO)	84
061 Trabada	030000 RÍA DE ABRES (A) (SANTIAGO)	162
061 Trabada	040000 SANTE (SAN XIAO)	257
061 Trabada	050000 TRABADA (SANTA MARÍA)	425
061 Trabada	060000 VIDAL (SAN MATEO)	54
061 Trabada	070000 VILAFORMÁN (SAN XOÁN)	52
061 Trabada	080000 VILAPENA (SANTIAGO)	66
063 Valadouro (O)	010000 BUDIÁN (SANTA EULALIA)	219
063 Valadouro (O)	020000 CADRAMÓN (O) (SAN XURXO)	156
063 Valadouro (O)	030000 FERREIRA (SANTA MARÍA)	819
063 Valadouro (O)	040000 FREXULFE (SANTA EULALIA)	93
063 Valadouro (O)	050000 LAXE (A) (SAN XOÁN)	231
063 Valadouro (O)	060000 MOUCIDE (SANTO ESTEVO)	187
063 Valadouro (O)	070000 SAN TOMÉ DE RECARÉ (SAN TOMÉ)	43
063 Valadouro (O)	080000 RECARÉ (SAN XIAO)	58
063 Valadouro (O)	090000 SANTA CRUZ DO VALADOURO (SANTA CRUZ)	215
063 Valadouro (O)	100000 VILACAMPA (SANTA MARÍA)	48
064 Vicedo (O)	010000 CABANAS (SANTA MARÍA)	104
064 Vicedo (O)	020000 MOSENDE (SAN PEDRO)	50
064 Vicedo (O)	030000 SAN MIGUEL DE NEGRADAS (SAN MIGUEL)	194
064 Vicedo (O)	040000 RÍO BARBA (SAN PAULO)	106
064 Vicedo (O)	050000 SUEGOS (SANTA MARÍA)	314
064 Vicedo (O)	060000 SAN ROMÁN DE VALE (SAN ROMÁN)	223
064 Vicedo (O)	070000 VICEDO (O) (SANTO ESTEVO)	891
066 Viveiro	000100 Viveiro	7.480
066 Viveiro	010000 SANTO ANDRÉ DE BOIMENTE (SANTO ANDRÉ)	108
066 Viveiro	020000 CELEIRO (SANTIAGO)	1.744
066 Viveiro	030000 COVAS (SAN XOÁN)	3.889
066 Viveiro	040000 CHAVÍN (SANTA MARÍA)	189
066 Viveiro	050000 FARO (SAN XIAO)	170
066 Viveiro	060000 GALDO (SANTA MARÍA)	495
066 Viveiro	070000 LANDROVE (SAN XIAO)	268
066 Viveiro	080000 MAGAZOS (SANTA MARÍA)	644
066 Viveiro	090000 VALCARRÍA (SANTO ESTEVO)	112
066 Viveiro	100000 VIEIRO (SAN CIBRAO)	543
066 Viveiro	110000 SAN PEDRO DE VIVEIRO (SAN PEDRO)	290

Anexo 2

Densidade de Poboación do Concello onde se localiza o proxecto

Fonte: INE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014

MUNICIPIO	DENSIDAD
Alfoz	24,55
Barreiros	41,34
Burela	1.241,65
Cervo	56,11
Foz	98,70
Lourenzá	37,32
Mondoñedo	27,98
Ourol	7,50
Ribadeo	94,26
Trabada	14,54
Valadouro (O)	18,73
Vicedo (O)	24,78
Viveiro	145,76
Xove	38,79

Anexo 3

Porcentaxe de perda de poboación no último decenio (2004-2014) do Concello onde se localiza o proxecto

Fonte: INE, Padrón Continuo a 1 de Xaneiro de 2014 e 1 de Xaneiro de 2004

MUNICIPIO	POBLACIÓN TOTAL 1/01/2014	POBLACIÓN TOTAL 1/01/2004	DIFERENCIA TOTAL	Porcentaxe
Alfoz	1.903	2.312	- 409	-17,69%
Barreiros	2.994	3.278	- 284	-8,66%
Burela	9.660	8.348	1.312	15,72%
Cervo	4.369	4.978	- 609	-12,23%
Foz	9.899	9.619	280	2,91%
Lourenzá	2.338	2.700	- 362	-13,41%
Mondoñedo	3.991	4.904	- 913	-18,62%
Ourol	1.090	1.365	- 275	-20,15%
Ribadeo	10.010	9.270	740	7,98%
Trabada	1.203	1.552	- 349	-22,49%
Valadouro (O)	2.069	2.305	- 236	-10,24%
Vicedo (O)	1.882	2.181	- 299	-13,71%
Viveiro	15.932	15.389	543	3,53%
Xove	3.456	3.603	- 147	-4,08%

6.5.- SEGUIMIENTO DOS PROXECTOS

Desde o primeiro momento, o equipo técnico do programa realizará un seguimento das iniciativas para corroborar a execución de acordo aos obxectivos expostos e para apoiar tecnicamente ao promotor.

O equipo técnico deberá levantar actas acompañadas de fotografías en momentos puntuais do seguimento do proxecto, e sobre todo no caso de obras civís, ao comezo da iniciativa, e á finalización da mesma.

7.- SISTEMA DE CONTABILIDADE QUE SEGUIRÁ O GRUPO DE ACCIÓN LOCAL

A contabilidade que leva o GDR do programa de desenvolvemento, é, independente de calquera outro proxecto que xestione ou da que lle corresponda levar do funcionamento habitual ou ordinario da Asociación co fin de lograr a máxima transparencia na xestión e anotación contable dos dereitos e obrigacións que da execución do Plan derívense e a independencia destas accións do resto das actividades que a Asociación leve a cabo.

A contabilidade do programa LEADER 2014-2020 realizarase tomando como base

- **O Plan Xeral de Contabilidade (PXC)**, aprobado por RD 1514/2007, do 16 de novembro (BOE do 20 de novembro)
- **O Plan Xeral de Contabilidade de Pequenas e Medianas Empresas e os criterios contables específicos para microempresas (PXC PEMES)**, aprobado polo Real Decreto 1515/2007, do 16 de novembro (BOE do 21 de novembro).

- Para a elaboración de estados financeiros e contables, as Asociacións e entidades sen ánimo de lucro deberán aplicar as normas do PGC ou PGC PEMES segundo tamaño e o PGC adaptado ás Entidades sen Fins Lucrativos aprobado polo RD 776/1998, ata que non se aprobe unha nova adaptación, naqueles aspectos que non fosen modificados polo PGC 2007 e o PGC PEMES.
- Para a elaboración das contas anuais, deberán terse en conta que:
 - O balance de situación e a conta de resultados deben incorporar as modificacións que establece o novo PGC, mantendo os epígrafes específicos das entidades sen ánimo de lucro.
 - A memoria débese elaborar tal e como esixe a nova normativa, detallando todos aqueles aspectos que se especifican na mesma e mantendo as notas específicas das entidades sen fins lucrativos.
- A contabilidade que leva o GDR do programa de desenvolvemento é independente de calquera outro proxecto que poida xestionar ou da que lle corresponda levar polo funcionamento habitual ou ordinario da Asociación. Por tanto, a contabilidade levará por proxectos no marco da lexislación contable antes indicada, separando con claridade os ingresos e gastos que correspondan ao programa de desenvolvemento.

Así mesmo, en referencia á contabilidade dos dereitos e obrigacións do GDR, segundo o Proxecto LEADER 2014-2020, no marco da lexislación contable antes indicada, terase en conta o seguinte:

- No momento da recepción de fondos públicos, anotarase en contas independentes as achegas que cada unha das Administracións Públicas vaian realizando.
- No momento da firma do Contrato de Axuda co beneficiario, anotarase as obrigacións económicas que se deriven do mesmo, creando contas individuais para cada expediente e para cada fondo cofinanciador.
- No momento da Certificación final, recoñecerase a obrigación real co beneficiario, en función da contía total do investimento executado, co límite máximo do establecido no Contrato de Axuda. Para as certificacións parciais anotarase a obrigación económica que corresponda en función do investimento executado ata a devandita certificación e das limitacións establecidas. No caso de aprobación dun anticipo, anotarase contablemente a obrigación recoñecida co beneficiario.
- No momento do pago ao beneficiario, xa sexa por anticipo, certificación parcial ou certificación final, anotarase a saída de fondos correspondente de cada unha das contas independentes dos fondos que financian o proxecto do que se trate.

O obxecto deste sistema de anotación contable é realizar un seguimento individualizado de cada expediente incluído no Plan de Desenvolvemento Local, e controlar de maneira independente as achegas das distintas Administracións Públicas que financian o Programa.

8.- PROCEDIMENTOS QUE GARANTAN O CUMPRIMENTO DE COLABORACIÓN, OBXECTIVIDADE, IMPARCIALIDADE, EFICACIA, TRANSPARENCIA, PUBLICIDADE, CONCORRENCIA E CONFIDENCIALIDADE.

O GDR Terras de Miranda respectará o principio de colaboración, obxectividade, imparcialidade, eficacia, transparencia, publicidade e concorrência de maneira transversal en todos os capítulos que conforman o presente procedemento de xestión, e en especial, na contratación de persoal, na adxudicación de contratos de obras, subministracións ou servizos, para iso, e aínda que non sexa de aplicación, en cada caso tomarase a referencia da Lei 20 / 2007 de Contratación do Sector Público, tanto para os proxectos e accións do propio GDR no marco do proxecto LEADER 2014 - 2020, como nas iniciativas de carácter público.

Respecto da confidencialidade o GDR comprométese a respectar a información dos seus subministradores na contratación dos diferentes servizos obxecto das súas propias iniciativas, nin dos datos dos subministradores ou das ofertas obxecto de selección dos proxectos de carácter público.

9.- MODIFICACIÓNS AO PROCEDEMENTO INTERNO DE XESTIÓN

Unha vez aprobado o PIG, por parte do GDR pódese considerar necesario levar a cabo modificacións que afecten ao mesmo, como consecuencia da experiencia que se vaia adquirindo na aplicación das súas estratexias e a necesidade de adaptar os esquemas de funcionamento á situación das mesmas. Unha vez que foron aprobadas estas modificacións poden ser aplicadas na xestión dos expedientes do GDR.

A tramitación para solicitar as modificacións que se consideren oportunas ao procedemento de xestión é a seguinte:

- Por iniciativa do Órgano de Decisión ao que corresponda, facultarase ao Equipo Técnico para que elabore un documento borrador, onde se especifiquen os cambios introducidos no PIG.
- Unha vez que o Documento está elaborado, será asinado e datado polo Equipo Técnico e elevarase ao Órgano de Decisión seguinte para a súa aprobación.
- Se a aprobación se estima oportuna, quedará reflectido no Acta do Órgano de Decisión.
- O Presidente do GDR, ou a persoa con competencias, solicitará a aprobación das modificacións no PIG do GDR, mediante correo ordinario ou pola aplicación da firma electrónica do programa informático de xestión, a solicitude deberá acompañarse dos seguintes documentos:
 - Solicitude de modificación do PIG, asinada e datada pola persoa con competencia para iso, para representar ao GDR.
 - Certificado do Secretario do GDR, onde se reflecta a decisión da aprobación das modificacións e en que Órgano de Decisión foron aprobadas.
 - O PIG incluíndo os cambios introducidos (situados nun recuadro e en vermello).

VI.- PLAN FINANCEIRO

ANEXO IV - PROGRAMA LEADER GALICIA 2014-2020 - PLAN FINANCEIRO

GDR:		GDR 1					
SUBMEDIDA	TIPO PROXECTO	GASTO PÚBLICO DO PROGRAMA					
		2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
19,2. Apoio para a realización de operacións conforme á estratexia de desenvolvemento localo participativo	Produtivos	0,00	572.000,00	572.000,00	572.000,00	845.000,00	2.561.000,00 €
	Non produtivos (entidades públicas locais)	0,00	242.000,00	242.000,00	242.000,00	357.500,00	1.083.500,00 €
	Non produtivos (institucións de carácter privado)	0,00	44.000,00	44.000,00	44.000,00	65.000,00	197.000,00 €
	Formación promovida polo GDR	0,00	22.000,00	22.000,00	22.000,00	32.500,00	98.500,00 €
	TOTAL	0,00	880.000,00	880.000,00	880.000,00	1300.000,00	3.940.000,00 €
TOTAL ESTRATEGIA	Produtivos	0,00	572.000,00	572.000,00	572.000,00	845.000,00	2.561.000,00 €
	Non produtivos	0,00	308.000,00	308.000,00	308.000,00	455.000,00	1.379.000,00 €
	TOTAL	0,00	880.000,00	880.000,00	880.000,00	1300.000,00	3.940.000,00 €
19,4 : Axuda para custes correntes da estratexia de desenvolvemento local e para a animación	Custes Correntes	19.626,00	176.000,00	176.000,00	176.000,00	240.374,00	788.000,00 €
	Animación	0,00	44.000,00	44.000,00	44.000,00	65.000,00	197.000,00 €
	TOTAL	19.626,00	220.000,00	220.000,00	220.000,00	305.374,00	985.000,00 €
TOTAL PROGRAMA		19.626,00	1.100.000,00	1.100.000,00	1.100.000,00	1.605.374,00	4.925.000,00 €
FEADER							3.693.750,00 €
AXE							123.125,00 €
XUNTA							1.108.125,00 €

GASTO PÚBLICO FÓRA	GASTO PRIVADO	GASTO TOTAL	%
	3.585.400,00	6.146.400,00	65,0%
	637.352,94	1720.852,94	27,5%
	115.882,35	312.882,35	5,0%
	0,00	98.500,00	2,5%
0,00	4.338.635,29	8.278.635,29	100,0%
0,00	3.585.400,00	6.146.400,00	65,0%
0,00	753.235,29	2.132.235,29	35,0%
0,00	4.338.635,29	8.278.635,29	100,0%
	0,00	788.000,00	20,0%
	0,00	197.000,00	5,0%
0,00	0,00	985.000,00	
0,00	4.338.635,29	9.263.635,29	

1.- OBSERVACIÓNS AO CADRO FINANCEIRO

1.- % Proxectos produtivos: 65%

2.- % Proxectos non produtivos: 35 %

3.-

- % Proxectos non produtivos entidades públicas: 27, 5 %
- % Proxectos non produtivos entidades privadas: 5 %
- % Proxectos non produtivos formación: 2,5 %

4.- Na columna "Gasto público fose programa" incluíranse os importes de natureza pública que cofinancien proxectos, tanto axudas doutro tipo compatibles que consiga o promotor como, no caso de promotores públicos, os importes que eles acheguen como fondos propios.

5.- Na columna "Gasto privado" incluíranse as achegas que fagan os promotores, sempre que sexan privados, para financiar o seu investimento, como fondos propios, é dicir, o custo do investimento menos a subvención. Para o seu cálculo débese facer unha estimación das porcentaxes medias de axuda que prevé aprobar o GDR, tanto para proxectos produtivos como para os non produtivos.

6.- Na última columna as porcentaxes calcúlanse automaticamente, por unha banda para determinar a parte dos fondos da estratexia que se destinan a cada submedida, e pola outra que porcentaxe dos fondos destínanse a proxectos produtivos e a non produtivos.